

Městská knihovna v Praze

Metráček

Stanislav Rudolf

Praha

2018

e-kniha

Městská knihovna v Praze

Půjčujeme:

knihy / časopisy / noviny / mluvené slovo /
hudbu / filmy / noty / obrazy / mapy

Zpřístupujeme:

wi-fi zdarma / e-knihy / on-line encyklopedie /
e-zdroje o výtvarném umění, hudbě, filmu

Pořádáme:

setkání s autory / přednášky / koncerty /
filmová představení / výstavy /
aktivity pro děti a jejich rodiče / čtení

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.facebook.com/knihovna

www.e-knihovna.cz

Metráček

Stanislav Rudolf

Znění tohoto textu vychází z díla [Metráček](#) tak, jak bylo vydáno v Praze Nakladatelstvím XYZ v roce 2010.

---

§

Text díla (Stanislav Rudolf: Metráček), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 31. 1. 2018.

OBSAH

I. Nemožně tlustá holka.....	7
1	8
2	17
3	25
4	33
5	41
6	46
7	55
8	63
9	68
10.....	78
11.....	86
12.....	94
13.....	101
14.....	106
15.....	113
16.....	122
17.....	126
18.....	134
19.....	140
II. Kostí jsou vrženy	145
1	146
2	161
3	179
4	190
5	208
6	222
7	236
8	253

9	267
10.....	281
11.....	295
12.....	311
13.....	328
14.....	344

I.
Nemožně
tlustá holka

1

Pršelo. Špinavé kaluže vody pomrkávaly na chodce jako oči veliké nestvůry. Stály jsme v průjezdu Králíčkova domu, byly k smrti otrávené počasím, které se už několik dnů nelepšilo, a z nudy jsme pozorovaly, jak lidi poskakují ve vodě.

Na druhé straně náměstí se objevila Andula s bílým kočárkem. Vezla z jeslí malého Pavlíka.

„Andulo!“ zavolaly jsme. Zahlédla nás a zamávala rukou. Potom se vší silou opřela do kočárku a uháněla k nám. Kolečka poskakovala po hrboлатém dláždění, pera se prohýbala, taktak že jí kluk nevypadl.

„Ahoj, ženo v domácnosti!“ řekla jí Olina a pomohla s kočárkem do průjezdu.

„Kam jdeš s tím klukem?“ Andula si otřela mokrou tvář.

„Byla jsem pro něj v jeslích a teď se nemůžeme dostat domů. Zapomněla jsem klíče a naši nejsou ještě doma.“

„Tak tu s námi počkej!“

Andula pokrčila rameny. Pak se pleskla rukou do čela a řekla: „Málem bych zapomněla. Holky, koukejte, co mám!“

Sáhla do kapsy, a když otevřela ruku, spatřily jsme v ní krabičku cigaret a zápalky.

Užasly jsme.

„Ty kouříš, Andulo?“ odvážila jsem se zeptat. Sebevědomě se usmála a zvolna prohlásila:

„Proč ne? Copak na tom něco je?“

„Kdyby to ale na tebe někdo píchl ve škole!“ varovala ji Olina.

„Prosím tě... já se tak někoho bojím.“

„Kdys kouřila naposled?“

„Včera. A předtím taky.“

Eva vzdychla:

„Já ještě nikdy nekouřila. Je to prima?“ Andula rozevřela krabičku a nabídla jí:

„Tak si zapal...“

Eva se polekaně rozhlédla.

„Prosím tě... tady?!“

„Tak víte co? Pojd'te do parku. V altánku se posadíme a... stejně máme čas,“ navrhla Andula.

To nebyl nejhorší nápad. Pomohly jsme Andule s kočárkem a utíkaly k parku. Byl to hezký kousek cesty. Sotva jsem popadala dech. Dostala jsem zlost na mizerné počasí. Kdyby svítilo sluníčko, mohly jsme se dostat do parku hezky zvolna, pomaloučku. Takhle jsme příběhly do starého altánku uštvané jako po maratonu. Posadily jsme se na vlhké lavičky. Andula rozdávala cigarety.

„Ty nebudeš kouřit?“ zeptala se mě. Po tom běhu jsem tak měla nejspíš chuť na cigaretu! Ale vzala jsem si, aby neřekly, že se snad bojím.

Zapálily jsme si.

Modré kroužky kouře stoupaly zvolna ke stropu altánu, ztrácely se ve škvírách prohnílených prken. Malý Pavlík po nich natahoval ruku a zlobil se, když mu mizely mezi tlustými prstíky.

„Chtěl bys taky?“ zeptala jsem se.

Přikývl a řekl: „Hm!“

To nás rozesmálo.

„Hele, Olino, ty vůbec nekouříš. To musíš pořádně zabrat!“ Andula se rozhodla udělit začátečníkům důkladnou lekci. Olina se rozkašlala. Ale neodvážila se rozmoklou cigaretu zahodit. Byla mi k smíchu. Stejně musel být na nás pohled. Kdyby nás tak viděla Pavlásková, napadlo mne. Co by asi říkala?

„Děvče nemá nikdy ztrácet svou jemnost,“ připomínala nám častokrát. A my z ní měly legraci.

„Stejně vám řeknu, dámy,“ pravila vážně Eva a pokusila se opatrně oklepat popel z cigarety, „že se strašně těším, až vypadnu ze školy. Fakt. Nikdo mi nebude domlouvát, nikdo mi nebude říkat: ‚Ale, Řepko-

vá, Řepková, zase nic neumíš.' Budu si šetřit na skútra. Vyrazím si odpoledne někam ven, k vodě nebo tak, budu chodit s prima klukem..."

„S Ládikem, jó?“ vyprskla Andula.

„To určitě!“ odsekla jí Eva. Poznaly jsme, že jí to nebylo zrovna příjemné. Skoro se urazila. Ládík přece není její typ. Blondák. Kluk ze stejné třídy!

„Co je ti, Olino?“ zeptala se náhle Andula. Podívaly jsme se na Olinu. Zbledla, oči jí neklidně mrkaly, zahlédla jsem, jak se rukou zachytila okraje lavičky. Cigareta pro ni byla příliš silná. Sama jsem měla kouření až po krk. Pálilo mě v ústech, na jazyku mi zbyla hořká chuť, altánek, všechny holky, kočárek s vrnícím Pavlíkem, začalo se to se mnou točit. Ale dokázala jsem se ještě ovládnout.

„Je jí špatně!“ řekla jsem. Zamáčkla jsem velký zbytek cigarety o prkno lavičky, přesně tak, jak jsem to viděla u našeho táty, a přisedla si k Olině.

„Bolí tě hlava?“

Přikývla.

„Točí se to s tebou?“

„Taky!“ vzdechla.

„To tě přejde,“ řekla zkušeně Andula. „Až jich vykouříš dvacet, tak ani nemrkneš.“

„Měla by ses projít. Aspoň tady po parku.“

Přestalo pršet. Na listech pámelníku se zachytily drobné perličky. Leskly se jako ze stříbra. Kdesi nad našimi hlavami se ozval kos. Už dlouho jsem ho neslyšela tak hlasitě zpívat. Andula se chopila kočárku.

„Půjdeme, ne? Stejně už bude skoro pět. Naši budou doma.“

Vzala jsem Olinu za ruku. Vděčně se na mne podívala.

„Je mi, jako když lezu z kolotoče. Myslíš, že to doma poznají?“

„To nevím,“ řekla jsem jí. A přemýšlela jsem o tom, co bych řekla asi já, kdyby se mě tak maminka zeptala...

Chtěla jsem si vzít míč a jít do kolny trénovat. Ale nebylo mi dobře. Jako bych spolkla veliký kámen, který teď tlačí v žaludku. Měla jsem na An-

dulu vztek. A taky na sebe. Co by se stalo, kdybych cigaretu odmítla? Nic. Možná, že by se Andula jenom ušklíbla. No a? Copak mi na ní tak strašně záleží? Ale to jsem já. Vždycky statečná a rozhodná, když už není třeba. Něčeho bych se napila. Spláchnout tu protivnou chuť tabáku. Řeknu si mamince o čaj. Brr... večěře. Na jídlo nemám ani pomysle- ní. Ale nesmím dát na sobě nic znát. Dokonce si přidávám malý plátek masa. Táta přitom významně mrkl po mamince. Jistě si myslí: ať si dá.

Jenže já se jídlu vyhýbám. Jsem nemožně tlustá, nemožně! Největší vazba ve třídě. Když se na začátku roku vážíme, mají kluci strach, abych nepolámala školní váhu. A Pavlásková nikdy neřekne nahlas, kolik vlastně mám. Ani neví, jak jsem jí pokaždé za to vděčná. Jen trochu spadnout. Ztratit nějaké to kilo. Zkoušela jsem to všelijak.

Přestala jsem jíst. Ráno jsem vylila mléko do kbelíku s odpadky a roh- líky jsem cestou do školy rozdrobila vrabcům. Nesvačila jsem. A můj lístek na oběd dostala Marcela Dejmková. Byly to krušné chvílky, ale byla jsem odhodlána vydržet až do večěře. Nepovedlo se.

Odpoledne se mi zatočila hlava a já omdlela. Poprvé v životě. Bylo to tak zvláštní. Měla jsem pocit, že padám kamsi hluboko, dlouho, můj pád snad neměl mít konce. Slyšela jsem kolem sebe známé hlasy, kterým jsem nerozuměla. Pak na mne někdo chrstl studenou vodu a já spatřila nad sebou mnoho starostlivých tváří. Kluci a holky z naší třídy!

Už jsem to s hladovkou nezkoušela.

Zaslechla jsem jednou v mlékárně, jak si ženské vypravovaly o ja- kýchsi prášcích proti tloustnutí. Podobné asi užívala Klepáčová, naše sousedka. Když jsem jí jednou hlídala malou Věrušku, podařilo se mi tři tabletky tajně vzít. Zkrátka ukrást! Museli ke mně volat doktora. Při- znala jsem se, co jsem spolykala. Dostala jsem strašně hořké kapky, které by nikdo jiný neužíval, a spoustu rad a domluv, jak jsem mohla něco takového udělat, mohla bych se otrávit, zkazit si zdraví...

„Jituško,“ promlouvala ke mně maminka, „vždyť ty nejsi tlustá. Já nevím, děvče, co sis to vzala do hlavy. Jiná děvčata by byla ráda, kdyby měla tvou postavu. Měj přece rozum. Ze všeho vyrosteš...“

Tyhle řečičky miluji.

Já vím, že jsem tlustá.
A nikdo mi to nevymluví.
Zrcadlo nelže.

Mamince se podařilo dovléci mě na lékařskou prohlídku. Raději bych vstoupila do klece s divokými tygry než se dát prohlížet. Doktor byl starý dědek s příšerně studenýma rukama. Myslím, že trochu šiřlal. Asi mu scházely zuby.

Dohodl se s maminkou, že mi bude vařit zeleninu, a mně pak doporučil, abych přestala mlsat – ta hrůza – a začala sportovat. Já a sportovat!

Obcházely mě mrákoty. Viděla jsem se v tělocvičně, jak se dobelhám k bradlům a ubohý Bohoušek, náš tělocvikář, se mě snaží dostat nahoru. Všichni se chechtají, Bohouška to za chvíli omrzí, a já s rámusem žuchnu na žínětku.

Řekla jsem tomu dědulovi, že sportovat nemůžu, protože nesnáším, když se mi každý směje.

Vůbec nebyl mými slovy překvapen. Jen si posunul brejličky ke kořenu nosu a řekl:

„Nemusíš hned cvičit ve sportovní hale, děvenko!“

Vlastně měl pravdu. Jenomže když už byl tak moudrý, mohl mi poradit, s čím začít. Nemusela jsem ztrácet spoustu času. Mohla jsem trénovat už od září.

Dnes budu mít v tabulce okénko.
Do kolny mě nikdo nedostane.
To ty cigarety!

Probudila jsem se. Bolelo mě nesnesitelně břicho. Jako bych tam měla veliký balvan, který hrozí puknout. Opatrně jsem vstala a šla do koupelny.

Vypínač cvakl jako výstřel z pušky. Ještě se probudí maminka a bude se vyptávat, co mi je. V koupelně jsem otevřela lékárníčku. Táta zde měl kdysi kozlíkové kapky. Nakapala jsem si deset kapek na kostku cukru a pokusila se ji polknout. Bylo to nesnesitelně odporné.

Venku naříkavě zapískal první vlak. Připadal mi jako hlas tonoucího. Za okny byla ještě tma. Jen těžké dešťové krůpěje dopadaly pravidelně na plech okna.

Šla jsem si lehnout. Ale dlouho jsem nemohla usnout. Slyšela jsem zavřenými dveřmi ložnice tátovo těžké oddychování.

Nevím, proč mě právě teď napadlo, jak by to bylo bezvadné, kdybych měla sestru. Všechno by bylo jinačí.

Bráška, to není to pravé.

Křivule řádila jako pominutá. Měla v ruce otevřený notes a volala jednoho za druhým k tabuli. Moc jsme toho neznali. Už byla Palasová, Procházková, Pokorný a Tonda, pořád se to točilo kolem P, divila jsem se, že mě nevolá. Třeba budu mít dnes mimořádné štěstí, napadlo mě. Tvářila jsem se přinejmenším jako paní Curieová v naději, že to na Křivuli bude působit. Jako bych ji neznala! Proč si vzala do hlavy, že z nás všech budou jen chemici?

Pomalů jsem utrhla kus pijáku a napsala tužkou:

Andulo, kde je Olina?

Olina dnes nepřišla do školy. Její místo v první lavici bylo prázdné. Podala jsem lístek dopředu Hance a zašeptala:

„Dej to Andule!“

Viděla jsem Andulu, jak piják rozbalila, pak vzala propisku a načmárala pár slov a papír se vracel zpět ke mně.

Bylo jí blbě! Andula

Asi po tom kouření, domyslela jsem si sama. Jistě leží, na břicho má teplý obklad, maminka kolem ní našlapuje, aby Olinku nerušila – mazánek!

„Pažoutová, co to máš v ruce?“

Křivule. Asi mě viděla, jak čtu Andulin dopis. Upustila jsem zmačkaný piják pod sebe a nohou jej odkopla dozadu. Povedlo se. Vstala jsem a řekla:

„Já? – Nic...“ Pro jistotu jsem před sebou rozevřela obě ruce. Křivule přišla až k mé lavici, podívala se na parkety, jako by chtěla prozkoumat jejich lesk, zda vyhovuje hygienickým předpisům, a pak řekla smířlivě:

„Tak dávej pozor!“

Pak se vrátila k tabuli. Helena do mne šťouchla loktem. „Dobrý, Jitko. Vyšlo ti to...“ Ušklíbila jsem se. Helena mi byla protivná, jak se tvářila sladce. Ale možná, že jsem na ni žárlila. Helena Sládková patřila totiž mezi ty fenomény, kteří dokážou zaválet v matice, v češtině, prostě v každém předmětu, když ostatní naprosto selhali. Ale věděla o tom. Někdy byla schopna pověsit se na první borovici kvůli dvojce z diktátu. Naivka.

Zadívala jsem se k tabuli, Křivule tam zapálila plynový kahan a pokoušela se něco žíhat. Podařilo se jí zamořit posluchárnu štiplavým dýmem. Kluci řádili a pokřikovali, že to nepřežijou. Hotová plynová komora. Křivule se nám snažila namluvit, že je možné žíháním získat z jakéhosi kamínku stříbro. Uvěřili bychom jí i bez toho kadidla.

O přestávce se stěhujeme do tělocvičny.

„Tak co, jak ti bylo?“ vyptávala se mě Andula.

„Normálka...,“ zalhala jsem. Přece jí nebudu vypravovat, že jsem ráno počítala dešťové kapky.

Uvěřila.

„Člověče, Olina asi měla noc. Volali k ní doktora.“

„Jak to víš?“

„Ráno jsem se pro ni zastavila.“

Seběhly jsme po schodech do šatny. Kluci už byli v trenkách a házeli v tělocvičně na koš. Bohoušek tu ještě nebyl.

„Evo!“ zavolala Andula.

„Co je?“

Andula přimhouřila oko.

„Můžeš mi zase jednou přijít s kouřením,“ řekla Eva výhrůžně, „já myslela, že mě povezou.“

„Fakt?“ zeptala jsem se, jako bych včera přinejmenším prožila nejkrásnější večer svého života.

Převlékly jsme se do tepláků.

Z tělocvičny se vrátil Lišák a zavolal na mne:

„Od tebe bych, Jitko, nechtěl jednu držet! – Hele, v Berlíně má být mistrovství světa v těžkých váhách, že bych tě přihlásil?!“

„Hele,“ řekla jsem mu, „ty se přihlaš, až budou mít olympiádu ťuklí, jo! Máš naději na zlatou...“

Naštval mě.

„Nech ho...!“ řekla mi Andula, „já se ti divím, že tě to může rozčítit!“

Docela jsem ztratila náladu.

Otevřely se dveře a vešel Bohoušek. Byl oblečen do nových tepláků. Všichni si toho všimli.

„Nástup!“ zavolal a ještě hvízdal.

„Tak jsme zase brali...“ podotkla Andula k jeho teplákové soupravě. Ale potichu.

Vyprskla jsem a Bohoušek se na mne káravě podíval. Postavila jsem se do řady a řekla Heleně:

„Nemáš něco ke čtení?“ Myslela jsem, že by mi mohla půjčit knížku. Stejně nebudu mít odpoledne co dělat. A na učení ani jednu chuť.

„Pst... holky, tiše!“ okřikovala nás v řadě Nina.

Vyklonila jsem se a zašklebila se na ni vztekle jako čarodějnice. Aby si Nina nesmočila! Bude nás vychovávat. A jak to řekla! Aby ji Bohoušek slyšel. Nevím, co na té holce vidí. Se vším ji posílá, Nina chodí po škole s oběžníkem, Nina všem ukáže, jak se dělá výmyk na hrazdě, no jasně, Nina je talent, jednou z ní bude baletka! Ubohé obecenstvo. Ráda bych věděla, kdo se na ni půjde podívat.

Bohoušek nás začal dnes týrat už při rozcvičce. Shýb – vzhůru, dřep a dřep, poskoky na místě a snožmo, nemá rozum, vyklepe z nás duši, jen aby si nevzpomněl jít cvičit na koně, a záklon – vzhůru, a výdech, no konečně ho to přestalo bavit. Půjdeme na koně?

Sláva. Kůň zůstal neosedlán.

Bohoušek však staví dva míče na druhou stranu tělocvičny. Rozpočítáváme se: první druhý. Smíšená družstva budou soutěžit. Které se vystřídá dřív... Naše to nebude. Až se povalím pro míč, všichni kluci na mne budou nadávat a ta protivná Nina se bude jen ušklibovat.

Stojím v zástupu asi třetí nebo čtvrtá. Blázni, letí, jako by se chtěli zchvátit. Loužil mě pleskl do ruky a vyrazila jsem. Zahlédla jsem vlevo, jak mě někdo z vedlejšího družstva předbíhá, sklání se k míči, ale míč mu padá z rukou, poznávám Evu, míč se jí kutálí někam pod bradla, využívám toho a pomalu se placatím dopředu. Tentokrát mi to vyšlo.

Možná ale, že to Eva udělala naschvál.

Že by se nade mnou chtěla slitovat?

Nesmysl.

Pokoušíme se ještě při kotoulech provrtat hlavou žíněnku. Skoro se nám to podařilo.

Do čtyř se budu učit francouzská slovíčka a pak půjdu trénovat, řekla jsem si, když jsem se vrátila ze školy domů. Měla jsem žízeň. Nalila jsem do skleničky trochu malinovky a doplnila sifonem. Pak jsem si lehla na gauč a snažila jsem se zapamatovat si: *la burette* – konvička, *buté* – svéhlavý, paličatý. Opakovala jsem si v duchu: *buté* – svéhlavý, a pozorovala na stropě svráštělou omítku. Připomínala mi plastickou mapu neznámé země, kterou třeba ještě nikdo neobjevil. Žijí tam lidé, kteří mají skořicové oči – jestlipak bych se s nimi domluvila francouzsky? Paní Somrová tvrdí, že mám slušnou výslovnost. To byl tátův nápad, abych chodila na hodiny francouzštiny. Čeština ani ruština mi nikdy nedělala potíže. Učím se slovíčka snadno. I mluvnici. Horší už je to s matikou. Tohle tátu nejvíc mrzí. A já se při nejlepší vůli nemohu trojky zbavit. Nejde mi to. Co se se mnou táta namoří! Ale francouzština mě baví. Možná proto, že se ji učím jen tak, pro sebe. Každý přece nemůže chodit do baletu, ne?

Buté – svéhlavý, tvrdohlavý, opakuju si, jenže jsem zapomněla, jak se řekne konvička, aha, *la burette, la burette!* Letušky prý musejí znát nejméně čtyři jazyky. Jo, já a letuška! Leda v nákladáku.

2

Kdysi prý to byla hasičská zbrojnice. Ted' zde zbylo v rohu jen pár železných obručí, nějaké hrnce a trochu špinavého vápna. Jinak je kolna prázdná.

Tady trénuju. Na stěnu jsem si křídou namalovala panáka a do toho střílím volejbalovým míčem. Rozpřáhnu se, vypálím, kolnou to zaduní a míč se vrátí ke mně nazpátek. Běhám a střílím na panáka před sebou. Už ze mne leje pot, ale nesmím přestat. Ještě dvacet minut, než si budu moci jít oddychnout. Úplně mě to vyřídí. Pak se ani nemohu postavit na nohy. Nejhorší byly začátky. Myslela jsem si, že budu muset na někoho zavolat, aby mě odnesl domů. Bolelo mě celé tělo. Zvykla jsem si.

Zkousím chytat rány zblízka. Jde to špatně. Míč mi vyskakuje z náruče. Ještě mi schází to ztlumení. Rána, bum, kočičí hřbet, jak říká Bohoušek, ted' se mi to povedlo. A ještě jednou. A znovu.

Nikdo o tom neví, že trénuju. Sem do kolny nenapadne nikoho přijít. Je to moje tajemství. Všechny je převezu. Určitě. Takovou bombu nedá nikdo. Ani Andula. Jen co Bohoušek začne trénovat na zimní turnaj ve vybíjené.

Nemohu se dočkat.

Ještě loni jsem byla nemožná. Soupeř se do mne střefoval jako kanoňři do božích muk; vypadla jsem pravidelně první. Ani se mi nesnažili přihrávat. Mysleli si: stejně míč zahodí.

Ale pak jsem jednou přišla k míči.

„Přihraj!“ zavolala na mne Květa.

Předtím bych se jí neodvážila odporovat. Ale v tom okamžiku jsem pocítila velikou chuť jednou vystřelit. Rozmáchla jsem se – a rána. Na druhé straně hřiště se chytil Tonda za nos a šel si sednout do šatny. Mezi prsty mu protékaly malé potůčky krve. Nečekal tu bombu.

Všichni ztichli, dívali se na mne a hned zase na Bohouška. Tehdy se na mne Bohoušek poprvé usmál.

„Trochu jsi to přehnala, Jitko!“ řekl a šel ošetřit Tondu.

Ostatní se ke mně nahrnuli a začali mi vyčítat, že to ode mne nebylo zrovna hezké, a takové řečičky.

Doporučila jsem jim, aby mi vlezli na záda.

Dál už se nehrálo.

Ale já tehdy pochopila, že bych snad přece jen mohla ve vybíjené jednou obstát.

Proto jsem začala trénovat. Myslím, že mi to jde. Žádnému míči, který na mne soupeř vystřelí, se však nestačím uhnout. Nedokážu povyskočit, skrčit se. Jsem prostě nemožně tlustá! Domyslela jsem si, že jedinou zbraní bude:

Chytit každý míč!

To znamenalo postavit se proti každé ráně.

Není to lehké, ale já to dokážu. *Buté* – tvrdohlavý, opakuju si přitom slovíčka a střílím míčem po neživém soupeři.

Když jsem vyšla z kolny, začalo drobně sněžit.

Letos je divná zima. Ani led, ani sněh.

Na takový leden se už dávno nepamatuju. Olina je už ve škole. Přinesla si omluvenku:

Prosím o omluvení své dcery Olinky pro náhlou žaludeční nevolnost. Horníček Jan, otec.

Když podávala Křivuli dopis, usmála se jako odrostlejší miminko.

„Hlavně že jsi zase zdráva, Horníčková,“ řekla Křivule, „měla jsem strach, že to bude něco vážnějšího.“

Andula vzala tužku mezi prsty a pokoušela se předstírat kouření.

Tvářila se jako filmová hvězda.

Nemohly jsme se udržet smíchy.

Kluci nechápali, čemu se smějeme.

Měla jsem na stole rozložené sešity, tužku a trojúhelníky, když se vrátil táta z práce. Snažila jsem se sestojit šíleně složitý geometrický příklad. Maminka mi to shrnula na půlku stolu a položila před tátu talíř s polévkou.

„Jdeš brzo!“

Opláchl si ruce a sedl ke stolu.

„Mám hlad jako herec,“ řekl nad polévkou. „Jo,“ vrátil se k mamčině poznámce, „přijela revize. Dvě hodiny jsme hledali sedmdesát halířů ve fakturách. A ostatní práce zůstala stát.“ Chvilku se spolu bavili o tátových problémech v továrně. Vůbec mě to nezajímalo. Provoz továrny Monitex bych už mohla řídit i já. U nás se vlastně o ničem jiném nemluví. Potíže v hospodářském oddělení nebo romány z vrátnice.

„Co to maluješ?“ všiml si konečně táta.

Obrátila jsem k němu sešit.

Spolkl asi dvě tři lžíce polévky a přikývl hlavou.

„To může být zajímavý, tak pracuj, Jituško, pracuj!“

Jenže jak mám rýsovat, když přede mnou někdo srká polévku. To by snad mohl pochopit. Táta je v tomhle nepolepšitelný.

„Mohl bys mi pomoci, tati!“

„Jen přemýšlej sama, holčičko.“

„Taťko!“

Talíř, který měl před sebou, jako by zazíval prázdnotou.

„Co mi dáš, maminko, ještě?“

„Pro tebe takový příklad nic není, taťko!“

Maminka od plotny:

„Tak jí s tím pomoz!“

„Hm... řízky, u nás je to jako o slavnosti. Tak přemýšlej, Jituško, my tě necháme v klidu. Nepsal Břet'a?“

„Nepsal,“ odpověděla maminka.

Pěkný klid. Lámala jsem si hlavu nad tím geometrickým příkladem a oni se docela nahlas bavili o Břet'ovi.

„Měla bys mu koupit bílou košili,“ slyšela jsem tátův hlas.

„Proč bílou? Hned ji bude mít špinavou.“

„Je to teď v módě. Přece nechceš, aby kluk v Praze chodil jako uličník.“

Břet'a je již čtvrtým rokem na vysoké. Ještě necelý rok a bude z něho strojař. Inženýr. Když přijede v sobotu domů, vedou s tátou nekonečné hádky o věcech, kterým se nesnažím rozumět. Někdy je to drží i přes neděli a pak popíšíou kupy papíru podivnými čmáranicemi.

Jinak je ale Břet'a docela ucházející bráška, až na to, že si ode mne půjčuje pravidelně peníze. Píšu si to na desky knížky Lesk a bída kurtizán. Inkoustem, aby to nešlo vymazat. Knižka je tátova, Břet'a by si nikdy nedovolil desky zničit. K dnešnímu dni činí jeho dluh 617 korun.

„Za první plat ti, Jitko, koupím dvě kila oříškové čokolády,“ slibuje mi pokaždé, když na mně loudí desetikorunu.

„Tak to bude jenom dvě stě šedesát korun,“ varuji ho. „A zbytek vyplatíš hotově, miláčku.“

Někdy mu říkám miláčku.

Jen tak.

„Už jsi na to přišla?“ zeptal se táta. „To jsou telecí?“

Maminka prohlásila, že ne.

„Slyšíš, Jitko?“ řekl zase ke mně.

„Nepřišla.“ Jak se mohu soustředit, když se spolu baví? A táta ještě nemožně mlaská. Každou chvilku čekám, že mi spadne kousek řízku na stránku sešitu. Hrozně mě to znervózňuje. Zavřela jsem sešit.

„To už jsi hotová?“ zeptala se maminka. „Pomůžeš mi opláchnout nádobí. Kde se u nás tolik střepů nabere?“

„Nejsem,“ odpověděla jsem mrzutě.

„Tak počkej, Jituško!“ zavolal táta. „Ten příklad chci vidět hotový!“

Zafňukala jsem:

„Já to neumím.“

„Když to vypočítají jiní, musíš ty taky!“

„Já bych radši šla na to nádobí,“ pokoušela jsem se smlouvat. Ale táta byl neoblomný.

„Sed' a přemýšlej!“

„Aspoň kdybys jí trochu pomohl!“ ozvala se maminka. Mívala se mnou občas slitování.

„Pomáhal někdo mně?“ zeptal se víceméně sám sebe. Ach jo! Už vím, co bude následovat: dědeček byl jenom vesnický švec, odtrhovali si od úst, aby mohl táta vystudovat obchodní školu, nikoho nemohl požádat o radu, ráno musel chodit do školy šest kilometrů pěšky, dědeček pak brzy zemřel, už si myslel, že bude muset studia nechat, babička ale řekla:

nikdy! a podařilo se to, kdybys ty, Jitko, věděla, jak to bylo dřív těžké, jenže ty nemáš o tom ponětí, ty o tom nechceš slyšet... Já o tom opravdu nechci slyšet!

Napadlo mě, jestli budu jednou svým dětem taky vypravovat o tom, jak těžké jsem měla dětství!

„Na všechno jsem musel přijít sám...“ začal.

„Prosím tě, táto, ta holka to už slyšela!“ podotkla maminka a já jsem jí byla neskonale vděčná.

Táta se asi urazil.

Odstrčil talíř se zbytkem řízku a bramborového salátu. Pak vzal noviny a beze slova si lehl na gauč.

Mrkla jsem na maminku.

„Urážet se hned nemusíš!“ řekla klidně. „Jinej táta by holce pomohl s příkladem.“

„Co z ní chceš vychovat?“ ozval se přes noviny.

„Všimnout by sis jí mohl.“

Posadil se na gauči a noviny zahodil na zem.

„Prosím tě, copak nevidíš, že ona sama nechce? Že nemá vůli?“ Táta byl rudý ve tváři. Rodinné scény nenávidím. Zvláště když v nich musím vystupovat i já. Táta dokáže být vzteklý – to mám po něm! Vzplane jako sláma a pak ho to mrzí.

Dlouhá chvíle ticha.

„Ukaž to sem!“ řekne neochotně a natáhne se pro sešit.

Podám mu geometrii s elegancí, jako když vrchní v kavárně Slávie nabízí černou kávu.

„To je věda,“ prohlásí pobouřeně. A potom se mě zeptá na tisíc geometrických pouček, které jsem dávno zapomněla. Když skončíme nepříjemné opáčko, pochopím, že příklad opravdu není obtížný.

Táta mě ťukne nakonec do čela.

„Hlava, že ano!?“

Mohu jít mamince pomoci s nádobím.

Na římsu našeho okna opět slétla holubice míru. Chachá...

Eva Řepková dostala od svého otce tranzistorové rádio. Odpoledne je přinesla s sebou k řece. Opřely jsme se na mostě o železné zábradlí a pozorovaly kachny, jak se potápějí v ledové vodě.

„Že se jim chce, brr...“ podotkla Andula.

Eva otočila knoflíkem přijímače. Ozvala se taneční hudba. Podupávaly jsme do taktu špičkami bot. Na hladině řeky plula špinavá pěna z nedaleké papírny.

„Ty máš stejně senza tátu, Evo. Koupí ti rádio...“, řekla Andula.

„Až budu vydělávat,“ řekla jsem, „koupím si za první plat magneták.“

„Kolik stálo?“

„Nevím...“ odpověděla Eva. „Prý to přivezl z Belgie.“

„Táta byl v Belgii?“

„Asi.“

„Zastavil se u vás?“

Eva chvíli mlčela. Pak šeptla, jako by jí vyschlo v krku:

„Ne. Jela jsem za ním do Prahy.“

Věděly jsme, že k nim táta nejezdí.

„Kdy se uvidíte?“

„Nevím. Snad až za měsíc.“

„Zase ti něco přiveze?“

„Copak na tom záleží?“

Eva ztlumila zvuk a přitiskla si rádio k tváři. Hleděla přes řeku někam do polí, kde se v mlze ztrácel obrys lesa. Bylo slyšet jenom proudící řeku a střepinky jakési pomalé melodie. Vůbec jsem Evě to rádio nezáviděla.

Pavlásková rozdávala sešity s opravenými diktáty. Dostala jsem jedničku.

Podívala jsem se k Heleně do sešitu. Dostala dvojku.

„Jak je to možné?“ ptala se mě. „Ukaž!“

Vypůjčila jsem si její sešit. Sklouzávala jsem očima po řádcích dolů. Pak jsem si všimla červené poznámky. Helena napsala:

Vyvynuté hospodářství.

Mrkla jsem do svého sešitu, jestli mi to snad Pavlásková nezapomněla opravit. Někdy se jí to stávalo.

Ale já jsem napsala:

Vyvinuté hospodářství.

Helena na mne celé dopoledne nepromluvila. Možná že si myslí, že si proto dám nohu za krk! Copak jsem mohla vědět, že to napíše špatně?

U tabule se potili čtyři ubožáci, kteří měli z diktátu pětku. Tři si už mohli sednout, jen Lišák přešlapuje, jako by ho zábly nohy.

„Tak piš, Březino...“ pravila Pavlásková a Lišák se chopil křídý. Vždycky na mě působilo divně, když někdo Lišáka oslovil jeho pravým jménem. „Žižkovi bojovníci se skrývali před nepřáteli za vozovými hradbami.“

Lišákova ruka psala:

Žižkovy bojovníci se skrývaly před nepřátely za vozovými hradbamy.

Volali jsme a syčeli: Žižkovi – měkké i. Mrkal na nás dozadu, psala jsem ve vzduchu velikou tečku nad i, ale nepochopil. Pavlásková k němu vedla řeč.

Úplný Mistr Jan v Betli kaplémské. (Jednou se Pavlásková přeřekla, hned se zkusila opravit, ale z Betle kaplémské se tu hodinu už nedostala.)

„Tak co, Březino? Proč se neučíš?“

Lišák svěsil hlavu, očima hledal něco mezi škvírami parket.

„Neumíš odpovédět?“

Jen se na ni vyčítavě podíval. A zase dlouhé mlčení.

Pavlásková vzdychla:

„Běž si sednout!“

Položil opatrně křídu na okraj stolu a šoural se do své lavice. Všechny oči ho sledovaly. Když usedl, zahleděl se někam do rohu třídy, snad aby se vyhnul našim zvědavým pohledům. Zaslechla jsem svoje jméno.

„Běž to na tabuli opravit!“

Barevnou křídou jsem napravila Lišákovy poklesky.

„Ano.“ Pavlásková byla zřejmě spokojena.

Chtěla jsem se posadit, ale řekla mi:

„O přestávce bych ti chtěla něco říci, Jitko. Přijď za mnou.“

Ostatní se na mne podívali, jako bych jí snad měla přinést vykrmenou husu. Co jen mi může chtít? Vrtalo mi to hlavou celý zbytek hodiny. Sotva zavřela dveře třídy, vyběhla jsem za ní.

Dohonila jsem ji u dveří sborovny. „Paní učitelko, něco jste mi chtěla!“

„Ach tak,“ vzpomněla si. „Víš Jitko, já nevím, jak bych ti to řekla – poslechni, neměla by sis dát ostříhat trochu vlasy? Ty máš kulatý obličej, a nosíš takovou hřívu. Víš, že by ti to víc slušelo?“ Zrudla jsem jako malé dítě. Cítila jsem, jak se mi krev žene do hlavy a někde u kořínků vlasů začíná pálit.

„Tak co?“

„Nevím!“ vzmohla jsem se konečně něco ze sebe vykoktat.

„Tak o tom přemýšlej!“ Pak zmizela za dveřmi sborovny. Vrátila jsem se do třídy. Všichni se kolem mne nahrnuli.

„Co ti chtěla?“

Mávla jsem rukou.

„Měla bych se prý dát ostříhat!“

Kluci se rozchechtali.

Holky taky.

„Co je jí do toho?“ řekla Eva.

Ostatní holky k tomu měly spoustu zbytečných poznámek. Poslouchala jsem je jen tak jedním uchem.

Ostříhat...

3

Pročesávala jsem si vlasy před zrcadlem a zkoušela všelijaké účesy. Ani jeden se mi nezdál dost moderní. Co jí napadlo, abych se dala ostříhat? Proč si mě vůbec všímá? Z diktátu mám jedničku, všechno se jí naučím, sedím v lavici jako tvrdé y... Asi měla zase „výchovný“ den!

Takhle ne! Možná že kdybych si jeden proud vlasů pustila přes rameno... Ne, to určitě ne. To nezná naši maminku. Už bych se dala ostříhat dávno, maminka si na mých vlasech zakládá. Ona prý dokonce měla coppy. A dala si je ustříhnout až o svatbě! Krátké vlasy – to by určitě nepřezila. Ještě to zkusím na drdol, tak... vlastně by to bylo daleko jednodušší, kdybych měla kratší vlasy, fakt. Takhle, nebo na druhou stranu? Nechala jsem šlechtění vlasů a začala horečně přehrabávat knihovničku. Máma tu někde měla strašně zajímavou knížku pro ženy, jen jestli ji najdu!

Tady je: Breviář moderní ženy.

Nalistovala jsem si kapitolu o vlasech.

Pavlásková měla pravdu.

Dlouhé vlasy zdůrazňují kulatost obličeje.

Že já jsem... a máma to nevidí? Ona jenom básní o tom, jaké mám překrásné vlasy. A že mi to vůbec nesluší, to ji nenapadne! Jako bych byla malé dítě.

Byla jsem rozhodnuta!

Od holiče letím domů jako splašená. V chodbě jsem vlítla do vaničky. Pekelný rachot. Je tu tma jak v márnici. Zase praskla žárovka. Táta ji mění minimálně dvakrát za měsíc. Než ho to přestane bavit. Jsem jako nesvá. Zkousím před zrcadlem otáčet hlavou a cítím, jak to jde snadno. Co řekne maminka, až přijde domů? Něco vydržím. Už budou čtyři hodiny. V tuhle chvíli přichází.

Najednou nevím, jak bych vypadala co nejpřirozeněji. Knížku, nebo sešit? Ne, to rozhodně ne! Pustím aspoň rádio. Tak. A něco dělat! Třeba nádobí. Nádobí je umyté. Už to mám. Přišiju si ramínko ke kombiné.

Položila jsem na stůl krabici se šitím. Když se podívám na konečky prstů, vidím, že se mi třesou. To se mi nestává.

Čtyři hodiny pět minut.

Co jí řeknu? Přece se nebudu vymlouvat na Pavláškovou! To by byl nesmysl. Řeknu jí jednoduše...

Už nemám čas promyslet odpověď.

Na schodech slyším kroky. Maminka. Poznala bych ji pokaždé. Ted' najde v tašce klíče, otočí v zámku.

„Jitko, jsi doma?“ volá z předsíně.

„Jsem, mami...“, pokouším se co neklidněji odpovědět. Tak ještě dvacet vteřin, než se svlékne, ještě.

„Co děláš?“

„Šiju...“ Ještě pár vteřin.

„Prosím tě, že si ne...“ Chtěla asi říci: že si nedáš pokoj, že na mne nepočkáš, chtěla toho jistě moc říci, ale slovo jí přischlo na ústech. To spatřila mé vlasy.

Odvážila jsem se na ni podívat. Zbledla a v koutcích úst se jí něco stáhlo. Jako kdyby rozkousla kyselou trnku.

„Kde... kde máš vlasy?“

Zhluboka jsem se nadechla. A pak hlas někoho docela cizího pravil:

„Nechala jsem se ostříhat, mami!“

Položila tašku vedle sebe na podlahu. Z očí jí najednou vyhrkl proud těžkých slz. Jako dvě zasychající stružky ryly lesklou stopu po tváři. Čekala jsem hněvivá slova, nadávky a já nevím co ještě. Ale to, že se rozplakala, bylo daleko silnější.

„Maminko, odpusť mi to!“ řekla jsem na svou omluvu.

Sedla si ke stolu a s námahou vytáhla ze zástěry kapesník. Otřela si oči a pak řekla:

„Tos mi neměla dělat, Jitko.“

Věděla jsem, že si na mých vlasech zakládá. Někdy dokonce o nich mluvila mezi ženskými ve vrátnici. Jednou jsem při tom musela být a myslela jsem, že zešílím.

„Pochop, mami,“ řekla jsem klidně, „že byly strašně nemoderní!“

„Jsem zvědavá, co tomu řekne táta, až přijde!“

Pochopila jsem, že její lítost se náhle mění v obvyklou zlobu. Ted' bych potřebovala někam utéci, neslyšet slova, která se pohrnou jako lavina na mou hlavu. Jenže jsem neměla kam.

A maminka jako by nalezla pramen své moudrosti, o němž se ještě před chvílí mylně domnívala, že vyschl, začala mi domlouvát. Bylo to děsivé. Zасыpávala mě spoustou otázek, na něž jsem jí neodpovídala, seděla jsem u stolu a upřeně hleděla na díru v igelitovém ubrusu, znovu a znovu mě vyzývala k odpovědi. Mlčela jsem.

Buté – tvrdohlavý, napadlo mě v té chvíli a musela jsem se nad tím usmát.

Snad si toho povšimla. Její slova měla účinnost rychlopalného děla.

Zdálo se mi však, že jsem v této chvíli nezranitelná.

Přišel táta. Znovu jsem vyslechla všechno ještě jednou. Jenom za poslední větu přidala maminka ještě otázku:

„Co jí říkáš?“

Táta se na mne zkoumavě podíval, řekl: otoč se, pak si přešel palcem černé strniště vousů na tváři a pravil vážně:

„Sluší jí to!“

Maminka jenom polkla naprázdno.

Vyskočila jsem ze židle a dala tátovi na tu neoholenou tvář pusou.

„Pak má být holka lepší!“

„Mami...“ zaprosila jsem smířlivě, i když jsem viděla, že už dnes večer s maminkou nebude žádná řeč.

„Jitko, ale dnes mě oholíš!“ řekl táta.

„Jasně, tati!“ Odmalička ho strašně ráda mydlím. Táta mi to dovolí, když má náladu. „Až vyjdeš školu,“ říká z legrace, „vyjednám ti místo u starého Breburdy a bude z tebe holička!“ (Breburda je místní mistr Štětka.)

Celá třída si o mně myslí, že jsem se dala ostříhat proto, abych si u Pavláškové šplhla. Nevím, proč bych to dělala?!

Helena se ušklíbala, že bych jí jednu vrazila.

Přitom by sama chodila holohlavá, jen aby dostala jedničku!

Andula prohlásila, že mi to sluší.

Andula mívá někdy přehled!

Konečně začalo mrznout. Oblékla jsem si svetr, vzala čepici a sešitek se slovíčky a šla na francouzštinu.

Na ulici poletovaly drobné sněhové vločky, v zahrádkách jako by někdo postříkal stromy a keře a uschlé lodyhy kosatců bílým práškem. Třeba už zítra půjdeme bruslit, řekla jsem si. Jen aby mi nebyly malé boty. Od loňska mi jistě povyroستla noha.

Šla jsem parkem, protože to bylo k Somrové blíž. Vždycky jsem tudy chodila. Vysoké stromy a hustý porost keřů ztlumily hukot aut, troubení a skřípot, hlasy lidí, všechny zvuky, kterými se město zalykalo. Šlapala jsem do zamrzlých kaluží, pokud lesklý led už nezničili chodci přede mnou. A občas jsem se podívala na stránku slovníčku, abych si zopakovala minulou látku. Bývala jsem nerada, když mě Somrová přistihla při nějaké věci, kterou jsem zapomněla. Byla tak zvláštní – nikdy mi nedomlouvala, nikdy nevyčítala, že jsem se mohla víc učit, jenom se na mne zadívala s podivným úsměvem, a mně to pokaždé stačilo.

Od prvního dne, co k ní chodím na francouzštinu, si lámou hlavu, proč žije sama. Mluví tichým hlasem, trpělivě opravuje mé hrozné nosovky, někdy ji přistihnu, jak očima odletí ze stránky učebnice a nechává svou mysl plout po tmavých taškách střech, které je vidět oknem, po špinavých oblacích, co se plíží z neznáma.

Vzpomíná?

Když jsem se na ni zeptala maminky, pokrčila rameny a dodala:

„Na to jsi, Jitko, ještě moc malá. Nerozuměla bys tomu!“

Takové odpovědi mi dokážou pohnout žlučí.

Možná, říkám si často, že byla nešťastně zamilovaná. I když se usměje, zůstává v její tváři stopa lítosti.

Nevím.

Najednou proti mně někdo vyrazil na kole. Málem mě zajel!

Petr Kopáček.

Zabrzdl a vrátil se ke mně nazpátek.

„Ahoj!“ řekl a opřel se nohou o zem.

„Ahoj!“

„Kam jdeš?“

„Na fráninu.“

„Tebe to baví?“

„Dost. Asi jako tebe kolo.“ Petr Kopáček je vášnivý cyklista. Loni vyhrál dokonce okresní dorostenecké závody. Věděla jsem to, i když Petr už nechodí k nám do školy.

„Jak vás prohánějí ve škole?“ zeptala jsem se, protože mě zrovna nic jiného nenapadlo. Vždycky když s Petrem mluvím, mám pocit, jako bych spolkla knedlík. A někdy dokonce i zčervenám.

„Ani nemluv. Už se mi nechce ani jezdit na kole.“

„To neříkej! Viděla jsem tě v neděli dopoledne, jak jsi jel v tom dešti.“

„Stejně mi to nejezdí. Loni mi to frčelo líp.“

„Na průmyslovce je hodně matiky, vid’?“

„Děsně. Ty bys šla k nám na průmyslovku?“

„Jen se ptám.“ (Vůbec mě nikdy nenapadlo, že bych mohla studovat na průmyslovce. Já – matematická nula.)

Začal povídat o rysech, výkresech a matematických příkladech, které nebyly k vyřešení. Mluvil dlouho a se zřejmým nadšením. Měla jsem možnost si ho prohlédnout. Vždycky se mi líbily jeho černé vlasy, ale nikdy jsem si nevšimla tak důkladně jako dnes jeho očí. Má modré oči. A když mluví, pohybuje se mu v krku ohryzek, vyplouvá vzhůru a zase klesá jako maličký delfín.

Podívala jsem se na hodinky.

Už budou tři. Ve tři mi začíná francouzština. Nechtěla bych, aby na mě musela Somrová čekat. Všiml si mého pohledu.

„Ty už musíš jít, vid’?“ řekl.

„Od tří mám hodinu.“

„Tak ahoj, Jitko. – Jitko, ty ses nechala ostříhat, vid’?“

Mlčky jsem přisvědčila.

„Jo, neviděla jsi Ninu?“

Měla jsem pocit přibližně stejný, jako by na mne někdo vylil hrnec vařící vody.

„Ninu? Ne.“ A po malé chvíli: „Proč?“

Hrábl si rukou do vlasů.

„Říkal jsem jí, aby na mě počkala... tak ahoj!“

Sedl na kolo a zmizel v zákrutu cestičky. Ještě jsem slyšela, jak vjíždí na silnici.

Tak tedy čekal na Ninu! A já si myslela... No samozřejmě. Má přece oči. Petr a Nina...

„Tobě něco je, vid’, Jitko?“ řekla mi Somrová a položila mi ruku na rameno. „Já tě nepoznávám. Něco se ti stalo? Ve škole? Doma?“

Zavrtěla jsem hlavou. Cítila jsem tu zvláštní vůni jejích šatů, ruky, celého pokoje, vůni, kterou jsem nikdy nedovedla pojmenovat, nikde jinde jsem se s ní nemohla setkat.

„To nic není,“ řekla jsem. „Já už budu překládat.“

Mlčky přede mnou rozevřela jakousi francouzskou knížku. Byly to verše. Básnička se jmenovala Zvony. Přečetla jsem francouzsky její text. Somrová k tomu nic neřekla. Jen vzala knížku sama a znovu četla. Po-dezírala jsem ji, že básničku umí nazpaměť.

Pokusila jsem se překládat. Bylo to hrozné.

Všechno to krásné, co ještě před chvílí v básničce bylo, jako by se v mých ústech měnilo v skřípající písek, v drkotavý štěrk.

„Ted’ poslouchej. Jitko!“ Četla český překlad.

*Můj krásný cikáne, můj milý,
slyšíš to zvonů zvonění,
že vidět nás, my nemysleli,
měli se rádi k zbláznění.
My špatně jsme se schovali*

*a všechny zvony v celém kraji
z věží se na nás dívaly
a do světa to povídají.*

Možná že jsem ani nesledovala význam slov. Měla jsem plnou hlavu Petra. Proč vůbec se tam v parku se mnou zastavil? Jen proto, aby se mě zeptal, jestli jsem neviděla Ninu?

„Líbí se ti?“ slyšela jsem hlas Somrové vedle sebe.

„Docela.“

Proč je někdo hezký, uvažovala jsem v duchu, že se za ním každý musí ohlédnout – a jiný... Tím jiným jsem myslela samozřejmě sebe. Kdybych byla jen o maličko štíhlejší, určitě by se mi nikdo nesmál. Možná že by i Petr...

Somrová se mě znovu na cosi vyptávala.

Ptám se, co mi chce.

„Běž domů, Jitko,“ řekla bez známky hněvu, „taková práce by neměla žádný význam. Přijdeš v sobotu odpoledne! Budeš mít čas?“

„Snad ano.“

Nechala jsem za sebou Somrovou, její pokoj plný divné vůně, verše o cikánech, které mě dojímaly, a loudala jsem se mrazivým odpolednem domů.

Parku jsem se vyhnula.

Trénovala jsem bez zájmu. Nemohla jsem se na nic soustředit.

V hlavě jako bych měla střepy s ostrými hranami. Kam asi Petr s Ninou šel? K řece? Nebo na stadion? Možná že se tam už bruslí. Nazpátek jí ponese přes rameno boty s bruslemi – mně ještě žádný kluk nenesl bruslařské boty domů. Podají si na rozloučenou ruku? Nikdy bych se k tomu asi neodhodlala. Připadalo by mi to strašně nepřírozené, hloupé. Zamířila jsem na obrys panáka.

Bum, bum. Kolnou duněly tvrdé rány.

Kdyby tam tak stála Nina.

Dařila se mi střelba. Z desíti ran, které proti mně stěna vyšle, devět bezpečně v náručí ztlumím.

Teď ještě nacvičit střelbu v běhu. Jde to hůř, ale nechce se mi povolit. Až bude Bohoušek vybírat družstvo pro okresní turnaj, nesmím zklamat.

Musím být nejlepší!

Už ze mne začíná lít pot. Kdybych mohla aspoň s někým trénovat. Je tu dost smutno. Ale musím sama.

Dokonce o tom nemohu říci ani Andule. Ani Evě. I když to jsou moje nejlepší kamarádky.

Nejlepší? Vždyť se každou chvíli pohádáme!

Urážíme se, vysmíváme se, ale za dva dny o ničem žádná neví. Daly jsme si pár pohlavků.

Nejlepší kamarádky? Myslím, že nejlepší. Žádná z nás by nedokázala ty druhé dvě zradit. Proč se jim bojím svěřit...?

Soupeř byl zasažen tvrdě do levé nohy.

Nohy jsou nejzranitelnějším místem protihráče!

(Výrok Bohouškův.)

4

„Od soboty za týden přijede teta Lída!“ prohlásila maminka, když otevřela obálku, kterou listonoš zastrčil pod práh. „Budeme ti šít kostýmek, Jitko. Z té látky, co jsi dostala k Vánocům!“

„Ale já bych z toho chtěla radši šaty,“ pokusila jsem se namítnout. Maminka však byla už rozhodnuta. Ušije se kostýmek! Budu v tom vypadat jako kombajn, chtěla jsem říci, ale pak jsem mlčela, protože jsem si řekla, že by to stejně nebylo nic platné. Co si naše máma vezme do hlavy, to se snaží prosadit.

„Tak v sobotu mě nečekej k obědu! Zajdu si u nás do jídelny!“ řekl táta. „Tady bude blázinec a já bych byl hlady. To znám!“ Táta měl velké zkušenosti v tomhle směru. „Prosím tě, co zase tu Lídu chytlo? Byla tu nedávno.“

„Doufám, že ti není proti mysli, když si pozvu na pomoc vlastní sestru?“

„Pro mne si pozvi třeba archanděla Gabriela, hlavně když brzy vypadne!“

Cítila jsem, že jsou zase schopni vyvolat hádku. Proto jsem se zeptala:

„A jak mi to chceš, mami, ušít?“

Dala se snadno upoutat něčím novým. Vylezla na skříň a začala mi podávat módní časopisy. Pak jsme dlouho seděly nad obrázky a uvažovaly o nejhodnějším střihu.

„A mami, ty bys to sama nedokázala?“ zeptala jsem se. „Prosím vás, co proti té tetě Lídě oba máte? Copak jí mám odepsat, aby nejezdila?“

Maminka nás, tátu a mne, nedovedla v téhle věci pochopit. Tetiny návštěvy byly skutečně děsivé. Dokázala svým hlasem vyplnit každou skulinku, každou škvíрку v našem bytě. A jak přede mnou mluvila:

„Ale božíčku, Jitunko,“ mlaskavě mě políbila na tvář a přejížděla celou svýma zelenýma očima, „ty jsi vospělá!“

Když mi někdo řekne, že jsem vospělá, tak bych ho dokázala zabít.

Teta Lída mi to připomíná při každé návštěvě nejmiň desetkrát. Ne-nalezla jsem dosud odvalu sáhnout po kuchyňském noži.

O přestávce přiběhl k nám do třídy Jirka Suchánek z vedlejší osmičky.

„Prosím vás,“ naříkal zoufale, „kdo mi půjčíte atlas?“

„Dneska nemáme zemák!“ volali jsme na něho. „Zkus to v sedmičce!“

„Tam jsem už byl skuhrat – taky nikdo atlas nemá.“

„Hele, běž se omluvit, že jste včera malovali!“ radila Eva. „Pavlásková na to skočí!“

„To určitě!“

Jirka Suchánek odběhl a za okamžik zvonilo.

Připravovali jsme si věci na dějepis.

Když jsem se podívala vedle sebe, zahlédla jsem v Helenině aktovce atlas. Zadržela jsem jí ruku, zrovna když chtěla aktovku zavřít.

„Proč jsi Jirkovi ten atlas nepůjčila?“

„Co kdybych ho potřebovala?“

„K čemu, prosím tě?“

S nejnevinnější tváří prohlásila:

„A co když přijde na něco řeč v dějáku?“

Měla jsem chuť ji kopnout. To byla celá Helena. Prvotřídní sobec. Divím se kantorům, že ji už dávno neprohlédli.

„Víš, co seš?“

Otočila se na druhou stranu a hledala cosi na zemi. Pak rychle vstala, protože do třídy vcházel učitel.

Při tělocviku nám Bohoušek oznámil, že vybere družstvo pro turnaj ve vybíjené.

Srdce mi začalo prudčeji bít. Pochopila jsem, že teď, jediné teď, mohu rozhodnout všechny své příští dny. Musím ukázat, co jsem se naučila. Už od září jsme vybíjenou nehráli. Snad nikdo kromě mne neměl míč v ruce. Musím!

Kluky poslal Bohoušek do přísálí zvedat činky.

Turnaj ve vybíjené hrála jen děvčata. Ta nejlepší z celé školy. To znamenalo, že z naší třídy budou vybrána nejvýše tři čtyři. Postavily jsme se do řady a začaly rozpočítávat. Na každé straně zůstalo devět hráček. Kapitánkou mého družstva byla zvolena Andula. Nina hrála proti mně!

Ozvalo se písknutí. Začaly jsme.

Zdržovala jsem se ve střední části hřiště. Nemusela jsem tolik přebíhat.

„Podej! Přihraj!“ volala jsem na Milku, na Emču Roubíčkovou, ale žádná mi nepřihrála. Škoda míče, myslely si jistě. Musela jsem se postavit proti ráně sama. Přeběhla jsem si skoro až k půlicí čáře. Z téhle blízkosti mě musí každá ze soupeřek trefit. Uvědomovala jsem si, jakým jsem výhodným terčem. Konečně rána proti mně!

Ztlumila jsem ji na prsou, jak jsem se to učila sama v kolně. Povedlo se.

Vyslala jsem prudkou šupu!

Na druhé straně odešla ze hřiště Majka. A znovu!

Milena Černá to dostala do nohy.

„Dobře, Jitko!“ zaslechla jsem Bohouškův hlas. Dodalo mi to odvahy. Děvčata z mého družstva mi začala přihrávat. Zadýchala jsem se pokaždé, ale každá rána znamenala konec života jedné z protihráček. Kluci přestali zvedat činky a shlukli se kolem hřiště.

„Nino, vypal na ni!“ pokřikovali. „Musíš!!!“

Nina jako kapitánka zůstala na hřišti poslední z družstva soupeře. Několikrát jsem na ni vystřelila. Marně. Vždycky dokázala uskočit. Už se zdálo, že jejímu poletování po hřišti nebude konec, když jsem zvolila jinou taktiku. Naznačila jsem, jako když chci přihrát Andule, která stála na opačném konci tělocvičny, a v poslední chvíli jsem stočila ruku s míčem a vyslala na Ninu ránu. Míč jí podrazil nohy.

Sbuchla na zem v docela nebaletním postavení.

Kluci se bavili.

Vyhrály jsme zápas.

Bohoušek nás nechal nastoupit a řekl, že v družstvu naší školy bude hrát Nina – samozřejmě –, Andula a já.

Já, já. Já!!!

Najednou mi vůbec nevadilo, že byla vybrána i Nina. Ale jenom na malou, maličkou chvíli.

V šatně mi Bohoušek řekl:

„To jsem si, Jitko, nemyslel, že jsi taková tvrdá hráčka. Počítám s tebou. Nino, Andulo – přijdete v pátek na společný trénink. Budete hrát proti klukům!“

„No nazdar!“ vzdychla hned Andula tragicky, „loučím se s tebou, mládí moje ztracený!“

„Proč se děšíš?“ zeptal se jí tělocvikář. „Kluci mají šupy...“

Usmál se.

„Když přežiješ Jitčinu, tak ty ostatní se ti budou zdát jako pohlazení.“

Myslím, že jsem zčervenala.

Hvízdla jsem na Olinu a šly jsme nakupovat.

To mě normálně baví. Vezmu si v obchodě košíček, procházím kolem regálů, kde je oříšková čokoláda a sáčky s bonbóny, do pyramid vyrovnané konzervy, burské oříšky a polévkové koření, беру do rukou balíčky a zase je vracím na původní místo, mohu si přivonět k sáčkům upražené kávy nebo se jen olíznout nad smetánky a vyleštěnými pomeranči.

„Co budeš kupovat?“ zeptala se mě Olina.

„Pár věcí,“ odpověděla jsem a ukázala útržek včerejších novin, na kterých si s maminkou dopisujeme.

„Tak ty budeš hrát za školu?“ řekla. Vzpomněla si na včerejší tělák.

„Asi.“

„Určitě to nevíš?“

„Copak já vím, jestli si do té doby nezlámu nohu? Nebo by mě mohlo taky přejet auto!“

„To budeš mít bezva! Možná že budete v Rybíně dva dny. Přes noc, člověče.“

Někdy mi připadala Olina nemožně naivní. Jako malé dět'átko. „A co má být?“

Zajiskřily jí oči.

„Člověče, byly byste tam přes noc! Já ti strašně ráda spím někde jinde, třeba u tety nebo na chatě nebo tak...“ A pak si povzdechla. „Jenže naši mě nikam nechťejí pouštět!“

„Chudinko,“ politovala jsem ji.

Došly jsme na náměstí. Na jeho jižní straně čekal houf kluků a děvčat na autobus. Přespolňáci. Jeden z kluků na nás zavolal.

„To je Vobořil!“ podotkla Olina.

Vobořil byl protivný kluk. Vždycky nám ubližoval. V hrubosti neměl ve třídě soupeře.

„Nevšímej si ho!“ řekla jsem a namířily jsme si to náměstím vzhůru. V mlékárně jsem koupila litr mléka a tvaroh. Olina na mne čekala na chodníku.

„Jdeme do samoobsluhy?“ zeptala se.

Chtěla jsem přikývnout. V samoobsluze jsem nakupovala pravidelně, ale dostala jsem nápad: když půjdu do krámu v Železné ulici, možná že uvidím Petra. Proto jsem Olině řekla:

„Musím dnes do Železné. Přijde jim čerstvá majonéza!“

„Půjdu s tebou.“

V domě, kde byl krámeček s velkým štítem POTRAVINY, bydlel v prvním patře i Petr. Možná že ho uvidím. Třeba vyjde právě ze dveří. Cítila jsem, jak jsem neklidná. Přála bych si ho aspoň zahlédnout v okně – ale tvářila bych se, že ho nevidím, aby poznal, že je mi docela lhostejný.

Dům byl ohyzdný jako unavená ropucha. Jen občas někdo vcházel do prodejny.

Okna v prvním poschodí zůstala k mým nadějím netečná. „Tady bydlí Petr Kopáček, vid’?“ řekla vedle mne Olina. Snad si všimla mého pohledu vzhůru.

„Petr?“ řekla jsem naprosto bez zájmu. „Tady že bydlí? Nevím.“

„Petr je prima kluk. Vůbec se nevytahuje. Víš, že vyhrál...“

„Já vím!“ přerušila jsem ji mrzutě.

Bylo mi nepříjemné, že i Olina projevuje o Petra zájem. Nikdo přece není na její úvahy zvědavý. Vešla jsem kvapně první do krámu.

Zavalila nás vůně kyselého zelí, pražené kávy a pečiva. Zhluboka jsem se nadýchla.

Lokomotiva měla překrásně ojíňený komín, pára se srážela na jejích bocích, vřítla se na nádraží jako funicí netvor. S příšerným zaskřípěním se jí podařilo zastavit. Z vagonů vystupovalo několik lidí.

Zahlédla jsem na schůdkách našeho Břeťu. Přijel na neděli z Prahy. Hvízdla jsem na něho, hned mě objevil mezi čekajícími lidmi a volal:

„Čao, Jitko!“ a podal mi černožlutý kufřík. Snad si myslel, že mu ho potáhnu domů. Měl někdy nápady!

„To ti mám nést?“

Zatvářil se udiveně.

„No a?“ pronesl s výrazem světaznalého muže. Hodila jsem mu kufřík zpátky do náruče. Jen zafuněl.

„Jak jsi dopad?“ zeptala jsem se. Před několika dny se ještě učil ke zkoušce. To byli naši vždycky děsně nervózní. Mamince se nedařily omáčky, táta vykouřil každý den nejméně o deset cigaret víc.

„Dobře, Jitko. To víš, zaválel jsem...“ Bylo vidět, že se nechce bavit o zkouškách zrovna teď. „Co doma?“ zeptal se.

„Táta na tebe čeká. Maminka má noční.“

„Že bych se u ní ve vrátnici stavil?“

„Přijde ráno. Říkala, abys tam nechodil.“

Šli jsme kolem nároží polepeného plakáty. Břeťa se zastavil a četl: Taneční večer.

Postavil kufřík vedle sebe a posunul si čepici dozadu. „Čtyřiadvacátého – to je přece dneska.“

„Snad bys nešel tancovat?“

„Proč ne? Půjdu.“

„Ale nemáš nic připraveného!“ varovala jsem ho. Uchopil kufřík a dal se skoro do běhu.

„Pojď, Jitko, no tak, neloudej se...“ hartusil na mne. Bavilo mě zahrávat si s jeho náladou. Znatelně jsem zpomalila krok.

„Víš, kolik je vstup?“ zeptala jsem se významně.

Zpozorněl.

„Deset korun!“

Vzmohl se jenom na to, aby řekl: „Hm.“

„Jak jsi na tom?“ Věděla jsem, že se ho nemusím ptát. Z Prahy přijížděl pokaždé čistý jako křišťálová studánka, kde nehlubší je les.

Sáhl do kapsy a po urputné námaze vydoloval dvě koruny šedesát.

„Ani ne na pivo!“ pravil odevzdaně. Pak mu svitla jiskřička naděje: „Zkusím říct tátovi!“

Můj čas přijde, chlapečku, myslela jsem si.

„Tak za kolik?!“ zavolal na něho táta, když nám přišel odemknout.

Břet'a vztyčil palec. Pochopila jsem, že dostal při zkoušce jedničku. Byl frajer. Musela jsem to uznat. Táta ho pleskl po rameni a šel si znovu sednout k televizoru, aby mu nevychladla židle.

„Co je k večeři, Jitko?“

„Vepřo knedlo zelo. Kolik chceš knedlíků?“

„Asi deset!“ odpověděl s vážnou tváří. Otočila jsem se od kamen, jestli si snad nedělá legraci.

„Neblázni!“ krotila jsem ho.

Přišel ke mně, podíval se do misky, kde byly pod pokličkou knedlíky, a prohlásil:

„Hele, Jituš, moc to nepočítej a dej mi to na talíř všechno. Jste po večeři, ne?“

Knedlíků bylo v misce přesně čtrnáct.

„Ty žereš, brácho!“ řekla jsem za jeho zády.

„Sílí mi mozek, sestřičko.“

A to byl hubený jako hrábě.

„Tati,“ zavolal do obýváku.

„Hm...“ ozvalo se mrzutě.

„Já půjdu tancovat.“

Nedočkal se odpovědi. Táta byl příliš zaujat událostmi v rovníkové Africe. Břet'a se na mne tázavě podíval.

„Řekni si mu!“ radila jsem.

Šel za tátou.

„Potřeboval bych, tati...“ moc mu to nešlo. Jindy býval výřečný, ale tentokrát jako by ho všechny vlohy opouštěly, „... potreboval bych nějakou korunu!“

„Kolik...?“ zeptal se táta. Přitom nespustil oči z obrazovky.

„Jak uznáš...“

„Jitko, podej mi peněženku!“

Veškeré tátovo jmění činilo devět korun. Odevzdal je Břet'ovi se slovy:
„Víc nemám!“

„Děkuju!“ zahučel bratříček a vrátil se do kuchyně. Vyrovnal na stůl jedenáct šedesát. Dlouho hleděl na těch pár mincí, jako by čekal, že se sama nabídnu. Mlčela jsem a předstírala, že právě teď musím co nejrychleji umýt nádobí.

„Jituš?“ ozvalo se za mnou.

„Copak?“

„Půjč mi deset kaček! Ať tam nejdu jako žebrák!“

„Ale já nemám, Břet'o!“ snažila jsem se ho přesvědčit.

„Jitko!“ zaprosil.

„Opravdu nemám.“

„Ale kdybys chtěla...“

„Kdybys chtěla... a cos mi přivezl z Prahy?“

Zatvářil se rozpačitě.

„Co já... jednou tě pozvu a zaplatím za tebe celou útratu. Víš, jestli jsi vzorná sestra, tak se nade mnou smiluješ.“

„Ale umyješ zítra nádobí!“ kladla jsem si podmínku.

„Přísahám!“ zvedl dva prsty ke stropu.

„A vyčistíš mi boty!“

„Vyčistím!“

Ve skříňce jsem měla uloženy své peníze. Vzala jsem pětadvacet korun a obřadně jsem mu je předala. Z tátovy knihovny jsem pak vytáhla Lesk a bídu kurtizán, abych připsala další dluh.

Už jsem měla v ruce pero, ale náhle jsem se rozhodla – člověk přece může být občas velkorysý. Pro pětadvacet korun!

Břet'a prohlásil, že si nikdy nemyslel, jakou má šlechtinou sestru. V neděli ráno jsem na nočním stolku našla v ubrousku dva kousky dortu a trubičku se šlehačkou. Břet'a mi je přinesl z taneční zábavy.

5

Proklínali jsme svorně toho, kdo si vymyslel pochodové cvičení v tomhle počasí. Už abychom byli zpátky. Veliké rozmoklé vložky sněhu nám pleskají do tváří.

Konečně jsme zahlédli nevysokou skálu. Kdyby si možná před několika miliony let sopka nepostavila hlavu a nepřestala chrlit lávu, mohla v těchto místech být dnes docela slušná hora. Díky její trucovitosti jsme našli jen jakousi parodii na Alpy. Zastavili jsme se a Bohoušek začal vyprávět cosi o jejím sopečném původu. Hleděli jsme vzhůru. Všichni měli natažené krky k prasknutí, když jsem si všimla Lišáka, jak se snaží nenápadně nacpat Olině za krk kuličku sněhu.

„Jééé...“ zaječela a všichni se po ní obrátili.

Bohoušek se káravě podíval po Lišákovi a začal mu domlouvat. Ale ten stál, jako by se ho slova nedotýkala. Dokonce se jednou usmál, Bohouška to asi pobouřilo. Zvýšil hlas, ale najednou Lišák ukázal prstem nahoru na skálu a zvolal:

„Podívejte se!“

Zvedli jsme hlavy.

Na vrcholku skály se objevila postava Evy.

„Jak ses tam dostala, Řepková?“ křikl na ni přísně Bohoušek.

„Vylezla jsem druhou stranou!“ odpověděla.

„Okamžitě slez dolů!“

Rozhlédla se kolem sebe. Viděla asi daleko do kraje.

„Je odtud krásný rozhled!“ hlásila.

Bohoušek zvýšil hlas:

„Řepková, okamžitě ať tě vidím dole, slyšíš?“

„Ano, prosím,“ zavolala, jako by seděla v lavici.

Pak seskočila na nižší vrcholek skály.

„Odtamtud se nedostane!“ poznamenal některý z kluků znalecky. Měl pravdu. Viděli jsme, jak se teď marně pokouší zachytit špičkami

bot drobných výčnělků ve skále. Nedařilo se jí to. Drobné úlomky skály, písek a kamínky se sypaly dolů.

„Neslezu!“ zavolala Eva dolů a trapně se usmála.

Sledovali jsme Bohouška, co podnikne.

„Pitomec!“ ulevil si docela nevychovaně na adresu děvčete na skále. Pak si svlékl větrovku a rukavice a pomalu začal šplhat po skále za Evou. Bylo na něm vidět, že takhle nevystupuje poprvé. Asi za tři minuty vytrvalého stoupání stanul vedle Evy. Zhluboka vydechl a pak jí něco tiše řekl. My, kteří jsme stáli u paty skalky, jsme nerozuměli.

„Teď jí dá pár facek!“ hádal Matyjásko.

„Patřilo by jí to!“ řekla Nina. Měla dnes na sobě balonovou větrovku a červené šponovky. Uznala jsem, že jí to sluší.

„Jak se dostanou dolů?“

Bohoušek nahoře obhlédl nejhodnější cestu sestupu. Pak poručil Evě, aby se ho chytla zezadu kolem krku. Uposlechla, ale tvářila se přitom, jako by se měla napít kyseliny sírové. Pověsila se mu kolem krku a Bohoušek s těžkým břemenem opatrně sestupoval dolů.

„Určitě spadnou!“ zašeptala Nina. „Určitě!“

„Neboj se,“ řekla jsem jí, „Bohoušek je kanon!“

Byl to namáhavý sestup. Napadlo mě, že by snad bylo daleko jednodušší, kdybychom si někde vypůjčili žebřík. Eva by zatím mohla nějakou tu hodinku sedět nahoře a kochat se krásou zasněžené krajiny.

Bohouškovi se pod botami drolila skála, na některých místech zůstaly sněhové námrazy, ale krůček za krůčkem se blížili k cíli. Pak náhle Bohoušek vykřikl:

„Pusť se!“ Nemohl už asi odolat tíži, která jej stahovala ke středu zemskému. Možná že se Eva lekla, snad se jí už také nedostávalo síly – pustila se a padala dolů. Vykřikla a pak to bouchlo u našich nohou, jako by spadl plný pytel brambor. A hned druhá rána. To seskočil Bohoušek.

Zajásali jsme.

Bohoušek si otřel do kapesníku špinavé ruce. Evě už nevěnoval jediný pohled. Pak přikázal Nině, aby nechala třídu nastoupit v trojřad.

Vraceli jsme se domů.

Šla jsem v trojici s Evou a Olinou.

Eva hekala a ohmatávala si stehna. Při pádu se asi pořádně uhodila.

„Bolí tě to?“ zeptala se jí soucitně Olina.

„Pouštět mě nemusel!“

„Pustila ses ho sama!“ řekla jsem jí.

„Evo,“ pokřikovali na ni dozadu kluci, „budeš prý zařazena do himálajské expedice, jo?“

„Nemáte to trošku tadyhle,“ Eva si prstem zaťukala v místa, kde tušila, že by se mohl nacházet mozek, „vykradené?“

„Nech je!“ radila jsem jí. Pak mě napadlo zeptat se jí, proč vlastně na skálu lezla. Přece dovedla odhadnout, že by se nazpátek sama nedostala.

„Nevím...“ prohlásila. A pojednou se celá změnila.

„Víte, holky, že to vlastně bylo hrozně krásné, když jsem Bohouškovi visela kolem krku?“

„Tak proto jsi tam lezla?“ naléhala jsem znovu.

Zasmála se nahlas, ale neodpověděla.

Eva je zvláštní holka...

Měli jsme psát matematickou písemku. Cestou do školy jsem si přála, aby vzniklo zemětřesení nejméně sedmého stupně (borcení budov, tajfun). Aby náhle v našem městě vypukla malárie.

Aby se psal rok 1492 a já byla plavčíkem na Kolumbově karavale. Abych mohla procházet zdmi a přečetla si příklady, které budu muset počítat.

Abych se stala mravencem, který se olizuje na kostce cukru.

Nesplnilo se ani jedno z mých přání!

(Nevypočítala jsem dva příklady!)

První společný trénink.

Schytala jsem stovky ran. Snad tisíckrát jsem vystřelila. Ale pokaždé se nám podařilo porazit chlapecké družstvo.

Je mi ale divně, když mám hrát s Ninou na jedné straně hřiště. Ne-dovedu si vysvětlit, proč ji nesnáším. Vždyť mi vlastně vůbec neublížila. Dokonce většinu míčů mi přihrává ona!

Jak táta otevřel dveře, hned jsem poznala, že má psí náladu. Místo pozdravu jen něco zahučel, kabát přehodil ledabyle přes židli, nikdy se to nestávalo. Táta byl vzorný příklad pečlivosti.

A mlčel. Jako bychom s maminkou ani v kuchyni nebyly. Ticho se podobalo šelmě připravené ke skoku.

Maminka se odvážila zeptat:

„Co je ti? Něco se stalo?“

Povolil si pod límečkem košile kravatu a řekl:

„Uvař mi trochu kafe, prosím tě!“

Maminka na mne mrkla. Skočila jsem pro konvici a napustila do poloviny vodu. Pak jsem zapálila hořák plynových kamen. Ozvalo se nepříjemné syčení. Připravila jsem tátův hrníček. Z ničeho jiného by kávu nepil!

„Silnější?“ ozvala jsem se tiše.

„Třeba!“

Otevřel aktovku a položil na stůl malý balíček. Svačina, kterou mu ráno maminka připravila. Ani se jí nedotkl.

„Víš, co o mně Kučírková řekla?“ začal konečně sám.

Maminčin pohled teď ulpěl na jeho rtech.

„Že jsem na lidi pes!“

Kučírková byla zaměstnána v Monitexu. Občas i u nás padlo její jméno. Ale neznala jsem ji. Nebyla z našeho města.

„Komu to řekla?“

„Řediteli. To mohla klidně říct! Ale víš, co mě nejvíc žere? Že jí ředitel na to nic neodpověděl. Jako by mě neznal!“

„Vidíš, já ti vždycky říkám, s lidmi se musí pomalu, jemně, občas musí člověk umět přimhouřit oko...“

„Já nebudu nad nikým mhouřit oko. Když má někdo v materiálu zmetky, tak ať jde od toho. Že jsem Kučirkové řekl, aby přestala v pracovní době vyvářet kafe, už si na mne stěžuje!“

„Ona si stěžovala?“

„Nestěžovala. Ale když se ředitel pozastavoval nad tím, že lidi z oddělení nechtějí dělat přesčas, ušklíbla se a řekla: ‚To se nedivte, pane řediteli, mají toho sekýrování dost za osm hodin. Dělat s panem Pažoutem není žádná slast!‘ – Já u toho nebyl, ale to víš, zase se to dovím jinak.“

Maminka se pokusila o konejšivý úsměv:

„A to tě tak trápí?“

Maminka se s tátou ještě dlouho bavila o potížích v Monitexu. Odešla jsem mezitím do pokoje a zapnula televizor. Ale nemohla jsem se na program soustředit. Byla jsem rozhněvána na neznámou ženu, která si dovoluje tátu pomlouvat. Táta je přece spravedlivý. Snad velký puntičkář. Ale chce mít kolem sebe pořádek doma – a v práci nebude asi jiný. Kučirková – kdyby tátu nerozhněvala, mohl mít dobrou náladu, navečeřel by se, vypil by si pivo a pak bych si k němu sedla a řekla bych:

„Tati, taťulko, máš mě rád?“

Podíval by se na mne nedůvěřivě, protože by už tušil, že se na něho něco chystá.

Pak by odfoukl kouř a jistě by odpověděl:

„To víš, že ne...“

A to by byla právě ta nevhodnější doba poprosit ho o větrovku. O novou prošívanou větrovku. Takovou, jakou má Nina! Větrovka stojí ale tři stovky. Tři stovky je pro naši rodinu moc. Kdyby mi táta přidal ze svých „tajných fondů“, jak říká, možná, že by to stačilo. Větrovku bych nosila do školy, odpoledne ven. Docela určitě bych si vybrala jasně červenou, červená barva mi sluší.

Neznámá Kučirková mi svým jedovatým jazykem zmařila všechny plány.

Nemožně jsem ji začala nenávidět. I za tátu.

6

Uhlí nám složili na chodník před dům. Lidé se vyhýbali černé hromadě, museli sejít do vozovky, smekali se po zmrzlém sněhu. Maminka prohlásila, že nemůžeme na tátu čekat. Uhlí odnesíme do sklepa samy.

Oblékla jsem si staré tepláky, šátek po babičce a šla za maminkou. Naplnila jsem dva kbelíky uhlí, po schodech donesla do sklepa, bylo tady šero, neviděla jsem skoro na krok před sebe, vysypala na hromadu a zase pro nové, znova a znova. Uhlí prášilo, cítila jsem, jak mi prach usedá na tvářích, vniká do úst, bylo to nepříjemné. Když jsem asi po půlhodině vyšla znovu na chodník, šel právě kolem Petr. V ruce nesl knížku zabalenou v modrém papíře.

Petr! Jako by ve mně to jméno někdo cizí vykřikl.

Pozdravil mě a řekl: „Co děláš?“

„Chceš mi pomoci?“ zeptala jsem se a myslela to v legraci. „Musel bych se jít domů převléknout!“ odpověděl docela vážně, „když chvíli počkáš...“ Vyšla maminka a zaslechla, co říká.

„Co tě napadá, Petříčku,“ řekla mu. „My budeme za chvíli hotovy. Naše Jitka je přece silák!“

Tak za tohle jsem jí byla náramně vděčná! Kdyby to řekla před kým-koliv, bylo mi to jedno. Ale před Petrem!

Usmál se. A pozorně se díval, jak se potýkám s lopatou. Najednou jsem si připadala hrozně nemotorná. Jako bych měla obě ruce dřevěné. A ještě k tomu to nemožné oblečení. Do tepláků se snad učili svazarmovci střílet. Babiččin šátek – no prostě poslední výkřik módy! Člověk by měl mít občas možnost propadnout se hluboko do nitra matičky Země!

„Co to máš za knížku?“ zeptala jsem se, abych jeho pozornost upoutala něčím jiným, než jsou moje kila.

„Detektivku, úplně novou...“

„Detektivku, fakt, jó?“ divila jsem se.

„Ty je taky čteš?“

„Já? No jasně!“

Na okamžik zaváhal.

„Půjčil bych ti ji hned. Jenže nejdřív si ji přečte náš táta. Pak ti ji přinesu.“

„Když si vzpomeneš!“

„Určitě!“

Sehnula jsem se pro kbelíky.

„Budeš prý hrát za školu!“ řekl a špičkou boty přikopával k hromadě rozházené uhlíky.

Překvapilo mě to.

„Kdo ti to říkal?“

„Nina.“

Proč jsem se já pitomá vůbec ptala? Kdo jiný by mu o takových věcech povídal.

„Nina hraje se mnou!“

„Jsem zvědav, kolikátý budete. Nina říkala...“ Zase Nina, Nina, jako by neznal jiné dívčí jméno. Představa Niny tvořila mezi námi stále podivnou přehradu. „...že jsi nejlepší hráčka!“

„Já?“ zasmála jsem se, „prosím tě, jak na to mohla přijít?“ Bylo mi na jednu moc dobře, že se nechce nechat přesvědčit o opaku.

„Všechny holky to uznávají. Máš hrozný rány!“

„Ránu mám, zvlášť teď!“ přisvědčila jsem a ukázala na tepláky.

„Přece si nevezmeš na uhlí sváteční šaty!“

Maminka se mezitím vrátila s prázdnými kbelíky.

„Já vás zdržuju, vidíte, paní Pažoutová! Místo abych vám šel pomoci...“

„Jitka si aspoň odpočine!“

Obávala jsem se, že maminka zase něco moudrého pronese, a proto jsem jí co nejrychleji oba kbelíky naplnila. Když zase zmizela v tmavém obdélníku vrat, řekla jsem Petrovi, že budu muset jít.

„Přijdu se podívat na trénink!“

„Opravdu...?“ uklouzlo mi. Vzápětí jsem toho litovala.

„Chtěl bych vidět Ninu, jestli se proti loňsku zlepšila.“ Pronesl to s tak nehoráznou samozřejmostí, že jsem se vůbec nevzmohla na jedinou větičku.

„Ahoj!“ řekla jsem krátce a šla do sklepa. Všimla jsem si ještě, že se zatvářil nechápavě.

„Jitko?“ zavolal za mnou. „Chtěl jsem ti ještě...“

Neozývala jsem se. Proč jsem se s ním vůbec bavila, vyčítala jsem si. Mohla jsem ho úplně přehlížet, říci mu jen: Ahoj nebo těbůh! A to jsem si myslela, že jsem tvrdohlavá. Začala jsem pochybovat o své pevné vůli. Umínala jsem si přece už posledně, že si ho nebudu všímat. Vidí jen Ninu!

„Trochu sebou pohni!“ zavolala maminka, když mě zahlédla, jak stojím u prázdných kbelíků. „Za chvíli začne sněžit, budeme pak mít uhlí samé bláto. Snad sis už odpočala!“

„Ano, mami.“

„Nebo ti není dobře?“

„Neboj...“

Rodiče jsou někdy hrozně starostliví. Zbytečně.

Zrychlila jsem krok. Plné kbelíky mi narážely nemilosrdně na lýtka, ve sklepě jsem se málem přizabila.

„Ty s ním kamarádíš?“ otázala se maminka, když jsme se setkaly zase nahoře. Myslela samozřejmě Petra.

„S ním? Kdepak. Jen se tu zastavil.“

Snad to mamince stačilo. Nic neříkala.

Vobořil ukradl Olině z aktovky deník. Postavil se na lavici a vykřikoval věty, které ze sešitu četl. Olina plakala. Andula vylezla na lavici a Vobořilovi dala takovou facku, že sletěl dolů. Pak Olině deník vrátila.

„Měla jsi mu dát dvě!“ řekla jsem Andule. Někdy jsem ji obdivovala.

Olina si píše deník!

To bych si o ní nikdy nemyslela.

Zdál se mi divný sen. Stoupala jsem na vysokou věž, příčky žebříku se pode mnou lámaly, vítr se mě pokoušel shodit dolů do děsivé propasti, křečovitě jsem se držela smrkového dřeva žebříku, které vonělo po smůle. Vítr sílil, byl mocný jako bouře. A pak mi někdo nahoře podal ruku.

Všechno kolem náhle utichlo.

Stála jsem nahoře v mracích a mlze, bylo mi lehké, měla jsem pocit lítosti, že všechno brzy skončí, že se mraky rozplynou a věž zřítí.

Ale stále jsem ve své dlani cítila ruku toho, který mi ji tak náhle podal.

Můj sen neměl barvy. Byl plachý jako motýl. Nerada jsem se probouzela.

Z matematické písemky jsem dostala čtyřku.

Sešit musím dát tátovi podepsat.

Táta byl doopravdy rozhněvaný. Už dlouho mi tak nedomlouval. Bral matematický sešit a zase mi jej házel před oči. Znovu jsem musela vyslechnout, že si nevážím:

klidu
volného času
všeho, co mám
oblečení
jídla
maminky
školy
a jeho.

Pak se maminky zeptal, po kom že jsem tak pitomá.

Maminka asi nevěděla, protože jen mlčky pokrčila rameny. Tak se táta rozhodl hledat příčiny té čtyřky. Po dlouhých a především hlasitých úvahách zjistil, že mám příliš volného času, který zbůhdarma utrácím. Zavedl s okamžitou platností tato nápravná opatření:

1. každý den bude se mnou hodinu počítat (chudák)
2. naprostý zákaz poslechu televize
3. konec courání po městě
4. přísné dodržování všech bodů shora uvedených.

Dny, které jsem měla v budoucnu prožívat, nebyly nijak růžové. Věřila jsem však, že celá akce může zakrýt trhliny v mých matematických znalostech. (Zejména díky bodu 1.)

Při podpisu sešitu zlomil špičku tužky.

Nervy!

Somrová bude čekat marně. Poprvé jsem nešla na francouzštinu. Měla jsem ještě plnou hlavu včerejšího výstupu s tátou. Kdyby se mě maminka aspoň trochu zastala. Ale ona mlčela. Táta zavedl tvrdý režim. Třeba si myslí, že je v Monitexu. Vedoucí hospodářského oddělení. Vzpomněla jsem si na Kučírkovou. Neměla tak trochu pravdu?

Šla jsem proti proudu řeky. Knížku a sešit jsem zastrčila do kapsy kabátu. Po vodě pluly ledové úlomky. Nikoho jsem nepotkávala. Kdybych se třeba smekla a spadla do vody, napadlo mě, nikdo by mi nepomohl. Možná že bych se utopila. Ale já umím plavat! V ledové vodě a kabátu by to šlo těžko. Byl by to asi hrozný pocit, brr.

Až se to táta dozví, že jsem nebyla na francouzštině, bude doma cirкус, ale ať. Ať si mě třeba i zbije, dneska tam nepůjdu. Už proto, že mi zakázal toulat se městem.

V záhybu řeky jsem zahlédla známou postavu. Byl to Lišák.

Co tady dělá? Sám!

Chtěla jsem na něho zavolat, ale zarazila jsem se. Lišák se pro něco neznámého sehnul, z té dálky jsem nerozeznala věc v jeho ruce, pak se rozpřáhl a hodil to do vody. Pak ještě jednou. A znovu.

Přikradla jsem se potichu až k němu. Neslyšel mě. Hukot řeky byl silnější než křupání zmrzlé hlíny pod mými botami. Záhadné věci, které Lišák házel do vody, byly láhve od piva.

„Co tady děláš?“ křikla jsem na něho.

Vyděšeně se na mě obrátil. Jako bych ho přistihla při něčem nedovoleném. Rychle se shýbl pro starou nákupní tašku a pokoušel se zavřít její zip. Nedařilo se mu to.

„Tys mě vylekala, Jitko,“ zablekotal.

„Proč házíš ty flašky do řeky?“

Zakoktal se a nápadně zrudl ve tváři:

„Já... jen tak, to nic není. Z legrace, víš.“

Z tašky vyčnívala láhev, kterou Lišák nestačil přede mnou skrýt. Její hrdlo bylo pečlivě utěsněno. Zátku Lišák zalil pečetním voskem.

„Co je v těch lahvích?“

„Nic.“

Natáhla jsem ruku po zbývající láhvi. V posledním okamžiku stačil dát tašku za sebe. Přesto jsem v ní zahlédla jakýsi papír.

„Proč mi to nechceš říct?“

„To je moje tajemství.“

„Já to nikomu neřeknu!“

„Ale to nejde...“

„Když nechceš...“ hodila jsem do vody několik vrbových větviček. Dívala jsem se za nimi, jak se ztrácejí ve vlnách a drobných vírech, a přemýšlela jsem o Lišákovi. Úplně nezajímavý kluk. Vlasy jako rozházené hřebíky, pod očima i na nose rezavé pihy, do krasavce měl hodně daleko. Ale všichni ve třídě ho měli rádi. Lišák nedovedl nikomu ublížit. S učením měl trápení už od první třídy. Taktak že se dostal o třídu výš.

„Z matematický písemky jsi měl pětku?“

„Jako obyčejně.“

„Nebaví tě to?“

„Nebaví. Vůbec mě učení nebaví.“

„Ale něco by ses naučit mohl!“

Ušklíbl se a začal v prstech otáčet taškou.

„Za rok vyjdeme školu... co chceš dělat?“

„Nevím. Třeba půjdu na zedníka.“

Užasla jsem.

„Ty, a zedník?“ V hlavě se mi to vůbec nesrovnávalo, že by měl Lišák jednou stavět domy. „Ale chtěl bys dělat něco docela jiného, vid', Lišáku!“

„Chtěl bych...,“ zarazil se, „ale ty bys to vyžvanila.“

„Neřeknu!“ slíbila jsem.

„Čestně?“

„Čestné slovo!“

„Víš, Jitko, já bych chtěl bejt námořníkem. Já vím, ty se mi teď určitě budeš smát, vid'.“

Vůbec mi Lišákův sen nebyl k smíchu.

„Nikdo o tom neví, jen ty, Jitko. Víš, kdybych byl námořníkem, docela obyčejným námořníkem na nákladní lodi, jezdil bych strašně daleko, viděl bych cizí země, prožil bych mořskou bouři nebo tajfun, převáželi bysme kakao a vzácný dřevo a pšenici, nebo naftu, co by zrovna bylo třeba. A klukům, víš, malým klukům, co chodí ještě do školy, bych vypravoval, co jsem prožil v Indii nebo na Jávě, možná že bych měl i indiánský skalp nebo tamtam, já nevím. Jitko, nesmíš o tom říct nikomu ani slovo! Všichni by se mi smáli.“

„Proč házíš do řeky ty láhve?“ zeptala jsem se znovu. Byla jsem přesvědčena, že jedině teď mi to Lišák prozradí.

„Já nemám kamaráda.“

„Ty...?“ divila jsem se.

„Víš, já myslím opravdovýho kamaráda. A tak jsem si řekl, já jsem totiž asi blázen nebo co, řekl jsem si, že si kamaráda najdu. Napsal jsem si dopisy, nacpal do lahví, utěšnil, aby do nich nemohla voda, a posílám je po vodě.“

„Myslíš, že je někdo najde?“

„Nevím, snad. Už jsem jich poslal šestnáct...“

„Měl bys za každou korunu,“ poznamenala jsem zjištěně.

„Prosím tě...“ Otevřel špinavou tašku a hodil zbývající láhev do proudu.

„Sedmnáct!“ řekla jsem.

Souhlasně přikývl.

„Víš ale, že tě na námořníka nevezmou?“ varovala jsem ho. „Musel bys mít jen jedničky a dvojky.“

„Vím..., proto půjdu na zedníka.“ Řekl to tak smutně. Bylo mi Lišáka líto.

„Povíš mi, až se ti někdo ozve?“

„Neřekneš to nikomu?“ naléhal znovu.

„Nikomu.“ Skoro mi to bylo trapné, neustále ho přesvědčovat, že budu mlčet. „Musím se vrátit.“

„Co jsi tady dělala?“

Řekla jsem mu, že se mi nechtělo na francouzštinu.

„Budeš mít doma průšvih?“

„Aťsi...,“ řekla jsem s patřičnou dávkou předstírané hrdosti. Vraceli jsme se po břehu zpátky a hovořili o úplně zbytečných věcech. Domů jsem přišla jako obvykle v půl páté.

„Šlo ti to?“ zeptala se maminka.

Přisvědčila jsem.

Čekala jsem na tátu, až ke mně přisedne, abychom se společně utkali v nerovném boji nad matematickými příklady.

V duchu jsem měla stále před sebou Lišáka, jak hází do řeky láhve s dopisy pro neznámé kamarády.

Znovu jsem začala trénovat sama v kolně. Při posledním společném tréninku se mi zdálo, že ztrácím jistotu i sílu v ráně. Dvakrát jsem vystřelila po některém z kluků a netrefila se. Bohoušek se na mne udiveně podíval, jako by nechtěl věřit svým očím. Víím, že na mne spoléhá. A já ho nesmím zklamat. Poradil mi, abych zkusila střílet i levačkou.

První rána, kterou jsem vyslala, byla nemožně měkká. Míč se taktak dokutálel na opačnou stranu hřiště. Nebyla jsem zvyklá střílet levou rukou. Ale je to veliká výhoda. Soupeř čeká, že si ještě přehodíš míč do pravičky – a ty znenadání vypálíš. Zkousím to na panákovi v kolně.

Když vyhrájeme všechny zápasy, přivezeme do školy putovní pohár. Ještě nikdy se to našemu družstvu nepodařilo. Byl by to ohromný úspěch. Pohár by se dostal do skleněné vitríny před ředitelnu, možná že by tam byla i fotka našeho družstva.

Mám strach, že nevydržím běhat celý zápas. Nemohu se přece spoléhat na to, že každou ránu chytím. Co když se mi některá vysmekne z rukou? Budu vyřízená.

Běhala jsem s míčem rychle kolem kolny. Hned se zadýchám. Musím znovu. A střílet. Levou, pravou, mířit na nohy. Chytat odražené míče. A zase běhat.

7

Kdyby zachvátil naši rodinu uragán, tajfun nebo jiný přírodní živel, jistě by to nezpůsobilo takové následky, jako když se objevila ve dveřích teta Lída. Přijela v sobotu odpoledne, přivezla spoustu všelijakých balíčků a sáčků, měla dvě veliké kabely, nějakou krabici a nemožné řeči.

Táta jí podal ruku, zeptal se, co dělá strýček Pepa, a prohlásil, že musí odejít, protože má v továrně velmi důležitou poradou.

„Prosím tě, Jaromíre, teď? V sobotu?“ divila se teta.

„U nás jsou schůze i v neděli!“ prohlásil táta docela bezostyšně a šel na pivo.

„To je hrozné, kam my to vedem!“ vrtěla teta hlavou. Pak dlouho vypravovala o svých patnácti nemocech, o Robertovi (můj bratranec), který je zrovna teď někde v Itálii, vypočítala asi padesát neznámých lidí, kteří umřeli, a stejný počet žen, kterým se narodilo dítětko, maminku to muselo asi moc zajímat, protože se neustále divila a žasla.

Snědla jsem zatím oříškovou čokoládu, kterou mi teta přivezla. Náhle stočila teta svou pozornost ke mně.

Bylo to hrozné. Nejdříve si všimla, že mám vlasy, obě nohy a ruce, že jsem povyrostla, ztloustla, že si stříhám nehty, sčesávám obočí, jen jsem si neměla nechávat ostříhat vlasy, to je veliká škoda, Robertovi se líbí u žen dlouhé vlasy, neušlo jí ani to, že mám nahoře v jedničce novou plombu. Pak se zeptala maminky, kdy se do toho dají. Měla na mysli můj kostým. Maminka poznamenala, že by snad bylo dost času až zítra. Teta však byla nezmar. Poručila přinést látku, rozplývala se chválou nad její kvalitou, házela mi ji přes ramena kolem krku, motala si ji přes široké boky, připomínala mi svým výkonem artistu mezinárodního formátu.

„Ušijeme ti kostýmek, Jituško, jedna radost!“ slibovala.

„Ale já kostým nechci!“ prohlásila jsem.

„Proč bys, Jitunko, nechtěla kostýmek. Vždyť je to originál anglická látka. Víš, jak se ti to bude nosit?“

„Kostým nechci. Už jsem ti to, mami, řekla!“

„Co tě, moje kočička, napadlo? Kostým je moderní, všude se to nosí. Náš Robert říkal, že v cizině kostýmy moc letí.“

„Tak ať v tom chodí Robert!“ odsekla jsem, protože mě to doopravdy začalo rozčilovat. Nebudu přece chodit v něčem, co je tak dobré pro čtyřicetiletou milostpaní.

„Nebud' hubatá, Jitko!“ okřikla mě maminka. „Bud' ráda, co dostaneš!“ Sklonily se opět nad módními časopisy, aby vybraly vhodný model.

„Já v tom chodit nebudu!“

„Ale proč, prosím tě?“ otázala se znovu naslédle teta.

„Protože v tom vypadám jako basa!“ odpověděla jsem a šla jsem si lehnout do obývacího pokoje na válendu.

Snažily se mě ještě přesvědčit, dokazovaly mi přednosti kostýmu, zůstávala jsem však chladná.

„Ušijte mi šaty!“ doporučila jsem jim, když si lámaly hlavu, co tedy dělat.

Po dlouhém přemýšlení se s mým návrhem konečně smířily.

V devět hodin večer našly v módách model, který se líbil i mně.

„To jsem si nemyslela, Jituško, že seš tak paličatá!“ řekla teta, když vystříhovala z novinového papíru tvar límce. „Po kom jsi?“

„Po mamince!“ řekla jsem jedovatě. „Prý to je ve vašem rodě.“

Podívala se po mně nedůvěřivě.

„Táta to říká!“ tvrdila jsem.

Na okamžik zmlkla.

„Změřím si tě, Jituško!“

Pokládala na mě plátěný centimetr, zapisovala na kousek papíru vysoká čísla, stále vrtěla hlavou, jako by nechtěla uvěřit číslicím, které ždímalma mezi prsty.

„Jako dospělá ženská, Jitko!“ řekla uznale. „Budeš moci za nějaký měsíc nosit maminčiny šaty.“

Ted' určitě začne mluvit o mé vyspělosti.

Hrůza!

A přidá k tomu hrůzostrašné vyprávění o čtrnáctiletých děvčatech, která si zničila život.

Někdo ale zazvonil.

Běžela jsem otevřít. Táta.

Vracel se domů a oči se mu leskly. U Partyzána dnes točili plzeňskou dvanáctku. No jasně.

„Zdravím srdečně MDŽ!“ volal na nás. Pomohla jsem mu z kožichu. Venku drobně sněžilo. Na límci ještě tály sněhové vločky.

„Já myslel, že vás budu budit, a vy jste zatím v nejlepší práci – tak, Jitko, předved' se, co zas na tobě zkazily!“

„Tatínku!“ okřikla ho máma.

„Ty si, Jaromíre, myslíš, že to je jen tak. To se musí přece promyslet.“

„A hlavně se u toho musí hodně povídat. – Jitko, to jsi slyšela, jak te tu Lídu a mámu zavřeli do basy na pětadvacet let?“

Táta měl náladu.

„Neslyšela, tati, povídej.“

„Prosím tě, krot' se!“ napomínala ho znovu maminka.

„To může slyšet!“ řekl na svou obhajobu a pokračoval ke mně:

„Tak to ti jednou teta Lída s mámou něco provedly a zavřeli je na pětadvacet roků. Do jedné cely. A když je po těch pětadvaceti letech propustili, tak před vraty povídá máma tetě: Tak, Liduško, já k vám odpoledne zajdu a dopovím ti to!“

To nebyl špatný fór. Táta byl ve formě. Posadil se ke stolu a začal se vyptávat na strýčka Pepu.

„Pořád pije?“

Teta se skoro urazila. „No dovol?“ řekla.

„Já myslím vodu...“ vysvětloval táta.

„Prosím tě, nech toho!“ měla starost maminka, „ještě si bude Lída myslet, že to myslíš vážně.“

„Já ho znám!“

„A seš pořád stejná! Vždycky si říkám, tu Lídu budu muset převychovat. Ale nedaří se mi to. Jezdíš k nám málokdy.“

Ted' jsem opravdu nevěděla, jak to táta myslel. Kdyby měla teta přijíždět častěji, určitě bych se vystěhovala.

„Tak z toho budou šaty?“

Teta rozevřela před ním časopis s návrhem. Táta se na to znalecky podíval.

„Hm...“ pochválil, „to budeš mít, Jitko, něco! Člověče, v tom by ses mohla i vdávat. Taková róba...“

„Tati!“ bránila jsem se.

„Proč ne? Za dva roky už se jiný vdávat budou!“

„Máš rozum, Jaromíre?“ zhržila se teta. „Snad bys to dítě nechtěl vyhnat v šestnácti z domu?“

Táta se rozhodl hrát svou úlohu smrtelně vážně.

„V šestnácti letech má děvče vypadnout. Rodičů se natrápila až dost. Vydělá si peníze, vdá se, naše Jitka si vezme někoho s autem, vid', Jitko! Ne abys byla tak hloupá jako tvoje máma! Já neměl nic, ona nic...“

„A žije se nám špatně! Vid', tatínku!“ usadila ho náhle maminka. To jsem od ní nečekala. Táta se už s úsměvem vzdal dalších sporů.

„Půjdu si lehnout,“ prohlásil unaveně, „budu spát dnes na posteli, nebo si mám ustlat ve vaně?“

Maminka už ho pleskla přes pusy.

„Ty seš nepolepšitelný, Jaromíre!“ prohlásila teta. Střih na rukávy byl hotov. Přistoupila ke mně, aby mi ho vyzkoušela. Trpělivě jsem natáhla ruku.

Pak jsem dlouze zívla. Chtělo se mi spát...

„Proč jsi minule nepřišla?“ zeptala se mě Somrová přísně.

„Já jsem...“ Původně jsem jí chtěla namluvit, že k nám přijela návštěva nebo že mi nebylo dobře, ale když jsem ucítila její pohled, neměla jsem k podvodu odvalu. Sklopila jsem oči jako malá holka a zašeptala:

„Nezlobte se, ale mně se nechtělo...“

Zarazila se, pak si šla sednout k psacímu stolu, zalistovala v nějaké knížce a kulatým hřebínkem si přičísala uvolněný pramínek šedivých vlasů.

„Nelíbí se ti to?“ Myslela tím hodiny francouzštiny.

„Ale ne, kdybych se tu měla nudit, vůbec bych nechodila!“ uklidňovala jsem ji. Mrzelo mě, že jsem to řekla tak neomaleně.

„Bylo by škoda, abys přestala. Máš pro jazyk cit.“

Otevřela jsem učebnici.

„Řeknete to tátovi?“

Zdálo se, že moji otázku přeslechla.

„Za několik roků si budeš moci složit z francouzštiny státnici.“

„Myslíte, že se mi fránina může hodit?“

Usmála se. Odkryla dvě řady krásných zubů.

„Ovšem. Proto se přece učíš. Pojedeš do ciziny, uvidíš Paříž a Lyon, projdeš se po širokých bulvárech...“

Zatvářila jsem se nedůvěřivě. Viděla to a zmlkla. Sedla si na druhou stranu stolu a zeptala se zcela jiným hlasem:

„*Comment va-t-on à la gare!*“ (Kudy se jde na nádraží?)

„*Musíte touto ulicí a pak doprava!*“ odpověděla jsem francouzsky.

Pokračovaly jsme v málo zajímavém rozhovoru o jízdě vlakem.

Za týden dostaneme pololetní vysvědčení.

Z matiky budu mít zase trojku. Jedinou. Pavlásková nade mnou vrtí hlavou.

Už jsem to ohlásila doma.

Maminka povzdechla.

Táta:

„Kdybys chtěla, měla bys vyznamenání!“

Kdybych chtěla?

Třeba po tom vůbec netoužím!

Měli jsme poslední přípravný trénink před turnajem škol.

Kluci z devítky už s námi nechtějí hrát. Nebaví je prohrávat každý zápas. Vztekají se, chtěli by zvítězit aspoň jednou.

Bohoušek si pohvizduje. Asi je spokojen.

Rozdal nám trenky a tílka se znakem školy.

Musela jsem mu tričko vrátit. Bylo mi malé. Myslela jsem, že tu chvíli, než našel ve skříni větší, nepřežiju.

Nina tyhle problémy nemá.

Pro všechny zápasy máme jasnou taktiku: udržet co nejdéle míč, přihrávat do středu hřiště. Ostatní hráčky střílejí jen ve vyložených případech.

Poslední trénink.

Bohoušek zapískal a Andula se zmocnila míče. Přehodila chlapecké hlavy i natažené ruce. Míč chytila Věrka, přihrála mi na střed, zadívala jsem se upřeně na Milana, ale v koutku levého oka cítím matnou skvrnu Pavlovy postavy. Stočila jsem do těch míst prudkou ránu.

Pavel šel ze hřiště.

Hra se nám dařila. Během několika minut jsme vyřídily šest kluků.

Najednou vešel do tělocvičny Petr.

Pozdravil Bohouška a zeptal se, jestli se může dívat. Vyskočil na bradla a hledal očima Ninu. Usmáli se na sebe.

Hra pokračovala.

Měla jsem najednou nemožně těžké ruce. Míč mi dvakrát vypadl z rukou.

„Co děláš, Jitko?“ zavolal Bohoušek.

Vzápětí jsem ucítila prudkou ránu míčem.

Byla jsem vybita. Poprvé.

Kluci na druhé straně zajásali.

Jejich střelba zesílila. Postupně vyřadili celé naše družstvo.

Zbyla jen Andula s Ninou.

„Nino, vypal!!!“ ozval se Petr z bradel.

Nino, vypal! doznívalo v koutech tělocvičny.

Dostala jsem obrovský vztek.

Chytila jsem míč a nemožně pomalu jsem jej přihrála Pepíkovi Trčků.

Nebylo možné, aby ze dvou metrů Ninu nevybil. Poprvé jsme prohrály.

V šatně nám Bohoušek řekl:

„Jestli tam chcete, děvčata, takhle hrát, tak můžete zůstat doma!“

Podívaly se na mne vyčítavě. Mlčely. Jenom Andula mi na chodbě řekla:

„Hrála jsi dneska jako ponocnej!“

Před školou na Ninu čekal Petr. Podala mu igelitový sáček s teniskami. Nesl jej a kolenem do něho pravidelně vrážel. Odcházel na druhou stranu náměstí.

Až nám zmizí z očí, vezme ji Petr za ruku!

Eva měla oči rudé od pláče. Potkala jsem ji ráno cestou do školy. Na první pohled jsem poznala, že se jí něco stalo. Snad mi ani neodpověděla na pozdrav.

„Co je ti?“

„Ale nic.“

„Nemáš cvígro, dala bych ti ho opsat!“ nabízela jsem se starostlivě. Zdálo se, že nemá o cvičení z dějepisu zájem.

„Zase maminka?“ Eva nám mnohokrát vyprávěla o podivínském chování matky, která s ní jedná jako s malým dítětem. Eva například od ní nedostávala peníze. Nemívala na vstupenku do kina, na zmrzlinu – jen když se v Praze setkala se svým otcem, bývala bohatší. Otec se jí snažil vynahradit všechno, čeho se jí u matky nedostávalo. Měla ho šíleně ráda. Dovedla by o něm vyprávět dlouhé hodiny.

„Vždyť ji znáš!“ přisvědčila.

„Pohádaly jste se?“

Shýbla se pro hrst špinavého sněhu a mačkala v dlani malou kuličku. Pak ji hodila po černém psu, kterého někdo přivázal u dveří drogerie. Zasmála se, když zvířátko bojácně uskočilo. „Řekla mi, že nesmím brát od táty žádné dárky.“

„Proč ti to zakazuje. Může jí to být přece jedno.“

„Nevím. Včera mi vzala toho japonce a zamkla ho do skříně. Nesmím prý na něj hrát. Řekla jsem jí, že rádio patří mně. Vzala jsem si klíč a skřín si otevřela. Vyrvala mi ho z ruky, ale já jsem se nevzdala. Jak chvilku nedávala pozor, skočila jsem k ní – a bylo moje. Přitiskla jsem je k sobě, musela by mě zabít, než by je dostala. Celý večer nadávala mně,

tátovi, babičce... nemohla jsem dlouho usnout, bála jsem se, aby mi japonce nevzala ve spaní..."

Chtěla bych Evu politovat.

„Nejraději bych utekla... k tátovi. Jenže táta není v Praze. Zase je ve světě. Poslal mi před týdnem lístek z Argentiny.“

Napadlo mě zeptat se na něco docela jiného:

„Proč jsi, Evo, tenkrát vylezla na tu skálu?“

Přinesla jsem domů vysvědčení.

Trojka z matiky.

Sedm jedniček. Šest dvojek.

Tátův dlouhotrvající projev.

8

Na gauči čtvrtky, na židlích rozlitá tuš, papíry po zemi, na myčáku trojúhelníky, příložníky, křivítka a šablony, není, kde bychom si sedli, jíme ve stoje, nádobí se myje v koupelně. Naštěstí spíme v ložnici.

Břeťa rýsuje!

Přijel domů s velkým rýsovacím prknem pod paží, nemohl ani projít dveřmi a dokázal ovládnout celou domácnost. Maminka potichu našlapuje, vaří milánskou omáčku s makarony, kterou Břeťa zbožňuje, táta se mu dívá do ruky a okřikuje nás, abychom netřískaly nádobím, nestrkaly do stolu, protože z toho nemáme rozum. Tak jsme strávili první den pololetních prázdnin. Ještě že to byla sobota.

Teprve večer se Břeťa nad stolem protáhl, hrozně při tom zařval, řekl konec a dlouho se zálibně díval na spletitou pavučinu černých a šedých čar. Pak začal vysvětlovat tátovi účel jakési záhadné součástky.

Při večeři, měli jsme dietní párky s kremžskou hořčicí, jen tak mezi dvěma sousty, zeptal se Břeťa maminky:

„Mami, mohla by k nám v sobotu přijet Ivana?“ A zase polykal po velkých kusech párek.

Maminka užasla.

„Jaká Ivana?“ zeptala se přibližně stejným tónem, jako kdyby Břeťa prohlásil, že přiveze kraju tygrovitou.

Táta přestal jíst.

„Jaká Ivana?“ řekl také nechápavě.

Využila jsem chvíle překvapení a namočila párek hluboko do skleničky s hořčicí. Jindy by mě celá rodina okřikovala, že hořčice pro mladého člověka je jed. Teď si mě nikdo nevšiml. Břeťa znovu ukousl chleba.

„No ne, no! Ivana totiž říkala, teda já jsem říkal..., my jsme říkali, že... já jsem ti o ní neříkal?“

„Neráčil jste, vážený pane!“ odpověděl mu ironicky táta.

„Ivana totiž výborně vaří, víš. Ona ti mně jednou uvařila snídani, teda oběd, nebo večeři..., tak něco mi udělala, no! Co na mě tak koukáte?“ koktal Břet'a.

Břet'a byl do ní úplně cvok!

Rodiče se po sobě podívali. Mlčeli. První promluvil táta.

„Chceš nechat studia? Teď, ve čtvrtém ročníku?“

Břet'a užasl:

„Jak jsi na to, tati, přišel? Proč bych měl nechávat studia? Až budu mít po promoci, tak se vezmeme...“

Moc se mi na bráškově líbilo, jak řekl: tak se vezmeme!

„Ivana studuje architekturu v Praze, už spolu chodíme skoro rok. Ivana je, tati, senzační holka, fakt. Víš, ona není z Prahy, taky jezdí na neděli domů. Až ji, mami, uvidíš, určitě se ti bude líbit.“

Mamince vhrkly slzy do očí. Utírala je malým kapesníčkem. Mým kapesníčkem! Vždycky se hádáme, když mi bere moje věci. Má přece dost svých kapesníků.

„Proč, mami, brečíš?“ zeptal se Břet'a, „vždyť jsem nic neprovedl.“

Maminka popotáhla a na zbytek párku jí ukápla slzička.

„To jsem si od tebe, Břet'o, nezasloužila!“

„Co děláš, prosím tě, mámo, scény?“ ozval se najednou táta. „Copak je Břet'a malej kluk?“

„Jestli nechcete, nebudu Ivaně nic říkat. Nebyla tady ještě, nemusí zase jezdit, když nechcete...“

„Kdo říká, že nechceme? Jestli je to slušné děvče, můžeš ji přivést. Vid', maminko!“

„Tak co, mami,“ naléhal Břet'a.

Přestala plakat, ale její hlas byl plný rozechvění.

„Když já, hochu, nevím...“

„Co nevíš?“

„Máme to tady moc malé. Dohromady tu není místo. Potřebovali bychom nový nábytek...“

„Ona ti ho nekoupí,“ řekl táta.

„Ale nemám nic připraveného, Nečekala jsem, že by měla přijít...“

To byla celá naše máma. Vždycky měla zbytečné starosti. Břet'a zářil. Může si přivést své děvče ukázat našim.

„Neměl bych začít leštit parkety?“ zeptal se vážně táta. „Za týden přijede, tak abys to, maminko, všechno stihla!“

„Bude tady přes neděli, to abych koupila dvě kuřata...“

„Kup tři!“ radil opět táta, „nevíš, kolik toho sní.“

Po párcích zbyly jen mastné talíře. Sklízela jsem ze stolu. Maminka byla příliš zaměstnána plány na blížící se návštěvu Břet'ovy dívky.

Břet'a byl štěstím bez sebe.

Potřeboval by trochu zchladit, řekla jsem si.

„Bráško,“ zeptala jsem se úlisně, „a mě se nezeptáš, jestli si můžeš přivést jinou ženu?“

Protáhl obličej. Pak se zašklebil a konejšil mě:

„To víš, Jitunko, že jsem na tebe nezapomněl.“ A jako ve starém českém filmu klekl přede mne a zvolal:

„Ó, smím si, drahá markýzo, přivésti do tohoto paláce tu, které jsem daroval srdce?“

Odpověděla jsem stejným tónem:

„Ó, ctný rytíři Břetislave, nekecej zbytečně a pojd' mi utírat nádobí, sic stařícká matka tvá i urozený otec kletbu sešlou vbrzku na hlavy naše!“ Někdy hrajeme s bráškou tyátr. Maminka říká, že jí to drásá nervy. Budoucí inženýr, a dělá takové opičárny.

„Urozená panno, panno Jitko!“ pokračoval Břet'a dál. „Leč prosbu k vám velikou budu mít.“

„Jakouže?“

„Abyste tehdy, kdy se nožka mé milované dotkne tohoto linolea, co nejdříve vypadla zpod krovu rodinného, čímž mi ušetříte mnohé násilné činy!“

„Prosím tě, co bych chodila pryč?“ zeptala jsem se zcela nedivadelně. Snad si nemyslí, že se kvůli jeho holce vystěhuju. Naši ji stejně uloží do mé postele a já budu muset spát na gauči, tak ať se trochu krotí.

„Nechte toho, komedianti,“ zakročil táta, když zpozoroval, že by se naše galantní výměna názorů mohla změnit v nerytířské utkání.

„Jitko, spát!“

Chtěli si něco ještě říci mezi sebou. Poznala jsem to. Loudala jsem se s úklidem svých věcí, chtěla jsem zaslechnout aspoň nějaké slovíčko z jejich rozhovoru, ale všichni tři netrpělivě vyčkávali, až zmizím z kuchyně.

V pokojíku jsem se převlékla do pyžama blízko dveří. Strašně ráda bych teď uslyšela, co si naši povídají s Břet'ou. Dveře však propouštěly jen nesrozumitelné zvuky, podobající se včelímu bzučení.

Skočila jsem do postele. Příšerně pod mými kily zaúpěla. Vůbec se mi nechtělo spát. Pozorovala jsem úzký proužek světla, který se prodral skulinou nad dveřmi.

Najednou mi připadala všechna slova, která padla nad dietními párky, docela zvláštní, neskutečná. Břet'a si přivede domů své děvče.

Jednou to bude moje švagrová! Švagrová. To slovo se mi zdálo ošklivé.

Ivana. Jaká asi bude? Domýšlivá? Pyšná? Přehlídne mě a řekne: Tak, děťátko, jak se máš? Možná že mi přiveze čokoládu nebo foukací harmoniku! Napadaly mě takové myšlenky. Skoro jsem to měla Břet'ovi za zlé. Proč vlastně k nám má přijít cizí holka?

Vždycky jsme byli jenom čtyři. Nikdo cizí se k nám nepokoušel vetřít.

Bylo mi pod peřinou horko. Vystrčila jsem obě nohy a pozorovala na stěně jejich stín. Dostala jsem žízeň. Vstala jsem a šla se do kuchyně napít.

Táta se zastavil v polovině věty. Tvářil se vážně.

„Co chceš?“ zeptala se máma.

„Mám žízeň!“ zabručela jsem. Připadala jsem si najednou jako cizí člověk, před nímž musí ukrývat dopisy, peníze, starosti i naději.

Zase trpělivě čekali.

„Dobrou noc!“ zavolal za mnou táta.

„Dobrou...“ odpověděla jsem. Snažila jsem se dát najevo, že mi vůbec nezáleží na tom, co si povídají.

V posteli jsem znovu začala rozprádat klubíčko svých úvah. Možná že za několik let budeme večerět a já řeknu jen tak mezi dvěma sousty:

„Mami, mohl by k nám v sobotu přijet...?“ zarazila jsem se. Mihlo se mi hlavou jméno PETR, ale zahrnala jsem okamžitě ten bláznivý nápad. Věděla jsem, že to ON nikdy nebude. Bude to docela jiný chlapec. Snad dnes ani neví, že žiju, že se trápím a závidím, toužím po někom, kdo by mi rozuměl. Mám ale házet do řeky láhve jako Lišák??? Co mi naši odpovědí? Táta řekne nějaký vtip, mamince ukápně slzička a já...? Všechno bylo tak záhadné.

Pak mi v hlavě zajiskřil plamínek nejistoty:

Bude mě mít někdo rád?

Spánek se dlouho vyhýbal mému pokojíku.

Bohoušek nám rozdál před odjezdem na turnaj lístek papíru, na kterém stálo:

Odjezd na okresní turnaj ve vybíjené děvčat 3. února v 8 hod. od školy.

Vezmi s sebou: teplákovou soupravu, tenisky, 2x svačinu, tílko a trenky, dobrou náladu, bojovné srdce.

Neber s sebou: strach, dřevěné ruce, pláč a slzy, nemotornost, zbabělost.

Bohumil Janák, vedoucí zájezdu.

9

Rybínský autobus, který odjížděl po osmé hodině z náměstí, byl polo-prázdný. Když jsme do něho nastoupily, rozkolébal se mizernou silnicí a naším povídáním. Seděly jsme s Andulou a Karlou na zadním sedadle, hrozně to s námi lítalo, všechny holky se nám smály. Divže jsem si nerozbila hlavu o střechu. Bohoušek seděl někde vpředu sám, prohlížel starostlivě desky s otrhanými papíry, stále nás počítal a napomínal, abychom tolik nekřičely.

„Máte moc bujnou náladu!“ řekl nám.

Andula prohlásila, že to je po vysvědčení pokaždé.

„Divím se, že si vůbec můžete sednout!“ řekl Bohoušek ironicky a zase se toulal očima po papírech.

„Holky, to bude nervák!“ předpovídala Andula. „Nechtěla bych se vracet s posledním místem. Ta ostuda!!!“

„Nestraš, Andulo,“ krotily jsme ji. „Ještě není nic prohráno.“

„Loni jsme byly na devátém místě,“ řekla Karla, jedna z nejzkušenějších hráček našeho družstva. Na okresní přebor už jela potřetí. „To byl ale boj! Nemyslete si, že jsme jen tak snadno prohrávaly.“

„Kolik životů bude mít kapitán?“ zeptala se Nina.

„Jeden – jako každéj.“

„Tak, Andulo, máš jeden život,“ řekla jsem moudře, „tak ať si ho nezbryndáš hned v prvním zápase!“

Všechny se zasmály. Vpředu to asi zaslechl Bohoušek, protože se obrátil a zavolal na mne:

„Hlavně, Jitko, ty nezapomeň, že se dá při vybíjené taky střítet!“ Bohoušek měl na mysli zřejmě poslední trénink, kde jsem se vytáhla.

„Ano, prosím!“ řekla jsem hlasem vzorné žákyně.

„Jsem zvědav!“

Autobus zastavil na návsi v Lukavci. Přistoupilo asi deset děvčat. Dopravázel je šedovlasý učitel, který podal ruku Bohouškovi. Zkoumavě jsme si prohlédly naše příští soupeřky. Nebraly nás vůbec na vědomí.

„Nic zvláštního!“ prohlásila Nina.

„Nemysli si. Loni byl Lukavec na sedmém místě!“ pravila Karla.

„Vážně?“

„Vidíte tu hubenou holku? Ta z nich hraje nejlíp.“

Téměř rentgenový pohled na vytáhlé děvče. Musíme si dát pozor. Ještě štěstí, že máme mezi sebou Karlu, která má pro všechny nebezpečné hráčky neselhávající paměť.

„Holky, já mám hlad,“ vydechla vedle mě Andula. „Nemáte něco lepšího? Mně dala máti jen chleba s máslem.“

„Chceš vajíčka?“ nabídla jsem jí.

„Natvrdo?“

„Ne – syrová!“ Člověk by se s ní rozdělil o poslední sousto, a ona si ještě vybírá.

„Já bych měla chuť na šunku nebo zavináče,“ přivřela oči Andula a všechny jsme nestačily pomlaskávat. Sliny se nám sbíhaly. Představě dortů se šlehačkou, kyselých ryb a zmrzliny jsme se věnovaly až do Rybína.

Autobus zastavil na rybínském náměstí.

V šatnách byl nepředstavitelný hluk. U skříněk a věšáků se převlékalo víc než sto děvčat. Bohoušek na nás něco volal, nerozuměly jsme mu, snad abychom se držely stále pohromadě. Převlékla jsem se do trička se znakem školy. Lokty jsem narážela do Karly, málem jsme se potloukly už tady.

„Teda, panstvo,“ zaslechla jsem v tom kotli hlasů Andulu, „tomu říkám blázinec. Holky, mám si tu nechat hodinky?“

„Schovej si je k Bohouškovi!“ řekl někdo.

„To bych ráda věděla, kde ho teď budu hledat.“

„Děvčata, půjčte mi někdo hřeben,“ prosila Nina.

Stála už převléknutá u dveří a zkoumavě prohlížela cizí hráčky. Musela jsem uznat, že jí modrobílý dres, v němž budeme hrát, opravdu

sluší. Měla hezké štíhlé nohy, vlasy si svázala do dvou culíčků, nedivila jsem se Petrovi, že se mu líbí. Když jsem k ní přišla s hřebenem, připadala jsem si jako rozložitý dub vedle štíhlé břízky.

„Děkuji, Jitko,“ vrátila mi ho po chvílce. Pak si všimla, že se jí rozvázala tkanička u tenisky. Lehce položila nohu na lavičku a pomalu vázala pevnější uzel. Nikdy bych nedokázala najít v sobě tolik půvabu a elegance, kterou Nina vložila do toho jediného pohybu. Pocítila jsem v sobě krůpěj hořké lítosti. Uvědomila jsem si, že na mne někdo volá.

Karla.

Vrátila jsem se ke skupince našich.

„Podívej se, Jitko, támhle na tu holku,“ řekla a natáhla prst dopředu. Spatřila jsem světlovlasé děvče, které se nápadně nahlas bavilo se svými spoluhráčkami.

„Co je s ní?“

Helena se ke mně naklonila.

„Na tu si musíme dát pozor. Střílí levou. Hrozně domýšlivá. Hraje to ale dobře. Nejlepší v rybínském družstvu.“

„Nemám strach!“ řekla jsem. Nelhala jsem. Byla jsem si jista, že dokážu přinejmenším všechno to, co ostatní hráčky soupeře.

„Pane učiteli!“ vykřikla pojednou Andula a zamávala rukou vysoko nad hlavou. Bohoušek přišel do šatny. Jak se k nám blížil, poznaly jsme, že je nervózní, jako by měl zápasy hrát on sám. Když byl neklidný, kroutil krkem. Snad měl těsný límeček.

„Děvčata,“ řekl nám hlasem, na který jsme u něho nebyly zvyklé, „jen klid, nic se nebojte. Musíte si věřit!“

Pochopily jsme, že přišel mezi nás, aby se uklidnil.

„Na nás je spoleh, pane učiteli!“ těšila ho Andula.

„Sjelo se šestnáct družstev.“

„Tolik?“ divily jsme se.

„Buďte připraveny, že sehraje nejméně pět zápasů! A nebojte se. Začněte tvrdě hned na začátku. Jitko,“ obrátil se ke mně, „ty nech každé střílet ostatní, kdyby nám tři vyběly, jdi dopředu a pak to bij!“

Nemělo by cenu, abys vypadla hned na začátku. Ostatní chytat míče. – Nino...!”

„Ano, prosím...”

„Ty přihrávej každou ránu Jitce, rozumíš?”

„Ano, prosím...”

„Andula je kapitán, házej...”

„... já vím, vysoko přes hlavy!” přerušila ho Andula.

„Tak...,” byl spokojen Bohoušek. Potom se šibalsky usmál a zaprosil:

„Děvčata, prosím vás, hrajte to jako lvi a tygři dohromady. Jestli budete horší než desáté, tak to bude moje smrt!” Vypískly jsme pobouřeny, co si to vlastně o nás myslí. Neznámý ženský hlas volal všechna družstva k nástupu. „Běžte...!” řekl nám Bohoušek nakonec a vyběhl po schodech někam nahoru k ostatním učitelům.

Po železných schodech jsme se dostaly do tělocvičny. Skoro se nám zatočila hlava. Tělocvična u nás ve škole se nám zdála ve srovnání s touto halou jako perníková chaloupka vedle paneláku.

„Holky, já mám strach,” řekla některá z našeho družstva.

„Neblázni, prosím tě...,” otočily jsme se všechny po hlase. Byla to Eliška. Zpozorovala jsem, že se chvěje. Dokonce jí na rukou naskočila husí kůže. Myslím, že nám žádné nebylo v té chvíli nejlíp. Ale dokázaly jsme se tvářit jako skutečné bojovnice.

Družstva se řadila v dvojstupech uprostřed tělocvičny. Stála jsem za Andulou, která jako kapitánka měla v ruce tabulku s názvem naší školy. Kolem tělocvičny, na oknech i na lavičkách, mezi bradly a koněm, nahoře na příčkách žebřin seděli diváci. Většinou chlapci. Pokřikovali na známá děvčata, tipovali hlasitě příštího vítěze poháru. Pod basketbalovým košem vpravo se rozkročila stará školní tabule. Jméno naší školy bylo zatím napsáno na jedenáctém místě. Do prázdných okének se budou zapisovat výsledky sehraných zápasů. Co budou rozhodčí asi psát nám?

Starší učitelka hvízdla na píšťalku a zavelela pozor. Tělocvična ztichla. Dokonce i diváci se uklidnili.

Řekla o sobě, že je hlavní rozhodčí, a přála nám, abychom si z turnaje odnesli hezké vzpomínky a hlavně chuť do dalších bojů. Potom nám vy-

světlima hrací systém. Protože se prý letos sjel velký počet družstev, bude třeba hrát vylučovacím způsobem. Které družstvo prohraje, odpadá z turnaje.

„Tak si zahrajem, holky, jen jednou,“ zašeptala Eliška.

Štouchla jsem do ní loktem, aby napanikařila.

Jen poslední čtyři nejlepší měla mezi sebou sehrát zápasy o první místa. Potom zavelela: pohov, naše řady se zavlnily a čekaly jsme jen na vylosování prvního soupeře.

Štikovice.

Bylo to městečko někde na druhé straně okresu.

Zjištění u Karly: v minulém roce Štikovice v turnaji nehrály. Ale před námi ještě měly být sehrány dva jiné zápasy.

Posadily jsme se na volná místa kolem pomezních čar a sledovaly hru. Mrkly jsme po sobě: nic zvláštního. Jako když paní přednostová hraje s paní radovou přehazovanou. Vhodné k uspávání nemluvnat.

Druhý zápas byl již mnohem lepší. Družstvo Rybína nasadilo proti hráčkám Bělohradu rychlé tempo a vyřídilo je během několika minut. Rybínské hráčky hrály v domácím prostředí, chlapci na lavičkách je mohutně povzbuzovali. Skandovali:

„Holky, do toho! Holky, do toho!!!“

Všichni jsme se po nich ohlíželi.

Přiběhl k nám Bohoušek.

„Tak, děvčata, teď ukažte, co umíte!“

Snad jedině Andula se vzmohla na to, aby se na něho povzbudivě usmála.

Seřadily jsme se na postranní čáře.

Andula běžela kapitance soupeře stisknout ruku.

Zůstala jsem stát v čele našeho družstva.

A náhle tělocvična jako když vybuchne smíchem. Ozval se chlapecký hlas, zřetelný a posměvačný:

„Metráček!!!“

Platilo to mně.

Podívala jsem se za hlasem. Vysoký snědý kluk ukazoval na mě ostatním a opakoval: „Metráček!!!“

V tělocvičně se to slovo rozléhalo jako ozvěna.

A hned jsem slyšela další volání:

„Ať žije družstvo metráčků!!!“

Zdálo se mi, že padnu do mdlob.

Celá tělocvična hleděla na mě, ti odporní, hnusní kluci se mi šklebili do tváře, napadlo mi, abych se sebrala a utekla do šatny, protože to byla ostuda! Ostuda!!!

Slzy se mi draly do očí. Nemohla jsem tomu zabránit, cítila jsem na sobě pohledy celého sálu, všichni se pásli na mé nemožné tloušťce!

Proč vlastně jsem sem lezla??? ptala jsem se sama sebe.

Pak všechny hlasy někdo z učitelů okřikl.

A mně někdo stiskl ruku.

Nina. Stála vedle mne.

„Nic si z toho, Jitko, nedělej, oni jsou blbí...“

Když tonoucímú hodí někdo větev, aby se jí zachytil, zdá se ten prostý čin zázrakem.

Nina.

Nina mi stiskla ruku.

Pokusila jsem se na ni usmát.

Chvilka, než zvuk píšťalky prošvihl tělocvičnu jako řemínek biče, se mi zdála věčnost. Stačila ještě k tomu, aby po mně přejely oči všech diváků. Měla jsem nohy jako z olova. Chtěla jsem se obrátit k našemu tělocvikáři a požádat ho o vystřídání. Takhle přece nemohu hrát, říkala jsem si. Proti celému sálu. Po zapísknutí jsem přeběhla doprostřed hřiště. Bezmyšlenkovitě jako stroj.

Ozvalo se nové hvízdnutí.

Andula zůstala stát na druhé straně hřiště. Všimla jsem si, jak je bleďá. Snad se zastyděla za pojmenování, které platilo především mně. Jak budeme hrát? Cožpak v takovémhle stavu se vyhrávají zápasy?

Stočila jsem pohled v místa, odkud se vynořilo to protivné slovo. Kdyby se mi tak podařilo vypálit strašnou ránu zrovna tam, do středu

klubka pošklebujících se kluků. Rozbít hlavu tomu s černými vlasy, zesměšnit ho...

Ucítila jsem v rukou první přihrávku. Než jsem se vzpamatovala, přeběhlo soupeřovo družstvo k zadní čáře. Přehodila jsem hřiště. Andula stěží zachytila. Musím házet opatrněji. Víc citu do každé rány! A pozorovat spoluhráčky za sebou. Mé myšlenky se teď nápadně podobaly všem radám, které jsme slýchaly při trénincích od Bohouška.

„Metráčkové, do toho!“ skandovali všichni, co pozorovali zápas. Přezdívka se tedy ujala. Chtěli nás zničit, bylo mi to jasné. Andula tiše vedle mě řekla něco strašně sprostého. A potom mi přihrála rychle míč. Rozpřáhla jsem se dozadu, jako když chci házet diskem.

„Héj...“ hecovaly řady diváků. Vložila jsem do rány všechnu sílu. Jako bych si chtěla vyzkoušet svou vlastní vůli. Potřebovala jsem dokázat, zejména sobě, že mi nepodrazí nohy jen tak někdo.

„Rup...“ už sál nevyslovil. Vypálila jsem první ránu. Po zápase mi Helena řekla, že ta první byla strašlivá. Na protivníkově polovině hřiště padla jedna z hráček na parkety.

„Prima, Jitko...!“ vykřikla Nina a pleskla mě přes záda. Nabyla jsem své obvyklé jistoty. Už jsem se nebála. Zmizela tréma, strach, lítost a stud. Stála jsem asi dva kroky od půlící čáry připravena zachytit střelu soupeřek. Snadno jsem ztlumila míč v náruči. Měkkotina! Vystřelila jsem. Zásah. Pak ještě jednou. Hráčky soupeře odcházely jedna za druhou s modrými skvrnami na stehnech nebo na lýtkách za své hřiště.

Dohrály jsme zápas skoro za úplného ticha v tělocvičně.

Družstvo metráčků asi všechny překvapilo.

Černovlasému klukovi mohly vypadnout oči z důlků.

Seběhly jsme do šatny. Měly jsme hroznou žízeň.

„Holky,“ křičela Stázka, „dejte mi napít, nebo leknů!“

Podávaly jsme si láhev s citronovou limonádou. Každá si pořádně přihnula. Všechny cítily potřebu vymluvit se. Zážitky z prvního střetnutí byly veliké.

„Říkájí nám družstvo metráčků,“ pravila jsem opatrně.

„No a...?“ zeptala se Andula významně.

„Mně může každý vlézt na záda!“ připojila se Stázka.

Nepochopily, že bych se jim chtěla omluvit. Vlastně jsem to zavinila já, že se nám pošklebují.

„To kvůli mně!“ řekla jsem.

„Že si s tím, Jitko, můžeš dělat starosti! Přece za to nemůžeš, že máš o nějaký to kilo přes míru,“ uvažovala nahlas Karla. „Kdybych stála vpředu já, budou zase křičet družstvo zrzavejch!“

Bohoušek přišel za námi a zřejmě zaslechl poslední Karlina slova, protože mi důrazně řekl:

„Opravdu si, Jitko, ničeho nevšímej. A hraj, jak nejlíp umíš. Musíš jim ukázat, že jsi nejlepší.“

Bohoušek někdy uměl pohladit slovem.

Vyhrávaly jsme jeden zápas za druhým. Obecenstvo v sále už nebylo překvapeno. Dokonce se přiklánělo na naši stranu. Fandilo pro nás. Ale metráčky jsme pro ně už zůstaly.

Ve čtvrtém zápase mě míč zasáhl do nohy. Musela jsem odejít ze hřiště. Ale měly jsme velký náskok, že jsme dokázaly stejně vyhrát.

Probojovaly jsme se během dopoledne do finále.

Po obědě se utkáme s nebezpečným družstvem Rybína.

Kdo si odnese pohár vítěze?

Nina beze studu prohlašovala, že to budeme my. V přestávkách mezi zápasy navázala několik nových známostí s chlapci z rybínských škol. Obdivovala jsem ji, jak s nimi dokáže bez ostychu hovořit. Shlukovali se kolem ní, kladli jí nemožně naivní otázky, popichovali, měli radost, když se po nich hnala s nataženou rukou.

To byla Nina.

V jednu hodinu odpoledne jsme odešly na oběd. Nemohla jsem vyčutnat řízek, který přesahoval přes okraj talíře, myslí jsem byla stále v tělocvičně, všechny jsme byly nervózní, máme před sebou poslední zápas, jedinečnou příležitost ukázat, že dovedeme bojovat.

Sledovaly jsme pak ještě zápas o třetí a čtvrté místo. Pak jsme přišly na řadu my.

Finále.

Ještě než přilétl míč, ozvalo se mohutné povzbuzování mezi obecnstvem, ale nebylo jednotné. Smýšlení sálu a jeho sympatie jako by se rozdvajily. Polovina tělocvičny volala na rybínské hráčky: „Rybín, do toho!!!“ Zbytek pak skandoval: „Metráčkové, nedejte se! Hurrrá!!!“

V jednom okamžiku se zdálo, jako by naši příznivci měli převahu. Zápas s Rybínem začal. Byl tvrdý jako žádný z předcházejících. Vyřadily nám Stázku, Karlu a Ivanu. Bylo to nepříjemné. Zrovna Karla byla jednou z nejlepších hráček našeho družstva. Ztratily jsme mnoho míčů zbytečně.

„Děvčata, klid...“ volal na nás z postranní čáry Bohoušek.

Ano, klid. Hrát s přehledem, to jediné mohlo vyhrát zápas. A my přece musely vyhrát! Neuměla jsem si představit, že bychom se měly vrátit domů bez poháru. Druhé místo by jistě nebylo k zahození. Na olympiádě se za ně získává překrásná stříbrná medaile. Je to ale stejně jen druhé místo!

My musíme domů přivést pohár.

Zhluboka jsem se nadýchla, připravena střílet. Jen co dostaneme přihrávkou. Ale rybínské hráčky měly taktické pokyny svého vedoucího: nepouštět z rukou míč. Střílet jen ve vyložených příležitostech. Přehazovaly nám míč vysoko nad hlavami. Odvážila jsem se k jediné možnosti: upoutat na sebe pozornost. Nejlepší hráčka Rybína zachytila míč, který jí poslala kapitánka. Vyběhla jsem vpředu k půlící čáře. Bylo to riskantní, uvědomovala jsem si to. Zůstala jsem stát před ní snad jenom na vzdálenost tří metrů. Někdo na ni zavolal:

„Vypal, Lilino...“

Musela mě zasáhnout. Malé dítě by to dokázalo. Ona byla navíc nejlepší hráčkou. Helena, která nás na ni upozorňovala ještě před zápasem, mluvila pravdu. Vší silou vystřelila.

V tom okamžiku, kdy se jí ruka rozpráhla k ráně, předklonila jsem se a roztáhla ruce. Míč mě zasáhl, už odskakoval, byla to velká rána, skoro mi vyrazila dech, ale dokázala jsem ho ještě sbalit v náručí.

„Vystřel...“ Výkřik patřil stejnému chlapci, který mě dopoledne nazval Metráčkem!

Všichni asi čekali hroznou bombu. Ránu, jaké jsem ušetřovala svým protihráčkám v předcházejících zápasech. Ale to znamenalo narovnat se, přehodit si míč do pravé ruky, zaklonit, vystřelit... Mezitím mohla nejlepší hráčka rybínského družstva přeběhnout do bezpečí.

Vůbec jsem nemyslela, co udělám. Prostě jsem docela volně vyhodila z náruče míč na protihráčku, jako kdybych vůbec neměla zájem na osudu rány. Byla tak překvapená, že zapomněla proti ráně natáhnout ruce.

To stačilo. Míč se jí po lýtku svezl na parkety. Byla vybita.

Zápas byl rozhodnut. Vyhrály jsme okresní turnaj.

Šedovlasá učitelka nám všem potřásla rukama a kapitánce Andule předala skleněný pohár.

Družstvo metráčků vyhrálo!

10

Rameno mě bolelo od poplácávání, všechny naše holky se točily kolem mne, říkaly: hrála jsi bezva, jsi, Jitko, senza, Bohoušek zářil a říkal o nás: vy moje zlatý holky, vytrhl Andule pohár a někam s ním utíkal, nikdo nevěděl, kam zmizel, najednou se vrátil, v poháru něco oranžového: byl plný pomerančového džusu. Postupně jsme se napily. Pak nás někdo cizí fotografoval, tiskli nám ruce, hovořilo se o nás jako o černém koni turnaje, prostě sláva až na půdu, jak říká náš táta.

Neměly jsme ani čas se převléknout. Představovaly jsme si, jak slavný bude návrat domů, ve škole nikdo teď o prázdninách není, ale pohár uvidí všichni už první den školy, možná že do té doby dostaneme i fotografie, předháněly jsme se v dohadách, co bude.

Napadlo mě, jak je to zvláštní: během několika hodin člověk prožije tolik věcí. Je pokořen, ponížen, zesměšněn, aby mu za okamžik všichni provolávali slávu. Musí to být?

Loudala jsem se nemožně dlouho s převlékáním. Ostatní byly už dávno ve městě, do odjezdu autobusu jsme měly téměř dvě hodiny času, dohodly jsme se, že si půjdeme prohlédnout obchody. Mně ale praskla guma u šponovek, nemohla jsem se procházet s volnou nohavicí. Sehnala jsem si jehlu a nit a pokoušela se zachránit, co se dalo. Zůstala jsem v šatně sama. Andula ještě od dveří volala, že na mě budou před bufetem čekat. V Rybíně se nedalo zabloudit, proto na mě nechválal ani Bohoušek. Navlékla jsem jehlu a začala šít.

Pak na mé ruce padl stín čísi postavy. Zvedla jsem hlavu. Stál u mne kluk, který ráno volal Metráčku!

Sklonila jsem se nad proužek gumy.

„Hrála jsi senzačně,“ řekl a pozoroval, jak se namáhám propíchnout černou gumu. „Pokaždé chodím na vybíjenou, ale takový řachy jsem

ještě neviděl. Vůbec se nedivím, že jste vyhrály pohár. Hrály jste dobře, fakt, jenže tys byla nejlepší!“

Proč mi to povídá, na nic jsem se ho přece neptala. A proč vůbec za mnou přišel? Vůbec jsem mu nevěnovala ani ždíbec pohledu. „Už to hraješ dlouho?“ zeptal se, ale já mlčela.

Zahlédla jsem jeho boty, jak přede mnou přešlápaly. Uvedla jsem ho do rozpaků. Ještě ráno bych ho dokázala zbít za to, co mi provedl.

„Ty máš zlost, vid’!“ začal z jiného konce. Prohrábl si černé vlasy a pověsil se rukou na krajní věšák. „Já vím, ode mě to bylo... no přinejmenším sprostý. Tak se nezlob.“ Chvilí mlčel, ale pak jako by nabral dech, pokračoval: „To už mám ve zvyku něco kecnout, pak mě to dva měsíce mrzí. Tak mi to promineš? Nebo si mám tady kleknout na kolena?“

„Nemusíš...“, řekla jsem, jak jsem dokázala nejchladněji.

„Ani nevím, jak se jmenuješ...“

Pohlédla jsem mu do očí.

„Metráček!“ řekla jsem zřetelně, „víš to přece nejlíp!“

„Prosím tě, to byla jen taková legrace...“

Přišel bys za mnou, kdybychom nevyhrály pohár? napadlo mě, abych se ho zeptala. Myslela jsem, že ho to vyvede z míry. Ale on se jen usmál, jako by vycítil, že jsem ochotna zapomenout na jeho ranní posměšky, a odpověděl:

„Určitě. Protože jsem ti chtěl říct...“

„Cos mi chtěl říct?“ zarazila jsem ho přísně. Naposledy jsem provlékla jehlu gumou, odtrhla jsem nit a začala si šponovky oblékat. Podal mi větrovku a pomohl mi do ní.

„Chtěl jsem se tě zeptat, proč vlastně hraješ vybíjenou...?“

„Protože mě to baví!“

„Ale vybíjená nemá žádnou budoucnost!“ namítal a vykulil přitom oči. Nacpala jsem tenisky a tílko do tašky. V šatně už se šeřilo. Pohlédla jsem na hodinky, ještě mám dost času. Ale stejně byl už nejvyšší čas z tělocvičny vypadnout. Ještě nás tu někdo zavře.

„Proč by neměla budoucnost?“ Vyšli jsme ze šatny. Naše kroky se rozléhaly po opuštěné chodbě, každé slovo, které jsme pronesli, vrace- lo se pohmožděné ozvěnou.

„Podívej se, vybíjenou hrají většinou holky. Dostanete se nejdál do okresního kola. Tak třeba vy jste letos vyhrály okresní přebor, dali vám pohár, a co dál? Budete čekat zase na příští rok? Představ si, člověče, že bys začala házet v atletickém oddíle koulí nebo diskem. Poslyš, zkoušela jsi to někdy s oštěpem?“

Odpověděla jsem mu, že ne.

„Myslel jsem si to,“ pravil zkušeně. Došli jsme k hlavnímu východu. Počkal, abych mohla projít první. Zalkli jsme se prudkým větrem, který s sebou bral špinavý sníh, shrabaný na okrajích chodníku.

„Kam teď půjdeš?“

„Tak – prohlížet výklady.“

„Půjdu s tebou, jo?“ Nečekal na můj souhlas a pokračoval:

„Ty máš v ruce úžasnou sílu. Kdybys začala vrhat koulí, člověče, ty bys mohla hodit napoprvé krajský rekord, vážně. U nás v oddíle házejí starší žákyně tak kolem osmi metrů. A to si o sobě ještě kdovíco myslí! Tys to doopravdy nezkoušela?“

Řekla jsem mu, že ve škole hrajeme buď s míčem, nebo se cvičí na náradí. Byla to pravda. Bohoušek sám hrál dobře fotbal i košíkovou, asi neměl o atletiku velký zájem, proto nás k ní příliš nenutil.

Chlapec se rozhovořil o svém atletickém oddíle. Dovedl nadšeně vy- právět o bojích na atletické dráze, o centimetrech a desetinkách vteři- ny, které ho dělí od okresních rekordů, líčil jakéhosi trenéra Skřivánka, jeho péči o mladé atlety, neznámý chlapec byl zapáleným sportovcem. A stále mi dokazoval, že musím, určitě musím házet koulí nebo diskem, prostě dělat atletiku.

Obešli jsme náměstí a on mi nepřestával líčit všechna utkání, prohry a taktické plány, které mu přinesly vítězství, vodopád jeho řečí vrhal k mému sluchu neznámá slova, nevěděla jsem, co je to skiping, do- ping...

„Kdybys chtěla,“ navrhl mi najednou, „řekl bych Skřivánkovi, aby tě vzal do oddílu! Určitě by se ti to zalíbilo.“

„Já přece nejsem z Rybína!“ namítna jsem.

Vůbec se nad tím nerozpakoval.

„Dvakrát týdně bys dojížděla na stadion. Vaši by tě přece pustili, ne?“

„Nevím.“

„Atletika je strašně krásná věc,“ začal znovu. Možná že chtěl pokračovat v oslavě tohoto vznešeného sportu, ale zarazila jsem ho pohledem na hodinky.

„Ty už budeš muset jít?“ ptal se nejistě.

„Už na mě čekají,“ řekla jsem, i když jsem si tím nebyla tak docela jista. Kdovíkte se ostatní děvčata toulají. „Jedeme autobusem...“

„Zkusíš to s koulí?“

„Teď v zimě?“

„Trénujeme v tělocvičně. A když je hezky, tak na stadionu.“

Nebyla jsem rozhodnuta. Všechno přišlo tak náhle. Byla jsem ochotna neznámému chlapci dokonce i nedůvěřovat. Ještě ráno se mi poškleboval.

Stál přede mnou a v rukách pohupoval mou taškou. Už v šatně se mi nabídl, že mi ji ponese.

„Ani nevím, jak se jmenuješ!“

Teď nadešla vhodná chvíle k pomstě!

„Metráček, přece!“

Bylo na něm vidět, jak nerad tohle slovo slyší.

„Řekl jsem ti přece, abys mi to prominula.“ A po dlouhé době:

„Mně říkají Honza. Honza Koubek.“

Řekla jsem své jméno.

Usmál se.

„Jitka! To je prima. Já mam sestru Jitku, je hrozně mrňavá. V peřince. Víš, my jsme tři: dva kuci (řekl kuci!) a Jitka... Člověče, tak to máš svátek na Mikuláše, vid’?“

Přisvědčila jsem.

Opět jsme kousek popošli směrem k autobusovému nádraží. Z cukrárny na protější straně ulice vyběhla najednou Andula. Zahlédla nás a hrozně se zašklebila. Nebylo mi to právě příjemné.

„Zeptám se trenéra a přijedu ti to říct.“

„Nevíš, kde bydlím...“ varovala jsem ho.

„Najdu tě.“

„Možná že nebudu doma. Chodím na fráninu...“

„Počkám!“ Bavilo ho dokazovat mně, že se musíme znovu vidět. „Nebo ti napíšu!“ navrhl.

Rozhodně jsem to zavrhla. Kdepak dopis. Kdyby se dostal do rukou naší mámy, bylo by zle.

„Tak tedy přijedu!“

Ulice se náhle rozšiřovala v plochu autobusového nádraží. Na úzkých ostrůvcích podupávali promrzlí cestující. Daleko vzadu jsem zahlédla známé postavy našich děvčat. Dýchaly si na zkřehlé ruce, bavily se s Bohouškem, nabízely mu bonbony. Viděla jsem, že se všichni usmívají.

„Tak ahoj!“ řekla jsem chlapci.

Byl překvapen tím náhlým rozloučením. Podával mi ruku a ptal se: „Mám zmizet?“

„Holky by měly řeči.“

„Přijedu za tebou a povím ti...“

„Jak chceš...“

„Tak ahoj!“ Pak se zarazil. „Nepodáš mi ani ruku?“

Bylo to strašně trapné, napadlo mě, že Nina by určitě takovou hloupost neudělala. Dře se mi hodinu s taškou a já mu ani nepodám ruku. Ale aspoň viděl, že mi na něm vůbec nezáleží. Zahlédla jsem, jak naše holky na druhé straně zpozorněly. Rozhodla jsem se. Podala jsem mu ruku.

Stiskl ji a řekl ještě jednou: „Tak ahoj, Jitko!“

Odházela jsem k hloučku našich, ani jsem se už po něm neohlédla. Přivítaly mě hrozným povykem. Lidé se po nás otáčeli s káravými pohledy.

„Kdo to je, Jitko?“

Zatvářila jsem se, jako by mi byl Honza úplně lhostejný.

„Nějaký kluk tady z Rybína. Nic zvláštního...“ Pak jsem se obrátila k Bohouškovi a zeptala se, kde máme pohár.

Znovu se začal se mnou bavit o turnaji.

Po několika minutách se vyhoupl ze zatačky hnědý autobus. Tlačily jsme se neomaleně ke dveřím, abychom si mohly sednout.

Doma mi nikdo nechtěl uvěřit, že jsme vyhrály pohár. Teprve když jsem se zadušovala, zapřísahala, zaříkala a řekla čestný pionýrský, uvěřili. A tatínek si vzpomněl, že před léty, když měl ještě tolik vlasů, že si je mohl i česat (muselo to být hrozně dávno), cvičil na bradlech při nějaké akademii.

Maminka se usmála a pravila vážně, že má strašně ráda pohádky.

Táta pochopil, že mu nechce věřit, otevřel skříň, vyhrabal starou krabici s fotografiemi a hledal tak dlouho mezi zažloutlými snímky, až našel snímek jakéhosi sportovce, který provádí stojku na bradlech. S vítězným úsměvem mi ji podal.

„To ale nejsi ty, tati!“ řekla jsem nedůvěřivě.

„No dovol!“ ohradil se. „Cožpak nepoznáš vlastního tátu?“

Prohlédla jsem si snímek důkladněji. Opravdu, muž na bradlech byl náš táta. Uznale jsem mu fotku vrátila.

„Tos byl ještě štíhlý, tati.“

Nic na to neřekl. Jen se dlouho díval na ten starý snímek. V duchu asi viděl všechnu slávu kolem akademie, znovu prožíval chvat a nejistotu, možná že měl trému, nebo ho dokonce přepadl strach, že se nevyhoupne do stojky, že spadne dolů... dobře to dopadlo.

„Jo, milá holka,“ řekl mi, když ukládal fotografii k ostatním, „to jsem byl ještě mladej a hezkej.“

„Teď už seš jenom to A!“ poznamenala maminka. Vůbec se na ni nezlobil. Dokonce s tím souhlasil. Začal se vyptávat na podrobnosti turnaje. Odpovídala jsem tak, abych o svých zásluhách pomlčela. Bylo by mi trapné mluvit o tom, že jsem rozhodla nejdůležitější zápas, i když jsem o tom byla přesvědčena stejně jako všechny ostatní z našeho družstva.

Pak jsem se odvážila vstoupit na tenký led nejistoty.

„Tati,“ začala jsem opatrně, „dovolil bys mi, abych chodila na atletiku?“

„Ty a atletika?“ užasla maminka.

„Počkej,“ zarazil ji táta vážně. „Proč bys chtěla zrovna chodit na atletiku? Snad by ti stačila škola, pak franština, a víš, že s tou matikou to není zrovna v nejlepším pořádku!“

„Ale už se to lepší, tati, uznej...“

Byl krutý.

„Ani bych neřekl, holčičko.“

Maminka si sedla ke stolu, otevřela krabici se šitím a hledala dlouhou jehlu. Pak navlékla nit a začala přišívat tátovi ke košili knoflíček. Měla hrozně šikovné ruce. Vždycky jsem ji obdivovala.

„Prosím tě, copak to je pro tebe, Jitko?“ namítala. „Honit se někde na stadionu, štvát se, uznej sama, že to pro tebe zrovna není vhodná zábava!“

„Já bych se, mami, nikde neštvala!“ Maminka měla odmalička o mne hrozný strach. Nikde se neuštvat, nepít studenou vodu, moc neběhat, neskákat, ještě že jsem mohla podle libosti dýchat.

„Jak jsi na to vlastně přišla? U nás přece atletiku nikdo nedělá. Hraje se tu fotbal a v zimě bídněj hokej...“

„Říkal...,“ chtěla jsem už vyhrknout: Říkal mi Honza! Ale včas jsem se vzpamatovala, „...říkala mi jedna holka v Rybíně, že bych mohla dobře házet diskem nebo koulí. Vzali by mě do atletického oddílu, je to prý jen dvakrát týdně...“

„To bys jezdila do Rybína?“ ozvala se maminka.

„Vždyť je to kousek!“ namítla jsem. Dovedla jsem si představit, že můj dotaz naši nepřejdou jen tak lehce, ale takový výslech jsem přece jen nečekala.

„Proč sis to vzala zrovna do hlavy?“

„Chtěla bych, tati, shodit nějaké kilo.“

Táta se zarazil. Pak přešel dvakrát kuchyň. Snad promýšlel vhodnou odpověď. Na kamnech zasyčela konvice s čajem. Vzal utěrku a opatrně odtáhl konvici k okraji.

Byla jsem zvědava, co řekne. Může si přece vymyslet tisíce námitek, proti nimž bude každé slovo slabé.

„Když tím nebude trpět škola – proč bys to nemohla dělat?“

Určitě jsem nečekala vítězství hned v prvním kole.

První den školy. O přestávce prohlásila Olina:

„Víte, holky, na co se strašně těším?“

Nemohly jsme znát její tajné přání!

„Na prázdniny!“ svěřovala se docela upřímně.

Všechny jsme s ní souhlasily.

11

Evina matka stála před dveřmi sborovny, utírala si oči kapesníkem a o něčem hovořila s Pavláskovou. Zahlédla jsem ji a strčila loktem do Heleny, aby si všimla té návštěvy také.

„Co se stalo?“ ptaly jsme se ve třídě ostatních. Eva až do zazvonění nepřišla. Třeba je nemocná, uvažovaly jsme, matka ji přišla omluvit. Pak se ale vrátil od zubaře Valenta, a ještě než si sedl do lavice, zašeptal dozadu: „Eva utekla!“ Kdyby před tabulí vybuchla atomovka, nešířilo by se její záření tak rychle jako tahle zpráva. Vůbec jsme se nemohly soustředit na řešení rovnic o jedné neznámé.

Jedinou neznámou pro nás teď byla Eva.

Proč vlastně utekla?

V sobotu měla mít maminka volno, a tak se rozhodla, že budeme prát. Praní prádla pokládala maminka za vznešený obřad, při němž udělovala celé rodině povely a rozkazy, stála s obrovskou vařečkou nad kotlem prádla, ztrácela se v chuchvalcích bílé páry, přelévala vodu do vaniček a hrnců, míchala v ruce škrob nebo modřilku. Někdy jsem měla dojem, že ji zachvátila alchymistická horečka, která klesne, až když na stole, po židlích a gauči vyrostou hraničky vyžehlených košil, prostěradel a polaků.

Pomohla jsem jí večer namočit prádlo.

Pak ale přiběhl někdo z MONITEXU a potěšil maminku zprávou, že musí ráno nastoupit do služby, protože druhá vrátná onemocněla.

„Tak to mám velkou radost. Prádlo je namočené, teď mi to shnije.“

„Kdy budeš, mami, prát?“

„Kdy? – V neděli!“

Představa nedělního dopoledne s mydlinkami a loužemi vody se mi zdála děsivá.

„Třeba bych ti mohla odpoledne začít...“ navrhla jsem jí. Ale maminka mě varovala. Kdepak, u prádla prý musí být ona. Osobně! Pomáhat, dívat se, pozorovat, to ano. Ale abych měla sama práť – na to jsem příliš malá!

Jenže já jsem měla pojednou nezměrnou touhu dokázat mamince, že nejsem tak docela nešikovná, ani malá nebo nerozumná.

„Tati,“ řekla jsem při sobotním obědě, „co budeš odpoledne dělat?“

Podíval se na mě zkoumavě přes segedínský guláš.

„Chtěl jsem si trochu schrupnout. Proč?“

„Mohli bychom se dát spolu do prádla, co říkáš?“

Jako by mu guláš zhořkl v ústech. Odložil lžící a zeptal se vážně: „Ty chceš práť?“

„Proč ne?“

„Prádlo?“

„Jako bych to nikdy nedělala. Tati, vid', že mi pomůžeš!“ Zdráhal se ještě nějakou chvíli, ale když jsem ho přesvědčila, že práť prádlo vlastně vůbec nic není, že k tomu stačí nějaký ten prací prostředek, horká voda a silná paže a chuť, svolil. Převlékli jsme se, zamkli byt a šli dolů. Prádelna byla na druhé straně dvora.

Táta zatopil pod kotlem, natočil vodu do plechové vany, já nasypala na prostěradla a povlaky trochu saponátu, jak jsem to vídala u maminky, zapojili jsme pračku – a už to šlo. Je pravda, že jsem občas zaváhala nad tátovými dotazy: mám to dát vařit? Máš už ten škrob? Už to stačí? Ale snažila jsem se, abych na sobě nedala znát nějaké rozpaky.

Po dvoře přešla paní Klepáčová, naše sousedka, a volala na tátu:

„Pane, ta vás prohání!“ Myslela tím samozřejmě mě. Táta jen zoufale mávl nad hlavou obrovskou vařečkou.

Pak si začal hvízdát, protože nám to spolu šlo opravdu báječně. Vůbec jsme se nehádali, měli jsme na všechno dost času, voda byla dost horká, abych mohla i prádlo máchat, zdálo se, že všechno dopadne k mamčině úplné spokojenosti.

„Ta bude mrkat!“ prorokoval táta. „Přijde večer z práce domů a bude mít vypráno. Teda, řeknu ti, Jitko, od minuty se můžeš vdávat. Dostaneš ode mě vysvědčení, že umíš prát prádlo na jedničku.“

Chtěla jsem mu odpovědět, že takové vysvědčení nepotřebuji, zrovna jsem z hrnce vyklopila do vany vyprané prádlo k poslednímu máchání – pohled na ně byl děsivý. Na třech prostěradlech se vytvořily jako veliké mapy příšerné skvrny.

„Tati, podívej se...!“ zaúpěla jsem. Položil vařečku přes kotel a sehnul se nad hrnec.

„No nazdar! Od čeho to je?“

„Nevím!“

„Vyklop do vany všechno!“

Prohlédli jsme hrnec. Na jeho dně jsme objevili odprýsknutý email. Místo už zachvátila rez. Bylo jí právě tolik, aby způsobila pohromu bělostného prádla. Chtělo se mi plakat. Tolik námahy jsme museli vynaložit, prášky, mýdlo, celé odpoledne tu mrznem v prádelně – a teď tohle. Co tomu řekne maminka? Bála jsem se pomyslet na to, jak se bude asi tvářit. Teď bude muset prostěradla vyhodit.

„Co budeme, tati, dělat?“

„Zkus to vyprat v ruce!“

Uposlechla jsem. Do umývadla jsem napustila vařící vodu, nasypala mýdlové vločky, drhla jsem rezavé cípy látky mezi prsty, ale zbytečně.

„Nejde to, tati!“ Klesla jsem bezmocně na lavičku u kotle.

Vrtěl hlavou.

„To přece musí jít, holka. Musíme to dát do pořádku, než přijde máma!“ Pak ho napadlo, abych skočila pro paní Klepáčovou.

Utíkala jsem, div jsem se nezchvátila.

Přišla a znaleckým pohledem prohlédla tu spoušť.

„Co tomu říkáte, paní Klepáčová?“ ptala jsem se rozechvěně. Opláchla si ruce v horké vodě a zkusila rez vymnout v mydlinkách. Také se jí to nedařilo.

„Máš, Jituško, odbarvovač?“ zeptala se. Odbarvovač, odbarvovač, říkala jsem si v duchu, odbarvovač jistě máme. Přinesla jsem odbarvovač a nasypala do vody.

„Chvilku s tím míchej a uvidíme!“

Všichni tři jsme pozorovali záhadný ostrov v bílé pustině. Náhle se začal rozplývat. Měnil svůj tvar i barvu, až se docela ztratil. Vůbec mi ho nebylo líto. Zajásala jsem. Paní Klepáčová měla také radost, že na její radu došlo.

Když odcházela, zavolala na mě: „Kdybys, Jituško, něco potřebovala, tak zase přijď. To víš, my ženské musíme držet pohromadě!“

„Určitě,“ odpověděla jsem.

To už nám zase bylo veselo.

Večer o nás maminka prohlásila, že jsme: blázní, hazardéři, nemáme vůbec rozum, vždyť to mohlo počkat a tisíc dalších zbytečných slov. O odbarvovači jsme jí raději nic neprozradili.

Posílala jsem Břet'ovi balík. A když jsem u vysokého stolu vyplňovala průvodku, přišel na poštu Petr.

Nepochopím, proč se mi začala chvět ruka. Vždyť mi byl úplně lhos-
tejný.

Nedala jsem na sobě znát, že bych si ho všimla. U přepážky utrl malý lístek a přišel ke mně.

„Nazdar, Jitko!“ pozdravil mě s úsměvem.

„Ahoj!“ odpověděla jsem, položila pero do žlábků a šla podat balíček.

Stál tam jako špatně vyřezaný svatý s rukou nataženou po peru, užas-
lý mým chováním.

Zaplatila jsem čtyři koruny pět haléřů a rychle odešla z místnosti.

Kdyby se bořily stěny pošty, kdyby pošťáci troubili jako diví, kdyby... prostě bych se neohlédla.

Možná že teď teprve začne přemýšlet o tom, proč ho začínám pře-
hlížet.

Kdykoliv jdu kolem hasičské kolny, pokaždé si vzpomenu na turnaj. Už nechodím trénovat. Vybíjenou nehrajem, pohár i naše fotografie jsou vystaveny ve skříňce před ředitelnu. Měly jsme velikou slávu, pak se na naše vítězství skoro zapomnělo.

Ale já stále čekám, že se tu objeví najednou Honza.

Nebo to byla všechno lež?

Tři dny nechodila Eva Řepková do školy. Místo ve třetí lavici u okna bylo prázdné. Přitahovalo naše pohledy, podněcovalo k rozmanitým dohadům.

Pak se objevila ve třídě. Pobludlá, s nevyspalýma očima. Ztichli jsme a sledovali, jak jde ke své lavici. Když usedla a položila na desku učebnici a dva sešity, zeptala se jí Andula:

„Kdes byla?“

Možná že chtěla Andule odpovědět, aby si hleděla svého, proč se o ni stará, nadýchla se, aby řekla něco na svou obranu – pak ale sevřela rty a jen tiše mezi zuby procedila: „Za tátou.“ Víc jsme se od ní nedozvěděly.

Před bouří létají prý vlaštovky nízko.

Neomylnou předzvěstí něčeho hrozivého, co mělo potkat naši rodinu, byly pokaždé papírové natáčky v mamčiných vlasech. Dnes večer mělo přijet Břeťovo děvče – Ivana.

Maminka si vzala náhradní volno, aby mohla k tomu účelu zorganizovat celou domácnost. Táta o jejích schopnostech prohlásil hned ráno, že nad její povelovou technikou by zbledl závistí celý generální štáb vojsk NATO.

Ani se nad jeho slovy neusmála.

Když jsem se vrátila ze školy a táta z práce, mohli jsme zjistit, že:

všude je uklizeno

koberce vyklepány

prach na nábytku setřen

fíkus zalit

dvě kuřata vykuchána a pomalu pečena v troubě
v kuchyni na stole vázička s větévkou trnky.

Ostatních změn jsme si nestačili všimnout, protože sotva jsme se objevili v kuchyni, zavolala na mě maminka, abych přikládala do kamen, ale opatrně, ať kuřata nespálím.

„Tatínku, ty zatím můžeš zdobit dort!“

„Mohl bych se aspoň umýt?“ odvážil se zeptat táta.

Přehlédla jeho poznámku a přikázala mi, abych se ustrojila trochu svátečně, ať si to děvče o mně nezkaží dojem hned napoprvé. Táta si připravil stříkačku ke zdobení dortů. Tohle byla pokaždé jeho práce. Dovedl kreslit z máslové hmoty na dortech kudrlinky a růžičky, lístečky a tečičky, hrozně si na tom zakládal – a maminka mu to s radostí dovo-
lovala.

„Jitko,“ zavolal na mě. „Zavaž mi vzadu zástěru!“ Oblékl si maminčinu zástěru a chystal se vyšperkovat vrchní stranu dortu. „Co tam mám napsat?“

„Co chceš,“ pravila maminka a podívala se do trouby na kuřata.

„Chce to přilít vodu.“ To „chce“ platilo samozřejmě mně.

„Co abych tam napsal: Ať žije Ivanka!?“

Maminka po něm vrhla pohoršený pohled.

„Nebo bych také mohl nakreslit veliké srdce a do toho Břet'a a Ivanka!“

„Dej mi pokoj!“ S maminkou nebyly teď žerty.

Táta začal tvořit záhadný ornament. Vypadal při tom úžasně; neustále vystrkoval špičku jazyka, točil víc očima než stříkačkou, prostě byl senza. Když skončil, podal mi stříkačku se zbytkem krému, misku a gumovou stěrku, abych si zamlsala. „Vezmi si čistou košili, tatínku. A taky se ohol. Za chvíli tady budou, tak ať tu není blázinec.“

„Neměl bych si kvůli slečně taky obléknout frak?“

„Nech si ty vtipy. Já mám zrovna teď náladu tě poslouchat.“

Obrátila se ke mně a přikázala:

„Oblečeš se a půjdeš jim naproti.“

„Proč, mami...?“ užasla jsem. To byl nápad. Vnucovat se nějaké slečince. Kdoví jaká vůbec je. Možná že si mě ani nevšimne. Bude se točit kolem Břeti. „Vždyť ani nevím, jak jí mám říkat!“

„Slečno Ivanko!“

„Tak to teda určitě!“

„Nebud' hubatá, Jitko, jo?“ Maminku nebylo teď vhodné dráždit. Kuřata už v troubě svůdně voněla. Vrhla se po utěrce a obrátila pečínku na druhou stranu. Dostala jsem chuť na kousek masa. Začala jsem škemrat: mami, utrhni mi kousek! Maminka však byla neoblomná.

„Dostaneš k večeři!“

Do šesti hodin byla nekonečná doba.

Chvilí jsme se s maminkou ještě dohadovaly, jestli mám jít na nádraží, nebo zůstat doma.

Samozřejmě že jsem si musela vzít kabát a vypadnout z domu. „Tak tohle je moje ségra!“ ukázal na mě Břet'a prstem. Vedle něho stála dívka v červeném zimníku. Límeček měla ohrnutý přes uši.

„Nazdar, Jitko!“ usmála se a podala mi ruku. „Jmenuju se Ivana!“

„Břet'a nám říkal!“ zahučela jsem. Obrátila jsem se na brášku a sdělila mu, že mám nad nimi dozor, aby snad nezabloudili z cesty zarubané. „Jestli ale chcete,“ prohlásila jsem otevřeně, „tak se můžete zdejchnout a řekneme, že jsme se minuli!“ Břet'a mi řekl: nebud' labuť a Ivana dodala, že by to přece byl trapas, abychom šli každý zvlášť.

Cestou hovořili mezi sebou o tom, že ve vlaku byl hrozný nátřesk.

„Co doma?“ zeptal se náhle Břet'a.

„Nade dveřmi chvojí s fábory,“ líčila jsem smrtelně vážně, „pionýrský oddíl nastoupen s trubkami a bubínky, táta je hladce vyholen, maminka si teď asi rozplétá novinové natáčky. Všechno je připraveno!“

Zkoumavě se na sebe podívali.

„Fakt, Jitko?“ zeptal se bráška nedůvěřivě.

„Samozřejmě. Maminka dokonce vytáhla svůj svatební servis. Budeme jíst na talířích s konvalinkama!“

„Nestraš nás, Jitko!“ prosila Ivana.

„Uvidíte sama...“ chtěla jsem říci, ale zarazila mě.

„Budeme si přece tykat, ne!“

„Jak chceš!“

Břeťa nápadně zbledl a vůbec mu nebylo do řeči.

„Co je ti, bráško?“

Pokusil se o úsměv.

„Nic, nic... co by bylo?“ ale tvářil se jak příbuzný v krematoriu.

„Ted' se zhluboka nadechněte,“ doporučila jsem jim přede dveřmi našeho bytu, „já zazvoním!“

Jediným mrknutím si dodávali odvahy. Byla jsem odhodlána přispět jim na pomoc. Už proto, že Ivana rozhodla, abychom si tykaly. Stiskla jsem tlačítko zvonku.

Všechno dopadlo dobře. Ten největší trapas netrval ani dvě minuty. Maminka se na Ivanu usmívala, táta při večeři vtipkoval, samozřejmě na můj účet, vyprávěl Ivaně o tom, jak slavnou má dceru (vyhrála putovní pohár), Břeťa pobízěl Ivanu: jen si ber, nestyd' se, naši jsou na to zvyklí, sám spořádal skoro celé kuře a po jídle Ivana s maminkou myly nádobí, což jsem přijala s neskrývanou radostí.

Potom jsme se přestěhovali do obýváku a Ivana vyprávěla o své mamince, kreslila tátovi na papír neobyčejně složité stavby, dokázala to několika čarami, když pak se maminka zmínila o nábytku, namalovala překrásný návrh obývacího pokoje, který maminka sice odsoudila, ale já jí byla nadšena. Vůbec jsem ten večer nelitovala, že nemohu usínat ve své posteli.

12

Zvonek se rozdrnčel, jako by hořelo. Utíkala jsem otevřít dveře. Na prahu stála udýchaná Olina.

„Seš sama doma?“ zeptala se a strčila hlavu do chodby.

„Jsem, co se stalo?“

Vydechla a rozvázala si pod bradou uzel šálky.

„Já ženu, div duši nevypustím. Člověče, honem se ustroj a pojd' dolů. Hledá tě nějaký kluk!“

Překvapením mi vypadl z rukou svazek klíčů. Přijel Honza. A hledá mě po městě.

„Jak vypadá?“ zeptala jsem se.

„Takovej černej, opálenej.“ Víc mi nemusela říkat. Určitě to je Honza. Co budu dělat? Za chvíli přijde maminka, šla nakupovat jenom pár věcí. A Honza čeká před domem.

„Na co čekáš?“ hartusila Olina. „Ustroj se, člověče, a honem pojd'! Nebo uteče a nebudeš s ním mluvit. – Jitko, to je ten kluk z Rybína?“

„Co ty o něm víš?“

Tajuplně se usmála.

„Já vím všechno. Holky říkaly, že tě doprovázel skoro až k autobusu...“

„No a...?“ přerušila jsem ji. „Vlastně nic. Tak pojd', prosím tě.“

Byla jsem bezradná. Nemohu přece odejít z domova, maminka tu bude za malou chvíli, co bych jí řekla? A Honza venku čeká.

„Co ale maminka?“

„Napiš, že za chvíli přijdeš, aby neměla starost.“

Vytáhla jsem z aktovky penál. Propiska nepsala. U tužky jsem zlomila špičku. Honem nůž! Kdyby mě táta viděl, jakou jsem vysoustruhovala špičku, určitě by padl do mdlob.

Napsala jsem na okraj novin:

„Maminko, příběhla pro mě Olina, abych šla do školy, přijdu za chvíli!“

Uvědomila jsem si, že vlastně tak trochu lžu. Musím si něco vymyslet, než se vrátím. Letěla jsem k zrcadlu. Takhle přece s ním nemohu mluvit! Česala jsem se, Olina nepřestávala pobízet, abych spěchala, pak ještě svetr, jinou sukni, boty, nemohla jsem zavázat šněrovadla.

Zavřela jsem za sebou byt a klíč strčila pod rohožku. Pomalu jsme šly po schodech dolů.

„Máte to tu jak v márnici!“ hrozila se Olina tmy.

Na chodníku přešlapoval Honza.

Okamžitě jsem ho poznala.

Ucítila jsem, jak mi Olina významně zmáčkla loket.

„Čao!“ řekla na rozloučenou. A zmizela za rohem ulice.

„Ti d', Olino!“ Už asi moje slova neslyšela. Honza mi přicházel naproti. Pozdravili jsme se.

„Co tu děláš?“ zeptala jsem se nevhodně. Ale chtěla jsem slyšet, že přijel za mnou. Nic jiného jsem si nepřála, aby řekl.

„Mluvil jsem se Skřivánkem!“

Vzpomněla jsem si, že Skřivánek je trenér lehkooatletického oddílu. Šli jsme ulicí plnou zvědavých oken. Kdybychom tu potkali maminku, pomyslela jsem si, co bych jí asi řekla?

„Co ses dozvěděl?“

„Můžeš klidně přijít, já mu říkal, že máš v ruce prásk, podívá se na tebe, jestli bys mohla atletiku dělat. Ale musíš mít lékařský potvrzení! Říkalas o tom doma?“

Přisvědčila jsem.

Odbočili jsme k řece. Nikoho jsme nepotkávali. Vyprávěl mi další podrobnosti o společných trénincích, tvářila jsem se, jako když mě to nesmírně zajímá, ale myslela jsem přitom na docela jiné věci. Třeba na to, že bych si teď přála, aby nás potkal Petr. Taky jsem si uvědomila, že je to vlastně poprvé, co jdu takhle s nějakým chlapcem sama.

„V pátek odpoledne na tebe budu čekat u autobusu a zavedu tě na stadion!“ slyšela jsem vedle sebe jeho hlas.

„Co si mám vzít s sebou?“

„Nějaké tenisky a teplákovou soupravu! Jo – a to lékařský vysvědčení!“

Došli jsme až k pámelníkovým keřům, kde jsem tehdy zahlédla Lišáka, jak hází do vody láhve s dopisy.

„Musím už jít domů!“ řekla jsem Honzovi. „Maminka za chvíli přijde, dostala bych. Šla jsem jenom na malou chvíli...“

„To je maminka tak přísná?“

„Někdy!“

Vraceli jsme se. Za celou dobu už Honza skoro nepromluvil. Jen shraboval rukou po lavičkách a větvích vrb zbytky sněhu.

V naší ulici jsem mu podala ruku. Sama!

„Budu na tebe v pátek čekat!“ řekl. Když nemluvil o atletice, hlas se mu třásl. Zdál se najednou docela jiný, než když jsem ho uviděla poprvé.

„Jak se dostaneš domů?“

„Pojedu vlakem. Přijdeš určitě, vid’?!“

„Snad ano.“

„Budu čekat!“

„Ahoj!“

Rozešli jsme se.

Maminka se už vrátila z města.

Řekla jsem, že mi chtěl něco Bohoušek. Kvůli vybíjení.

Ani jsem při té lži nezrudla.

Přistoupila jsem k oknu a dívala se přes střechy domů na cestu k nádraží. Teď tudy jde asi Honza. Proč vůbec za mnou jezdil? Jenom proto, aby mě získal pro lehkootletický oddíl?

S Evou jsem se setkala před kinem. Vracely jsme se z odpoledního představení dokonale otrávené. Malé děti při promítání na sebe pokřikovaly, házely prázdné sáčky od bonbonů, nemohly jsme se soustředit na děj filmu.

„Tys byla taky? Vůbec jsem tě neviděla!“

„Přišla jsem až po týdeníku!“ odpověděla. Sáhla do kapsy a nabídla mi bonbon. „Vezmi si, Jitko.“ Eva nedokázala být lakomá. Nemluvily jsme spolu od toho dne, kdy se vrátila nedobrovolně zpátky do školy. Nevyhledávala jsem ji. Zdálo se mi divné, abych se jí šla zeptat, proč vlastně utekla z domova. Bonbon se mi roztával v ústech.

„Chceš ještě?“ zeptala se a sáhla znovu pro poloprázdný sáček. Řekla jsem jí, že cukroví nesmím. Kvůli tloušťce! Zasmála se.

„Ty tomu věříš?“

„Kdyby ses vláčela po světě s těmihle kily,“ řekla jsem jí zkušeně, „měla bys asi na cukroví jinej názor!“

„Čokoládovej přece můžeš!“ pobízela mě. Neodolala jsem a vzala si znovu.

„Ty si žiješ,“ řekla jsem uznale. „Tos dostala od... něho?“

Myslela jsem tím jejího otce.

„Budeš se divit, ale tentokrát mi dala deset korun máma.“

Projevila jsem patřičné svůj úžas.

„Od té doby, co jsem utekla, je úplně jiná.“

„Opravdu?“

„Měla o mě starost. Bála se, abych se někde nezatoulala. Když mě esenbák přivezl, dokonce brečela.“

„Tebe chytili esenbáci?“ Tohle jsem tedy nevěděla. A jistě nikdo ze třídy. Když před dvěma lety utekl Milan Švarc, dostal se jenom na rybínské nádraží. S velikou ostudou ho přivedl rodičům jejich soused. A Evu chytili esenbáci. Nechtěla jsem jí věřit.

„Kde, prosím tě?“

„V Praze...“

Zastavily jsme se před pomníkem Jana Husa. Měl na hlavě vysokou sněhovou čepici a bílou bradu. Vypadalo to směšně. Eva na něho ukázala.

„Podívej se...,“ hlasitě se smála.

„Evo, proč jsi vlastně utekla?“

Pohlédla na mě zkoumavě, jako by se chtěla přesvědčit o mé spolehlivosti. Pak odkopla hroudu zmrzlé hlíny a řekla:

„Už jsem to nemohla vydržet. Máma se mnou jednala jako s nemluvnětem. Hádaly jsme se každý den. Stále ho urážela, nemohla jsem to slyšet...“

„Tátu?“

„Jo. Pak jsem si na klavír postavila jeho fotografii. Víš, tak, z paličatosti. Abych jí ukázala, že mi na něm záleží! Hrála jsem a stále si prohlížela tu fotku. Strašně ji to žralo. Pak skočila k fotce a hodila ji do kamen. Řekla jsem, že na to nemá právo, že nejsem malá holka, aby mi předepisovala, koho mám mít ráda a koho ne. Křičela, abych byla ráda, že mě živí, a jestli se mi to nelíbí, ať jdu!“

„A tys šla!“ vydechla jsem.

Přisvědčila. Mluvila o těch věcech jako o něčem, co prožila nesmírně dávno. Jako by mezi první hádkou s matkou a dneškem uplynuly dny, které už nikdo nespočítá. To slovo máma vyslovovala stejným tónem, jako říkáme boty, nůž, krabice se šitím. Bylo to děsivé.

„Vzala jsem si svoje věci, měla jsem uloženo dvacet korun ve svých knížkách, aby o nich máma nevěděla, stála jsem u silnice, stopovala auta, co jela do Prahy. Stála jsem tam dlouho, teď dohromady nikdo nejezdí. Nakonec se nade mnou smiloval řidič nákladáku. Řekla jsem, že jedu do Prahy na návštěvu k babičce, vyklopil mě na okraji Prahy, jela jsem elektrikou k tátovi do bytu, zazvonila jsem, tloukla na dveře, nikdo mi neotvíral. Táta byl asi ve světě.“

„Co jsi dělala?“

„Jela jsem do Vršovic k babičce. Chudinka byla tak vystrašená, napovídala jsem jí spoustu hloupostí, že nám prodloužili prázdniny, že nemáme ve škole čím topit, a taky že u nás řádí chřipka, ještě mě litovala. Ale mohla jsem u ní zůstat! Každý den jsem chodila ke dveřím tátova bytu. Zase jsem zvonila marně. Táta neotvíral.“

„A jak ses...“

„Jak jsem se dostala zase zpátky? Docela jednoduše. Toulala jsem se před večerí po ulicích a tam mě zastavil jeden esenbák. Chtěl na mně občanku. A už jsem se vezla.“

„Domů?“

„Nejdříve na strážnici, pak šupem k babičce... babička plakala, to mě mrzelo snad nejvíc, že se dozvěděla o tom podvodu. A ráno mě takovej starší esenbák odvezl k mámě. V autě mi pořád domlouval, říkal, abych byla rozumná, že se takový věci nemají dělat... nic jsem mu na to neodpovídala. Co taky!?“

„Co teď doma?“

Eva ohrnula spodní ret.

„Je to docela jiný. Dokonce mi dává občas i peníze. A nekomanduje mě, co si mám vzít na sebe, jak mám držet vidličku a nůž, vlasy že nemůžu mít sčesané do očí...“ Myslela tím matku.

Napadlo mě, zda bych dokázala o mamince a o tátovi někdy hovořit tak jako Eva o svých rodičích. Něco ve mně volalo ne a nikdy!

Ani Eva by takhle neměla jednat! Ale její matka jí ubližuje. Nechápe, že Evě už bylo čtrnáct!

Vzpomněla jsem si, jak ještě loni vnutila Evě na výlet láhev s bílou kávou. Snad jí bylo líto koruny za limonádu, kterou by si Eva na Karlštejně koupila. Nebo žila v domnění, že limonáda není zdravá. Eva vyhodila láhev z autobusu, ještě než jsme odjeli z našeho města. Roztřískala ji se škodolibou radostí o kamennou zeď hřbitova.

Usmála jsem se.

„Čemu se směješ?“ všimla si toho Eva.

„Jak jsi tenkrát rozbila tu láhev s kafem!“

Mávla rukou, jako by chtěla odehnat mušku nepříjemné vzpomínky.

„Rok to ještě musím vydržet! Pak půjdu do intru, budu si vydělávat, budu jezdit jen k tátovi.“

„A co tvoje mamin...“

„Stejně mě nemá ráda!“ řekla Eva tvrdě.

„Třeba o tom nevíš...“ Nechtěla jsem uvěřit tomu, že je ochotna tak snadno ztratit domov. Měla Eva vlastně domov? Vzpomněla jsem si na naši kuchyň, teplou a pokaždé vonící, na obrázek táty ve vojenském, který visí pod rádiem, na maminku, jak si obléká červenou zástěru s bílými kvítky.

„Musím už jít domů!“ vyhrkla jsem náhle. Možná že jsem Evě už ani neřekla: ahoj zítra ve škole. Utíkala jsem ulicí, jako bych chtěla dohnat dlouhý stín vlastní postavy, pitvorně se plazící po zemi. Zastavila jsem se až pod našimi okny. Svítala do tmy uklidňujícím jasem.

Vydechla jsem.

Zastavila jsem se u maminky ve vrátnici. Ráda sem chodím. Prochází tudy spousta neznámých lidí, každý se u maminky zastaví, ptá se, jestli to už jsem její dcera, pokyvují hlavou a tvrdí, že stárneme.

„Počkej mi tady chvílku. Skočím si do skladiště!“ řekla mi maminka. Posadila jsem se na její židli, před sebou černou desku telefonu posázenou knoflíčky a malými světýlky, hrozně svůdnou. Strašně ráda telefonuji.

Vytočím si číslo, docela neznámé, nikdy nevím, koho volám. A čekám. Ve sluchátku nejdříve prozvání stálý tón, pak to cvakne, jako když klepneš tužkou do stolu. „Tady Okresní stavební podnik!“ ozve se.

Já mlčím.

„Tak co, kdo volá?“ naléhá neznámý hlas. Neodpovídám. Ale mám hroznou radost z toho, jak se lidé dokážou rozčlít. Jednou se mi ozvaly jatka. Pak požárníci. To jsem se vylekala.

Honem jsem položila sluchátko.

Je to taková nevinná hra pro malé pitomečky.

Maminka o tom neví. Ta by řádila!

13

Před hodinou fyziky se Pepánek podezřele dlouho točil kolem přístrojů, které měla Křivule připraveny na stole.

„Co tam děláš?“ zavolala jsem. Nejdříve se zatvářil, jako by byl přistižen při krádeži ponorky, pak mi ale zašeptal:

„Počkej, až přijde Křivule, to něco uvidíš!“

Začala hodina fyziky. Křivule vykládala cosi o dynamu, které může vyrobit elektřinu. Stačí, když prý nějaký vodič bude protínat magnetické silokřivky. Hledme, to nás překvapilo! Poslouchala jsem dnes výjimečně se zájmem, neboť mi stále zněla v uších Pepánkova slova něco uvidíš! Co jí chce provést? Pepánek Stehlík vede s Křivulí snad nejrupnější boj z celé třídy. Ještě že se fyzika učí na základní škole tři roky. Jinak by jejich vzájemná utkání vypadala na třicetiletou válku. Křivule se dostala až k popisu dynamu. I to se jí podařilo bez nehody zvládnout. Přistoupila ke stolu a prohlásila, že nám výrobu elektřiny předvede názorně na tomhle, a ukázala před sebe k dynamu.

„Zatočíme-li klikou, vzniká v dynamu elektřina, která nám rozsvítí kontrolní žárovku!“

Chopila se kliky a počala točit. Třída upřela pohledy na žárovku. Nerozsvítla se. Křivule zvýšila obrátky. Opět nic. „Třeba je žárovka prasklá!“ podotkl polohlasně Lišák.

„Nech těch poznámek!“ okřikla ho. Rozšroubovala žárovku a prohlédla ji proti světlu. Přitom si nadzvedla brýle. Na nose jí zůstala stopa v podobě písmene V. Měla docela jiný výraz tváře.

„Žárovka je v pořádku. Samozřejmě!“ Zkusila, zda jsou dráty správně zapojeny. „Dobře.“

„Třeba je špatné dynamo!“ zavolal někdo zezadu.

„Dynamo je nové. Před hodinou jsem žárovku rozsvítla!“ Do debaty se vložil Vobořil.

„Třeba do něj nejde proud!“

Křivule se po něm zlostně podívala.

„Dynamo si vyrábí proud samo!!!“ Skoro to vykřikla. Třída šuměla nepokojem. Někteří se vykláněli z lavic, holky vzadu se bavily o nedělním kině, slyšela jsem, jak Olina lituje, že nemohla jít.

„Tak bude ticho!“ vyhrožovala Křivule.

„Možná že se mu nechce!“ uchichtl se Lišák. „Venku je mráz!“

„Nebo to s každým dynamem nejde!“ přisadil si jiný kluk.

Křivule byla nešťastná. Kroužila kolem stolu, utahovala šrouby přístroje, okřikovala nás, abychom ztichli, točila klikou tak, že se jí zapotily brýle, pak prohlásila:

„Přinesu si z kabinetu jiné dynamo. Chvilí tu v tichosti počkejte! – Pažoutová,“ nařizovala mi. Proboha, proč si vybrala zrovna mě?! „Půjdeš k tabuli a zapíšeš každého, kdo nebude klidně sedět. Rozumíš?“

Zahuhlala jsem ano a pomalu jsem šla k tabuli.

„Se zbláznila!“ řekla jsem v uličce na vysvětlenou Andule. Opřela jsem se o desku stolu a bavila se s Lišákem, který seděl v první lavici.

Křivule mezitím zmizela ve dveřích kabinetu. Tu náhle vyskočil z lavice Pepánek, utíkal ke stolu, vyšrouboval žárovičku, prstem sáhl na dno objímky a pak žárovičku opět přitáhl. Sotva si sedl, vešla Křivule s novým dynamem v náručí.

„Pokus si předvedeme ještě jednou. Poslouží nám toto staré dynamo.“

Položila těžké břemeno na stůl. Mimoděk zavadila o kliku toho dynamu, které odpíralo zrodit jiskérku elektřiny. A žárovička v tom okamžiku zaskvítila.

„Svítí...!“ volali jsme všichni se smíchem. Zatočila klikou. Žárovka zářila jako zlatá hruška.

„Jak se to mohlo stát?“ zeptala se nahlas Křivule.

Naráz jsme ztichli. Pohlédla znovu na přístroj, pak na tři řady lavic.

„Pažoutová!!!“ volala mě.

Povstala jsem a udiveně jsem se podívala po ostatních.

„Kdo tu byl mimo tebe u stolu?“

Mnozí se po mně otočili. Všimla jsem si, jak Pepánkovi zamžikaly oči. Čekali, co řeknu.

„Nikdo!“ odpověděla jsem klidně.

Vydechla. Sundala si brýle a složeným kapesníčkem čistila skla. Ne-poznávala jsem ji, připadala mi strašně unavená, vůbec nevypadala hroživě.

„Snažím se vám dát co nejvíce...“ začala, ale vysychalo jí v krku. Znovu polkla, „...takové darebáctví.“

Pak vykřikla skoro zoufale:

„Kdo to byl?“

Na okně zabzučela ospalá moucha. Z vedlejší třídy sem doléhaly ne-srozumitelné zvuky učitelova hlasu. Hádala jsem, že to je asi Běhal.

„Pažoutová! Okamžitě mi řekneš, kdo byl u stolu!“

„Opravdu nikdo, paní učitelko,“ lhala jsem, protože jsem nechtěla Pepánka prozradit. Vlastně to byla velká legrace. Stačilo podložit žáro-vičku kouskem papíru, aby bylo celé zařízení vyřazeno z provozu.

„Nevěřím ti! Jste všichni stejní. Chodíte do školy...“ nadýchla se a při-tom srovnávala své myšlenky, „škola pro vás je jenom zaopatřovací ústav, kde vás učitelé hlídají, abyste nespadli pod auto, abyste se neopa-řili, nezlámali si nohu. Člověk, který chce, abyste se něčemu naučili...“

Vzala těžké dynamo, přesunula je na druhou stranu stolu. Bez dů-vodně. Znovu si mě našla mezi ostatními.

„Měla jsem o tobě jiné mínění!“

Sedla jsem si.

Do konce hodiny vykřikovala, že chce, abychom něco znali, aby z nás vyrostli vzdělání lidé.

Věřili jsme jí. Ale bylo nám to docela jedno. Dokonce jsme se pásli na scéně, kterou jsme mohli spatřit. Nikdy si nás nedovedla získat! Neuměla to. Snad proto, že jsme pro ni po dlouhé dva roky byli jen: Horáček, Pa-žoutová, Slavíková, Březina. Nikdy nás nevolala Honzo, Jitko, Heleno, Lišáku.

Vůbec mi jí nebylo líto.

Jen jsme opustili posluchárnu fyziky, připojil se ke mně Pepánek.

„Děkuju ti, Jitko, žes to nepíchl!“ řekl.

„Stejně to ale byla blbost!“ odpověděla jsem mu.

„Bojíš se, že tě bude stírat?“ zeptala se mě Eva.

„Já?“ divila jsem se. „Čeho bych se bála?“

„Tak...“ řekla zase Eva.

Nechtělo se mi už o tom bavit.

Z neznámých příčin jsem na sebe dostávala vztek.

Nekonečně dlouho jsem čekala, než budu moci vstoupit do ordinace lékaře.

Stála jsem u obtěžkaných věšáků a musela dýchat protivný pach lyzolu. Ještě tenhle pán, říkala jsem si, a půjdu na řadu. Dnes ordinuje doktor Kohn. Známe se. Několikrát již u mne byl, když jsem měla angínu nebo chřipku. S pacienty se baví víc o fotbale než o jejich nemocech. Je předsedou místního fotbalového oddílu. Při každém zápase stojí za soupeřovou brankou a poskakuje, přihrává neviditelný míč, fauluje, suroví – nikdo v celém městě neprožívá utkáni tak jako on.

„Další!“ ozval se mezi dveřmi hlas sestry.

Měla jsem jít nyní já.

Ale do dveří se vecpala nějaká silná paní.

„Tak kdo je na řadě?“ ptala se sestra.

„Já, sestřičko!“ řekla jsem podle pravdy.

Paní v kostkovaných šatech se po mně otočila:

„Já pospíchám. Ty máš snad dost času, ne?“

Zrudla jsem. A dostala jsem hrozný vztek. Kdyby mi řekla ještě před chvíličkou: prosím tě, pusť mě dřív, spěchám, vůbec by mě nenapadlo, abych se zdráhala, i když ručička hodin v čekárně se blíží rychle k dvanácté, mám od tří franštinu – ale takhle!

Zaprotestovala jsem:

„Já mám od tří hodin francouzštinu. Proto jsem přišla dřív. Já vás nemohu pustit, opravdu.“

Usmála se opovržlivě, jako by chtěla říci: ubožátko malý, co ty mi budeš vykládat. JÁ jsem JÁ.

Protlačila se do bílé ordinace.

Sestra chtěla zavřít. Ale mě vztek neopouštěl. Proto jsem strčila špičku boty mezi zavírající se dveře. Sestra byla nucena znovu otevřít.

Vešla jsem drze dovnitř stejně jako žena v kostkovaných šatech. Sestra mlčky pokrčila rameny.

Doktor Kohn seděl u stolu a cosi psal.

„No...?“ zeptal se a pak se teprve otočil. Pohlédl nejprve na ženu, pak na mě.

„Proč dvě...?“ divil se.

Využila jsem zlomečku vteřiny, který potřebovala žena k nadechnutí.

„Pane doktore,“ řekla jsem, „byla jsem v čekárně dřív. Tahle paní mě bezohledně předešla. A já mám od tří francouzštinu.“

Usmál se nad tím bezohledně.

Pak pokynul kostkovaným šatům, aby si sedly.

„Co chceš, Jitko?“

Požádala jsem o potvrzení, že mohu provádět závodně atletiku. Čekala jsem, že se nad tím pozastaví, řekne třeba udiveně: TY?

Ale on vstal, vyhledal v kartotéce můj zdravotní list, pak na lístek načmáral několik slov, přiklepl to razítkem a podal s moudrou radou:

„Tak je to, Jitko, hotovo. Ale pamatuj si, že i atlet musí kontrolovat svoje city.“

„Já vím, pane doktore. Jenže před cílovou páskou se má bojovat čestně!“

Kde jsem na tohle přišla?! Jako kniha, jako kniha! říkala jsem si ještě dlouho po tom. Vlastně to ale byla pravda.

Doktor Kohn mi poklepal po rameni a vyprovázel mě se slovy:

„Dobře, Jitko, dobře. A pozdravuj tátu!“

Otočila jsem se ještě jednou po ženě v kostkovaných šatech a vítězně jsem se ušklíbala.

V čekárně se pacienti bavili na téma: Jak jsou ty děti drzé!

14

Trenér Skřivánek mi podal ruku a řekl: „Tak to jsi ty? Honza mi říkal, že tě přivede!“

Podala jsem mu lékařské vysvědčení. „Pojď si na chvilku ke mně sednout.“ Posadil se na lavičku a rozložil na kolenou velké desky s leistry. Zapsal si mé jméno, datum narození a další podrobnosti, které prý bude potřebovat k vyplnění průkazu. Pak se náhle zeptal: „Jaké jsi měla vysvědčení?“

Tak tuhle otázku jsem nečekala. Domnívala jsem se, že se mě bude vyptávat, kterou atletickou disciplínu bych chtěla provozovat – a zatím mi připomíná školu.

Honza stál vedle nás a usmíval se. Asi nad mým zděšením. „Mám trojku z matiky, sedm jedniček, šest dvojek!“

„Tak matika!“ prohlásil významně. Pak dodal: „Ptám se proto, abys nebyla někdy zklamaná. Ve škole musí být všechno v pořádku, to je moje zásada. Nechci mít v oddíle nikoho, kdo nemá pevnou vůli překonávat překážky. Atletika – to není jenom pára v nohách. To je také v hlavě, vid', Honzo!“

„Jasně...“ souhlasil můj stín. Nejraději bych teď byla, kdyby Honza na chvilku zmizel.

Trenér Skřivánek se zeptal, zda jsem někdy závodila.

„Ne,“ odpověděla jsem, „hrála jsem jen vybíjenou!“

„Ale výborně!“ potvrdil Honza.

„Prosím tě...“ okřikovala jsem ho.

„Slyšel jsem o tobě. Tak to zkusíme, pojď!“

Vyběhli jsme do tělocvičny. Nemohla jsem ji poznat. Zdála se mi mnohem větší, prostornější než před několika týdny, když jsme tu vyhrály putovní pohár.

Poskakovalo zde asi deset děvčat, zvedala při běhu vysoko kolena, v přísáli několik chlapců se pokoušelo vzepřít činku. Skřivánek zapískal na píšťalku.

Všichni se sběhli kolem něho. Ale hleděli víc na mne. Prohlíželi si mě se zájmem. V té chvíli mi nebylo právě nejlíp.

Trenér mě představil a řekl, že budu nejspíš házet koulí a diskem. Pak ukázal prstem na jednotlivé tváře a říkal: Milena, Olga, Madla, Franta, Kája, všichni se usmívali, říkali: ahoj a nazdar, nemohla jsem si všechna jména zapamatovat.

„Já si tě pamatuju z turnaje,“ přidalo ke svému jménu děvče v pruho-
vaném tričku. „Válela jsi...!“

„Tak, a teď se podíváme, co v tobě je!“

Trenér mě zavedl do rohu tělocvičny, kde chlapci rozložili dvě řady žíněnek. Poznala jsem, že budu házet koulí.

„Na stadion zatím nemůžeme. Vrháme tedy zde. Můžeš to zkusit.“

„Podívala bych se třeba, jak ostatní...“ V životě jsem držela kouli v rukou snad dvakrát třikrát. Dost dobře jsem si nedokázala představit, jak bych ji měla vypustit z rukou.

„Dobře,“ souhlasil trenér Skřivánek, „začne tedy Milena, Mileno, předved' to Jitce!“

Děvče si stouplo ke švihadlu, které označovalo výchozí čáru, dvakrát nadhodila kouli v pravé ruce, přitiskla ji ke krku, skrčila se, pak prudký zdvih a koule dopadla asi sedm metrů od jejích nohou.

Vystřídali se i další. Chlapci trénovali s těžšími koulemi.

„Je řada na tobě, Jitko!“ pobídl mě trenér.

Rozhlédla jsem se po ostatních. Všichni pozorovali každý můj pohyb. Měla jsem stejné pocity, jako kdybych měla recitovat básničku.

Špičkami jsem se dotýkala švihadla. Uchopila jsem kouli, jak jsem viděla u ostatních, a položila k jamce krku.

Honza na mě zavolal:

„A neproboř zed'!“

Všichni se zasmáli.

Opřela jsem se do koule a vymrštila ji vzhůru před sebe. Zaduněla asi o dva metry dál, než dohodila ostatní děvčata.

Ale přešlápla jsem švihadlo.

Nejistě jsem pohlédla na trenéra.

„Není to špatné,“ řekl uznale. „Ovšem techniku nemáš žádnou. Nevadí. Hlavně když máš prásk v ruce. A ten ti neschází.“

Přestali jsme vrhat koulí (Koulí se nehází, koule se vrhá! První poučení). Pak jsme dlouho běhali kolem tělocvičny krátký krok, dlouhý krok, poskoky, poskoky. A zase běhat, běhat...

„Odpočiň si, když nemůžeš,“ volal na mě Honza. Nechtěla jsem povolit. Co dokážou ostatní, svedu také. Parkety duněly pod mýma nohama, jako by se po nich neřítilo něžné stvoření, ale stádo divokých mustangů. Trochu jsem se za ten rámus styděla.

„Neužeň se!“ řekla mi dívka s vlasy do dvou culíků. Myslím, že se jmenuje Madla. Všimla jsem si, jak lehce běhá: zdá se mi, že se ani nedotýká parket. Dokáže vyskakovat ze dřepu do veliké výšky. O to jsem se zatím nepokoušela. Nechtěla bych se ztrapnit hned první den.

Trénovali jsme dvě hodiny.

Pak jsme odešli do šatny.

„Půjdeš se s námi osprchovat?“ zeptala se mě Madla. „Teče teplá voda!“

„Nemám s sebou ručník. Nevěděla jsem...“

„To nevadí, půjčím ti svůj, anebo – Honzo, máš čistej ručník?“ Honza užasl přibližně stejně, jako by měl být vybrán pro výcvik vůdce slonů.

„Ručník?“ opakoval. „A čistej...?“

Poznala jsem, že hraje divadlo.

„Pro koho to je?“

„Pro... jak se jmenuješ? Pro Jitku!“

„Nemám, ani pro Jitku nemám!“ řekl roztomile.

Madla se rozhodla:

„To nevadí. Utře se do mýho.“

Pod sprchami to bylo příjemné. Všechny jsme dávaly pozor, abychom si nesmočily vlasy. Náhle vedle mě někdo šíleně zařval. A hned

nato vypukl chechot všech děvčat. Mileně některá zlomyslnice otočila kohoutkem se studenou vodou.

„Vy jste holky protivný...,“ pištěla postižená.

Otřela jsem se do Madlina ručníku.

„Příště si už vezmu svůj!“ ubezpečovala jsem ji.

„Copak tady, to nic není, ale počkej, až s námi půjdeš jednou do sauny.“

„Prima, jo?“ ptala jsem se.

„Nech se překvapit!“

Vrátily jsme se do šatny. Většina chlapců už odešla. Honza na mne vytrvale čekal u hromádky mých šatů.

„Tak co, líbilo se ti?“ ptal se a podával mi sukni.

„Senza,“ prohlásila jsem po pravdě.

Trenér Skřivánek byl již připraven k odchodu. Čekal trpělivě u dveří se svazkem klíčů v ruce, aby uzavřel za posledními šatny.

„Sestavím ti tréninkový plán, zatím na zkoušku, uvidíme, nač stačíš se silami. Bude záležet na tobě, jestli vydržíš. Atletika je dřina. Tady nic neošidíš.“

Věřila jsem mu. Po dlouhé době jsem si uvědomila, že mám také záda.

Honza mě doprovodil k autobusu.

Dozvěděla jsem se mnoho věcí. Například i to, že chodí druhým rokem do gymnázia.

„V úterý zase ahoj!“ připomněl mi, když už jsem stála ve dveřích autobusu.

Mlčky jsem přikývla. Byla jsem ráda, že si mohu sednout. Ráno jsem měla pocit, že mi celou noc vytrvale jezdil po zádech parní válec. Přitom mi neznámí surovci rvali maso z kostí.

Myslela jsem, že nevstanu.

Madla měla pravdu. Měla jsem se napoprve šetřit. Atletika není asi pro tloušťky mého typu. Překulila jsem se na břicho, abych vůbec mohla vstát. Ještě že táta je už v práci. To by pro něho bylo sousto.

V úterý už budu chytřejší.

Při mluvnici jsem psala tužkou po lavici velkými písmeny: Honza.

„Co tam děláš, Jitko?“ probudila mě k životu Pavlásková.

Rychle jsem palcem rozmazala svůj umělecký výtvar.

„Nic, paní učitelko!“ odpověděla jsem.

Nechala mě už na pokoji.

Táta mě vzal večer na hokej. Maminka se sice odvážila chvíli protestovat, že bych měla jít raději spát, ale dokázali jsme ji přemluvit.

Oblékla jsem se přibližně stejně, jako bych se měla zúčastnit výpravy na severní točnu. Táta byl nedočkavý, stál u dveří a hudroval, že tohle loudání mám po mamince.

Malý stadion byl již plný diváků. Dvě řady reflektorů byly ostrými kužely do modrých a červených dresů, které se míhaly po zrcadle kluziště.

Občas někdo vykřikl chraptivým hlasem Do toho!

Do toho!

Za brankou jsem zahlédla známé tváře. Olina, Andula, Lišák, Berousek ze sedmičky a Eva.

„Tati, já půjdu k holkám!“

Už mě vůbec neslyšel. Sledoval hráče na hřišti, zdravil známé, vyptával se, kdy zápas začne. Nenápadně jsem zmizela.

„To je dost!“ přivítala mě Andula. „Myslely jsme, že už nepřijdeš.“

„Víš, že dnes hraje Zákora?“ řekl Berousek. „To budou kusy.“ Mohli hrát tři Zákorové a mně to bylo jedno.

„Já vím. Zákora dá pět gólů a sedm jich dostanem!“ uklidňovala jsem ho.

„Náhodou...!“ bránil se kluk. „Náhodou dneska určitě vyhrajem. Zákora je ve formě. Posledně jsme...“

„Pořád jezdiš na atletiku?“ zeptala se Eva.

Prisvědčila jsem. Vtom rozhodčí hodil mezi dva hráče touš. Mezi diváky vybuchl granát výkřiků. Snažila jsem se sledovat směsici barev na kluzišti, ale mnohem zajímavější se mi zdály obličeje fandících nadšenců.

Někdo do mě lehce strčil loktem. Otočila jsem se a viděla Lišáka, jak mi nenápadně ukazuje jakýsi papír.

„Co to je?“ zeptala jsem se. Můj hlas úplně zanikal v okolním křiku.

Přiložil prst na ústa a zašeptal:

„Pst... až potom.“

Po celý zápas jsem přemýšlela o tom, co znamenal složený papír v Lišákově dlani. A proč s ním dělá takové tajnosti.

Vůbec jsem se nemohla soustředit na to, co se dělo na kluzišti. O přestávkách jsme poslouchali hudbu, kterou na nás vrhal rozkřápaný reproduktor.

Gramofonové desky zakoupili v době svých mladých let naši dědové.

Přesto celý stadion podupával v taktu nohama. Větší zásluhu o toto rytmičné nadšení měl patrně ostrý mráz než melodie. „To je hudbička,“ pochvaloval si Berousek.

„Bigbítek!“ přidávala se Andula.

Lišák o mne ani nezavadil pohledem. Předstíral, že je zcela zaujat hokejem.

Ale po zápase, když už jsme se rozcházeli domů, vykřikl: „Jitko!“ a vrátil se ke mně. Čekala jsem u pokladny na tátu. Přijde samozřejmě mezi posledními!

„Cos mi chtěl?“

„Tohle!“ Lišák mi podal list papíru. „Přečti si to!“

Spatřila jsem drobné písmo, které se nápadně podobalo rukopisu, jakým psala Olina. Nemohla jsem ale přečíst ani slovo. Stáli jsme příliš ve stínu.

„Pojd!“ řekl Lišák a ukázal k osvětlenému schodišti.

Četla jsem:

Milý Kájo,

našla jsem láhev s tvým dopisem! Také nemám kamarádku, nikoho, kdo by mi rozuměl, jestly chceš, můžeš mi psát. Nikdy mi nikdo neposlal dopis, až ty. Pošli mi svou fotku!

Alena Kubicová, Děčín IV, Kulichov 1345

Lišákovi zářily oči.

„Co tomu říkáš?“ Dychtivě očekával, co teď řeknu.

„Ve slově jestli se píše měkké i!“ zchladila jsem jeho nadšení. Ale hned mi ho bylo líto. Lišák si nezasloužil tak krutá slova.

„Kdy jsi ten dopis dostal?“

„Včera. Ještě štěstí, že nikdo nebyl doma.“

„Musela to být strašná náhoda. Už jsi jí odepsal?“

Lišák zavrtěl hlavou.

„Nevím co.“

„Pošli jí fotku!“ radila jsem.

„Nemám žádnou. Jen takový, co jsem na nich s bráchou.“

„Tak bráchu odstříhni a pošli sebe.“

„To by šlo. Víš, Jitko, já jsem nikdy žádné holce nepsal. Budu tam mít samou hrubici. Jistě si bude o mně myslet...“

Na schodech se objevil táta. Spatřil mě a zavolal:

„Tak, Jitko, jdeme!“

„Hned, tati!“ odpověděla jsem. Obrátila jsem se opět k Lišákovi:

„Nic se neboj. Když napsala jestly, tak ti nějakou tu chybičku promi-
ne!“

„Myslíš?“

Dostala jsem nápad.

„Nebo víš co, Lišáku? Napiš si ten dopis a já ti ho opravím!“ Řekla jsem to také ze zvědavosti. Moc by mě zajímalo, co asi Lišák tomu děvčeti bude psát.

„Neřekneš to nikomu?“ prosil.

„Co si o mně myslíš. Copak jsem...?“

Musela jsem už jít. Táta se zastavil a čekal na mě.

Utíkala jsem a opatrně jsem našlapovala, abych na kluzkém chodníku neuklouzla.

Lišák se pomalu loudal za námi.

15

Trenér Skřivánek nelhal. Atletika je nesmírná dřina. Každý centimetr, o který skočíš výš, každá desetinka vteřinky, o kterou doběhneš dříve do cíle, jsou vykoupeny promočenými tričky, hodinami tréninku a odříkání. Ale atletika jsou také chvíle vzrušení v okamžicích, kdy poznáš, že dnes ti to lítalo mnohem líp než při minulém tréninku, je to překrásný pocit, slyšíš-li kolem sebe mohutné povzbuzování: Jitko, musíš, Jitko, musíš!

Atletice se prý říká KRÁLOVNA SPORTU!

Bude to asi pravda.

Zpočátku jsem se hrozně styděla. Byla jsem nemotorná, nešikovná, neohrabaná. Když si vzpomenu, jak jsem se poprvé shýbla v tělocvičně pro kouli, jak jsem ji nemožně vrhla před sebe, musím se tomu sama smát.

Při prvních hodinách tréninku jsem úzkostlivě pozorovala všechny kolem sebe. Snad jsem se bála, abych v jejich tvářích nenašla stopy po šklebku. Většina z nich dovedla již mnoho věcí, o něž se teď já snažím. Někteří byli hrdí na výsledky, kterých dosáhli. Hovořili o nich s neskrývanou radostí. Bylo mi někdy až směšné, když si blahopřáli po úspěšném běhu. Podávali si ruce a pleskali si uznale po rameni, když zaběhli osobák.

Ale od začátku mi bylo mezi nimi dobře. Vůbec jsem se necítila jako vetřelec. Chtěla jsem vrhat kouli – a to úplně stačilo! Sotva roztály škrálopupy sněhu a mezi mraky začalo nesměle pomrkávat sluníčko, opustili jsme tělocvičnu. Začaly tréninky na stadionu.

„Zpočátku nemusíš všechno plnit na sto procent. Ale snaž se. Byla by škoda, kdybys toho nechala. Chce to pevnou vůli!“ tvrdil Skřivánek.

Pohlédla jsem na papír a zatočila se mi hlava. Každá hodina tréninku byla nabita namáhavými cviky. Posilovačky, opakované starty, znovu

vyhazování koule do výše – dvacetkrát, a dřepy, výskok, a znovu činka, pak společný fotbal.

„Co je ti?“ tázal se Honza, když si všiml mého úžasu. Podala jsem mu svůj tréninkový plán. Přešel ho očima a s ledovým klidem prohlásil: „Co chceš? Docela normální koňský dávky!“ Nedá se říci, že by mě nějak potěšil.

Rozhodla jsem se, že neslevím z plánu ani čárku! I kdyby mě měli po tréninku vozit domů sanitkou.

V šatně jsme byli namačkáni jeden na druhého. Trenér Skřivánek nám bude promítat filmové smyčky. Vůbec jsem neměla tušení, co se za tím skrývá. Pak jsem ale pochopila všechno naráz. Šatna se zatemnila, Skřivánek vložil do promítačky pásek filmu, jehož konce byly slepeny – a na bílém plátně se objevila postava atleta skákajícího do výšky: rozběh, odraz, přechod přes laťku, dopad, rozběh, odraz..., nekonečná smyčka. Každou jsme viděli před sebou mnohokrát. Trenér zpomaloval běh promítačky, abychom si důkladně mohli prohlédnout každý krok, každé našlápnutí.

Seděla jsem na lavici vedle Honzy, cítila jsem, jak oddychuje, sledoval soustředěně jakéhosi olympijského vítěze, který trpělivě předváděl přechod přes překážku. Honza. Vlastně on je hlavním původcem toho, že jsem zde. Mezi těmi, kteří ve skrytu duše touží být příštími olympijskými vítězi, rekordmany, mistry Evropy.

Kolika z nás se to podaří? Bude to Honza? Nebo rychlá Madla, která nemá v oddíle soupeře?

Honza otočil hlavu. Snad na tváři ucítil můj pohled. Naše oči se setkaly jako dva chodci na vratké lávce. Nejistě se usmál.

A pak, jako by byl přistižen při něčem nedovoleném, začal pozorně zkoumat styl dalšího závodníka. Kdybych svou ruku položila jen o pět centimetrů vpravo, ucítila bych konečky jeho prstů.

Vyběhla jsem ze dveří našeho domu a málem jsem vrazila do ženy, která tlačila před sebou vozík pro nemocné. Così mě nutilo k tomu, abych

se obrátila. Poznala jsem, že to je Křivule. Stačila jsem ji ještě pozdravit. Odpověděla mi tiše. Její hlava se ztrácela mezi špičatými rameny. Opírala se do vozíku a šeptala cosi stařence před sebou.

Stála jsem dlouho na chodníku a sledovala podivnou dvojici žen, dokud mi nezmizely z očí.

„Mami,“ vyzvídala jsem, hned jak jsem se vrátila domů, „koho to vozí Sobíšková na vozíku?“ Nedokázala jsem ji teď nazvat Křivulí. Znovu a znovu mi paměť vracela obraz jejích očí, kmitajících za silnými skly brýlí.

„To je její teta!“

„Myslela jsem, že maminka...“

„Proč se ptáš?“

„Potkala jsem je.“

„Vozí ji občas na středisko. Ta ženská je hotový lazar. Sobíšková ji musí krmit, oblékat, přenášet z postele na židli, má s ní hrozně práce. Divím se, že stačí ještě stihnout školu. Dvě malé děti by nedaly tolik starostí jako jedna nemocná.“

„Nikdo jí nepomůže?“

„Nikoho nemá. Odmalička žije s tetou. Vychovala ji, nechala vystudovat, Sobíšková učila dlouho někde v pohraničí. Pak teta ochrnula – a ona se vrátila. Má s ní svatou trpělivost.“

„Mohla by ji přece dát do ústavu,“ namítla jsem.

Maminka se na mě podívala a řekla:

„Mě s tátou taky jednou pošleš do ústavu? Až budeme docela staří a nemocní? Až ti budeme na obtíž?“

„Mami,“ zaprosila jsem. Nesnášela jsem tyhle řeči.

„Sobíškové bys to radila...“

„To je přece něco docela jiného!“

„Nevím...“ prohlásila maminka neurčitě a odešla do ložnice. Dlouho jsem o tom musela přemýšlet. Lidé by neměli stárnout, říkala jsem si, neměly by být vozíky pro invalidy, nemocnice, slzy, pláč, lítost. A neměli by si ubližovat.

Nevycházejí mi kroky. Jsem z toho zoufalá. Skřivánek chodí kolem ze všech stran, kreslí mi jednotlivé fáze odrazu, říkám si v duchu: teď to musí vyjít, teď...! A pokaždé přešlápnu, prostě jsem tvrdá. Normální dřevíčko.

Sedla jsem si na lavičku a tvářila jsem se asi zoufale. Jako čerstvě vyoraná myš. Přiběhl ke mně Honza.

„Co je ti?“

„Já toho nechám. Nejde mi to...“

„Neblázni!“

„Copak si myslíš, že to nevidím, jak musím Skřivana rozčilovat? Všem ostatním stačí, aby jen trochu poradil... kolem mě se musí pořád točit, jistě ho to otravuje.“

Honza mě vzal za ruku a zvedl z lavičky.

„Pojď, Jitule, zahrajem si kopanou.“

Neochotně jsem se připojila k ostatním, kteří se obírali o míč.

V tělocvičně nastal nepředstavitelný rambajs.

Holky pištěly a ječely, kluci měli radost z naší nemotornosti. Trochu jsem zapoměla na předcházející trable. Ale stejně se mi neustále vracela stejná myšlenka: Vydržím?

La burette – konvička, *buté* – tvrdohlavý.

Člověka někdy napadají vyložené pitomosti.

„KDO TO JE?“ ptali jsme se Skřivánka.

„Nevím,“ řekl ještě a pak si už tiskl ruku s opálenými návštěvníky.

Nenápadně jsme přistoupili k hloučku blíž, abychom zjistili, proč vlastně obě auta přijela. Zaslechli jsme jenom útržky rozhovoru.

„Němci...“ podotkl Honza.

„Kdepak, to nejsou Němci. Mluví taky francouzsky!“ řekla jsem.

Madla se na mne tázavě podívala: „Ty to poznáš?“

Přisvědčila jsem.

Skřivánek ještě chvíli s návštěvníky hovořil německy. Pak přistoupil k nám a vysvětloval:

„Jsou to budoucí tělocvikáři, studenti – Němci, Francouzi. Prohlížejí si stadiony, chtěli by vidět váš trénink.“

„Na nás toho tak uvidí!“ prohlásil ironicky Kája.

„Běžte si na svá místa a pokračujte v tréninku! Vůbec se nenechte vyrušovat!“

Odklusaly jsme s Hankou k vrhačskému kruhu. Několikrát jsme hodily kouli, aby se neřeklo, že se snad chceme ulejt, ale víc jsme sledovaly skupinku hostů, kteří prohlíželi stadion, zkoumali běžeckou dráhu a postávali u chlapců. Právě nacvičovali start z bloku. Trenér Skřivánek namáhavě vysvětloval podstatu své tréninkové metody.

Pak přišli k nám.

Shýbla jsem se pro kouli a pak ji poslala ke značce devíti metrů.

„Bon...“ řekla uznale žena v tmavých brýlích. Pak se otočila k vedoucímu výpravy a požádala ho francouzsky:

„Zeptejte se toho děvčete, kolik jí je let!“

Otočila jsem se a odpověděla:

„*Quatorze ans, mademoiselle, si vous pouvez, parlez avec moi francais.*“

Francouzka sundala z očí brýle, přistoupila ke mně a zeptala se nedůvěřivě:

„*Vous parlez francais?*“

„*Tres mauvais, mademoiselle!*“ přiznala jsem po pravdě. Někteří se shlukli kolem mě a dotírali otázkami. Nedokázala jsem vždycky odpovědět. Zeptala jsem se nejprve trenéra Skřivánka a jeho slova jsem překládala do francouzštiny. Pozvali mě, abych je doprovázela při prohlídce stadionu. Bylo mi to příjemné. Trenér hovořil s vedoucím německy, já jsem se bavila s některými francouzsky. Byli úžasně milí, pomáhali mi v okamžicích, kdy jsem se dostávala na okraj bezedné propasti koncovek minulého času, napovídali – ale při všech potížích jsme si dovedli sdělit navzájem mnoho zajímavých věcí. Poznala jsem, že atletika je jejich druhým životem. Znali řadu našich sportovců a zajímali se o trénink nejmladších atletů. Proto byli posláni i do našeho oddílu.

Po dvou hodinách odjeli. Všichni jsme je vyprovázeli a tiskli si ruce. Francouzka v tmavých brýlích mi připevnila na teplákovou bundu malý odznáček. Neměla jsem nic u sebe, co bych jí dala. Řekla jsem, že mě to mrzí.

„To nevádí,“ těšila mě, „třeba se za několik roků setkáme. Ty budeš házet koulí, pošlou tě do Francie – na shledanou!“

„*Au revoir!*“ šeptla jsem ještě, než zmizela v autě. Pak jsem jí zamávala – a v okamžiku mi zmizela z očí.

Vracela jsem se k ostatním. Všem se líbil odznáček, musela jsem jej z bundy vytáhnout, poslali si jej mezi sebou. Chtěli vědět, o čem jsme hovořili.

„Nevěděl jsem, že umíš tak dobře francouzsky!“ řekl Skřivánek.

„Dobře? Vždyť se učím teprve dva roky,“ odpověděla jsem. Vraceli jsme se zpátky na stadion. Nikomu se už nechtělo pokračovat v tréninku. Posadili jsme se na lavičky a poslouchali trenéra Skřivánka, který vyprávěl o svých setkáních s cizími sportovci. Před léty běhával čtyřstovku. Byl dokonce členem reprezentačního družstva naší republiky. Znal stadiony v Itálii i v Jugoslávii, viděl olympiádu v Helsinkách, dostal se do Anglie, závodil v Belgii, všichni potvrdovali, že má doma skleněnou skříňku plnou diplomů, pohárů a medailí.

„Každý atlet by měl umět několik řečí. Viděli jste sami.“

Skřivánek kývl hlavou ke mně a usmál se. „Stačilo, aby Jitka zacvrlikala francouzsky, a byla jejich!“

„Já se začal učit anglicky,“ přiznal se Kája, „ale brzy jsem toho nechal. Slovíčka a gramatika – mám toho dost ze školy!“

„Ale stejně je to prima, když můžeš s cizincem mluvit a ostatní ti nerozumějí!“ přiznávala Madla. „Víte, že jsem Jitce záviděla?“

„Neblázní...“ krotila jsem ji. „Prosím tě, vždyť já fráninu lámu přes koleno. Nedá se to poslouchat. Já vím, že ze mě měli jenom legraci!“

„Rozuměli ti – a dostalas odznáček!“ usazoval mě Honza.

„Škoda, že jich neměli víc. Je bezvadnej...“

„Skončíme to dnes, ne?“ zeptal se trenér. Souhlasili jsme. Od jihovýchodu vál teplý jarní vítr. Cítila jsem dobře, jak mi po těle naskakuje husí kůže.

Možná ale, že to bylo vzrušení z dnešního dne.

„Mluvila jsem francouzsky. Přijela k nám na stadion nějaká delegace, byli mezi nimi Francouzi, hrozně milí, vůbec jim nevadilo, že si občas nemůžu vzpomenout na nějaké slovíčko...“ vyhrkla jsem místo pozdravu při první hodině francouzštiny. Somrová objevila ve svém úsměvu neznámý odstín.

„Rozuměla jsi dobře?“

„Dost. Hodně jsem si domyslela. A taky mi nešel minulý čas!“ přiznala jsem. Gramatika byla moje slabina. Někdy to byla vlastně hrozná otrava učit se tvary minulého času.

„Jednou ses ptala, nevzpomínáš si, Jitko, bude-li ti francouzština k něčemu dobrá. Jaký jsi měla pocit?“

„Báječný... Škoda jen, že se mě neptali, kterou ulicí se dostanou na nádraží. To jsem přece ovládala dokonale.“

Somrová se beze slova usmála. Pak navrhla, abychom si přečetli sportovní rubriku francouzských novin.

Pavlásková dostane od naší třídy k MDŽ krásnou kytku. Je naše třídní, zaslouží si to. Andula vybírá padesát haléřů. Někteří kluci jsou grandí – obětují i celou korunu.

Když přišla Andula ke mně s krabičkou drobných mincí, zeptala jsem se:

„Neměli bychom koupit kytku taky Křivuli?“

Andule div krabička nevypadla z ruky.

„Ty ses zbláznila, ne?“ Pak se obrátila dozadu a zavolala na ostatní:

„Víte, co chce Pažoutka? Abysme koupili Křivuli kytku.“

Třída zahučela protestným křikem.

„Nikdy!“ zařval Pepánek.

„To jsou nápady!“ kroutila vedle mě hlavou Helena.

„Jste pitomí!“ odpověděla jsem jim.

Po hodině za mnou přišla Eva. Měla na sobě senzační svetr, který jí otec poslal ze Švýcarska.

„Proč jsi chtěla Křivuli koupit kytku?“ zeptala se docela vážně.

„Snad si nemyslíš, že se jí bojím, že bych jí chtěla podlízat!“

„Ne. Já tě znám...“

Řekla jsem jí, co jsem se dozvěděla od maminky.

„To jsem nevěděla!“ prohodila a šla se posadit do své lavice.

Netrpělivě jsem čekala, co se bude dít.

Ještě než jsme se rozešli na oběd, vybrala Eva peníze na kytku pro Křivuli.

Třídní pitomečkové u toho měli samozřejmě kecy. Zapaluje jim to normálně trochu se zpožděním.

Podal mi malou krabičku zabalenou v šustícím papíře. A rozpačitě se usmíval.

„Co to je, Honzo?“ ptala jsem se a netrpělivě jsem přetrhávala rudou šňůrku.

„Je to pro tebe.“

V krabičce jsem našla malou šedivou opičku. Měla překrásná očička a roztomilou tlamičku. Podívala jsem se na Honzu.

„Proč jsi mi to kupoval?“

„Tak. Byl jsem v Praze, nevěděl jsem, co ti mam přivést. Tobě se, Jitko, nelíbí?“

„Líbí, moc,“ utvrzovala jsem Honzu. Napadlo mě, kam si opičku doma uložím. Nejlepší by snad bylo, kdybych ji pověsila ve svém pokojíku na lampu. Co ale řekne maminka, až ji uvidí? Bude mě vyslýchat.

„To je opičák. Jak mu budeš říkat?“

Zamyslela jsem se. Pak jsem se na Honzu po očku podívala a řekla:

„Honza!“

„Prima...,“ souhlasil.

„Nebudeš se zlobit...?“

„Prosím tě – můžeš si ho brát i na závody. Říká se mu maskot!“

„Maskot?“ Nikdy jsem to slovo neslyšela.

„Viděl jsem to na závodech. Jedna výškařka si pokaždý, než šla skákat, pohladila medvídka.“

„Skákala hodně vysoko?“ zkoumala jsem Honzu.

„Moc ne!“ pokrčil nos. „Zvadla na sto čtyřiceti.“

Zarazila jsem se.

„Co ti za něj, Honzo, dám?“

„Proč bys mi něco dávala?“

„Třeba...“ chtěla jsem mu slíbit, že mu koupím knížku, nebo... Pak jsem se rázem rozhodla. „Líbil se ti tenhle odznak...“ odepnula jsem odznak, který jsem dostala od Francouzky.

„Neblázni, Jitko, to si přece od tebe nemůžu vzít. Máš to na památku...“ zdráhal se, ale poznala jsem na něm, že by ho měl moc rád na své bundě. Chvilí se ještě bránil, upejpal, pak si odznak zapíchl do růžku klopky.

Přešli jsme na druhou stranu ulice.

„Tamhle je naše škola!“ ukázal na světlou budovu s obrovskými okny. Naše škola by vedle ní byla jako chudá příbuzná. „Ve druhém poschodí máme třídu. Není odtud vidět.“

„Co budeš dělat po maturitě?“

„Nevím. Chtěl bych na vysokou, baví mě fyzika, třeba bych jednou mohl dělat televizi...“

„Brr... fyzika!“ hrozila jsem se. „To je samej vzoreček, samá definice, pokusy většinou nevyjdou...“

„Já vím, to není pro holky... Jitko, čím ty budeš?“

Překvapil mě. Vlastně jsem nikdy pořádně neuvažovala nad tím, co budu dělat, až vychoďím školu.

„Nevím. Třeba mě něco napadne.“

Dlouho mi vyprávěl o televizi. Vůbec jsem tomu nerozuměla. Ale nepřerušovala jsem ho. Měl příjemný hlas, ráda jsem ho poslouchala.

Večer jsem si položila opičáka vedle sebe na polštář. Nikomu ho nesmím ukázat, rozhodovala jsem se. Nikomu!

16

„Ptal se mě Petr, proč seš tak nafoukaná!“ řekla mi Nina.

„Já?“ divila jsem se. „Jak na to, prosím tě, přišel?“

Nina rozhodila rukama.

„Nevím. Prý mu sotva odpovíš na pozdrav.“

„Klanět se před ním nebudu!“ odsekla jsem. Někde v poslední, v té nejzazší komůrce duše mě to zašimralo.

„Co jste mezi sebou měli?“

Zvedla jsem obočí.

„My dva? Slíbil mi detektivku. Ale zapomněl. Myslí nejspíš jen na tebe!“

„Ani bych neřekla.“

Pak se vrátila do své lavice.

Maminka naskládala do krabice košile, kapesníky, trenky a ponožky, pak přidala dvoje dezerty, šišku turistického salámu a padesátikorunu, aby Břet'a v Praze nepadl hlady na ulici. Krabice se pak zmocnil táta a prováděl s ní úkony, které nápadně připomínaly náboženský obřad, prosbu o déšť indiánského kmene při dolním toku Amazonky. Pohvizdoval si nějakou strašně starou písničku, co měla třiadvacet slok, a málem by přibalil do krabice i mne. Ale krabice uměl balit prvotřídně!

„Sežeň mi inkoustovou tužku!“ zavolal na mě. Najít v naší domácnosti psací potřeby bylo pokaždé nemožné. Obyčejně jsme si je chodili vypůjčovat k paní Klepáčové. Dnes se stal zázrak – našla jsem inkoustovou tužku!

Táta vysoustruhoval mezi obdélníčkem provázku Břet'ovu adresu. Písmenko jedno jako druhé! Učinil dva kroky nazad a zálibně se podíval na své dílo.

„Vezmi to na poštu. Jsou tam do čtyř!“

„Peníze...“ podotkla jsem významně.

Maminka mi podala peněženku. Mrkla do ní a prohlásila, že je tam spousta peněz, abych byla opatrná.

Dřela jsem se s balíkem po chodníku, provázek se mi zařezával do dlaně, musela jsem si jej omotat kapesníkem. Před Masnou mě dohonila Helena. Nabídla se, že mi pomůže.

Dovlekly jsme krabici na poštu. Mezitím co jsem čekala u přepážky, prohlížela si Helena obrázky a letáčky na zdi. Muž, který stál přede mnou, podával asi padesát tiketů Sportky. Snad za čtvrt hodiny na mne přišla řada. Vsunula jsem do malého výřezu ve skle průvodku, a zatímco ji vedoucí poštovního úřadu ničil spousty razítek, bloudila jsem očima po papírech rozložených na stole. Najednou jsem si všimla nápisu:

Přijmeme sílu na sobotní roznášku novin!

Vedoucí poštovního úřadu se asi chystal tabulku s krasopisným nápisem zasunout za sklo přepážky.

Tretry! blesko mi hlavou. Kdybych každou sobotu roznášela noviny, ušetřím si za pár neděl na nové tretry. Potřebovala bych je nutně! V teniskách se atletika nedá provozovat.

„Pane Vaníček,“ zeptala jsem se nesměle. „Kolik byste dal za ty noviny?“

Brýle mu spadly až na špičku nosu, měla jsem dojem, že teď přes jejich obroučky vyvalí oči jako hlemýžď.

„Ty bys vzala sobotní roznášku?“

„Kolik za to je?“

„Třicet korun!“

„Pro třicet kaček si nebudu kazit sobotu!“ řekla jsem víc pro sebe.

„Zdá se ti to málo?“

„Jo!“ prohlásila jsem otevřeně.

„Nikdo tě k tomu, holčičko, nenutí!“

„Já vím...“

Vrátil mi útržek průvodky a nějaké haléře. Vrtěl hlavou, a třebaže nic neříkal, věděla jsem, že si asi myslí, jak jsem náročná.

„Prosím tě, o čem jste se spolu bavili?“ ptala se mě Helena venku.

„Pošta shání někoho, kdo by v sobotu roznášel noviny!“

„Každou sobotu?“

„Dávají za to třicet kaček.“

„Ty bys to vzala?“

„Nevím. Těch třicet korun by píchlo. Ale zase bych měla každou sobotu službu. Nikam bych nemohla. A když budu mít závody? Kdepak!“

„Tak se nepřihlásíš?“

„Asi ne...“

Helena chvíli mluvila o tom, že by roznáška novin byla vlastně veliká otrava. A ještě by se nám mohli kluci posmívat. Nakonec mi schválila moje rozhodnutí.

Pokusím se získat peníze na tretry jinak.

Pavláskové jsme odevzdali kytku hned na začátku první hodiny. Usmála se na nás, prohlásila, že je to velmi milé, ale nemáme prý takové věci dělat, peníze potřebujeme na své věci.

Pak zapoměla na shodný přívlastek, o němž nám byla zpočátku ochotna prozrazovat různé důvěrnosti – a rozhovořila se o své cestě do Egypta, kterou podnikla před několika lety. Věděli jsme, že záhada přívlastku shodného zůstane pro dnešek utajena. Křivule měla dostat kytičku také. Zatím jsme se dohadovali, který odvážlivec jí dar předá. Většina návrhu byla pro mne. Byla jsem prý původcem tohoto nápadu. Rozhodně jsem to odmítla. Po scéně, kterou jsem s Křivulí měla, nebudu se přece ztrapňovat. Chvíli jsme se navzájem překřikovali, až to Andula zachránila.

Dá jí to ona.

Zazvonilo. Všichni znehybněli na svých místech. Křivule vešla do třídy. Měla na sobě šedý plášť, na němž zůstala podivná mapa skvrn. Asi se nedaly vyprat. V náručí nesla několik lahví s chemikáliemi.

Třída vstala.

„Posaďte se!“

Stáli jsme mlčky v lavicích. Postavila láhve na stůl.

„Sedněte si!“ řekla ještě jednou překvapeně. Andula se odlepila ze svého místa. S kytkou v ruce se blížila ke stolu. Když došla až ke stupínku, zastavila se a řekla:

„Paní učitelko, přežeme vám všichni k MDŽ hodně zdraví a radosti. Tahle kytky je pro vás!“

Zdálo se, že se Křivule zapotácela. Učinila za stolkem několik zmatečných pohybů.

Teprve za několik vteřin podala Andule ruku a zašeptala:

„Děkuji, Aničko.“

Třída zašuměla.

Co že to Křivule řekla? Aničko? Poprvé, co nás učí, oslovila někoho trochu lidsky.

Orosily se jí brýle. Sundala je z nosu a otírala skla pečlivě složeným kapesníkem. Vzala opatrně kytku a přivoněla k rozkvetlým fialkám.

„Nečekala jsem to...“ vydechla náhle. „Děkuji vám všem.“

Posadili jsme se. Křivule se obrátila k tabuli a psala vysoko nad svou hlavou: Koloběh vody v přírodě.

Křivule přestala psát, její ruka zalovila v plášti kapesník.

Aniž by se odvrátila od tabule, otřela si zvlhlé oči.

Plakala. Možná že si toho nikdo nevšiml. Ale já jsem viděla zcela jasně, jak se jí pod obroučkami brýlí zaleskly slzy.

Hovořil s námi lékař o životosprávě atleta, o způsobu tréninku. Varoval nás před kouřením, které mladého člověka ničí. Nechal mezi námi kolovat rentgenové snímky plic kuřáků. Byly otřesné. Vzpomněla jsem si na náš kuřácký dýchánek v parku. Byly jsme tak neskonale pitomoučké. Nedovedu si představit, že bych si teď zapálila cigaretu. Obětovat hodiny tréninku, tu nekonečnou dřinu a odříkání, pocitu, že bych na někoho zapůsobila dojemem zkušené ženy?

Po přednášce jsem se ptala Honzy, jestli už někdy kouřil. Přimhouřil oko a řekl „jo“.

Nikdy bych se mu nepochlubila se svými kuřáckými zkušenostmi.

17

Sborovna byla jediným místem v celé škole, kam jsem chodila se zvláštními pocity. Především mi nebylo zrovna nejpříjemněji mezi tolika známými tvářemi, které zde dostávaly docela jiný výraz, než jak jsme je znali ze třídy. A pak mě sborovna přitahovala svou zvláštní vůní, nedokázala bych ji asi přesně popsat, připomínala mi cosi svátečního, něco strašně vzdáleného, co mi znovu a znovu přivolává mlhavé zážitky dětských let, když jsem ještě jezdívala k babičce. A taky nějakou knížku nebo film nebo já nevím co jiného, prostě věc, která se vůbec nedá pojmenovat. Ale víme o ní, stále se k nám vrací.

Měla jsem službu, před hodinou češtiny se muselo jít do sborovny pro sešity. Pavlásková si to tak zavedla.

Zaklepala jsem na dveře, trochu jsem se naklonila, abych snad nepřeslechla to dále, na které jsem čekala.

„Dobrý den!“ řekla jsem a zhluboka nadýchlá. Nosem. To abych si snad zjistila, jestli je všechno v pořádku. Můj nos s uspokojením zaznamenal, že je mu příjemně.

Rozhlédla jsem se. U okna stál Bohoušek, vykuřoval si a tvářil se spokojeně, v čele stolu Křivule opravovala sešity a přikusovala k tomu jablko. Za stolem sedělo ještě několik učitelů z nižších tříd. Nepodařilo se mi zaslechnout, o čem se baví, Pavlásková stříhala velikými nůžkami nějaké papírky. Přišla jsem až k ní.

„Paní učitelko,“ naklonila jsem se, abych nerušila ostatní, „co mám odnést?“

„Domácí sešity! Jsou tamhle v druhé přihrádce!“ ukázala směrem ke žluté polici.

Sehnula jsem se pro hraničku sešitů. Napadlo mě, který z nich je asi můj. Musím se podívat, jestli mi v něm Pavlásková moc neřádila. Ale až na chodbě.

„Tak co, Jitko, kolik?“ ozval se Bohoušek.

Všichni se obrátili ke mně.

Nepochopila jsem, nač se Bohoušek ptá.

„Kolik teď házíš?“

„Deset šedesát!“ odpověděla jsem tiše.

„To jde!“

„Není to moc!“ řekla jsem skromně.

„Jitka je naděje naší atletiky!“ vysvětlil Bohoušek ostatním, kteří se tvářili nechápavě. „Budoucí olympijská vítězka ve vrhu koulí.“

Protiva, copak musí o tom mluvit zrovna tady? Předě všemi kantory? Mrkla jsem na Křivuli a pak na Pavláskovou. Obě se usmály. Nejspíš to bylo pro ně překvapení. Třeba o mně mívaly kdovíjaký názor. Možná že si vždycky jen myslely: Pažoutová, takový buřtíček, sotva se valí.

Najednou jsem byla nemožně domýšlivá.

Vzala jsem sešity a chtěla zmizet. Ale u dveří jsem si všimla bílé váhy. Za pár měsíců nás na ní bude Pavlásková vážit. Okamžitě bylo po domýšlivosti.

Na chodbě jsem si ale řekla: „Aťsi! Stejně jsem aspoň dvě kila shodila.“

Petr mi přinesl slíbenou detektivku. Zazvonil, vyšla maminka a on řekl: „Dobrý den, paní Pažoutová, je Jitka doma?“ Slyšela jsem ho až v kuchyni, vyběhla jsem na chodbu, aby ho snad maminka nezačala vyslýchat. Někdy jí to dělalo náramnou radost. Tentokrát se ale překonala a hned se vrátila do kuchyně. Zůstali jsme na chodbě sami.

„Přinesl jsem ti knížku!“ začal nejistě.

„Tu detektivku, jo? Ukaž.“

Podal mi knížku. Jen tak ledabyly jsem v ní listovala. Pozoroval mě chvilku, pak se zeptal: „Četlas ji?“

„Ne. Kdy ti ji mám vrátit?“ Uvědomila jsem si, že s ním mluvím docela jinak než třeba ještě před několika měsíci. Teď mi byl úplně volný. Vůbec mi na něm nezáleželo.

Bylo to docela příjemné zjištění.

„Až ji přečteš!“ vytrhl mě jeho hlas. „Aspoň si nebudeš myslet, že neumím držet slovo!“

„Nina ti říkala...?“

„Hm...“

„Dokonce jsi ji přinesl až sem!“

„Jsem odvaz, vid’?“

„Proč, prosím tě...“

„No, dostat se k vašim dveřím touhle chodbou...“ vysvětloval. Uznale jsem přisvědčila.

„To seš teda odvaz, fakt. Ale jestli chceš,“ nabídla jsem se, „půjdu s tebou před barák!“

„Fajn, tak pojď... Že si sem nedáte žárovku? To tak šetříte?“

„Táta je mění každou chvilku.“

„Tak jsou moc silný pojistky!“ poučoval mě. „Stačilo by, kdybyste dali... auu!“ vykřikl. Ve tmě do něčeho vrazil. „Krucí, co to je?“

„Skříň, nic se jí nestalo!“ pokusila jsem se ho uklidnit. Pak jsem ale řekla velkoryse:

„Podej mi ruku! Nebo se tady potlučeš!“

V šeru jsem ucítila jeho ruku.

„Povedu tě až dolů...“ Mohla jsem si to dovolit. Přece mi na něm vůbec nezáleželo!

„Nahoru mi to šlo líp. Držel jsem se zábradlí. Jitko, tohle není barák, to je pevnost. Nebo tajemnej hrad v Karpatech.“

„Heleď, nemluv moc a dej si pozor, ať nepřijdeš k nějaký bouli!“

Sešli jsme ze schodů dolů. Chtěla jsem Petra pustit, ale v otevřených vratech někdo stál, podívala jsem se nejdříve tam, teprve pak se moje ruka a Petrova rozešly.

Byl to nepatrný zlomeček vteřiny. Setina, možná ještě míň. Ale postačila k tomu, abych v postavě neznámého poznala Honzu, aby Honza v tmavém průjezdu zahlédl, že se s Petrem držíme za ruce.

„Honzo, co tady děláš?“ vydechla jsem užasle.

Protáhl obličej, jednou nebo dvakrát naprázdno polkl a pak ze sebe vysypal nepřírozně uspěchaným podrážděným hlasem:

„Nemusíš v sobotu... přišel jsem ti... trénink v sobotu není. Abys věděla...“

Potom se obrátil, přeběhl na druhý chodník a utíkal někam k nádraží.

„Kdo je to?“ ptal se nechápavě Petr.

Dostala jsem najednou na něho šílený vztek.

„Běž, prosím tě, než...“

Obrátila jsem se a klopytala chodbou zpátky domů. Chtělo se mi brečet. Honza nás viděl. Určitě si myslí kdovíco.

Náhle jsem byla docela bezmocná.

Jela jsem s Břeťou do Rybína k rychlíku. Jednak proto, že měl dva kufry, veliký balík a ještě aktovku, a pak mě napadlo, že bych mohla třeba v Rybíně zahlédnout Honzu a všechno mu vysvětlit. Mohla jsem nedělní odpoledne strávit docela jinak: jít do kina nebo se nudit na náměstí, poslouchat kluky, jejich vtipy k nezasmání, věděla jsem, že by mě to otravovalo. Nakonec bych se vrátila domů rozladěná jak housle po dědečkovi.

Naše zavazadla budila všude patřičnou úctu a obdiv. Do rychlíku jsme se taktak vecpali. Po dlouhém hledání Břeťa objevil jedno volné místo. Když rozložil nad hlavami spolucestujících kufry, aktovku a raneč, řekl mi, že se mnou půjde na chvilku ven. Vystoupili jsme na peron. Do odjezdu rychlíku zbývalo ještě asi pět minut. Zdálo se mi, že si nemáme co říci.

„Příště přijed' s Ivanou!“

„Nevím. Třeba pojede k rodičům.“

Po dlouhém mlčení: „Ty, Břeťa – vezmeš si ji?“

Skoro se urazil.

„No dovol... proč bychom se nevzali?“

„Zeptat se snad můžu, ne?“

Chvíli jsme pozorovali vrabčáky, jak se vrhali po drobtech housky.

„Kdy máš ty závody?“

„Příští sobotu. Musíš mi, bráško, držet palce.“

„Budeš házet jen koulí?“

To mě rozesmálo.

„Jen? Ty řekneš jen? Člověče, koule, to je věda. Umíš si to vůbec představit? To není jen přijít, sehnout se a hodit! To musí být hlavně

tady!“ Zaťukala jsem si na hlavu přibližně v místech, kde jsem tušila zdroj své moudrosti.

Břet'a protáhl obličej, jako by chtěl věřit každému slovu.

„Vlastně ty teď proslavíš naši rodinu, Jitko.“

„Hele bráško, nech si těch řečiček, jo?!“ krotila jsem ho.

„To nejsou řečičky,“ bránil se, „já jen musím konstatovat, že mám vlastně senzační sestru. Dokonce mě chodí vyprovázet k vlaku.“

„Půjčuje ti peníze a dře se s kufrem!“ připomněla jsem včas všechny své zásluhy. „Všechno se v dobré obrátí, Jitulíne, a ty brzy velkého jmění nabydeš. Jen co dostanu první plat!“

Kolikrát jsem už tohle slyšela. Už jsem si vytvořila představu o tom, že první měsíc v zaměstnání náš Břet'a nebude jíst, pít, bydlet, protože všechny vydělané peníze padnou na dary, pohoštění příbuzných a přátel, na oslavy a podpory méně majetným sourozencům.

Klid nástupiště jako by byl náhle přiškrcen zvukem píšťalky. Průvodčí chvatně zavírali dveře, nutili poslední cestující, kteří ještě postávali po schůdkách vozů, aby se vrátili ke svým dětem, ženám a kufrům.

„Běž si sednout!“ pobídla jsem brášku.

„Tak ahoj a pozdravuj naše!“ Chtěl naskočit do vozu, pak se ještě vrátil a dal mi pusku na rozloučenou.

To se stalo poprvé!

Zamávala jsem mu, pokud se mi jeho úsměv nerozplynul ve špíně okenní tabulky.

Rychlík brzy zmizel za budovou nákladového nádraží.

Domů jsem se chtěla vrátit autobusem. Měla jsem ještě chvíli času. Vyšla jsem z nádraží do ulic, rozsvěcovala se již první světla výkladních skříní, žárovky poblikávaly v průjezdech domů, na náměstí se procházely hloučky zamyšlených chodců, marně jsem mezi nimi hledala Honzu. Musím mu přece vysvětlit, že se strašně mýlí, jestli si myslí, že Petr a já...

Vzala jsem Petra za ruku jen proto, aby se nepotloukl v chodbě.

Honza to musí pochopit. Musí...

Cítila jsem se hrozně opuštěná v cizím městě.

Na stadionu byla spousta neznámých lidí. A všichni měli plné ruce práce s přípravami na dnešní závody. Moje první lehkotletické závody. Nikdy v budoucnu jsem na ně nevzpomínala ráda. A přece začaly tak slibně.

Všichni závodníci nastoupili za zvuků pochodu do středu stadionu ke slavnostnímu zahájení. Pak hudba přestala hrát a bylo slyšet jen třepotavé pleskání vlaječek, jak se o ně opíral větrík. Cizí hlas na nás z reproduktoru vzkřikl: Nazdar! Odpověděli jsme mohutným zdar!

Vrh koulí měl být zahájen ve 14 hodin 35 minut. Měly jsme s Hankou Trachtovou ještě chvíli času, abychom se uklidnily. Oběhly jsme mírným tempem stadion. U doskočiště jsem zahlédla Honzu. Dnes nezávodil. Byl zařazen do družstva starších dorostenců. Bude pomáhat při skoku do výšky.

Přiběhly jsme s Hankou k němu.

„Ahoj, Honzo!“ řekla jsem mu tiše.

Zvedl hlavu, podíval se, odkud přichází hlas, a pak se zase sklonil nad doskočištěm.

„Co je mu?“ zeptala se Hanka.

„Nevím.“

Nechápavě se zasmála a odběhla. Zůstali jsme u doskočiště sami.

„Honzo!“ Odložil hrábě a shýbl se pro kámen, který našel v doskočišti. Hodil jej daleko přes hlavy diváků do řídkého lesíka.

„Stalo se ti něco?“

Mlčel.

„Nestojím ti ani za to, abys mi odpověděl?“

Opřel se o hrábě, a jako by mluvil s docela neznámým člověkem, řekl štětivě: „Ne!“

„Snad bys... Honzo, měl bys mi vysvětlit aspoň...“ řekla jsem zmateně.

„Nebudu ti nic vysvětlovat. Nemám chuť. Spolu jsme domluvili...“

Hrábě odhodil na trávník, a aniž o mě zavadil pohledem, klusal ke skupince rozhodčích, kteří o něčem důležitém hovořili nad seznamy závodníků.

Jak jsem se dostala k vrhačskému kruhu, nevím. Cítila jsem, že se stalo něco nesprávného, určitě je to nějaký omyl. Honza přece není z těch kluků, co se dokážou urazit pro maličkost. Snad kdybych mu vysvětlila, kdyby si dal vysvětlit... on ale nechce.

„Tobě není dobře?“ všimla si mě Hanka, když jsem se shýbla pro kouli.

„To nic není...“ uklidňovala jsem ji, ale sama jsem nevěřila svým slovům. Koule, kterou jsem zasadila do jamky pod bradu, se mi zdála nemožně těžká.

„Nemluv s tebou?“ ozvala se starostlivě Hanka, když hodila kouli na zkoušku z místa.

„Řekl mi, že mi nic nebude vysvětlovat.“

„Tys mu něco udělala?“

„O ničem nevím. Jestli si myslí, že před ním kleknu na kolena, tak je na velkém omylu.“

„Teď na to nemysli!“

Její rada mi byla k smíchu. Řekla: nemysli na to. Ale já jsem se nemohla zbavit myšlenky: Honza se mnou nemluví. Bezbarvý hlas reproduktoru nás zval k zahájení závodu. Dvě soupeřky na nás již čekaly. Losovaly jsme o pořadí. V mé dlani se objevil plíšek s černou trojkou. Budu házet jako třetí. Jindy by mě ta výhoda potěšila. Usedla jsem na hromádku tepeláků a nemohla jsem odtrhnout pohled od černé škváry před sebou. Honza si musel myslet strašné věci.

Měla bych za ním jít, říci mu: Honzo, neblázni a řekni mi pravdu! Vzápětí jsem tuto myšlenku odehnala jako dotěrnou můru.

Někdo zavolal mé jméno.

Uchopila jsem kouli a šla házet. Netečně, bez zájmu. Koule dopadla někam ke značce šesti metrů.

„Jitko!“ užasla Hanka, „co to děláš? Takhle přece...“ chtěla mi jistě říci: Takhle prohráme! Mávla jsem rukou. Nezáleželo mi teď na bodech, na centimetrech, na pořadí. Zato jsem se posadila.

„Jitko! Vstaň!“ Poznala jsem, že to na mě volá trenér Skřivánek. Kolikrát zdůrazňoval, jak je důležité, aby atlet při závodech měl celé tělo

neustále v pohybu, připravené kdykoliv vydat nejvyšší výkon. Vstala jsem jako ospalá. Skřivánek přiběhl ke kruhu. Jediný pohled na černé značky, které rozhodčí zapichovali do míst, kam dopadaly naše koule, mu pověděl, že není něco v pořádku.

„Co je s tebou? Házíš jako nemluvně!“ Naklonil se až k mému uchu a zašeptal: „Tohle nejsou žádné soupeřky!“ Věděla jsem to také. Osm metrů padesát, kam hodila ta první závodnice, jsem vrhla v tréninku kdykoliv na požádání.

„Já vím...“ odpověděla jsem mrzutě. Znovu jsem šla do středu kruhu. Vložila jsem do vrhu všechnu svou sílu. Cítila jsem, jak koule snadno letí z mé ruky, daleko za značku devíti metrů.

Pak jsem přešlápla kruh.

Druhý vrh byl neplatný.

Cítila jsem Skřivánkův vyčítavý pohled.

„Musíš se soustředit! Běž se trochu proběhnout, nemysli na to, že závodíš, uvidíš, že to půjde!“

Chtěla jsem se proběhnout po hřišti, bylo mi trapné neuposlechnout trenérových rad, ale zahlédla jsem znovu Honzu. U doskočiště, kde se skákala výška, se bavil se světlovláskou z oddílu soupeře. Určitě se jí chlubí, že dvakrát běžel čtyřstovku pod třiapadesát. Možná...

Ztratila jsem poslední chuť bojovat s ostatními soupeřkami. Třetí hod byl k sedmi metrům, čtvrtý jsem opět přešlápla.

Vrh koulí jsme prohrály 3:8. Posledním hodem byla předstižena i Hanka Trachtová o tři centimetry.

Mé první lehkooatletické boje skončily. Sebrala jsem ranec tepláků a šla se převléknout do šatny. Už jsem ani nečekala na výsledky ostatních disciplín. Jediným mým přáním bylo utéci! Zmizet!

Odešla jsem z šatny postranním vchodem. Myslím, že si mě nikdo nevšiml.

18

O přestávce za mnou přišel Lišák. Rozhlédl se kolem sebe a pak mi podal fotografii neznámého děvčete.

„To je ona!“ zašeptal tajemně.

„Kdo... ona!?“ zeptala jsem se nechápavě.

„Alena!“

Pochopila jsem, že je to děvče, které Lišákovi poslalo před časem dopis.

„Co jí říkáš?“

„Hm...“ hlesla jsem bez zájmu. Děvče na snímku mělo světlé vlasy. Připadalo mi nemožně domýšlivé. Bylo nápadně podobné výškařce, s níž se bavil při závodech Honza. Vrátila jsem fotku Lišákovi.

„Nic zvláštního...“ zhodnotila jsem jeho objev. Schoval snímek pečlivě do obálky.

„Mně se líbí!“ řekl sebevědomě.

Otočil se a znovu se vrátil ke skupince kluků hrajících u oken čáru. Pochopila jsem, že mu opravdu nezáleží na tom, jestli budu fotku chválit.

Nejprve jsem byla rozhodnuta, že napíšu trenérovi Skřivánkovi dopis. Vlastně jsem jej měla již v duchu sestavený. Skládal se většinou ze samých ne. Jsem nemožná, nemotorná, nenaleznu v sobě bojovnost, nemám smysl pro kolektiv, nejsem atletický typ. A nakonec požádám, aby mě vyškrtl z oddílu, protože jsem poznala... Co jsem vlastně poznala? Že neumím bojovat, když jednou klopýtnu? Když si udělám pořádnou bouli o zed' nepochopení? Dovedla jsem si vůbec představit, že bych se vzdala úterních a pátečních tréninků, dobré party, mezi kterou jsem okamžitě zapadla? Co bych řekla doma?

A tak jsem přece jen v úterý na trénink jela. S pocitem nejistoty i s pevným odhodláním vůbec si Honzy nevšímat. Tušila jsem, že se bude mluvit o sobotních závodech, o nezdařeném vrhu koulí, o mně.

Nejistě jsem pozdravila trenéra.

Odpověděl mi na pozdrav a marně jsem se z jeho hlasu pokoušela vytušit něco jiného než obvyklou srdečnost.

„Zůstaneme chvíli v šatně!“ řekl, když přišli poslední dva opozdilci. Honza dnes seděl na protější lavičce. Poprvé jsme se nepozdravili. Byli jsme si tak cizí.

Skřivánek se rozhovořil o sobotních závodech. Teprve nyní jsem se dozvěděla, že družstvo chlapců vyhrálo rozdílem šestnácti bodů – starší žákyně prohrály nečekaně o pět bodů. (Ihned jsem si řekla: mojí zásluhou!) Skřivánek hodnotil podrobně průběh jednotlivých disciplín. Chválil i vytýkal nedostatky, ukvapenost, špatnou taktiku běžců, nesoustředěnost skokanů.

Konečně vyslovil dvě osudná slova: vrh koulí.

Všichni se obrátili ke mně. Vůbec nikoho nenapadlo, aby snad věnoval pozornost Hance. Taky nepodala svůj obvyklý výkon! Poslouchala jsem trenéra Skřivánka, který mluvil zejména ke mně.

„Byl to, Jitko, tvůj první závod. Nevyšel ti, to se stane. Možná že jsem udělal chybu... měl jsem tam u tebe zůstat hned od začátku. Máš přece v ruce deset metrů. Stačilo, aby ses lépe soustředila... neumím si to vysvětlit. Hanka nakonec podlehla také. Spoléhala se, že hodíš lépe než děvčata ze zbenického družstva. Snad jsem tě měl lépe připravit. V závodě to je trochu jiné než při tréninku. Člověk musí mít v pořádku nervy.“ Zarazil se, chvíli přemýšlel o příštích slovech. „A pak si nedovedu vysvětlit, proč jsi zmizela. Závodník musí umět i prohrávat! Tys odešla, ztratila ses jako pára nad hrcem... měla bys nám vysvětlit...“ trenér nedokončil. Pochopila jsem, že je řada na mně, abych píchla do tíživého, dusného ticha, jež se rozložilo v šatně. Všichni mě pozorovali. Očekávali se zvědavostí každé moje slovo. Všichni. Jen Honza důležitě listoval v malém kalendářku.

„Nezlobte se na mě...“ začala jsem stísněným hlasem... „Nebylo mi dobře.“ Mrkla jsem pohledem po Hance s obavami, aby snad ona nepověděla pravdu. Ale myslím, že by jí stejně nikdo nevěřil. Všem by se to zdálo malicherné, ztratila jsem důvěru. A taky klid... „Pak už víte, co bylo. Prohrála jsem závod. Je to moje vina...“

„Proč jsi hned utekla?“ zeptala se Madla.

„Bylo mi... styděla jsem se.“

Trenér Skřivánek opět zasáhl do rozhovoru.

„Nechme už toho. Jitka má zkušenosti... myslím, že jí nikdo nebude závidět. Podruhé nesmíme nováčka při prvních závodech nechat na pospas nervům. Jasně?“

Přisvědčili. Pak jsme se všichni vyhrnuli ze šatny na stadion. U běžecké dráhy mě dohonila Hanka.

„Myslela jsem, že už nepřijdeš.“

„Nic jsem neprovedla.“

„Já vím. Házela jsem taky mizerně. – Jitko?“

„Hm...?“

„Tys neřekla, že za to mohl... Honza!“

„Myslíš, že by to mělo cenu? To by mi věřil? A pak: Já bych to stejně neřekla!“

„Honza by zasloužil...“

Nechtělo se mi už o té věci mluvit. Nebyla jsem ráda, když se o mě staralo příliš mnoho lidí. „Pojď, budeme házet diskem,“ navrhla jsem. Vrátily jsme se do skladiště pro dva disky. Stejně jsem však trénovala bez zájmu.

Jsou dny, které mě zalykají svou jednotvárností. Mám pocit, že jsem dobře natažený stroj, který snídá, chodí do školy, odříkává věty s podivnými slovy, vrací se nazpět domů, učí se francouzská slovíčka, aby mu nezaskřípala mezi zuby, stroj... všechny tyhle nápady jsou nemožně hloupé, vím to, ale nemohu se zbavit toho ošklivého pocitu. Mám vztek sama na sebe, na všechny kamarádky, jsem popudlivá, když mi maminka domlouvá, utíkám večer do svého pokojíku, abych nemusela poslouchat tátovy protivné úvahy o Monitexu, nedokážu se na nic těšit, vím, že právě to je nejhorší...

Táta se vrátil z továrny skoro v půl sedmé, s tajemným výrazem ve tváři. Dlouho se svlékal v předsíni, vůbec nedbal mamčinu lamentování o tom, že mu do továrny příště přinese postel a peřiny, nemíní-li snad

vůbec chodit domů. Posadil se ke stolu, rukou přešel igelitový ubrus, jako by chtěl zjistit jeho kvality, a pak poručil:

„Sedněte si, holky!“

Okamžitě jsem uposlechla, neboť jsem tušila, že se bude u nás dít cosi neobvyklého. Maminka jen ale zabručela, aby jí dal pokoj, že nemá vůbec na nějaké komediantství náladu ani čas. Proto táta vstal a s předstíraným násilím ji dovedl až na židli, kde ji přinutil sednout. Maminka při tom nezapomněla vykřikovat, že nemá rozum, že se zbláznil, a vůbec měla u toho moc povídání. Když konečně celá rodina seděla kolem stolu, podíval se táta významně nejprv na mne, pak na maminku, náhle zvolna zajel rukou do kabátu a z náprsní tašky vytáhl stokorunu. Obřadně ji položil před maminku na stůl.

„Fiú...“, pískla jsem uznale. „Tati, kdes ji vzal?“

Neodpověděl a opět rukou zalovil v kapse. Další stovka.

Ted' užasla i maminka.

„Ještě?“ zeptal se hrdě.

Opět stovka. A další.

Táta jich vysázel na stůl přesně dvacet.

Dva tisíce korun! To byl gól!

První domněnka byla, že táta vyloupil spořitelnu. Nebo že přepadl mahárádžu z Išnapúru.

„Kdes to, tati, sehnal?“ vydechla jsem. Taková hromádka peněz snad ještě na našem kuchyňském stole neležela.

„Hádejte!“ dráždil naši zvědavost. Ale sám nedokázal dlouho vzdorovat. Přiznal se, že dostal v Monitexu odměnu. Závod splnil plán, a zejména hospodářské oddělení se tentokrát zasloužilo o zvýšenou tržbu.

„Co s tím budeme dělat?“ zeptala jsem se.

Táta se usmál a řekl:

„Ještě jsme nebyli na společné dovolené. Letos pojedeme. Tyhle dva tisíce obětujeme. – Jitko, pojedeme do Tater, vezmeme si stan, spací pytle, budeme každý den na horské túře, maminka nebude muset vůbec vařit, na obědy si zajdeme někam do restaurace, a víte co, do Tater

poletíme všichni letadlem, Jitko, tys ještě neletěla, maminka taky ne, tak co, holky, je to nápad, ne?“

„Báječný, tati,“ uznala jsem, i když jsem si uvědomovala, že rekreace s tátou a s mámou zrovna nebude ta největší slast. Zvláště maminka bude mít dost času na: Jitko, zapni si pořádně ten svetr, jak to jíš, co jsem ti řekla? – ale ještě jsem nebyla v Tatrách, ještě jsem neletěla letadlem, táta má někdy smysl pro dobrodružství.

„A co Břeťa?“

„Břeťa tak o nás stojí. Jistě pojedou s Ivankou na řeku, o ty se nemusíme starat!“

„A tati, co když přijde bouřka?“

„Prosím tě. Snad by ses ve stanu nebála. Takovej sportovec!“

Táta se obrátil k mamince:

„Co tomu říkáš, maminko?“

Maminka zvolna shrábla dvacet stokorun na jednu hromádku, chvilku s nimi klepala, až vytvořila úhlednou hraničku, a pak prohlásila docela klidně: „Jitce koupím povlaky na postele a ručníky.“

To byl smrt'ák!

Zůstali jsme s tátou jako opaření.

Žádní kamzíci, žádná krása velehor, ale dvoje povlaky na postele. A ručníky do výbavy. Úplně mi to vzalo dech.

„Mami,“ zaúpěla jsem. „Copak se budu už letos vdávat?“

Vstala od stolu a odcházela do ložnice, aby uložila peníze do nočního stolku. Budou tam do té doby, než se utratí za polštáře, prostěradla a froté ručníky. Ohlédla se ještě po nás:

„Letos ne. Ale já ti neseženu výbavu za rok. Když nemá rozum táta, musím ho mít já.“

Podívala jsem se na tátu. Tvářil se, jako kdyby spolkl ježka. Z nedostatku vhodné odpovědi, kterou by snad uvedl maminičino jednání na správnou cestu, si zapálil cigaretu. Dlouho pozoroval bleděmodré chuchvalce kouře, než řekl:

„Maminka má vlastně, Jitko, pravdu. Jednou budeš potřebovat moc věcí, těžko bychom ti je naráz kupovali...“

To jsem od táty nečekala. Myslela jsem si, že svůj nápad a své plány bude hájit tvrději. Hodně mě zklamal.

„Já se nechci vdávat. Vůbec se nebudu vdávat!“ prohlásila jsem přesvědčivě. Ale mým slovům se táta usmál a maminka, která se vrátila z ložnice, se naklonila až k mému uchu a strašně důvěrně mi zašeptala:

„Za pět let si, holčičko, povíme něco jiného.“

„Prosím tě, mami, nech mě!“ odstrčila jsem ji mrzutě. Nesnášela jsem, když se pokoušela se mnou hovořit o tom, co bude za pět, za deset let, až budu velká.

Utekla jsem do pokojíku a zamkla se, abych už měla klid. A lámala jsem si hlavu nad tím, proč jsem vlastně tak nemožná. Tuhle otázku jsem nedokázala zodpovědět. Při každém pokusu mi totiž paměť přinášela stále jediné slovo – Honza.

19

V sobotu dopoledne někdo zasunul pod naše dveře noviny. Byla jsem právě v předsíni, zahlédla jsem, jak se pomalu plazí ten černobílý živočich k nám, otevřela jsem rychle dveře – stála tam Helena s velikou brašnou plnou novin. „Ahoj...“ řekla mi trochu vyděšeně.

Okamžitě jsem pochopila, co se stalo.

„Tys to vzala?“

Přisvědčila. A dávala najevo, že má naspěch.

„Říkala jsi, že bys to nikdy nedělala.“

„Rozmyslela jsem si to.“

„Nikdo se ti nesměje?“ zeptala jsem se jedovatě.

„Nevím. Snad ne... Musím už! Nazdar, Jitko!“ Seběhla rychle po schodech, snad abych se nevyptávala dál.

Přivřela jsem dveře, sebrala noviny a vracela se do kuchyně. Přemýšlela jsem o Heleně. Dokázala bych něco takového já? Přece to byl můj nápad. Helena by se těžko dozvěděla, že pošta hledá někoho, kdo bude roznášet noviny. Už tenkrát připravovala svůj plán. Snažila se mi tuto práci zošklivit, aby si mohla sama vydělávat.

Byla jsem rozhodnuta, že řeknu Pavláskové, aby mě posadila do jiné lavice. Nebudu přece sedět vedle někoho, kdo mě podvádí. Sobotní oběd mi hořkl v ústech.

Nina obcházela lavice a nabízela všem vstupenky.

„Koupíš si, Jitko?“ ptala se nejistě.

„Na co jsou?“

„Budeme mít taneční večer. Vystoupení všech, co chodí do rytmiky. Kup si, Jitko. Za tři koruny.“

„Andulo, ty půjdeš?“ zavolala jsem. Nechtělo by se mi jít večer samotné domů. Andula bydlela kousek pod námi.

Zamávala na mě modrou vstupenkou.

„Tak mi jednu dej!“ řekla jsem velkoryse.

„Určitě se nebudeš otravovat. Máme nový kostýmy. Já budu tancovat asi ve dvou číslech...“ Nina s nadšením vykládala o složitém nácviku. Možná že bych ještě před půlrokem měla na ni vztek, já ji vlastně hluboce nenáviděla, záviděla jsem jí úspěchy při vystoupeních, postavu, vlasy, snad i Petra – od zimního turnaje ve vybíjené se všechno změnilo. Tenkrát se Nina zachovala opravdu šlechetně.

„Nic si z toho nedělej, Jitko, oni jsou blbí...“ řekla tenkrát, když na mě celý sál pokřikoval: Metráček!

Od té chvíle jsem jí dovedla odpouštět.

Přestala mi být protivná. Proč vlastně někomu závidět, že je štíhlý, že umí tancovat, že se ostatním líbí?

Budu jí tleskat.

Dlouho.

Protože je docela jiná než Helena.

Heleně bych už asi nikdy nedovedla odpustit.

V sobotu odpoledne odjíždí celý náš atletický oddíl na soustředění s družstvy dorostenců a starších žáků do Hradce Králové.

V neděli dopoledne napínavé trojutkání Hradce a Pardubic.

Maminka: „Aspoň jednu neděli bys mohla být doma! Co si ale vezmeš na sebe? Taky ti musím něco upéct!“ A milion dalších zbytečných řečí.

Táta: „Jed'. Ale bez medaile se mi nevracej! Když vyhraješ, budou tretry.“

Jen jediný stín zůstává ve mně přes všechnu radost ze zájezdu. Začala jsem si do své brašny skládat věci na cestu. Dvě trička, obě se znakem našeho oddílu, tepláky, tenisky, taky ručník a mýdlo, knížku, co mi přinesl Petr, třeba budu mít chvílku času večer před usnutím, kartáček a pastu na zuby a... najednou jsem zahlédla pod polštářem opičáka Honzu. Mám si ho vzít s sebou? uvažovala jsem. Opičáka, který mi připomíná toho protivného kluka, co nechce pochopit, že všechno byl děsný omyl.

Už jsem ho chtěla hodit do skříňky, kde mám plno zbytečných krámků, staré otrhané knížky, počátky nikdy nedopletených svetrů, trosky

domina a člověče nezlob se – ale pak jsem si řekla: co když mi opičák zítra přinese štěstí? Zkusím to!

Hodila jsem ho na dno brašny.

Honza se snažil netečně dívat z okna. Vedle něho bylo jediné volné místo. Musela jsem se posadit. Musela. Celý autobus mě pozoroval. Bylo by to přece nemožné, abych stála nad volným místem.

„Dovolíš...?“ zeptala jsem se ho. Srazil kolena a řekl suše: „Jo.“ Zahlédla jsem, jak se Hanka s uspokojením podívala na dílo své zkázy. Pochopila jsem, že je to její práce. Dokázala mě venku zdržet, aby si zajistila dvě místa. Jedno, právě to vedle Honzy, pak přepustila mně.

Myslím, že jsem nehnula brvou. Hleděla jsem před sebe na týly ostatních členů oddílu, špatně se mi jelo, protože jsem si sedla na samý okraj sedadla v obavách, abych se snad nemusela tlačit k Honzovi.

Stejně ale, když autobus poskočil na výmolech silnice, klepla naše kolena o sebe. Tehdy se Honza ještě víc přitiskl ke stěně vozidla. Potom vjel autobus do prudké zatáčky, naklonil se, všichni zaječeli a Honza, chtě nechte, se přimáčkl k mému rameni.

„Promiň...“ omlouval se.

„Nic se nestalo.“

Všimla jsem si, jak mu bylo trapné dál mlčet. Už dvakrát pootevřel ústa, aby se mě něco zeptal. Postřehla jsem to koutkem oka.

„Kolik teď házíš...?“ zeptal se konečně.

„Pořád přes deset,“ odpověděla jsem a zase jsme mlčeli. Autobus už spolykal hezkých pár kilometrů, než se zase ozval.

„Jitko?“

„Hm?“

„Chtěl jsem se tě už dávno zeptat...“

„Na co?“ Hovořila jsem s ním telegraficky stručně. Aby si snad nemyslel...

Zase dlouho mlčel. Jako by sbíral paběrky své odvahy k další otázce.

„Kdo to byl?“

„Kdo?“

„Ten kluk. Jak jste spolu...“

„Petr Kropáček.“

„Kdo je to?“

„Jeden študák od nás...“

Ted' on řekl: „Hm.“

A za chvíli: „Znáš se s ním dlouho?“

„Strašně...“

Zase chvilka mlčení. Pak:

„Chodíte spolu?“

„Ne. Přišel za mnou tenkrát s detektivkou. Slíbil mi ji jednou, pak zapomněl...“

„Pohádky...“

„Nevěříš? Mám ji s sebou. Ukážu ti...“ Otevřela jsem zip sportovní brašny. Honza mě pozoroval, jak přehrabuji její obsah. Přitom se snažil dělat dojem, že ho to ale vůbec nezajímá. Najednou zajel prudce rukou mezi tepláky a trička.

„Ukaž,“ řekl překvapeně. A vytáhl z toho nemožného bince šedivého opičáka.

„Ty ho máš u sebe?“ divil se.

Přikývla jsem. Mrzelo mě trochu, že objevil mého maskota. Honza zářil jako mazaneček.

„Tu detektivku nehledej. Nemusíš...“

Dloubl mě docela nešetrně pod žebra. A po hrozně dlouhé době se na mě zase usmál.

Ted' jsem dostala zase já chuť vyloženě Honzu potrápít.

„Řekni mi, Honzo, pravdu: že se ti líbila ta odbarvená výškařka?! Přiznej se. Vůbec se na tebe nebudu zlobit!“ Věděla jsem, že když řekne ano, budu mít hrozný vztek!

„Ta...? Taková čára,“ zhodnotil ji opovržlivě. „Přece mám taky nějaký vkus, ne?“ Přimhouřil pot'ouchle jedno oko a vzal mi náhle ruku do své. Nestačila jsem překvapením vydechnout. Kdyby se ted' někdo otočil, podíval se na nás... Pak jsem si ale řekla: A co by bylo? A přitiskla

jsem hlavu k Honzovu rameni. Bylo mi, jako by mě někdo uvnitř šimral lehounkým kachním peříčkem.

Děvčata vpředu začala zpívat. Za chvíli se k nim přidal celý autobus. Nemohli jsme s Honzou mlčet.

Asi jsme zpívali nápadně nahlas. Mnozí se po nás otáčeli. Na jejich rtech jsem spatřila úsměvy plné pochopení. A Hanka si neodpustila, aby na mě dozadu nemrkla.

Oknem jsem zahlédla modrou tabulku s nápisem Hradec Králové 12 km. Tehdy jsem již byla přesvědčena, že zítřejší závod vyhraji.

II.
Kosti jsou
vrženy

1

Krve jako z vola a my řezníci s kuráží, jak se nám to poráží, ještě před hodinou zářily naše pláště bělostí, teď jsou na nich rudé lívanečky a velikonoční mazance, které pochopitelně neodstraní už žádný prací prostředek, ale nic nedbáme na strniska, ať si na ně vítr píská, hlavně když se naučíme odebírat krev z žíly, což provádíme navzájem na sobě. Pustit nás hned mezi pacienty by znamenalo okamžité vylidnění nemocnice. Jako upíři sajeme svou krev.

Jandová se rozhlédla po třídě a vyvolala Andulu. Ta se zvedla ze židle, a jak šla k tabuli, chytila mě náhle za ruku a nemilosrdně vlekla s sebou. Měla jsem přibližně stejný pocit jako nebohá muška, která padne do sítě krvežíznivému pavoukovi. Zastavily jsme se až u stolku, na němž byly připraveny pomůcky k odběru krve. Andula se zadívala na podnos, kde se třpytila dóza se sterilními jehlami, bubínek s tampony, nůžky a dlouhá pinzeta. A ještě tu stála láhev s ajatinem, dvě emitní misky, zkrátka všechny krámy, které jsou k tomu potřebné.

„Tak začni!“ pobídla Jandová zaraženou žákyni. Mohla jsem usednout vedle na židli. Andula mi podložila levý loket gumovou podložkou, podsunula kousek buničité vaty a paži zatáhla nemilosrdně popruhem.

„A cvičíme, milostivá paní!“ přikázala tiše. Mávala jsem před sebou rukou jako dobře promazaný stroj. Andula mezitím otevřela skleněnou dózu a pinzetou lovila vhodnou jehlu.

„Pro Jitku najdeme něco lepšího, ne, paní učitelko?“ Jandová zřejmě neměla dnes chuť žertovat. Pobídla dívku, aby se zbytečně nerozptylovala. Konečně Andula jednu našla. Celkem obratně ji nasadila na kónus stříkačky, zmáčkla píst a blížila se shrbená jako kočka ke mně.

„Nešaškuj, Andulo!“ okřikla ji učitelka. „A jak držíš tu stříkačku?“

„Takhle!“ předvedla Andula.

Učitelka se ironicky usmála. „Takhle bys mohla nabíjet jelita!“ podotkla a srovnala jí prsty do správné polohy. Třída se mezitím zachechtala a Stáňa v první lavici podotkl, že je to u nich v rodě, neboť táta je řezník.

Přestala jsem kývat paží. Andula prohlédla namodralou žílu v mé loketní jamce, spokojeně kývla hlavou, prsty levé ruky mi vypnula kůži a přiložila jehlu.

„Opatrně, Andulo, ať nepropíchněš žílu i z druhé strany!“

„Já vím...“

„A tampon?“

„Mám...“ ujistila Andula učitelku. Pak se trochu rozehnala rukou a vpíchlá jehlu zvolna do žíly. Ucítila jsem tupou bolest. Hned nato se začal červený sloupeček v injekční stříkačce zvětšovat.

„V čem půjdeš?“ zeptala se mě Andula přitom potichu.

„V těch žlutejch... ty máš něco novýho?“

Záhadně se usmála. „Poslední výkřik módy. Variace na téma: co dům dal. Ale Běla má róbu...“

„Fakt...?“ nechtěla jsem věřit.

Stříkačka byla již plná.

„Povol!“ přikázala Jandová. Pustila jsem gumový popruh a Andula mi ještě přitiskla na rudou tečku po vpichu čtvereček tamponu a přelepila kouskem leukoplasti. Potom vstříkla mou krev do zkumavky, zazátkovala, připsala jméno a šla k vodovodu vypláchnout stříkačku i jehlu.

Když se vracela do lavice, na okamžik se u mě zastavila a řekla, že se odpoledne na ty šaty k Běle půjdeme podívat. Souhlasila jsem.

Jandová si mezitím zavolala další oběť. Lenka Horáková tiše přišla ke stolku.

„Sama?“ divila se Jandová. „Někoho si přece vyber!“

Lenka se otočila a zabloudila očima po ztichlé třídě. Všimla jsem si jejích očí a okamžitě mi bylo jasné, že se pro nikoho nerozhodne. Citlivka. Jako by se bála, že někomu kdovíjak ublíží. Kdyby mě před chvílí Andula nemučila, nabídnu se sama. Najednou mi bylo trapně za ni. Prosím tě, říkám si v duchu, tak už na někoho ukaž! K smrti nenávidím podobné trapasy.

„Tak kdo to bude?“

Lenka pokrčila nejistě rameny. „Nevím...“ zašeptala a znovu se obrátila k učitelce.

„Proč z toho děláš vědu?“

„Nevím, nechtěla bych nikomu...“

Jandová ji rázně přerušila. Vyhrnula si rukávy a poručila:

„Tak vezmeš krev mně!“

Lenka zamžikala očima jako poplašené kuře.

„Vám, paní učitelko?“

Učitelka si už pohodlně sedla na židli vedle stolku s pomůckami.

„Poserky. Trochu bolesti. Píchnutí. Taky budete mít děti, budete rodit, ne?“ prohlásila skoro opovržlivě.

V první lavici se však Stáňa rozzářil a řekl nahlas:

„Já, prosím, paní učitelko, ne!“ Třída okamžitě vybuchla jako časovaná puma a strhla ke smíchu i Jandovou. To byly Stáňovy obvyklé žertíky. Dokázal výborně těžit z toho, že je ve třídě jediným chlapcem mezi dvaatřiceti dívkami.

Když už ve vzduchu jen tu a tam zůstaly drobné střepinky smíchu, pobídla Jandová smířlivě Lenku:

„Tak se do toho dej!“

Při druhém pokusu se objevila ve stříkačce krev. Lenka si s úlevou oddychla.

Doktor Hořejší má obstojnou pleš, dva doktoráty, manželku v jiném stavu a ve druhém ročníku zdravotní školy latinu. To znamená, že dvakrát týdně vtančí do naší třídy, pečlivě zkontroluje docházku, neboť je zatížen na psaní úhledných omluvenek, o nichž tvrdí, že většina podpisů je padělána a že je na něm, aby se přesvědčil o jejich pravosti, pak vykřikne u tabule:

*„Si neque maiorem feci ratione mala rem
nec sum facturus vitio culpave minorem,
si, quod adest, gratum iuvat, hac prece te oro:“*

*Pingue pecus domino facias et cetera praeter
ingenium, utque soles, custos mihi maximus adsis!*"

A my ho pokaždé trpělivě vyslechnem a myslíme si, že nám šíleně sprostě nadává, protože o doktoru Hořejším je všeobecně známo, že není nakloněn dívčím duším, neboť mu až dosud jeho žena povila tři dcery.

Ale jednou přece jenom vstane Stáňa, a když doktor Hořejší dorecituje svou modlitbu, řekne skromně:

„Já jsem si to, prosím, přeložil!“

Určitě doktora Hořejšího trochu zaskočil, ale ten se přece jen ovládne a pobídne pilného žáčka, aby spustil.

Stáňa vytáhne z kapsy ušmudlaný papírek a celý rudý koktá:

„Jestli své jmění jsem nezvětšil podvodným způsobem, aniž hodlám je zhýralostí nebo nedbalostí svou zmenšit, a vděčně-li těším se z toho, co mým jest, o to tě prosím: Dej ztučněti dobytku mému i všemu, jenom ne duchu, a zůstaň, jak dosud, mým největším strážcem!“

Potom Stáňa zase sbalil papírek a za naprostého ticha usedl. Tak to bylo dost i na muže, který se pyšnil dvěma doktoráty. Hořejší se nejprve důkladně vysmrkal, potom přistoupil k první lavici a jemně Stáňu pohladil po vlasech.

„Nesmrtelným zdá se mi roven,“ řekl česky, „onen muž, jenž naproti tobě sedí tváří v tvář a naslouchá zblízka tvému hlasu.“ Stáňa se tvářil nechápavě stejně jako my ostatní, ale pro jistotu souhlasně přikyvoval hlavou až do okamžiku, kdy se vyučující vrátil ke stolku a sáhl po zapomenutém notesu, kam zapisoval známky ze zkoušení.

Ve zlomku vteřiny provedl doktor Hořejší obrat připomínající odpíchnutého rittbergra a zvolal: „Burešová!“

Miluna se namáhavě zvedla.

„Konjektiv prézentu slovesa čísti!“

„Legam, legere...“,“ koktala nešťastnice.

„Já ti dám legere!“ přerušil ji doktor Hořejší a napsal do notesu zřetelnou pětku.

„Drozdová...!“

„Legeiís...“

„Jo, tak to stačí!“ A další bedna.

A pak to šlo jako při přehlídce: Franková, Hájková, Hamáčková, Hůlová... zvonek ho zastavil přesně u Pavlitové. Měla jsem namále.

Když odcházel ze třídy, usmál se na Stáňu a procedil mezi zuby:

„*Non omnia possumus omnes, vid', chlapče!*“

Vrhly jsme se na Stáňu jako vosy na medový koláč.

„Ňákej vadnej, vid'?“ ječela Mikolášková, neboť patřila mezi ty, co dnes padly na bojišti vědy.

„A místo mozečku piliny,“ odhadovala Alena Janoušková.

Stáňovi se orosily brýle. Sejmul je z nosu a opatrně očistil kouskem nažloutlé jelenice. Snad vůbec poprvé jsem si všimla jeho očí, které obvykle skrýval za lesklými skly. Byly nepřírozeně velké a jasně modré. Málem jsem přehlédla, že mu pod nosem vyráží drobné chmýří.

„Chtěl jsem mu udělat radost...,“ pokusil se vysvětlit své nepřírozené chování. „Chápejte, holky, že jsem na ten překlad přišel úplně náhodou. Podívejte se!“ Začal listovat v učebnici latiny, až našel stránku 332, položil na ni prst a chtěl číst: Dej ztučněti dobytku mému... ale překřičely jsme ho.

Zatvářil se trpitelsky a sklapl knihu.

Náš Stáňa.

Zdravotní sestr, jak si říká.

Ozdoba druhého ročníku.

Původně prý chtěl studovat na gymnáziu. Při přijímacích zkouškách dokonale zoral matematiku, takže jeho místo obsadil někdo úspěšnější. Zkusil to u nás na zdravotní škole – a byl přijat.

Je dobrej, říkáme o něm, a myslíme to doopravdy.

V nemocnici, kam chodíme na praxi, ho starší pacientky oslovují pane doktore. Stáňa se tomu nebrání. Má bílou košili, bílé kalhoty i bílý plášť. Dokonalé mimikry mezi ostatními lékaři. Možná že mu trochu vadí, že ho ještě nikdo nevolal k operaci slepého střeva nebo kýly, ale zřejmě takové maličkosti velkoryse přehlédne. Proto bez reptání stele

pacientům postele, vynáší mísy, rozdává teploměry, myje vlasy a převléká čisté prádlo.

Je dobřej. Ale taky mu občas blikne na majáku. Jako dnes.

Někdy je mi líto, že nemohu s ostatními bydlet v internátě. Ale ze Stříbrovic do Rybína je to kousek, a pak přijímali stejně ty zdaleka. Musela jsem se uskrovnit, nechtít všechno. Možná že jsem ošizena o večerní tlachání na čtyřlůžkovém pokoji, možná že mám i míň volnosti pod maminciným dohledem. Ale zase mám pokoj jen pro sebe, sedm dní v týdnu, do nichž si sama vtěsnám školu, trénink, závody i rande s Honzou, příjemný pocit, že odpoledne, když se vrátím ze školy, nemusím dlouho nikomu vysvětlovat, kam jdu. Maminka přesně ví, že když se vybatolím s koulí v ruce ven, stačí, aby se vyklonila z okna, a už mě vidí, jak si s ní v parku před námi pohazují a dávám jen pozor, abych někoho ze sousedů nepřizabila.

Stejně ale jdu k holkám do internátu ráda.

Andulu jsem vzala s sebou, jak jsme se domluvily. Sedíme ve dvaatřicetce pohodlně rozvaleny na měkkých židlích a sledujeme Bělu, jak se pokouší vlézt do nových šatů. Zdá se mi, že jsou jí v pase zbytečně úzké.

„Nejseš náhodou v jiném stavu?“ ptám se a pomáhám jí zapnout zip.

„Cccc...“ usadila mě, „nevíš náhodou s kým?“

Andula si přehodila nohu přes nohu a zapálila si cigaretu.

„Takovej Kuboušek, Bělo, to je například podle mě typickej případ plejboje. Vysokej, černej...“

„... a tvrdej jako dubový dřevo!“ otočila se Běla od zrcadla a snažila se vykouzlit z pruhu látky kolem pasu jakýsi obvaz zakončený velikou mašlí. „A jsem řekla, abys tady nekouřila!“

„To se snaž přehlédnout!“ uklidňovala ji Andula. „Kuboušek ovšem tančí velkolepě, dámy, to jistě uznáte.“ Andula vyskočila a s cigaretou v ústech předvedla několik krkolomných poskoků, které jsme dokonale znaly. Naši tanečníci jimi většinou oplývali. Kuboušek pochopitelně nebyl sám, kdo z chlapců propadl svůdnému kouzlu tance. Tančil i se mnou.

Jednou. Při dalších pokusech jsem mu pokaždé úspěšně zdrhla. Ale tušila jsem, že pro Bělu se mohl stát právě Kuboušek pánem č. 1.

Andula při poslední figuře těžce dosedla na židli. Běla se stačila trochu učesat.

„No...?“ chtěla slyšet náš úsudek. S rukama roztaženýma se před námi několikrát zatočila. Růžové šaty příjemně zašustily a jejich bohaté záhyby jen zvolna klesaly k zemi.

„Skvělé!“ řekla jsem podle pravdy.

„Báječné!“ zvolala i Andula a přestala dokonce kouřit. Nedopalek cigarety odložila na misku pod květináče.

„Akorát se mi nezdá ta mašle!“ Nedalo mi, abych nevyjádřila i trochu kritických slov, jež ostatně zde byla na místě.

„Moc velká, vid?“ přidala se Andula. Měla obdobný dojem.

„Myslíte, holky?“ nevěřila si Běla.

„Určitě,“ řekla jsem rozhodně po chvíli důkladného soustředění.

„Chce to zkrátit! Kde máš nůžky?“ Andula se rozhodla pro okamžitý zásah.

„V nočním stolku!“ pípla Běla, „jenže já, holky, nevím. Šila je opravdovská švadlena, nám se to s mámou nezdálo, když jsem se viděla celá v zrcadle.“

„Řečičky... většina švadlen, co je znám, mají šíleně nemoderní vkus. Ta tvoje, Bělo, je ten přesnej případ!“ Andula už měla v ruce nůžky a natáhla cípy mašle. Šmik! a ustříhla deset centimetrů. „Asi takhle?“

Naklonila jsem hlavu trochu dozadu, abych lépe viděla, a odhadovala nevhodnější délku. Ten kousek látky v Andulině ruce se mi zdál příliš malý. „Ještě trochu můžeš!“ pobídla jsem ji.

Andula znovu několikrát do mašle stříhla, až se nám zdálo, že by tak nějak mohla vypadat k světu, ale bylo třeba ji znovu převázat a k tomu zase byla už příliš krátká. Nakonec jsme Bělu přesvědčily, že už se mašle letos absolutně nenosí, a ze zbytku látky jsme ji do vlasů uvázaly nádhernou stuhu.

„Teď seš perfektní!“ řekla konečně Andula a uložila nůžky na původní místo.

V půl čtvrté jsme se s Bělou rozloučily.

Ještě v intru na schodech se Andula zastavila a řekla vážně:

„Ty, Jitko, nezdá se ti, že Běle něco na těch šatech vpředu schází?“

„Něco jako mašle, vid!“ podotkla jsem sarkasticky a postrčila ji dopředu.

Andula sice zrychlila krok, ale přesto si neodpustila spíš pro sebe poznamenat: „Já mám pořád dojem, že Běla má takhle v těch šatech světovou trhu.“

V pátek ráno již od půl sedmé praxe v nemocnici. Vstávám před šestou, abych stihla autobus. Jsme rozděleni po pěti na různá oddělení. Dnes nás Jandová prohání na interně. Mám štěstí: budu rozdávat léky a připravovat injekce. Andula s Lenkou pomáhají pacientům při ranním mytí. Běla zalezla do kumbálu a myje použité mísy, má asi chudák radost. Mikulášková smýčí s mokrým hadrem po stolcích a uklízí zbytky jídla, které tu a tam zůstaly po včerejších návštěvách. Máme co dělat, abychom do to začátku vizity stihly!

Na list papíru si nakreslím tabulku se jmény pacientů a ke každému připíšu podle sešitu jména léků, které jim lékař naordinoval.

„Moc dlouho ti to trvá, Jitko,“ osladí mi život hned po ránu Jandová, když jí podávám tabulku ke kontrole. Naštěstí nenajde žádnou chybu, a tak si mohu na podnos připravit tablety, čípky, kelímek s kafrovou masťou a další věci podle seznamu. Mezitím přijde na ošetřovnu staniční sestra Beznosková. „Dobrý den, sestro!“ zavolám a znovu se skloním nad podnosem. Ještě rezervní lékovky a emitní misku, tak, to by snad bylo všechno. Páni, a kde jsou nůžky a náplast, málem bych zapomněla!

Staniční mezitím prolistuje sešit s nočním hlášením. Něco si pro sebe povídá. Ohlédnu se a ona jako by ucítila můj pohled, zopakuje s úsměvem ještě jednou a mnohem hlasitěji:

„Jitka měla na dnešek klidnou noc. Měla strach, že pan Sýkora nevydrží, a zatím je chlapík. Ani injekci mu nedávala.“ Staniční sestru Beznoskovou nám každou chvíli dává Jandová za vzor. Asi na tom bude hodně pravdy, že je perfektní. Pokaždé, když si ji pozorněji prohlížím,

uvědomuji si, že působí na všechny, co ji znají, nejenom svým hlasem, jistými pohyby, předvádí-li nám nějaký složitější zdravotnický výkon, ale i svým zjevem. Vsadím se, že by každá ženská chtěla v padesáti letech vypadat jako tahle staniční sestra na interně. Když prohlížím tvar jejího obličej, křivky obočí, zajímavé rty a trochu šikmo položené oči, vůbec mi nevádí její prošedivělé vlasy. I tak mě všechno přesvědčuje o tom, že sestra Beznosková nejenže byla, ale stále je krásná. Snad patří mezi ty ženy, jež nedokážou zestárnout. Dvojnásobná babička. Jednou nám ukázala fotografii syna s manželkou a dvěma malými dětmi. Prý má ještě neprovdanou dceru. Nikdo z naší party ji nezná. Přihnala se Jandová.

„Připravena?“

„Ano, paní učitelko!“

Jestřábí pohled na podnos v mých rukou.

„Odkdy se dávají vedle sebe čípky s tabletami?“

Babizno! Tak tohle jsem přehlédla. Hned čípky srovnám do nejkrajnější přihrádky. Teď už snad dáš pokoj.

Ba ne!

„A kapátko? Kde je?“

Položím podnos na přípravný stolek a z dolejší přihrádky skříně vezmu jedno kapátko. Snad stačí.

Mezitím sem vpadne Andula.

„Paní učitelko, já nemůžu sehnat velkou gumovku!“

„Je v kumbálu.“

„Není...“

„Řekla jsem, že je!“

Andula vzdorně trhla hlavou. Jandová je jako vždycky neoblomná.

„Ve skříni jsi hledala?“

„Ano.“

„I dole?“

„Je zamknutá!“

„A kdo ti ji bude otvírat?“

„Nemám klíč!“ odsekne Andula dotčeně a já vidím, že se jí trochu chvěje dolní ret. Andula bývá někdy pořádně vzteklá. Ted' se má co ovládat, aby nevybuchla.

„Víš snad, holčičko, kde visí.“

„To vím.“

„Tak pal!“

Andula sáhne rukou za dveře a sejme z háčku lesklý klíček. Potom beze slova vypadne z ošetřovny.

Ted' můžeme zakleknout do startovních bloků my dvě.

„Tužku máš?“ zeptá se mě učitelka už mezi dveřmi.

Přisvědčím.

Stejně nevěří. „Ukaž!“ řekne.

Zalovím v kapse a několikrát jí před očima cvaknu uzávěrem propi-sovačky. Pokusím se přidat i milý úsměv. Jandová tu drobnou porážku bere.

„Já jen abys pak na pokoji nelítala jako splašené poledne a nežebrala tužky na pacientech,“ podotkne a taky se maličko pousměje. To mi do-dá odvalu, abych už na chodbě prohlásila slavnostně:

„Sestra musí mít srdce lva a ruku ženy!“

„Brepto!“ řekne ona a otevře dveře pokoje číslo 102.

„Dobrý den!“ zdravíme obě nahlas a čtyři muži na postelích nám stejně srdečně odpovídají. Pan Kobylák, který leží u okna, nás už ani nevzal na vědomí. Cirhóza jater, komplikace žlučníku a slinivky, má to, chudák, spočítané. Snad týden, možná o pár dní víc. Je to kruté, ale ta-kový je život.

Na stodvojce už je i Lenka. Malým hadříkem myje umývadlo. Jando-vá se rozhlédne po pokoji jako generál, když obhlíží budoucí bojiště, zasune obě ruce do kapes a zeptá se starostlivě:

„Tak co, pane Machek, jak jste snídal?“

Starší muž s vlasy nakrátko ostříhanými se trochu pootočí na lůžku a řekne:

„Housku jsem ani nedojedl, sestřičko. Kafe jo...“ V nemocnici všichni pacienti říkají Jandové sestřičko. A mají před ní možná větší respekt

než před některým lékařem. Jandová jim nikdy nezapomene poslat slíbené tablety, zažene nás, abychom své pacienty důkladně namazaly kafrovou mastí, ví, jak je dobře, když každého nemocného osloví jeho jménem, to nám otlouká o hlavu neustále.

„A pan Volejník?“

„Já vám určitě uteču, sestřičko,“ zabědoval muž u protější stěny, „podívejte se ven, jak je tam krásně, já mám česat jablka, a vy mě tady držíte jako v hladomorně.“ Pan Volejník natáhl ruku k oknu a všichni se tím směrem zadívali. Na modrém obdélníku vykrojené oblohy se kývaly zvolna v podzimmím větru do ruda zbarvené vrcholky hrušní, mezi něž se připletla i žlutnoucí haluz jabloně. Zdálo se, jako by pootevřeným oknem právě v tuto chvíli provanula vůně tlejícího listí. Jandová se vrátila zpátky pohledem zase k pacientovi.

„Však to ještě všechno stačíte otrhat, pane Volejník.“

„Sestři, ale princezna Luisa nesmí bejt na stromě dlouho! Jé... kdyby už byla zralá, to bysme si všichni pošmákli.“

„Co naříkáte, pane Volejník, vždyť máte dietu!“

„Nic jsem nedostal, sestřičko, že jo, hoši!“

Jandová zvedla štítek visící u jeho postele. Potom se obrátila k Lence a řekla přísně:

„Jak to, že jsi nepřinesla panu Volejníkovi snídani?“

Lenka sebou polekaně trhla.

„Myslela jsem, že nejdřív...“

„Už koukej letět!“

Spolužačka položila hadřík na umývadlo a vyřítla se z pokoje. „Hned dostanete, pane Volejník,“ uklidňovala Jandová hladovějícího muže. Pak mě pobídla: „Můžeš začít, Jitko!“

Podle připraveného seznamu jsem pacientům pokládala na lékovky předepsané tablety, kapsle nebo dražé. Učitelka mě sledovala jako policejní ohař.

„Pane Machek, co říkal pan doktor, že už ty žluté tablety nemáte brát?“

„Nono... říkal, říkal!“

Lenka s námahou otevřela dveře a vešla s podnosem, na němž byla opožděná snídaně pro pana Volejníka. Položila na noční stolek hrníček bílé kávy, rohlík a na talířku malou hromádku utřeného tvarohu.

„Tvarůžek, pane Volejníku!“ lákala ho Jandová.

Pacient se podíval na kopeček tvarohu a znovu zvrátil hlavu do polštáře.

„Copak...?“

„Tvaroh...“, otřásl se pacient. „A já měl chuť na kus uzenýho! Vy mě tady chcete zkrátka umořit. A doma mám to uzený ještě od jara zapečený ve flaškách. Tvaroh. Brrr...“

Jandová se nedala odbýt.

„Jen namaž, Lenko, hezky panu Volejníkovi rohlíček, však on si dá říct, uvidíš.“

Lenka vzala do jedné ruky pomačkaný rohlík, do druhé nůž a chystala se vyplnit učitelčin příkaz. Ta ji náhle zarazila.

„Polož ten nůž a běž na chodbu. A počkej tam na mne!“

Všichni zpozorněli. Lenka proběhla mezi uličkami postelí a tiše vypadla na chodbu.

„To nic, nic...“ uklidnila Jandová pacienty, sama namazala panu Volejníkovi rohlík, sklonila se nad těžce oddychujícím dědou Kobylákem, křikla mu do ucha, že přijde sestra a dá mu injekci, a odcházejíc z pokoje znovu se otočila k pacientům a zeptala se, zda něco nepotřebují.

Vrtěli hlavou, jen pan Volejník zaprosil:

„Tu šunku, sestřičko, kdybyste mi poslala...“

Odbyla ho shovívavým úsměvem.

Za dveřmi stála Lenka opřená zády o zeď. Jandová se postavila proti ní a řekla odměřeně: „Ukaž ruce!“

Lenka zvedla ruce dlaněmi vzhůru.

„Obrátit!“

Stalo se.

„Ty nevíš, jaké máš mít nehty?“

„Vím,“ odpověděla Lenka se skloněnou hlavou.

„Takové drápy! Co si pacienti pomyslí? Okamžitě na ošetřovnu, ostříhat a pak se vrátíš na pokoj. Máš co dělat, ne?“

„Ano...“ šeptla tiše Lenka. Kolem prošlo několik pacientů. Zvědavě si nás prohlíželi.

Pokračovaly jsme v nadílce.

Stotrojka v pořádku. Na dalším pokoji se Jandová zeptala:

„Byl jste ospalý, pane Zvířecí, po těch dvou tabletách?“

„Jo, chrápal tady, sestřičko, jako zabíječ!“ odpověděl místo pana Zvířecího soused napravo.

„Měl by teď dostat něco proti chrápání!“ ozvalo se z protějšího rohu. „Dyk von tím budí i dole vrátnýho!“

„Jste, hoši, náký moc bujní,“ usoudila Jandová, „nejvyšší čas, abyste byli doma.“

„No to nám přejete hezký věci, sestřičko: já mám doma nádobí, prádlo, vyprat, vyžehlit, děti nakrmit... taky si snad můžeme trochu odpočinout, ne?“

„Vy chudinkové,“ politovala je učitelka a přivřela dveře.

Na ženském pokoji 106 stojí mezi prvními postelemi Andula a hlásí:

„Paní učitelko, umyla jsem paní Mokrou i paní Králíčkovou. Ostatní se myly samy.“

„Dobře, Andulo. Namazalas paní Kubáلكové záda?“

„Ne...“

„Co vám říkám o proležení pacientů?“

„Já vím, paní učitelko,“ brání se Andula, „já chtěla, ale paní Kubáلكová že nechce.“

„Paní Kubáلكová,“ přistoupila Jandová k ležící pacientce u okna, „pročpak se nechcete dát namazat?“

„Zas mi ukradly hřebínek, ten modrý. Stál takový peníze...“ žalovala starší žena a oči měla nepřítomně rozšířené.

„Zase blázní...“ poznamenala babka na sousední posteli. „Tady si s ní užijem, paní sestřičko!“

Jandová se dotkla jemně její žilnaté ruky.

„Paní Kubáلكová, vidíte, že si necháte namazat záda, co říkáte?“

„Vidíte, ukradli. A já pak vypadám jako stará děvka.“

„Tak pojd', Andulo, my ti pomůžem.“ Odložila jsem podnos s léky na stolec a pomohla Jandové zvednout paní Kubálkovou.

Andula jí pomalu přetáhla přes hlavu noční košili. Potom jsme ji lehce obrátili na břicho. Andula si vzala ode mne kelímek s kafrovou masťou a zvolna začala nemocné masírovat záda.

Rozdávala jsem dál léky. Jandová se zastavila v uličce mezi postelemi.

„Čí je to stolec?“ zeptala se.

„Můj, paní sestřičko,“ ochotně se přihlásila babka s rukou ovázanou čistou bandáží.

„Jak to, že dáváte cucavé bonbony na stolec?“

„Teď jsem ho tam položila, jen jste přišly.“

Učitelka otevřela skříňku a sklonila hlavu. Zahlédla jsem obrovský igelitový sáček nacpaný rohlíky.

„Co ta sbírka?“

„Rohlíčky, paní sestřičko!“ vysvětlovala babka. Jandová zvýšila hlas.

„Andulo?“

„Ano...?“ zvedla spolužačka hlavu a trochu roztáhla od sebe mastné ruce. Tváře jí trochu zrudly a zpod čepce jí vypadly dvě dlouhé spirálky vlasů.

„Ty jsi neprohlížela paní Šorfové stolec?“

„Prosím ano!“

„A co je tohle?“ Jandová vytáhla pytel s rohlíky, kousky nesněžené bábovky a malých krajíčků okoralého chleba.

„O tom nic nevíš?“

„Vím. Ale paní Šorfová mi ho nechtěla dát. Prej to má pro králíky. Já se s ní, paní učitelko, nebudu tady prát.“

Učitelka zavřela skříňku a držíc obrovský pytel v ruce řekla přísně babce: „Paní Šorfová, to je naposled, co jsme u vás našly tuhle sbírku. Nebo chcete, abychom tady na oddělení měli žloutenku, co?“

„To ne, propánajána, to ne, paní sestřičko. Ale já vám to nemůžu vidět, když se takhle plejtvá jídlem. Tak si myslím, vezmeš to domů, krá-

líci to schrupají. Můžu já za to, že včera dědek nepřišel? Už by to tady nebylo.“

Jandová odtáhla pytel ke dveřím a vystrčila jej na chodbu. Znovu se vrátila k lůžku paní Kubálkové a pomohla jí Andule obléci.

„Tak co, jak je vám, paní Kubálková?“

„Dobře, kočičky, moc dobře,“ pochvalovala si nemocná už smířlivě. „Jen kdybych měla ten hřebínek.“ Andula otevřela zásuvku.

„Vždyť ho tady máte, paní Kubálková!“

„Učeš ji, Andulo!“ řekla jsem, „bude mít radost.“

Jandová po mně sekla pohledem, jako by se chtěla přesvědčit, nemyslím-li to v žertu. Ale mně bylo bláznivé paní Kubálkové trochu líto.

„Tak si ještě sedněte hezky,“ pobídla nemocnou naše učitelka, „a Andula vás pěkně načeše. Abyste se líbila panu doktorovi!“ Pacientka se tak nějak divně zasmála.

„Tu nám sem poslali z psychiatrie,“ řekla Jandová za dveřmi, „dost těžký případ dušnosti. Ty ostatní na pokoji to s ní nebudou mít lehké. A sestry taky ne.“ Teď se mi podívala do tváře:

„Jak jsi to říkala?“

„Srdce lva a ruku ženy!“ opakovala jsem ráda.

2

Odpoledne se rozpršelo. Honza se krčil v mělkém výklenku dveří žlutého domku proti naší škole a netrpělivě čekal, až se objevím na schodišti. Ne snad, že by se mě pro samou lásku nemohl dočkat, ale za límec lehké bundy mu občas zapadla velká dešťová kapka. Ruce zastrčil zimomřivě hluboko do kapes kalhot a mezi koleny svíral aktovku s učebnicí. Černé vlasy mu zplihle visely kolem uší.

„No konečně!“ řekl místo pozdravu, když ke mně přeběhl na druhý chodník. Semišové boty měl dokonale promočené. Jak našlapoval, nafukovaly se mu na nich stříbrné bublinky vody. „Čekáš dlouho?“ zeptala jsem se, abych ho maličko podráždila. Loupl po mně očima, jako by měl chuť mě odstřelit. Ani neodpověděl.

Ruku mi taky nepodal.

„Kde jsi byla tak dlouho?“ zeptal se konečně. „Já čekám...“

„Měli jsme praktika z chemie. Kákuna nás dřív nepustila, až jsme všechno uklidili.“

„Hm...“ vzal mé vysvětlení milostivě na vědomí. Má báječnou náladu. A tváří se, jako by mu nevyšlo přepadení banky.

„Co je ti?“

„Nic...“ odbyl mě.

„Máš průšvih ve škole?“

Přiznal se.

„Nepatrněj,“ řekl a rukou si prohrábl mokré vlasy.

„Byl jsem tasenej z fyziky.“

„Za pět!“ odhadla jsem správně.

„Copak jsem mohl tušit, že mě vyvolá hned dvakrát po sobě?“ bránil se, jako kdybych ho snad chtěla plísnit.

Přeskákali jsme na křižovatce obratně mezi kalužemi na protější stranu ulice a zatočili směrem k autobusovému nádraží. Nepřestávalo pršet. Plížili jsme se za sebou kolem stěn domů, neboť jsem si pochopi-

telně zapomněla doma deštník. Moc jsme toho nenamluvili. Za pár minut jsme doběhli do čekárny. Pozdravila jsem několik známých lidí ze Stříbrovic, kteří si mě prohlíželi jako příslušníka mimozemské civilizace. Ahoj, řekla jsem asi třem holkám.

Stáli jsme s Honzou u kamen, v nichž se ještě netopilo. Střepala jsem si z vlasů perličky vody a kapesníkem otřela vlhkou tvář. Honza stále mlčel.

„Nechceš jít radši domů?“ popíchla jsem ho.

„Proč? Počkám s tebou!“ řekl nechápavě.

„Ale... ty seš tady?“ divila jsem se. Trochu se vzpamatoval a znovu řekl, že ho ta pětka z fyziky šíleně štve.

„Jo, chlapečku, musíš být pilnej a hezky se připravovat z hodiny na hodinu. Pak jistě nezpůsobíš rodičům zármutek.“

„Ty, Jitko,“ vzpomněl si náhle a mimoděk mě třepal rukou do ramena, „kdy se zítra uvidíme?“

„Jas...,“ chtěla jsem říci: jasně, po škole. Ale tu jsem se plácla do čela. „Teda, Honzo, považ, jak já jsem pitomá. Já úplně zapomněla, že zítra nemůžu!“

„Jak to?“ zamračil se.

„Jedeme do Prahy!“

„Se školou...?“

„Ale ne, počkej, náš Břeťa má promoci.“

Dlouze hvízdal.

„Brácha je dobrej.“

Nechápu, jak jsem vůbec mohla na tak důležitou událost zapomenout. Snad proto, že o promoci mluví maminka už přes měsíc nejen každý den, ale snad každou hodinu a minutu. Úplně jsem vůči tomu slovu otupěla. Místo v autě a u stolu při slavnostním obědě jsem měla jistě, šaty si vezmu ty růžové, co jsem měla loni poprvé v tanečních, snad jsem se měla už napřed omluvit ve škole, ale nějak to s Jandovou skoulím.

„Takže ty nepřijdeš?“ vyptával se Honza.

„Slyšíš...“

„Škoda. Myslel jsem, že se mnou půjdeš naproti naší mámě. Vrací se z lázní.“

„Bohužel.“ Jeho maminku už znám. Je vysoká a snědá jako on, a když ji vidím, jak jde na vysokých podpatcích přes sál, závidím jí tu krásnou chůzi. Někdy si myslím, že má za sebou kurs pro manekýnky.

Honza mě představil už loni při první hodině tanečních. Prostě mi sevřel ruku a odtáhl jako malou holku na balkon. Tam se sklonil k rameni jedné z žen, které pozorovaly promenádu dole na parketu, a prohlásil zcela prostě:

„To je Jitka, mami. Metrářek, víš?“

„Koubková,“ usmála se a podala mi štíhlou ruku.

„Dobrý den, vlastně dobrý večer,“ zakoktala jsem celá zrudlá a hned jsem cítila, že se začínám potit.

„Tak to jsi ty?“ přejela mě pohledem od vlasů až k botám, které mě nesnesitelně tlačily. „Honza o tobě doma vypravuje.“ Co jsem na to měla říci? Znovu pokus o debilní úsměv. A pak jsem nenápadně Honzu kopla do nohy.

„Auu...“ zaskuhral nechápavě. Chytil se za kotník a vyčítavě se na mě podíval. No co, říkala jsem mu očima, přece tady nepřezimujeme. Jeho matka byla daleko chápavější. Možná že si vůbec nepovšimla mého nenápadného pokynu, ale trochu zvedla hlavu, v ústech jí zazářily reklamní zuby a pobídla nás, abychom se vrátili na taneční parket. Když mi znovu podala ruku, zachrastil jí na zápěstí těžký náramek.

Seběhli jsme po schodech dolů a vmísili se snadno mezi poskakující tanečnický. Do konce večera jsem stále cítila, jak mě sleduje pár zelených očí.

O přestávce se ke mně přihnala Andula. Za sebou vlekla zpoceného Zahradníka, který taktak stál na nohách. Taneční veselí ho nějak zmohlo. Všimla si našeho úniku na balkon. Nenápadně jsem jí objasnila, že ta gardedáma je Honzova maminka.

„Teda paní tchyně!“ zvolala Andula věčně. Pochopitelně že hned začala zevlovat vzhůru na balkon, kde seděly naondulované maminky.

„Nečum tam!“ pokusila jsem se ji usměrnit. Bylo to zbytečné. Andula si Honzovu maminku musela pomalu, zato důkladně prohlédnout.

„Jako matka ujde. Jako tchyně...“ pošklebovala se, „... nevím, nevím, děvenko!“

Andula byla ochotna dál předvídat naše společné soužití. Naštěstí se tehdy vrátil Honza se třemi pohárky limonád od výčepního pultu.

Andula si samozřejmě jeden vzala a podala Zahradníkovi, snad aby si ho uchovala v kondici i pro příští polovinu tanečních hodin. Vypil limonádu a pravil, že by si dal ještě. Ukázala mu, kde je možné tuto osvěžující tekutinu získat. Mezitím se ovšem bavila s námi o opáčku z chemie, které vůbec není možno prolustovat, natož se je naučit. Zahradník vylovil za jejími zády osmdesát haléřů a šel se postavit na konec dlouhé fronty. Bude-li hospodský Pivoňka točit stejným tempem jako dosud, napije se Zahradník nejdřív pozdě k ránu.

Tak jsem vlastně poznala Honzovu maminku.

Autobus do Stříbrovic právě vjížděl k nástupišti.

„V pondělí ale na trénink přijdeš?“ chtěl vědět a podával mi ruku. Nestačila jsem mu odpovědět.

Tlak cestujících, kteří si chtěli vybojovat výhodné místo, na mých zádech zesílil. Nebránila jsem se tomu. Zastavila jsem se až v uličce někde mezi čtvrtým a pátým sedadlem, obrácena zády k nástupišti.

Honza tam možná ještě stál.

Doma už slyším v předsíni:

„Jitko?“

Maminka už je z práce doma.

„Ahoj!“ pozdravím a dávám na věšák kabát a šátek, který jsem měla uvázaný kolem krku. V malém zrcadle na stěně zahlédnu svůj obličej. Malá, hnědá, tváře divé, pod plachetkou osoba, o berličce, hnáty křivé, hlas – vichřice podoba.

„Co ve škole?“

Aha! Tohle slyším každý den.

„Nic!“ řeknu a češu se, abych vypadala trochu normálně.

„Známky máš?“

„Ne.“

„Psali jste něco?“

„Ne, mami...“

Slyší mě, jak odcházím do svého pokoje.

„Co budeš dělat?“

„Učit se!“

Je spokojená, a když to vyjde, budu mít do večere od ní pokoj. Stejně ale si neodpustí, aby na mě nezavolala:

„Chci tě vidět v těch šatech!“

„Jo...“ Má na mysli ty, v kterých pojedu s nimi zítra do Prahy. Zavřu dveře a hodím aktovku na váleodu. Pustím rádio na plné pecky a převléknu se do domácích kalhot a trička. Potom si lehnu na zem, od stěny přitáhnu činku, kterou mi nechal táta vyrobit v kovárně Monitexu, a pomalu ji zvedám nad sebe a ještě pomaleji pokládám za hlavu. Jednou, dvakrát, podvacáté, je to jako příjemná masáž, kterou jsem už dávno potřebovala. Rádio vyřvává poslední taneční hity a já se snažím zvedat činku rychleji. Dobrá nálada, kterou jsem rozdrobila nepozorovaně v kapse kabátu, když jsme čekali na odjezd autobusu, se zase rozpačité vracela ke mně.

Přesně v šest jsem vtrhla do kuchyně.

„Co máme k večeři, mami?“ křičela jsem už mezi dveřmi. Ale hned jsem se zarazila. Maminka stála uprostřed místnosti v nových šatech a táta ji pozorně ze všech stran prohlížel. „No ne, mami tobě to ale sluší!“ prohlásila jsem uznale.

„Ale jdi ty...“ bránila se, ale bylo vidět, jak ji ta chvála potěšila. Znovu se zatočila, abychom si ji mohli prohlédnout.

„To je, Jitko, model,“ obdivoval se jí táta, „mám strach, aby si ji tam v Karolinu nespletli s těma študentkama.“ Přesedl si ke stolu a přejeel dlaněmi čistý ubrus. „K večeři sice budeme mít suchej chleba, ale zato naše mamča bude zítra zářit. A tos, Jitko, ještě neviděla mě v těch tmavých šatech.“

„Jak to...,“ nechápala jsem.

„Já totiž už dávno nedopnu sako, víš. Od svatby už je to hezkých pár roků a to nebyla zrovna dobrá kvalita. Pořád se mi zdá, jako by se ta látka srážela.“

„Starou belu se sráží,“ řekla maminka, „roste ti panděro!“

„Mně...?“ zaúpěl udiveně táta. „To si dovolíš, maminko, prohlásit o mé postavě, s kterou si tak ideálně příroda zahrála?“

„Jo. Zvláště teď. Vypadáš, jako bys byl v pátém měsíci!“ Rozchechtala jsem se.

„No tak, maminko,“ okřikl ji naoko rozhněvaně, „je tu přece dítě!“ Tím myslel pochopitelně mne. Maminka už na jeho obvyklé žertování neměla ani čas, ani chuť. Poslala ho do obýváku pro tmavé šaty. Když si oblékl sako, skutečně vypadalo jako dědictví po mladším bratrovi. Zapnout se v žádném případě nedalo.

„Co budeš dělat? To sis to nemohl vyzkoušet dřív?“

„Nebudu ho zapínat, maminko. Podívej se!“ Táta předvedl po kuchyni elegantní chůzí lva salonu s rozepnutým kabátem.

„No?“ řekl od okna a střídavě hleděl na maminku a na mne.

„Já v tom nejedu!“ ukončila maminka debatu o malém saku. Rozeplula jsem jí na zádech zip, aby se mohla svléknout. Znovu jsem se přeptala na menu dnešní večeře.

„Co? Nic! Přece si nemyslíte, že vám budu každý večer vařit teplé jídlo. V ledničce je sejra, máslo a možná kousek salámu. Copak vám všechno musím strčit pod nos?“ Maminka neměla právě tu nejpříjemnější náladu. Mrkla jsem na tátu a otevřela ledničku. Byl zde sýr i máslo. Salám by musel mít rohy jako buvol, aby vydržel do druhého dne. V tom jediném snad byla naše rodina jednotná. A nikdy nikdo nevypátral, jakým způsobem se tyto věci u nás ztrácejí.

Nakonec sýr je taky zdravý.

Patří už dávno k dobrým tradicím naší rodiny, že se rodiče pohádají, máme-li někam odjet. Buď si táta oblékne tu nejnemožnější košili, kterou našel bůhvíkdě na půdě, anebo maminka zjistí, že má cípatou suk-

ni, a pak půl hodiny čekáme, než závadu odstraní. Minuty dlouhé nečinnosti tráví oba tím, že na sebe vykřikují podivná hesla a životní moudrosti.

Odjezd byl stanoven přesně na osmou hodinu. V sedm třicet nastartoval táta auto, mimochodem mu to v tmavých šatech s krajkovým šátekem v hoření kapsičce nedopnutého saka velmi slušelo, a nechal zahřát motor. Po čtvrt hodině otočil klíčkem a vrátil se domů, aby nás dvě, které jsme se odstrkovaly od jednoho zrcadla, pobídl k většímu spěchu.

Pár minut po osmé jsme se opravdu všichni tři usadili v autě. Maminka vpředu, protože nesnáší jízdu na zadním sedadle, já hned za ni, táta uchopil volant.

„Máme všechno?“ ptal se pro jistotu, neboť se obvykle od kostela pro něco vracíme zpátky.

Maminka klepla prsty na víko krabice, v níž vezla Břeťovi dárek, a řekla, že můžem.

Odstartovali jsme. V půl desáté můžeme být v Praze. Táta řídí auto obstojně. Na křižovatce za Horním Bousovem si maminka vzpomněla:

„Je tam v tašce pomeranč!“

Sáhla jsem mezi balíčky a kabáty vedle na sedadle. Nahmatala jsem malou, trochu drsnou kouli a podala ji mamince. Táta sáhl do kapsy saka a vylovil obrovský zavírací nůž.

Frčeli jsme dál ku Praze, táta si začal pohvizdovat svůj oblíbený song: Za naší vesnicí na státní silnici bosenský rostou švestky. Maminka oloupala pomeranč a spravedlivě ho rozdělila na tři díly, vzpomínala na Břeťu a Ivanku, zdali už nečekají, a jak jsme projížděli osmdesátkou vesnicemi a městečky ležícími po obou stranách silnice, ušetřili jsme přibližně devět set korun na pokutách za dopravní přestupky, neboť nikde před námi se neobjevil červenobílý terčík.

Na vysočanské estakádě si maminka vzpomněla:

„Ty víš, Jaromíre, kde je Karolinum?“

Táta řekl, že neví.

„Taky ses mohl Břeťi zeptat!“

„Copak jsi mě připustila k řeči?“

Málem by se chytli. Včas jsem zakročila:

„Zeptáme se, tady to ví přece každěj.“

S mým návrhem se oba smířili.

Projížděli jsme kolem výkladních skříní přeplněných barevnými svetříčky, šátky, ale i knížkami a pletenci špekáčků. Chodníky se již začaly zaplňovat těmi, co nemuseli zřejmě ani do práce, ani do školy.

Před hotelem Olympik táta zastavil a zeptal se staršího pána v klobouku, kde je Karolinum.

„Jo, to musíte až na Smíchov...!“ poradil nám a ukázal rukou dál kupředu. Na Smíchov táta už cestu znal. Zvolna jsme se proplazili centrem, minuli Národní divadlo, přejele Vltavu a u pomníku Jana Nerudy odbočili prudce doleva. V první zatáčce nás předjelo světle modré emběčko.

„Hele!“ vykřikl táta, „taky tam jedou!“

Stočily jsme pohledy na předjíždějící auto. Uvnitř také seděli v tmavých šatech. Táta se emběčku doslova pověsil na paty. Jednou dokonce vjel málem do křižovatky na červenou. Ale hned na příští je dohnal.

„Taky mají kytky,“ všiml si.

A potom jsme jeli, odbočovali a zase chvílku stáli na několika křižovatkách, až se před námi naposled rozblikala červená směrovka emběčka, jež nás vedlo pražskými ulicemi, zatáčka prudce doleva a stáli jsme.

Byli jsme na jakémsi nádvoří, kde stály hloučky lidí v černých šatech, mnohé ženy měly kolem tváře černé závoje i na dálku průhledné, muži pokuřovali a v rukách přehazovali uhmatané kytice nebo věnce.

Maminka byla tak překvapená, že se nevzmohla ani na slovo.

„Tak je to jasné,“ řekla jsem, abych svým rodičům zpřesnila místo, kde jsme se právě nalézali. „Ten dědek myslel, že hledáme krematorium. Karolinum bude asi někde jinde. Já se jdu někoho zeptat.“ Vylezla jsem z auta a šla k okénku vrátnice. Tam mi ochotná paní velice podrobně vysvětlila, jak se ke Karolinu nejlépe dostanu.

„Můžeš to obrátit, tati, tady dneska promoce nebudou. Zpátky dolů zase do Prahy!“

Vykroužil s autem na nádvoří tak rychlou smyčku, že kola jen zahvízdala. Když si pak zapálil i cigaretu, byl už docela klidný, neboť pravil zcela věcně:

„Mně se to hned nezdálo. Otec vlasti – a bude si stavět školu někde v peklech horoucích!“

Maminka si jen mlčky pootevřela okénko a zhluboka dýchala pražský vzduch.

Přihnali jsme se před budovu staroslavného Karolina pod jednou pěnou. Kytice zabalená do růžového papíru, krabice s dárky a deštníky nám bránily v rychlejším poklusu po chodníku. Ani s parkováním to nebylo nejjednodušší. Teprve když táta uplatil hlídače parkoviště další desetikorunou, mohl zajet s autem do obdélníku, v jehož středu stál původně sloupek s tabulkou Reservé.

Na chodníku před hlavním vchodem do budovy pobíhal sem a tam můj bráška. Připomínal neklidného psíka, kterému se kamsi zaběhl pán. V černém obleku a bělostné košili, do níž si uvázal novou kravatu, působil dost komicky. Ivanka, která stála před těžkým křídlem dveří, už na nás zdálky mávala. Vyběhla nám naproti. Oblékla si tmavomodré šaty se zajímavě řešeným límcem, bílé střevíčky, bílá kabelka, ve vlasech spona podobná volavce. Pozdravila se s námi a vedla maminku k šatně.

„Prosím vás,“ šlel Břeťa, „kde jste? Nahoře už se kluci řadí a vy si prohlížíte Bílou labuť, ne?“

Vzala jsem ho kolem krku a lehce políbila na tvář.

„Uklidni se, bráško, všechno stihneš!“

Trhl sebou a nervózně si utřel místo, kde jsem se ho dotkla rty. Patrně si neuvědomil, že používám stejně jako mnoho jiných dam z lepších kruhů zásadně neslíbatelnou rtěnku.

Srovnala jsem mu kravatu a zašeptala, aby to ostatní neslyšeli:

„Moc ti to dneska sluší, bráško. Ti řeknu, nebejt tvoje sestra...“

Neurvale mě odstrčil.

„To jsou ale blbý fóry!“ ulevil si a zaklepal si ukazováčkem pravé ruky do míst, kam se toho v uplynulých letech a měsících muselo moc a moc vejít. Mám na mysli hlavu, nikoliv žaludek.

Táta ho postrčil, aby utíkal za svými spolužáky.

V šatně jsme se svlékli, zazmatkovali pochopitelně s lístky za kabáty, neboť táta se mermomocí dožadoval, aby nám šatnářka pověsila všechny naše svršky na jeden věšák, což bylo neproveditelné, nakonec se i on uklidnil a tiše šel s námi vzhůru po schodišti, kam nás Ivana vedla. Aula již byla plná lidí. Taktak že na nás zbyla čtyři místa v předposlední řadě. Usadila jsem se, pohodlně natáhla nohy pod sedadlo přede mnou a prohlížela veliký sál, tribunu, goblény a měla jsem dojem, že už to všechno dávno znám. Asi to ukazovali někdy v televizi. Potom se na balkoně ozvaly varhany, nalevo vrzly menší dřevěné dveře a z nich vyšel muž v červeném a vážně nesl v rukách jakési žezlo.

„To je pedel,“ zašeptala mi do ucha Ivana. Přikývla jsem, že rozumím, a sledovala jsem dvojstup starších kluků a holek v tmavých šatech, jak nemohou na schůdku srovnat krok s těmi vpředu a pokaždé si poskočí jako Kuboušek, když tančí čaču. Nakonec profesorský sbor v baretech o několik čísel větších. Varhany opakovaly trpělivě stejnou melodii, aby absolventi techniky vytvořili před tribunou široké písmeno V zády k obecenstvu a jejich profesori včas zasedli na vyvýšená místa před nimi. Pak hudba zmlkla a začal slavnostní obřad. Promotor zavřený v malé tribunce představoval děkanovi fakulty jednotlivé studenty, kteří zdárně ukončili vysokoškolská studia a chtějí dnes složit závěrečný slib.

„Vladimír Bartoš z Ostravy.“ První kluk se otočil k protější tribunce a mírně se uklonil. Kulatý dobrácký obličej a ramena trochu shrbená k sobě. „Prospěl s vyznamenáním!“ dodal ještě promotor. Tak teda šprt: Rozhodně ne můj typ.

„Vlasta Filipová z Děčína.“ Vytáhla dívka v brýlích. Jak holku může bavit matika! A rýsování. A taky má vyznamenání.

„Miroslav Kašpar z Českého Krumlova. Prospěl s vyznamenáním.“ A je docela dobrej. Trpím na vysoké černé kluky. Možná že bych s ním šla i na rande.

S vyznamenáním dokončili studia ještě dva. Dostanou červený diplom. Náš Břeťa mezi nimi pochopitelně není. Dost možná ale, že ani Vladimír Bartoš z Ostravy, ani Miroslav Kašpárek nebo Kašpar z Českého Krumlova nemají tak hezkou holku, jako je Ivanka.

Potom řada jmen, ke každému patří vážná tvář mladého muže nebo ženy z Pardubic, Hradce, Frýdku-Místku, Hodonína, Raškovic, znovu patetická slova moudrého muže v hábitu, a oni postupně přicházejí před pedela, který sklonil třpytivý znak fakulty, zvedají ruku k přísaze a slibují, že dají všechny své síly, znalosti i čest pro rozkvět této země. Z řady vyjde i Břeťa, pronese polohlasně: slibuji, a když se vrací, tváří se vážně a vůbec ho nenapadne, aby na nás dozadu mrkl, protože chvíle, kterou prožívá, je slavnostní, vážná a neopakovatelná. Vedle mě někdo několikrát popotáhl nosem. Ohlédnu se a vidím, jak se mamince z očí kutálejí po tváři dvě veliké slzy, otírá si je zvlhlým kapesníčkem, a když si uvědomí můj tázavý pohled, usměje se omluvně a znovu sleduje svého synáčka – miláčka, jak se vrací zpátky na své místo. Dočkala se! Břeťa je inženýrem. Hurááá! Bude mít prachů jako želez a splatí mi všechny dluhy. A navíc přidá i čokoládu. Kolik balíčků že musí koupit? Myslím, že jednou něco říkal o dvou kilech. To by pro začátek stačilo.

Pak ještě poděkování jednoho z novopečených inženýrů, teď všechny maminky i babičky pláčou naplno a bez zábran, hymna, všichni povstáváme, znovu slavnostní pochod, při němž odcházejí profesori, pedel s insigniemi a bývalí studenti. Jakmile se za posledním zavřou dveře, dojatí diváci si utřou poslední slzičky a tlačí se ven, jako by se báli, že přijdou o první polibky svých úspěšných miláčků.

„Jak se vám to líbilo?“ zeptala se v proudu lidí Ivanka.

„Krásné...“ rozzářila se maminka a schovala do kabelky kapesník. Stačila ještě zkontrolovat v zrcátku připevněném na rubu uzavíracího víka, zda si dojetím nerozmazala černé linky obočí.

V předsálí auly mám pocit dobře vylisované sardinky. Příbuzní čekají, až dveřmi nalevo vyjdou oslavenci. Většinou mají v ruce rudé karafiáty nebo snítky bílého bezu. Náš táta drží nad hlavou kytici, kterou už dávno maminka objednala u stříbrovického zahradníka.

Ivana mi stiskla paži.

„Hned jsem zpátky,“ řekla skoro záhadně a tlačila se po schodišti dolů k šatně. Mezitím se otevřely dveře a páni inženýři s rozpačitým úsměvem hledali své známé.

Konečně vyšel i Břeťa. S obtížemi se protáhl až k nám a zašklebil se jako blbeček. Tyhle jeho grimasy maminka nemívala nikdy ráda. Dnes mu je samozřejmě promíjela. Objala ho, políbila a do ucha zašeptala, že má velkou radost. Táta mu vnutil kytku, prosím tě, tati, neblázni, bránil se Břeťa, to se snad dává jen holkám – a dost neobratně mu vlepil pusku na tvář, přičemž mu dlaní pleskal do týla.

„Blahopřeju, bráško!“ podávala jsem mu ruku, „náš rod je na tebe hrd. Jsi teď moudřejší než naše automatická pračka. A taky máš na to papíry.“ Přijal mou gratulaci s velkorysou shovívavostí. Chtěla jsem mu dát ještě několik poučení do života, ale náhle mě někdo odstrčil, pravil zdvořile: pardon!, kolem nás se protáhlo několik dívek, všechny držely v ruce kytky, postupně bráchu políbily, blahopřejem, Břeťo! říkaly přitom, bylo jich moc, Břeťa se usmíval jako nemluvičátko, děkoval za krásné karafiáty, naproti v květinářství asi lacinější květiny neměli, dívky kolem něho vytvořily hlouček a nás úplně odřízly, jako bychom nepatřili do rodiny.

„Dívky jsou trochu drzé!“ poznamenala jsem hlasitě. Vedle mne stál náš táta, pozoroval to hemžení žen kolem Břeti a řekl: „Kluk je celej po mně!“

Maminka protáhla ironicky koutky rtů.

„Tys byl taky pěkněj proutník, tatínku.“

Táta se div neurazil.

„No dovol,“ bránil se, „když je člověk mladej a k světu.“

Maminka spatřila na schodišti Ivanku a zvolala: „Ivanko...!“

Ohlédla jsem se dozadu. Ivana přicházela k nám, v jedné ruce svírala svazeček pěti karafiátů, v druhé nesla jakýsi záhadný balík nepříliš těžký, který byl potažen fialovým sametem. Suverénně protrhla kruh kolem Břeti. Děvčátka se po ní ohlédla a začala se vytrácet. Brácha vy-loudil i na svých rtech neodolatelný úsměv, vydechl: Ivano...! a roztáhl obě ruce. Šašek! Do jedné mu vrazila puget, do druhé fialový balík. Na rty nekonečně dlouhé políbení. Páni rodičové, prosíme o laskavý pohled někam stranou.

Konečně to mlasklo a Břet'a vydechl:

„Děkuju, Ivano.“

„Ty kytky jsou ode mne,“ vysvětlila Ivana a odstřelila pohledem vysokou blondýnku, jež se znovu tlačila k Břet'ovi, „to, co držíš ve své levici, ti posílá náš děda!“ Brácha předal květiny mamince, zvedl kulatý balík do výše a odhalil sametový přehoz. Spatřili jsme klec a uvnitř překrásně zbarveného papouška. Seděl na krátkém bidélku a vrtěl hlavou ze strany na stranu.

„Ten je krásnej!“ zvolala jsem. Mnoho lidí se po nás dívalo, neboť Břet'a zvedl ruku s papouškem nad hlavu. „Trochu zvláštní dárek k promoci, ne?“ usmála se křečovitě maminka. Možná že jí byla nepříjemná pozornost lidí, kteří stáli kolem nás. Táta strčil mezi dráty klece prst a papoušek mu do něho sekl zobákem. Diváci to přijali s uspokojením a několik se jich zasmálo. Bráška spustil klec vedle sebe, volnou rukou objal Ivanu kolem ramen, jako mimochodem se čelem otřel o její hlavu, snad aby vydal před tím množstvím lidí svědectví o své hluboké a věrné lásce, o nevysychající studnici citů.

Dal tak pokyn k odchodu k šatně.

Ale dřív jsme se ještě na dvoře vyfotografovali.

Ze všech lidí mám nejraději fotografa a zubaře.

Promoční hostina se odbývala v salonku hotelu Metronom. Kromě našeho stolu se zde pokoušelo učinit za studiem zřetelnou a pokud možno hlasitou tečku ještě několik skupinek. Všechny měly před sebou v těžkých vázách květiny, které mohly sloužit jak k dekoraci, tak i k za-

stření případně menších porcí jídla. Papouška jsme však měli u stolu pouze my. Takže nás bylo celkem šest. Táta se bohužel znovu projevil jako matematický antitalent a pravidelně objednával o jednu porci méně. Pili jsme bílé cinzano, cinkli skleničkami na Břeťův první velký úspěch v životě, pak nám přinesli šunku plněnou křenem a kaviár, polévku s játrovou rýží, která se pochopitelně nevyrovnala té, co vaří v neděli maminka, krvavý biftek s bohatou oblohou nebo ražniči nebo selský kotlet. Přítomní jedli většinou málo, protože poslouchali zbožně Břeťu, a tak jsem mohla okusit nejen biftek, který jsem si objednala, ale i ražniči a selský kotlet, sachr se šlehačkou, plněné řezy s ananasem i senzačně chutnající banán polité čokoládou a posypaný nastrouhanými oříšky. Maminka mě sice dvakrát napomenula, abych se krotila, ale pokaždé jsem ji umlčela výrokem:

„Potřebuju zvětšit svalovou hmotu, mami, víš?“ Asi moc nechápala, protože mé vrhačské sklony v poslední době spíš podporuje táta. Maminka by zřejmě ve své dceři raději viděla křehkou dívku, která ve volném čase háčkuje dečičky a vyšívá monogramy na nové povlaky. Chlubit se mezi známými s tím, že dceruška si naloží na ramena patnáctikilovou činku a dokáže s ní jít bez ustání dvacetkrát do dřepu, není zrovna to nejvhodnější téma k rozhovoru.

V krátké přestávce mezi polévkou a bifteky se z klece na židli ozval papoušek.

„Bohouši!“ zaskuhral a kýval moudře hlavou. „Ivanka není doma!“
Všichni zpozorněli.

„Co říkal?“ ptal se Břeťa. Než mu stačila Ivana zopakovat papouškův výrok, moudrý pták dodal. „Je phryč, je phryč.“

Obdivně jsme papouškovi zatleskali.

„To ho naučil náš děda,“ řekla Ivana a natáhla obě ruce pro talíř s biftekem, který jí číšník obratně podával z druhé strany stolu.

„Jak se jmenuje?“ zeptala jsem se.

„Ferda...“

„A děda?“ vyzvídal Břeťa.

Ivana už brala do rukou příbor, aby ochutnala první sousto vonícího masa. Zarazila se a řekla udiveně:

„Tomášek.“

„To já vím...“, přerušil ji Břeťa netrpělivě. „Myslím křestním.“

Jeho dívka napíchlá na vidličku dvě nudličky opékaných brambor. Vložila je zvolna do úst a téměř vzorově rozžvýkávala. Posléze pravila:

„Antonín.“

„Tak co on,“ ukázal brácha palcem na židli vedle sebe, „má s tím Bohouškem?“

„To nevím.“

Polkla brambory a ochutnala první sousto masa.

„Říkal přece Bohouš...“ Brácha zbytečně zneklidněl. Vůbec si nevšiml, že mu také do prostoru mezi nůž a vidličku položil číšník talíř s biftekem.

V té chvíli mezi ně padl jako záchranný pás na vodu maminčin dotaz:

„Když budou, Břeťo, ty fotografie?“

Zahučel něco, snad že příští čtvrtek, a chystal se znovu vyzvídat na Ivance, kdo se skrývá za nebezpečným jménem Bohouš. Maminka si ho však obratně držela v hrsti.

„To nám je pošlou?“

„Nevím...“

„Měl bys tam zavolat, než odjedeš z Prahy. A podívat se nejdřív, jak na nich vypadáme.“ Maminka byla obratný taktik. Bleskurychle přehrála pozornost přítomných za stolem na jiné křídlo a bráchovi nezbývalo, než aby tento způsob hry přijal, nechtěl-li být do konce hostiny v ofsajdu.

„Naši tě zvou na neděli k nám!“ vyřídila pozvání Ivanka. Biftek jí asi chutnal, jedla tak rychle, že necítila kolem rtů hnědé vousy od hořčice. „Pustíte ho?“ zeptala se pro jistotu svých rodičů.

„Když bude celej tejden hezky papat, tak ano!“ zavtipkoval táta a zvedl ruku, aby přivolal číšníka.

„Tak to on bude, vid', bráško!“ odhadovala jsem správně. Na nechutenství si náš Břeťa rozhodně nemůže stěžovat. „A to ho, mami, pustíte samotného vlakem?“

„Trochu vadná na hlavu, ne?“ poznamenal na můj účet. U stolu se objevil číšník a chtěl vědět, co si pán přeje.

Pán si přál čtyři koňaky. Muž v černém fraku s úklonou zmizel za skleněnými dveřmi.

„Proč čtyři?“ uvědomila si maminka počet přítomných u stolu.

„Ty přece nemůžeš. Jsi řidič!“

„Prosím tě... do té doby!“ bránil táta svůj koňak.

Ozvala jsem se:

„A co já?“

Maminka zvedla výstražně prst vzhůru.

„Už jsi měla cinzano. To ti snad stačí.“

„Mami... aspoň symbolicky!“

„To jsi sportovec? Atletka...?“ pokáral mě táta v naději, že čtvrtý koňak přece jen bude jeho. Problém zatím zůstal nevyřešen. Ivana si znovu vzpomněla:

„Jitka může přijet s Břet'ou!“

„Taky blbej nápad!“ poznamenal brácha.

„No tak, Břeti...“ Maminka neměla ráda tvrdší slova. Od malička nám vtloukala do hlavy, abychom mluvili slušně, vyhýbali se vulgárním nadávkám a oslovovali se rodnými jmény. Občas její výchovný princip slavil úspěch.

„Aspoň ti koupím jízdenku. Stejně bys na ni neměl!“ usadila jsem ho a vítězně pohlédla na maminku, co mému návrhu říká. Přimhouřila jedno oko, dávajíc mi tak znamení, že souhlasí.

Přinesli čtyři baňaté sklenky, na jejichž dně se převalovalo trochu zlatitého koňaku. Významně jsem ukázala prstem na ubrus před sebe, aby snad číšník nepostavil napoleonku na nesprávné místo. Sevřela jsem ji pevně oběma rukama.

„Tak na zdraví těch, co nemohou pít!“ zvedla jsem ji, když číšník odešel. U našeho stolu nepil táta a papoušek.

„Za rok tu budeme, Ivanko, oslavovat vás!“ připomněla maminka budoucích dvanáct měsíců, které dívce scházely do skončení studia.

„Do té doby...“ zapochoybovala o svých vyhlídkách Ivana, zaklonila hlavu a nechala si na jazyk stéci poslední kapičku koňaku. Potom si zřejmě uvědomila, že působí dojmem notorického alkoholika, a skleničku postavila zpět na stůl a sepjala způsobně před sebou ruce.

„Co do té doby,“ namítla maminka. „Rok uběhne, Břeťa zatím vydělá nějaké peníze...“

„... splatí dluhy!“ poznamenala jsem a výhružně se po bráchovi podívala.

„Časem dostanete byt...“ chtěla dál pokračovat v úvahách o sladké budoucnosti těch mladých naše maminka. Břeťa se ušklíbl: „Časem...!“

„Snad bys nechtěl byt k diplomu?“ ozval se táta.

„No a...?“ trhl rameny bráška.

„Co: no a?“ zvýšil táta hlas. „Ještě jsi nic neudělal.“

„Vyštudoval jsem!“

„To je toho!“

„Pokud vím, tati, tak ty doma diplom nemáš.“

Tátovi jako by někdo místo očí nakreslil do tváře dvě krátké čárky. Nevědomky před sebou zamíchal ve skleničce zbytek džusu, div že nepostříkal ubrus.

„Troubo,“ řekl a na jeho hlase bylo znát, jak se musí ovládat, aby nevykřikl. „Já takovou příležitost neměl.“

„Studovali kluci i před válkou. Někdo mosty stavět musel.“

„Já měl jenom mámu, to víš.“

„To přece není omluva.“

„Nikdy jsem nechtěl nic zadarmo. Ty čekáš, až ti všechno spadne zadarmo do klína.“

„A ty seš, tati, z té generace, co má o všechno zásluhy!“

„Zato vaše generace by z téhle republiky chtěla mít jenom dojnou krávu...“

Už byli zase v sobě. V poslední době se jim to stávalo často. Vlastně pokaždé, když Břeťa přijel z Prahy na sobotu a neděli domů. K hádce jim stačila maličkost. Vadný vypínač mixeru, večerní zprávy v rozhlase,

složené noviny na okně anebo Břetovo ušklíbnutí, když táta ohlásil, že odchází na schůzi.

Maminka musela rázně zakročit.

„Nechte toho!“ okřikla je. Zmlkli, ale dívali se po sobě skoro nenávistně. Rozhovor u našeho stolu začal nápadně pokulhávat.

Napadlo mě, zda se takhle bude bít s tátou i Honza. Taky je paličatý jako Břet'a.

Ještě jsme něco snědli, číšník znovu přinesl čtyři minikoňaky, maminka si povídala s Ivanou, táta usrkával už bůhví kolikátý džus a Břet'a seděl nehnutě na židli a tvářil se uraženě. V půl páté jsme Ivanu dovezli ke koleji, kde bydlela, a pak se jelo domů.

Brácha seděl vedle mě na zadním sedadle, na klíně držel klec s papouškem a zarytě mlčel. Jen mamince se snažil telegraficky stručně odpovídat. Tátu ignoroval, já pro něho nebyla partnerem na úrovni. Málem mi nenechal prohlédnout svůj inženýrský diplom.

3

Pondělní ráno jako by si odskočilo zpátky do letních dnů, posbíralo všechen zbytečný jas a teď ho rozpustile házelo po ospalých ulicích, na ploty, za nimiž se v mírném vánku kolébaly zježené palice jirín, a do kaluží, které tu zbyly po noční přeháňce. Taková rána mám nejraději. Tuším v nich předzvěst dobrého dne.

Šla jsem naší ulicí k autobusové zastávce a měla dost času, takže jsem se mohla loudat a dokonce vylézt na zídku Nožičkovy zahrádky, nahnout se přes plot a utrhnout si žlutou jirinku, jejíž lístky byly pokropeny fialovými tečkami. Nikdo mě nezahlédl, a tak jsem šla zvolna dál, nos vražený mezi lístky květiny, jež nevoněla.

Na křižovatce, kde jsem měla zatočit doleva, nade mnou někdo pronikavě pískl. Zvedla jsem hlavu. Šedivý dům na protější straně ulice byl obehnan lešením. Na jeho druhém podlaží stál Lišák a otvíral skládacím metrem láhev s pivem.

„Ahoj!“ zavolala jsem na něho. Lišák slezl obratně po žebříku až na zem, přišel ke mně a podával mi láhev, abych se napila první.

„Ty máš chutě po ránu!“ zhodnotila jsem jeho žízeň.

„To je tím cementem. Vysychá po něm v hrdle!“ objasnil Lišák příčinu své žízně a polkl několik doušků mírně zpěněného piva.

„Jak to, že jsi tady sám?“

„Poslal jsem mistra pro svačinu.“

„Už teď?“

Lišák se zašklebil.

„Hlad je zlá věc. A žízeň ještě větší. Kam jdeš?“

Vysvětlila jsem mu, že na rozdíl od něho musím bohužel do školy.

„Tě to baví?“

„Občas...“

Pohled na hodinky mě ubezpečil, že mohu ještě dvě tři minuty s Lišákem ztratit.

„Prvotřídní otrava. Umíš čaču?“ Postavil nedopitou láhev na okraj chodníku a zkusil základní kroky jakéhosi tance, jenž v jeho provedení připomínal obřad zaklínačů hadů. Čaču jsem ovládala už od loňska. Upozornila jsem Lišáka na drobné nedostatky v krocích. Mávl kolem sebe velkou rukou a pravil, že ho takové maličkosti nikdy nezajímaly.

Zednický učeň Březina, kterému jsme odjakživa říkali Lišák, přiložil ke rtům hrdlo láhve, trochu foukl a vyloudiv na ní zvuk jako odjíždějící zaoceánský parník, řekl zamyšleně:

„Pro ty zdejší buchy je to až moc dobrý.“

Smolař Lišák stále hledá dívku svých snů. Už asi nehází do řeky láhve s výzvami dívkám celého světa, aby se ozvaly na udanou adresu, hází teď očima po dívkách v tanečních, ale zatím bez úspěchu. Zpravidla odtančí několik povinných tanců, při nichž provádí pokaždé jinou partnerku, a to ho natolik znáví, že se skrývá před mistrovými naháněči na záchodě nebo škemrá na výčepním další pivo.

„Však něco objevíš!“ uklidnila jsem ho. „Musím už letět,“ vzpomněla jsem si a řekla na rozloučenou: „Ahoj!“

Lišák mi znovu podal láhev.

„Napít nechceš, opravdu?“

„Díky...!“ volala jsem na něho už zdálky. Dopil tedy pivo sám, prázdnou láhev postavil na schody a rozvážně lezl po žebříku vzhůru na lešení.

Když jsem doběhla na náměstí, autobus již přijížděl k zastávce.

Na stadion jsem přišla o pár minut později než obvykle. Ředitelka nás zdržela v šatně, zdálo se jí, že naše přezůvky nejsou uloženy dle jejích představ a podle jakýchsi zřejmě neexistujících předpisů. Ostatní už trénovali. Běžela jsem za Skřivánkem, který se stopkami v ruce měřil šedesátku štrekařům, abych se omluvila. Usmál se na mě a řekl, ať se přidám k ostatním koulačkám.

„Víš, co máš dnes dělat?“ zavolal za mnou. Přisvědčila jsem a šla se do šatny převléknout. Ve svém deníku mám přesně rozepsaný tréninkový plán.

U doskočiště stál Honza a širokým smetákem uhraboval písek. Když zvedl hlavu, zamávala jsem mu rukou. Zazubil se, položil smeták k zábradlí a klusal ke mně.

„To je dost,“ vítal mě, „myslel jsem, že už nepřijdeš.“

„Co bych...?“

„Jaké to bylo?“

„Docela obstojný obřad.“ Vzpomněla jsem si na naše hledání Karolina. Srdečně se tomu zasmál.

Došli jsme až ke vchodu do šatny. „Počkáš na mě?“

„Jo!“ souhlasil a začal poskakovat z dřepu do výšky, aby využil chvíle tréninku.

Převlékla jsem se do tepláků a lehké bundy, ze skříně vzala kouli a snad během dvou minut vyšla zase ze šatny. Honza tam stále poskakoval jako pomatený zajíc ve své jamce. Rozběhli jsme se ke svým místům. Honza k doskočišti, já k vrhačskému kruhu. Po tréninku se zase uvidíme.

„Pojď se proběhnout!“ nabídla mi Madla místo dlouhého vítání. Položila jsem kouli do trávy, kývla na pozdrav Olze a všechny tři jsme vyběhly mírným poklusem po vnitřním okraji běžecké dráhy. Skřivánek se po nás ohlédl, ale nic proti naší procházce nenamítal.

Oběhly jsme celý stadion a znovu se vrátily k vrhačskému kruhu.

Sehnula jsem se pro kouli a šla první do betonového kruhu. Zasunula jsem náradí do jamky u krku a zvolna se připravila k vrhu, tak, jak nás to už třetí sezonu Skřivánek děl. Švihla jsem rukou vpřed, koule vyletěla vzhůru a za okamžik s temným žuchnutím dopadla přibližně u značky dvanácti metrů. Pro začátek to stačilo. Mám v ruce jistých třináct metrů. Skřivánek je spokojen a při závodech mě nominuje do družstva žen, třebaže věkově patřím mezi starší dorostenky. V jejich kategorii už nemám v kraji konkurenci. V mém pokoji visí diplom, který jsem dostala na závodech v Pardubicích. Tam jsem letos na jaře překonala krajský rekord starších dorostenek. To nečekal ani Skřivánek. Tehdy poprvé skromně utrousil, jen tak mezi řečí, že by snad jednou ze

mne mohlo něco být. Byla jsem vlastně jedinou z našeho atletického oddílu, kdo byl držitelem krajského rekordu. Nebyl to nepříjemný pocit.

Po mně stoupla do kruhu Madla, pak Olga. Obě házely asi o metr méně než já. Několikrát jsme se vystřídaly, než jsme přešly k další části dnešního tréninku.

Honza mě provázel k autobusu. Nesl mi aktovku a vykládal o svých tréninkových potížích. Všichni jsme věděli, že vyšel z formy. Na posledních dvou kontrolních závodech jasně vybuchl. Takové časy běhal před dvěma roky.

„Co je s tebou, Honzo?“ vrčel Skřivánek. „To tě Jitka tak trápí?“

Omlouvali jsme jeho neúspěšné starty předmaturitními starostmi.

Neúspěchy ho doháněly ke vzteku.

„To chce čas,“ uklidňovala jsem ho, „uvidíš, zase ti to půjde!“

Neměl tyhle medové řeči rád.

„Nech si toho!“ okřikl mě zbytečně hrubě.

Procházeli jsme mlčky úzkou cestou obrostlou z obou stran keři, které už dávno nikdo neošetřoval. Uvědomil si, že přestřelil, a vzal mě jemně za konečky prstů.

„Nezlob se, Jitko,“ omlouval se.

Proč bych se hněvala? Poznala jsem, jak chutná porážka. Naštěstí tomu bylo už dosti dávno. Sevřela jsem mu povzbudivě ruku. Už se mě nepustil. Na starém můstku přes potok mě políbil. Všechno bylo zase jako dříve.

Břeťa nastoupil do svého prvního místa ve Stavoprojektu. Každý den dojíždí do Rybína, naštěstí o hodinu dřív než já. Ráno dupe po kuchyni, z rukou mu vypadávají hrnečky a lahve s mlékem, takže stačí vzbudit celou rodinu brzy po páté. I papoušek v kleci na chodbě na něho volá podrážděně: „Fdantíku, Fdantíku... Ivanka není doma!“

V polospánku slyším, jak se na něho bráška utrhne:

„Ty si trhni nohou, prevíte!“

Přitáhnu si peřinu až k nosu a blaženě dospávám další hodinku.

Příští praxe na chirurgii. Naše roztomilá pětka doplněná Milenou Bujárkovou. U její maminky šijeme šaty do tanečních. Milena patří k těm zázrakům přírody, které bez větší námahy ovládnou látku z fyziky, matematiky, jazyka latinského a všech dalších únavností a stačí přitom chodit do kursu vaření, hraje závodně košíkovou a jen tak bokem studuje angličtinu. Je pravda, že se zdá, jako by její tělo bylo složeno z menších a větších kvádrů, krychliček a špalíků, není na ní nic žensky něžného, i hlas jako by předčasně zestárl, o to víc si však ceníme jejich soudů o lidech, kteří nás obklopují.

Protože se máme dnes zúčastnit poprvé lékařské vizity, připravujeme s Andulou a Milenou převazový vozík a všechny nutné pomůcky. Ostatní spolužačky uklízejí pokoje nebo myjí pacienty, abychom do půl deváté všechno stihly. Staniční sestra dnes výjimečně děvčatům na pokojích pomáhá.

Na židli u okna, napůl zastíněn vozíkem s nástroji, sedí nemocniční zřízenec Kropáček, srká černou kávu, kterou mu staniční brzy ráno uvařila, prohlíží nám nohy a neustále tvrdí, že na světě je plno krásnejch věcí, a tady v nemocnici člověk vidí taková chroupátka, že snad kvůli tomu vůbec nepůjde do penze.

„Co byste nešel, pane Kropáček,“ řekne Milena, „aspoň sem dají nějakého mladíka.“

„A co bude se mnou?“ namítne zřízenec a utře si koutky bezzubých rtů.

„Za vámi budeme chodit k vám domů!“ navrhně Andula a položí na stolec dva páry gumových rukavic a tubu vazelíny.

„Jo... to by vás bába hnala!“

„Přece nechcete, pane Kropáček, říct, že už jste dědeček!“ škádlí ho Milena.

„Aby ne. Dokonce trojnásobnej!“ chlubí se.

„Aáájjééé...“ Milena mávne rukou. „Tak to jsem nevěděla. Pane Kropáček, vždyť vy jste vlastně odečtenej člověk.“

Stařík přimhouřil lišácky oči a znovu se napil káfička.

„A to jsem vám, holky, už říkal, jak ti dva šli sami do lesa?“

„Nee...“ zvolaly jsme najednou. Pochopitelně jsme ustaly v práci, neboť vtipy pana Kropáčka je nutné vyslechnout co nejpozorněji. Opřela jsem se pohodlně zády o příruční lékárnu. Pan Kropáček si zapálil cigaretku.

„Tak to šli dva takhle do lesa a ten kluk najednou povídá, miláčku, co kdybych...“

A konec!

Na ošetřovnu vrazila Jandová. Ve zlomku vteřiny odhadla situaci a setřela nás, jak si to představujeme takhle lajdat, když dobře víme, že za pár minut začne vizita. Nevynechala ani starého Kropáčka.

„Když chcete, pane Kropáček, děvčata zdržovat, tak se raději přesuňte někam jinam. Mají dost práce. A vy je zdržujete!“

„Ale paní učitelko...“,“ omlouval se Kropáček. „Vždyť stihnou všechno. To jsou šikovné holky!“ Přesto vzal šálek s nedopitou kávou a louдал se na jiné oddělení.

Jandová zkontrolovala naše přípravy. Naštěstí shledala všechno v pořádku. Mrkla jsem významně po Mileně. Ta se zatvářila za učitelčinými zády jako blbeček, je-li pochválen, ale hned změnila výraz tváře a přehnaně zdvořile se otázala, zda máme čekat, nebo jít pomoci spolužačkám. Dostaly jsme pokyn zůstat na místě. Volného času do začátku vizity jsme mohly využít tím, že připravíme použité nástroje ke sterilizaci. Tuhle práci jsme braly. Pořád příjemnější než pařit v kumbále bažanty.

Primář chirurgického oddělení Hejna je obstarožní elegán s pečlivě vymačkanými vlnami na šedivých vlasech. Vede dlouhé procesí na třístajedničku. Vpředu on, s hlavou jakoby zamyšleně skloněnou k zemi, o dva kroky za ním doktorka Janáčková a doktor Střihavka, oba s rukama hluboko ponořenými v kapsách plášťů, vrchní sestra a Jandová a potom nás šest, ukázněně seřazených po dvojicích. Jdu s Andulou poslední.

Vcházíme do prvního pokoje. Primář zdraví pacienty a zastaví se u prvního lůžka. Obvyklá otázka:

„Jak se cítíte, pane Vitešník?“

Známý psychologický trik: primář oslovuje pacienta jménem. A to u něho vzbuzuje důvěru. Vůbec si nevšiml, že se lékař nejprve podíval na jeho štítek s teplotami. Pan Vitešník je třetí den po operaci žlučníku, je pobledlý a oči se mu propadávají v temných jamkách.

Doktorka Janáčková mu jistým pohybem strhla z břicha širokou náplast, která mu zakrývala ránu. Sklonili jsme se nad postelí a pozorovali nejen fialovou čáru řezu, ale i dlouhé prsty primáře Hejny, jak se s citem dotýkají pacientova těla.

V pokoji naprosté ticho. Jen z postele u okna se ozývá tlumené nařikání jiného pacienta.

Primář nařídil infúzi a nějaké injekce.

Procesí se posune o dva metry doprava.

„Pan Kudrnovský. Copak vám schází?“

„Pivo, pane primáři!“

„Cítíte bolesti?“

„Ne...“

Pan Kudrnovský byl zbaven slepého střeva. Jeho kulatá tvář září spokojeností. Primář se podívá na ránu a nadiktuje vrchní sestře, aby pana Kudrnovského zítra ráno propustila z oddělení. Pacient se blaženě usmívá. Už je zas o několik metrů blíž k pultu piva.

Další žlučník, pak jedna zlomená noha, slinivka břišní, tady, sestro, pečlivě sledovat dietu, pane Vavřínek, žádné přilepšování, to byste si mohl ještě víc ublížit, rozumím, pane primáři! a postel u okna. Pacient se ani nenamáhá, aby se podíval na tak početnou návštěvu. Skrčen na levém boku, příkrývkou přitáženou skoro až na uši, z polštáře přesahujících jen černé kudrnaté vlasy.

Vrchní sestra se dotkne jeho nohy zamotané v dece.

„Vstávejte, probud'te se...!“

Muž pod příkrývkou zasténal a nepatrně otočil hlavu.

Ne... málem bych vykřikla.

Vždyť je to Bohoušek! Náš učitel tělocviku z devítiletky. Andulina velká tajná láska! Ten, který nás kdysi dovedl k vítězství při okresním

přeboru ve vybíjené. Šťouchla jsem loktem do Anduly. Až teď si Bohouška všimla. Prudce zvedla ruku k ústům a hryzla se do konečků prstů.

Primář se nad něho naklonil.

„Jak se daří, pane Janák?“

Bohoušek k němu obrátil své černé oči.

„Umřu...!“ zaskuhral.

„To snad ne,“ poznamenal primář a neznatelně se usmál. „Dal se vám na pochod ledvinový kamínek, to je bolestivá záležitost.“

„Jaujajajaja...“ potvrdil jeho slova Bohoušek a zaryl tvář do polštáře.

„Teď byste měl poskakovat po schodech, abyste ten kámen sklepal!“ radil primář Hejna.

„Když mě to bolí...!“ Bohoušek naříkal jako malé dítě. Tvářil se přitom tak zoufale, že jsem div nevyprskla smíchem. Pohlédla jsem na Andulu. Nápadně zbledla. Ledvinový záchvat začala prožívat solidárně s Bohouškem. Trochu se uklidnila, když primář předepsal utišující injekci a další láhev glukózy do žíly.

Na chodbě povzdechla:

„Chudák... víš, jak musí trpět?“

„Taky se nás něco natrápil na náradí!“ připomněla jsem kruté chvíle v tělocvičně.

„Jestli Bohoušek opravdu umře...“

„Bud' klidná, jak ho znám, za dva dny si už pošle vrchní sestru pro smíchovskou dvanáctku.“

„Jsi surová...“,“ řekla vyčítavě.

„Sestra má mít srdce lva a ruku ženy!“ pronesla jsem skoro slavnostně a dodala, že ho po vizitě navštívíme. Vděčně se na mě usmála.

Vpochodovali jsme do pokoje. Hej hou, hej hou...

Na ženském pokoji pícháme s Andulou podkožní injekce. Jandová sleduje každý náš pohyb. Je naprosto klidná a snaží se, aby svou jistotu a rozvahu přenesla i na nás. Tiše nám radí, jak si počínat. Ve školní pracovně jsme všechno mnohokrát probraly. A přece teď, když bereme do ruky injekční stříkačku a odstříkneme trochu nahnědlé kapaliny, ruce

se nám chvějí. Začínám u paní Strnadové. Dostane tři mililitry eucoranu. Natáhla paži, abych mohla přetřít budoucí místo vpichu dezinfekcí. „Jen se neboj, holčičko!“ pošeptá mi do ucha, protože ví, že se tuhle práci teprve učíme. Bez obtíží jsem jí zavedla jehlu pod kůži a stlačila píst. V pořádku. Jandová mě tiše pochválí. S úlevou dlouze vydechnu.

Andula si přenesla podnos k vedlejšímu lůžku.

Dokázala zapomenout na úpějíciho Bohouška a soustředila se jen na prováděný úkon. Je šikovná. Andule se vlastně všechno daří.

Na další posteli leží paní Slámová. Pilníčkem přeřízne hrdlo skleněné ampulky a opatrně nasává roztok do stříkačky. Najednou slyším, jak paní Slámová říká:

„Sestřičko, já bysem radši, kdyby mi tu injekci píchla ta druhá.“

Trhnu sebou a podívám se na Jandovou, která stojí vedle mne.

„A pročpak, paní Slámová?“ zeptá se přísně.

„Ta má ručičku přece jen lehčí...“, usmívá se pacientka sladce.

Andula po mně šlehla pohledem. Sklonila jsem hlavu a cítila, jak se mi do tváře valí krev. Nejdřív jsem chtěla se vším praštit a utéci z pokoje. Babizna protivná, vůbec si neuvědomuje, jak mi ublížila.

Pochichtává se na posteli dál.

Pak jsem se rozhodla. Podala jsem připravenou stříkačku Andule.

Ale právě tehdy jsem na svém rameni ucítila dotek učitelčiny ruky.

„Paní Slámová,“ zvýšila hlas, „vy si nebudete předpisovat, od koho dostanete injekci, rozumíte? A to, co jste právě provedla, se mezi slušnými lidmi nedělá. I mládí si zaslouží trochu ohledu. – Běž, Jitko!“

Teprve teď znovu svésila ruku.

Zatnula jsem zuby a šla k pacientčině posteli. Andula mi asistovala. Odhrnula ženě rukáv noční košile a potřela tamponem paží. V naprostém tichu jsem Slámové píchla kofein. Zahuhlala něco, že děkuje.

Když vycházíme z pokoje, požádám tiše Jandovou, abych se mohla vrátit na ošetřovnu. Souhlasí a do vedlejšího pokoje jde už jen s Andulou.

Povolání zdravotní sestry je krásné, ale není snadné. Vyžaduje celého člověka. Člověka zdravého a statečného, člověka, který má rád život

a lidi. Obětavost, taktnost, rozhodnost, přesnost, statečnost, poctivost, trpělivost a laskavost by měly být hluboko a pevně zapsány do srdce každé sestry, opakuji si v duchu to, čemu nás ve škole učí. Sedím na židli, kde ráno popíjel starý Kropáček svou kávu, a vůbec nemám chuť do práce. Dívám se z okna přes neklidné vrcholky stromů v nemocničním parku, přes střechy domů daleko do dálky zšedlé kouřem z továrních komínů a přemýšlím o tom, zda jsem se rozhodla správně. Marne teď pátrám, co bylo hlavním podnětem k podání přihlášky na zdravotní školu. Rozhodně to nebyl obdiv k bílému čepci a modrým šatům s límečkem, které teď musím pokaždé před praxí doma pečlivě žehlit.

V rodině naštěstí také nikdo nepobíhal mezi zdravotním střediskem a nemocnicí. Spíš mě na tomhle povolání lákal onen neustálý boj s nemocí, s časem, vzrušení před každou operací, hodně mi to připomínalo atmosféru našich závodů. Ale tím největším závažím, které asi překlonovalo mísky mého rozhodování na stranu, kde čekala bíle povlečená lůžka, emitní mísky s použitými nástroji, sádrové obvazy, ale i krev zraněných lidí, to byla Andula. Jednoduše jsme se na této škole smluvily, rodiče nám podepsali přihlášku, a protože jsme jakýmsi zázrakem nepropadly sítím přijímacích zkoušek, máme teď fantastickou příležitost píchat podobným dámám, jako je paní Slámová, podkožní injekce.

Baba! úplně mi zkazila náladu. Paní Strnadová injekci ani necítila. Milostivá paní si pochopitelně přeje někoho s jemnější ručičkou.

Trpělivá a laskavá... Myslela jsem, že mě klepne pepka. Třeba se opravdu pro povolání zdravotní sestry nehodím. Ale dokázala jsem se ovládnout. Neřekla jsem ani slovíčko. Mlčela jsem jako mnohokrát, když mi při závodech rozhodčí naměřili o pár centimetrů méně.

Učitelka se vrátila na ošetřovnu. Za ní vešla i Andula nesoucí v obou rukou podnos s použitými injekčními stříkačkami. Jandová si myla u vodovodu ruce.

„Už jsi klidná?“ stočila ke mně hlavu a na rtech se jí objevil jeden ze vzácných úsměvů.

Vstala jsem ze židle a šla pomoci Andule uklízet nástroje.

„Ano...“ odpověděla jsem a uhnula pohledem. Trochu jsem se za své chování styděla. Ale přání paní Slámové mě zaskočilo zcela nepřipravenou. Nikdy bych nečekala, že někomu v nemocnici bude vadit těch pár kilo, které snad mám navíc.

„Máš aspoň zkušenost, co můžeš od některých pacientů čekat!“

Zvedla jsem oči od stolku, na nějž jsme pokládali části rozebraných stříkaček.

„Od pacientek!“ zpřesnila jsem její slova.

To byla pravda. Všechny holky ve třídě se shodují v tom, že se jim praktikuje na mužských pokojích daleko lépe. Pacientky provázely zpravidla každý náš pohyb se záladnou kritičností. Ale na jazyku cukerin. A to nás štvalo.

Jandová tu malou opravu přijala.

„Líbila ses mi, že ses hned nerozsypala!“ řekla a sáhla pro čistý ručník, aby si otřela důkladně ruce. Snad vycítila, že zrovna tohle teď nutně potřebuju slyšet.

Vděčně jsem se na ni zazubila.

Po svačině odběhla Andula potěšit dobrým slovem Bohouška.

Vrátila se s rozzářenýma očima.

„Dostal kapačku a je mu líp!“ jákala už zdaleka. Chtěla mi o něm vypravovat, snad nějaké podrobnosti o průběhu ledvinového záchvatu, ale odbyla jsem ji mrzutě:

„To se mám kvůli šutrům tvýho Bohouška zbláznit?“

Zaraženě zůstala stát uprostřed chodby. A její úsměv na rtech mizel závratnou rychlostí.

„No prosím, já tě nemusím unavovat!“ trhla ramenem a odběhla do kumbálu, aby pomohla Lence rovnat na police porcelánové mísy.

Teď jsem zase zazářila já.

Radši bych držela pár facek. Ale já měla najednou pocit, že musím někomu ublížit. Odnosla to má nejlepší kamarádka.

4

Ze všech lidí mám nejraději zubaře, fotografa a švadlenu. Hned jak mi skončila škola, musela jsem pádit na náměstí, kde na mě u brány čekala maminka. Jakmile mě zahlédla, žádné láskyplné objetí a hurá k Milenině mamince. Paní Bujárková je opravdická švadlena a si je mi šaty do tanečních. Výsledek bývá vždy ucházející, ale to, co vytrpím při zkouškách, kterých bývá požehnaně, není možno přirovnat k žádnému jinému utrpení. Možná že by si maminka dodala odvahy a spíchla mi nějaké šatky sama, ale je bohudík natolik kritická ke svému umění, že raději svěří látku profesionální švadleně. Ostatně si je vědoma mých zajímavých proporcí. Vyjedeme výtahem do pátého patra paneláku, který ztratil tvář, a zmáčkneme tlačítko zvonku. Otevře nám Milena, vykulí překvapeně oči a pozve nás dál. V úzké chodbě mi nenápadně pošeptá, abych se s maminkou příliš dlouho nebavila a přišla co nejdřív do jejího pokoje. Jdeme do velkého obývacího pokoje a dáváme pozor, abychom na konci předsíně neshodily z police starý kafemlejnek a hmoždír.

Paní Bujárková je postavy malé, ale její jazyk se podobá poslednímu typu rychlopalného děla. Přivítala nás jedinou větou, v níž se stačila svěřit, kolik má teď v taneční sezoně práce, vzpomenout těch překrásných fialových šatů, které mi šila loni, předvést své dva poslední modely, jež visely na ramínku na klíčkách oken, postesknout si, jak je to dávné, co jsme byly v kočárku, a teď starosti, starosti. Přitom měla plná ústa špendlíků, které po jednom vytahovala a zapichovala do záhybu sukně své první dcery, Mileniny sestry.

Znaly jsme se. Zdeně už bylo devatenáct, pracuje jako sekretářka ředitele komunálních služeb a má všechno to, co Mileně schází. Přesněji řečeno: 98, 59,75, jemně odbarvená blondýnka se zajímavými ústy a odvážně vyklenutým obočím. Perfektní nohy a dráždivě línou chůzi. Díky maminičtě péči vždy dokonale oblečena. Místo mozkových závitů výživnou krmivovou směs, což ovšem na první pohled není vidět, a po-

chybuji, že by právě tento nedostatek mohl některému ze zákazníků komunálních služeb města Rybína vadit.

Zdena, jak tvrdí její maminka, má vážnou známost s budoucím inženýrem ekonomie, musí však bohužel se svatbou čekat, přestože maminka by si už tak ráda nad ní na radnici zaplakala. Pan inženýr ekonomie bude končit teprve příštím rokem a navíc musí na rok na vojnu. Trochu kruté vůči milující matce.

„Co tomu říkáte?“ načechrala paní Bujárková v rukou bohaté záhyby budoucích šatů. Nemohly jsme říci nic, protože nás nepustila ke slovu. Dostalo se nám ovšem důkladného poučení, že se jedná o odpolední šaty, které si Zdeni vezme na okresní konferenci pracovníků komunálních služeb, kde bude zřejmě jako jeden z nejlákavějších exponátů. Trpělivě jsme tedy kývaly obě hlavami jako formanští koně, když zrovna táhnou do vrchu plný vůz sudů.

Zdena dál stála uprostřed pokoje s jednou rukou nalomenou, aby jí matka navlékla rukáv, a krásně se usmívala. Seděly jsme na pohodlném gauči mezi nastříhanými díly zcela jiných šatů a trpělivě vyčkávaly, až na sebe ozdoba rodiny oblékne dlouhý župan a paní Bujárková přinese z vedlejší místnosti mé nové šaty.

„Krásné...“ vydechla maminka a přistoupila k nim ještě blíž, aby si je lépe prohlédla. Mezitím jsem se svlékla. Paní Bujárková obrátila několikrát ramínko s šaty v ruce. Odpolední slunce, které se ukázalo nad střechami protějších domů, se o ně otřelo a rozzářilo na nich drobný stříbrný tisk. Velice opatrně jsem si je oblékla. Ujdou! zhodnotila jsem je v duchu. Na Labutí jezero bych se asi neodvážila, ale při zítřejších tanečních se mezi ostatními postiženými snadno ztratím. Rozhodně v nich nevypadám jako kombajn po generálce.

Mohly být trochu kratší. Řekla jsem to mamince. Také to viděly. Paní Bujárková je ze mne servala a hned se dala do práce. Šla jsem za Milenou. Její půvabná sestra zůstala sedět v křesle s nohama stočenýma elegantně na stranu, jak to vídávala v módních časopisech, a mlčky pozorovala obě ženy. Byla způsobná a jistě činí své matce jenom radost.

Stiskla jsem tiše kliku a škvírou strčila hlavu do pokoje.

„Můžu...?“ zeptala jsem se zdrženlivě. Milena se rozvalovala na pohovce mezi barevnými polštáři, lesklým staniolovým obalem po čokoládě, rozečtenými knížkami a hromadou ohryzků z jablek.

„Že váháš!“ zvala mě dál. Nohou odkopla jeden polštář, abych se vedle ní mohla pohodlně posadit. „Vem si!“ přisunula zbytek čokolády.

Odmítla jsem. Rozhlédla jsem se po pokoji. Tři stěny byly až ke stropu polepeny plakáty z automobilových závodů, výstřižky závodníků v pestrobarevných přilbách, nad pracovním stolkem viselo několik firemních vlaječek. Dřevěná konzola na záclonu byla pobita klubovými odznaky vytepanými z kovu. A pokaždé když se Milena ráno probudila, padl její první pohled na Matru 8TX, svůdně se třpytící na obrovském plakátě proti jejím očím. Být Milena klukem, už asi dávno bezpečně jezdí formuli 1.

Natáhla ruku k poličce za hlavou a popaměti stiskla tlačítko magnetofonu. Hned se ozvala příjemně rytmická hudba.

„Musíš čekat?“

„Hm...“

„Jak ti to ušila?“

„Ujde to. V čem půjdeš?“

Hodila širokou bradou k jediné skříni, která stála v místnosti.

„Nové šaty?“

„Myslím...“, řekla znuděně. Vůbec se nenamáhala, aby se s nimi pochlubila.

„Učíš se?“ dotkla jsem se očima několika knížek za jejími zády.

„Jsem vada?“ řekla dotčeně a předhodila mi dvě z nich, abych si přečetla aspoň jejich tituly. Na titulní stránce první se zubil Emerson Fittipaldi, knížka byla psána v angličtině, na deskách druhé jsem překoktala Reparaturhandbuch LOTUS 1975. „A já myslela, že se šprtíš latinu!“ vrátila jsem obě knížky.

„Určitě!“ ušklíbla se. „Hořejší musí pochopit, že *nihil est tam mobile quam ferminarum voluntas, nihil tam vagum!* A že mě nedonutí, abych doma otevřela učebnici!“ dodala výhruzně a nacpala si do úst poslední dva čtverečky čokolády. Bodejť by ji otvírala! Naší hříčce přírody stačí

to, co slyší ve škole. Já bych například takovou větu v latině ze sebe nevypravila, kdyby mi jezdila válcovačka po obou palcích u nohou. Milena to ze sebe vysype jakoby mimochodem a na rozdíl ode mne zřejmě tomu, co říká, také rozumí. Stejně jsem ji ale donutila, aby mi šaty předvedla. Otráveně se zvedla, otevřela skříň a sejmula z dřevěného ramínka skutečně elegantní šaty. Určitě jí budou slušet.

„Těším se, až budeme chodit na čaje. Tam můžeš i v kalhotách!“ Znovu zalehla mezi polštáře. Šaty jsem po chvíli uklidila do skříně už sama. Na vyrovnávacích ramínkách tu viselo celé bohatství. Škoda že je Milena skoro o hlavu vyšší, určitě bych si některé šaty vypůjčila. Třeba tyhle modré nebo tamty žluté s prostříženými ramínky...!

„Ty se máš,“ řekla jsem skoro závistivě, „maminka ti všechno ušije. Pořád máš něco nového...“

Ohnala se velkou rukou.

„Uklidni se, milánku. Jistě víš, že zrovna tohle mě vzrušuje nejmíň. Na šatečky a mejkap máme v naší rodině Zdeničku...“

„Stejně ale...“

„Do čeho mě oblékne, v tom vyrazím. Já jsem spokojená se vším.“ Náhle si na něco vzpomněla a úplně se rozzářila. „Ty, Jitko, víš, co je příští týden?“

„Opáčko z chemie...?“ zkusila jsem hádat.

„Ccc...!“ zasyčela se štítivým odporem. „Jede se Velká cena Monaka formule 1. A naše televize to přenáší!“

„Fakt...?“ sehrála jsem překvapení, abych ji aspoň trochu potěšila. Posadila se na pohovce a vzrušeně mi začala vyprávět o několika posledních ročnících těchto závodů, o vítězích i neslavných bouračkách, znala snad nazpaměť startovní listinu i zákulisní pletichy, ze skříně vyhrabala desky, v nichž měla uloženy výstřižky i ze zahraničních časopisů, a snažila se mě přesvědčit, že letos musí jasně dojet jakýsi Lamberto první. Nedokázala jsem jí odporovat.

Za nějaký čas mě volaly, abych si šla vyzkoušet šaty. Milena mě jen neochotně propouštěla.

„Půjdeš?“ ptám se druhý den Lenky ve škole.

„Ne...“ odpoví tiše a skládá v lavici učení. Přecházíme do posluchárny chemie, která je o poschodí níž.

„Proč?“ chci vědět.

„Tak...“ Zadíám se na Lenku důkladněji. Jako by to nebyla ona.

Je bledá jako zažloutlý list papíru. Očima neklidně uhnula k aktovce a snaží se zaklapnout její zámek.

„Nikdy jsi nescházela...!“

„Právě proto.“

„Máme se učit tango...“

„Umím je od loňska.“ Chce vyjít z lavice a požádá mě, abych jí uvolnila místo v uličce. „Dovol!“

Ani nápad! stojím paličatě mezi lavicemi.

„Tak to vyval!“ řeknu ostře.

„Babička je nemocná...“ zadrnčí konečně a protáhne se skulinou mezi mnou a zadní lavicí. Stačí mi, abych se jí podívala do očí a vím, že to, co říká, není pravda. Kočár ale pro ni odpoledne nepošlu! Nenápadně se vytratím ze třídy.

Snažím se ještě do sebe nasoukat, že stabilita tělesa v rovnovážné poloze stále je tím větší, čím větší je práce potřebná k uvedení tělesa z této polohy do rovnovážné polohy vratké, ale už od tří hodin je maminka neklidná a neustále přibíhá za mnou s tisíci dotazy týkajícími se dnešních tanečních.

„Rukavičky máš vyprané?“ zavolá mezi dveřmi.

„Mám...!“ ubezpečím ji. Čím větší je tíhová síla, tím je v rovnovážné poloze stále těžiště tělesa níže, pokouším se vnímat řádky v učebnici fyziky, ale ona je zde opět a přikazuje mi:

„Při volence jdi pro Míru Bachůrka!“

„Tos uhodla!“

„Snad slyšíš...?“

„Pěknej debil!“

Maminka ho vezme v ochranu:

„Míra Bachůrek je slušnej chlapec. A hezkej...!“

„Krasavec!“ ušklíbnu se, protože si okamžitě představím dlouhovlasého kluka, před nímž prcháme při každých tanečních, aby si nás náhodou nevybral ke svému dovádění, jež zpravidla končí těžkými pohmožděninami dolních končetin.

„Jeho táta nám nechá dlaždičky!“

„Tak si pro něho běž sama!“ odseknu drze a mumlám polohlasně dál, že stálost rovnovážné polohy podepřeného těla... maminka znovu odejde do kuchyně, kde si žehlí šaty. Vydrží tam dvě minuty a už ji mám za zády.

„A netancuj jenom s Honzou!“

„Proč...?“

„Celej večer? To ani není slušné!“

„Ale...?“ divím se. Tak tohle jsem ještě neslyšela.

Těžiště se přitom přemístí ve svislém směru o délku $r - h$, kde r je vzdálenost těžiště... Zase něco!

„Měla by ses začít strojit!“

„Mám čas.“

„Já už jsem hotova.“

Ohlédnu se a skutečně, maminka si již oblékla nové šaty, je načesaná a dokonce si už rtěnkou namalovala ústa. Zdálo se mi, že jí to sluší víc než tehdy na promoci. Pochválím ji. Ráda to slyší. Ale pak připomene:

„A netlač se tak na kluky!“

„Já se na ně tlačím?“

„Vidím to shora.“

„Něco se ti zdálo, mami.“

„Ba ne, Jitunko. Já mám moc dobré oči...“

Do pokoje vešel táta. Asi nás zaslechl, protože významně podotkl:

„Třeba to jsou teď nějaký nový tance, víš, maminko?“

Smál se přitom tak, že v ústech odhalil propastnou mezeru mezi zuby.

„Uhodl!“ přisvědčila jsem a sklapla učebnici fyziky. Je to hrozné, když vlastní rodiče brání svým dětem ve svědomitém studiu. Začala jsem se svlékat. Maminka mě pozorně sledovala.

„Kam jdeš?“ ptala se, když jsem se kolem ní prosmýkla z pokoje do předsíně.

„Koupat se.“

Zhrozila se:

„To nestihnem...!“ Běžela do kuchyně, aby se podívala na hodiny. Slyšela jsem, jak tam zoufale zaúpěla.

Napustila jsem si vanu plnou horké vody.

Za čtvrt hodinky jsem byla samozřejmě úplně připravena.

„Pro toho Bachůrka běž, to ti říkám!“ připomněla mi znovu důrazně, když už jsme nastupovaly do auta.

„A dál?“ ptala jsem se.

Nechápala. „Co dál...?“

„Myslela jsem, že máš připravený seznam kluků, s kterými mohu tancovat.“

„Abys jednu nedostala!“ krotila mě.

Táta zařadil jedničku a vyrazili jsme k Rybínu.

Honza na nás čekal před hotelem Astra. Spatřila jsem ho už zdálky a rozpaky jsem nevěděla, co s rukama. Vystoupily jsme s maminkou z auta, skoro najednou přibouchly dveře a táta odfrčel zpátky domů. V půl deváté pro nás buď on, nebo Břet'a zase přijede.

Honza nám už běžel přes ulici naproti.

„Dobrý večer...“, usmál se na maminku.

Roztomile mu odpověděla. Kdyby nás ovšem očekával například jistý Bachůrek, určitě by mu maminka podala i ruku.

„Ahoj!“ mrkl na mne.

V pootevřených skleněných dveřích jsme ukázali průkazky a Honza nás odvedl na balkon. Maminčino místo bylo skoro přesně proti sedadlu paní Koubkové. Pozdravily se očima. Svlékla jsem si lehký svetřík a požádala maminku, aby určitě koupila dvě limonády, protože budu mít jako obvykle nesnesitelnou žízeň. Slíbila, že mě nenechá padnout, a mohli jsme odpálit mezi ostatní dolů na taneční parket.

„Myslel jsem, že už nepřijdeš!“ řekl mi Honza na schodech.

„Opravdu...?“ nechtěla jsem věřit.

Vykulil oči.

„Fakt...“

Dole v přízemí jsme se pozdravili s mnoha známými spolužáky, třebaže většina z nich byla v tomto přestrojení k nepoznání. Andula přivlekla za sebou Zahradníka a požádala Honzu, aby ho v sále zahnal na stranu, kde se budou řadit chlápci. Pak se ke mně naklonila a zašeptala tajemně do ucha:

„Koupím mu nádhernou kytku!“

„Komu...?“ zeptala jsem se a myslela Zahradníka.

„Bohouškovi!“ prozradila Andula a zasněně přimhouřila oči.

„Já věřím, že i to mu pomůže.“

„Do hrobu určitě!“ ujišťovala jsem ji. Hleděla na mě udiveně, jako by neuměla pochopit, jak si z tak vážného případu mohu dělat vtipy.

Dav tanečníků za našimi zády zhoustl a tlačil nás do tanečního sálu, kde oslňovalo světlo stovek žárovek. Zahlédla jsem Bělu ve žlutých šatech. Vpředu na sukni měla nápadně prázdné místo, jako by zde něco scházelo. Povzbudivě jsem na ni na dálku kývla.

Ve dveřích mistrův naháněč zástup obratně dělil. My odcházely napravo, pánové otírali sakem protější zeď.

Už tolikrát jsem takhle stála, vždy v druhé řadě přes pravidelné maminčiny protesty, a pokaždé mě rozechvívalo lehké vzrušení, jež nebylo možné přirovnat ani k trémě před velkým závodem, ani v ubíhajících minutách, které nás dělily od matematické písemky. Stále jsem si pokládala jedinou otázku: přijde? V té chvíli jsem neposlouchala mistra, který huhlal na jevišti cosi do mikrofonu a nabádal nás ke vzornému společenskému vystupování. V těch nekonečných vteřinách jsem zakrývala svůj neklid stejně jako všechny ostatní tanečnice křečovitě rozverným hovorem se sousedkami, můj pohled přejížděl jako objektiv kamery protější dvojřad chlapců, poznávám mezi nimi Jirku Černých, Bobana, Láďu Šruma, i Lišák je tu v bezvadném smokingu, s hrdě vztyčenou hlavou, zřejmě mu dost vadí černý motýl, který se mu rozpíná pod bradou, ty dva další kluky neznám, pak Vincourek, ze všech těch

dřev a dřívěk, kteří pro mě chodí, umí tančit nejlíp, vedle něho maličko skloněný Lád'a Hodák, Palas, co jeho táta zřejmě trpí komplexem, že si pořídí bohatou sbírku slepých střev a žlučníků, které odřezal nejmíň už polovině Rybína na chirurgickém oddělení nemocnice, dvojčata Kotalíci, oba v krajkových košilích, a tady, to je přece náš Míra. Míra Bachůrek. Obkládačky, dlaždice do koupelen, cement a krytina. Navíc nohy mamuta a mozek brontosaura.

Stále mě utvrzuje v domnění, že tahle zvířata docela nevymřela. Chudák holka, kterou tenhle netvor dnes uchopí do svých spárů. Být ministrem zdravotnictví, okamžitě ji dám křížkové lázně, aby se vzpamatovala. Neznám, neznám, odečítám další hlavičky a zastavím se u Zahradníka.

Kdysi kdesi jsem četla, že středověké dámy nosily do společnosti malou opičku, aby tak vynikla jejich krása. Podezřívám Andulu, že k podobnému účelu za sebou vodí i Zahradníka. Klasický případ nekňuby.

Potom Honza.

Můj věrný tanečník. Můj rytíř, říkám si hrdě. Je nejhezčí ze všech kluků tady v sále. Tmavý společenský oblek a bělostná košile ještě zdůrazňují jeho atletickou postavu. Je nesrovnatelný s kýmkoli jiným. Snad proto, že je můj. Něco mě nutí, abych přivřela oči, jeho tvář se mi roztává v oslnivé mlze, vychutnávám sladkost oněch tří hlásek, můj, říkám si znovu a čekám, až se z reproduktoru ozve plechový hlas:

„Zadávat, pánové!“

Protější hráz se protrhne a dobře krmení kapřici vyrážejí s proudem proti nám. Mám stále pokušení neotevřít oči, čekat a čekat, nechat se třeba odstrčit, ale prodloužit tu sametovou chvíli bezpečné jistoty. K tomu je třeba velké síly a tu já nemám.

Honza pracuje spolehlivě v klubku ostatních tanečníků, taktika běžce středních tratí ho vynese na špici úderného šiku, otevřu oči, mlha padne na dobře navoskované parkety, ještě se prosmykne skulinkou mezi dvěma dívkami, co stojí přede mnou, a je u mne a říká přesně tak, jak to vyžaduje mistr:

„Smím prosit, slečno?“

Zasunu ruku do rámě, jež mi nabídl.

Chodíme v kruhu kolem sálu jako cvičení lipicáni.

K biblickému vraždění nevinátek zřejmě nevyhrávala hudba.

Proč ale ti d'áblové spustili polku?

Kubouškovi stačí pouhých šest kroků k tomu, aby docválal z jedné strany sálu na druhou. Dívenku v růžových šatečkách za sebou smývá jako utopence.

Andula se namáhá pootočít Zahradníkem.

Bachůrek tancuje sám. Dívka mu nejspíš zapadla v přísálí mezi stoly. Vůbec si toho nepovšiml.

A mladej Palas vyskakuje, jako by mu táta zapomněl vytáhnout z břicha stehy.

Nahoře na balkoně se matky spokojeně usmívají, jak hezky to těm dětem jde.

WALTZ.

Fúúú...

Můžeme se normálně bavit.

„Pořád máš vysokej výskok při startu,“ upozorňuje mě Honza. „Všiml jsem si, že se odpichuješ ze špičky.“

„Já vím...“

„Měla bys víc trénovat odraz z paty.“

„To klidně můžu, ahoj, Bělo!“ hodím za sebe úsměv. Naše Běla tančí s nějakým neznámým hezounkem. Stále jim nevycházejí kroky, občas si musí poskočit, ale Běla září spokojeností. Když je ten kluk ke mně zády, významně se na ni zašklebím. Pochopí a neznatelně se uculí.

„Budeš házet ještě víc!“ pokračuje Honza. Waltz dokonale zvládl, takže se můžeme věnovat i rozhovoru. Občas do nás někdo neurvale vrazí. „Taky krčíš před došlapem levou nohu!“ Připadá mi komické, když se o svých atletických nedostatcích dozvídám právě zde.

„Toho sis taky všiml?“

„To přece vidí každě...!“ diví se.

Narážíme do Anduly. Když nás poznává, nabízí hned tanečníka.

„Nechceš si to vyměnit?“ vydechne unaveně. Zahradník namáhavě funí.

„Ani ne...“ odmítám a šineme se dál.

Při otáčce zvednu hlavu a setkám se s maminciným pohledem. Dává mi najevo, abych si trochu pozvedla šaty. Při polce mi ujel výstřih skoro pod paži. Poslouchám ji jako hodinky. Už jsem zase její vzorná holčička. Honza mě dál přesvědčuje o tom, že musím zlepšit svou techniku vrhu. Jednou se zastavil a chtěl mi předvést správně provedený padavý start. Naštěstí jsem mu v tom stačila zabránit.

Když hudba dohrála, donutil nás taneční mistr, abychom si vyměnili partnery. Přišel pro mne Vincourek. Tancoval přinejmenším tak dobře jako náš táta. Pak ještě valčík, kalypso, mazurka a sladké tango.

Lád'a Hodák, oba Kotalíci, mazurku a tango opět s Honzou.

Přestávka.

Doplazili jsme se na balkon a vypili naráz obě limonády. Vysmrkat, rtěnkou přejet ústa a zase dolů.

Honza mě táhne za ruku k bufetu.

„Pojď, koupím ti chlebiček!“ Nechá mě stát a sám se snaží proniknout k okénku. Připojím se ke skupince dívek z naší třídy. Milena Bujárková předvádí svého bývalého partnera. Umí to dokonale. Roze-směje nás, ale ohlížíme se přitom stejně po klucích, kteří u okénka bojují o chlebiček s bramborovým salátem a průhledným plátkem salámu. Občas se někomu podaří protáhnout mezi hložími rukávů a černých sak pohárek zvětralé limonády.

Od okénka se odlepí Lišák a tvrdě si razí cestu zástupem. Oběma rukama drží podnos, na nějž mu vyrovnali kopici chlebičků, talířky s punčovými řezy, krémové košíčky, čokoládové hřbety i laskonky.

„Berte si...!“ nabízí nám. V ruce svírá ruličku papírových peněz, které dostal nazpět. Zahlédnu mezi nimi několik stokorun. Když mu Běla přidrží podnos, zastrčí peníze ledabyle do kapsy u saka.

„Vezmi si, Jitko!“ stočí podnos ke mně, když už si ostatní dívky vzaly po chlebičku.

„Honza mi přinese!“ ukazují prstem na chlapce u okénka. Lišák se ohlédne, pronikavě pískne, a když se Honza ohlédne, dá mu trhnutím hlavy znamení, aby se dál nenamáhal.

Můj tanečník se nedá dvakrát prosit. Vráť se k nám a bez pobízení si bere chlebiček.

„Ty seš, Lišáku, zkrátka ohromnej grand!“ pochvaluje mého bývalého spolužáka.

Lišák povysune sebevědomě bradu a pronese moudře:

„Kdo nemá na pivo, ať ho nepije!“

Pak se významně odmlčí. Mám dojem, že jsem pochopila pravý význam jeho slov. Určitě to není z něho!

„Takže Honza je odsouzen pít celej život vodu!“ poznamená Milena a zakousne se do čokoládového hřbetu.

„Náhodou...!“ zajede Honza rukou do kapsy a vytáhne desetikorunu složenou pečlivě do malého obdélníčku.

Vyprskneme nad tím jměním smíchy.

„Jestli potřebuješ...“ nabídne se Lišák a také sáhne do kapsy. Když pak roztáhne prsty, je košíček jeho dlaně plný stokorun. „Půjčím ti. Klidně.“ Zapůsobilo to znamenitě. Mé spolužačky vyjekly údivem. Dožívám chuť Lišáka shodit, ale ovládnou se, jsem najednou velkorysá. Proč mu kazit radost? Nestačíme spolykat dobroty na podnose a už námi pochopové smýkají zpátky na taneční parket. Milena si ještě bere na cestu laskonku. Jako by byla bezedná. Určitě by si náramně rozuměla s mým bráchou.

Ozvalo se několik taktů hudby, ještě stále stojíme v obvyklých řadách proti sobě, mistr se znovu chopil mikrofону, tváří se záhadně a čeká, až se alespoň trochu ztišíme. Potom vyhlásí soutěž párů o nejlépe zatančené tango. Sám se přežene vichřice nepředstíraného údivu. Než docela umlkne, dozvídáme se, že porota je složena z mistra a šesti vybraných maminek. První cena: dort se šlehačkou!

„Pánové,“ pobídne ještě mistr, „zadejte si partnerky!“

Prolomená hráz na protější straně, kapřící vyrážejí, přivírám oči, z obou stran do mě narážejí lokty i rameny dvojice, jež se už našly, musím ustoupit o krok dozadu, jinak mě porazí, odpočítávám vteřiny, které scházejí do okamžiku, kdy se z mlhy přede mnou vynoří známá tvář i hlas, který se mi otře o uši, smím prosit, slečno? šest, sedm, osm, devět... konečně:

„Tak jdeme, Jitko!“

Ale to je přece Lišák! Čekala jsem...

Srovnáváme krok s dvojicí před námi a jdeme se postavit do dlouhého dvojstupu před jevištěm. Zatápu pohledem vpředu. Zhasněte lampiony, lampiony, já chci vidět tmu, nepřišel, nepřišel... Pošklebuju se v duchu sama sobě slovy obehnaného šlágru, který si pohvizduje táta, když ho maminka zažene na dvůr, aby umyl auto.

Vpředu není. Jak zatáčíme v rohu sálu a obracíme se čely k jevišti, hodím pohledem dozadu. Je asi pátý nebo šestý za mnou. Vede se s křečoučkou blondýnkou, s níž občas tancuje. Vzpomínám, jak se jmenuje. Jednou jsem se na ni Honzy ptala. Myslím, že Milada Pánková. Nebo Pásková, tak nějak. Milada určitě! Cukrová panenka. Nadýchané sukénky, obstojně štíhlé nožky, výstřih šatů hluboko do zad. Když se usměje, jsou její zuby dokonalou reklamou na pastu Thymolin. O čem se spolu mohou tak srdečně bavit? Uvědomuji si, že se vedle mne Lišák snaží navodit jakýsi vtipný rozhovor. No jasně! Přisvědčím, nevím čemu a křečovitě se zasměju, aby měl Lišák radost.

Stojíme a vyčkáváme, až budeme moci odstartovat.

Balkon každému páru zatleská. Někteří se snaží a pokoušejí se o zájímavé variace. Chudinkové...

Je řada na nás dvou.

Bez zájmu odtančím několik taktů. Lišák už chodí do druhých tanečních, takže se nepotácí jako krácející bagr na stavbě přehrady.

Nahoře několik párů rukou o sebe unaveně tlesklo.

Jdeme se postavit do řady k těm, kteří už tuhle vrcholnou společenskou soutěž absolvovali. Můžeme už klidně pozorovat zbylé snaživce.

Běla odtančila se svým novým objevem. A dobře.

Bachůrek rdousil v několika obrátkách svou tanečnici tak silně, že je mistr od sebe musel odtrhnout. Naštěstí zasáhl včas.

Honza s Miladou!

Stojí v místech, odkud začínají všichni, na pár taktů strnuli v základní pozici s rukama vztyčenýma sebejistě vzhůru. Až teď vpadnou do melodie. Tančí nenásilně, splývají s hudbou, Milada se usmívá, a když jí partner uvolní ruku, podtočí se v elegantním kroužku, pak prudké zakročení a opět jsou u sebe, Honza ji drží pevně za pravou paži, něco jí zašeptá a už v příštím taktu vyjíždí cukrová panenka k další krokové variaci. Hudba jim hraje o něco déle než ostatním, všichni vidí, že Honza s Miladou jsou nejlepší, těžko je někdo z ostatních předstihne.

Bouřlivý potlesk.

Taky třepnu párkrát rukama, aby se neřeklo.

Někdo do mě zezadu nešetrně šťouchl. Andula si drží Zahradníka a pokyvuje hlavou.

„Co má bejt...?“ trhnu sebou podrážděně.

„Já přece nic neříkám.“ Ale polovinou úst se ironicky usmívá. Už se po ní neotáčím. Nakonec si bude myslet, že na Miladu žárlím! Může mi být táááákhle volná. Jako by nemohl Honza tancovat s jinou holkou. Snažím se předstírat, že jsem zaujata výkonem ostatních párů. To, co předvedly, bylo hodno spíš politování než soucitného potlesku.

Kratičká přestávka a vyhlášení vítězů.

Čekala jsem to!

Mistr Novotný zve do středu sálu nejúspěšnější pár.

Honza s Miladou se uklánějí, jeden z naháněčů jim přináší dort. Honza je na okamžik v rozpacích, neví, co s dortem a kam s tanečnicí, ale je roztomilý, jako bývá vždycky. Zatínám zuby, abych zadržela slzy. A tleskám stejně jako druzí, když vítězové středem sálu odcházejí s dortem do společenské místnosti vedle šatny. Hudba začíná hrát i pro nás ostatní. „Pojd'...!“ pobídnu Lišáka a tančíme waltz.

Teprve po třetím tanci pro mne Honza přišel. Oči mu zářily od neustálé chvály a poklepávání po rameni.

„Smím prosit, slečno?“ řekl žertovně jako vždycky. Položila jsem ruku na jeho rameno, druhou mi lehce svírá ve svých prstech. Dívám se mu přes rameno a před očima mi plují nadýchané šaty všech zdejších popelek, žádné nejsou ty nejkrásnější, protože všechny jsou jenom krásné. Mlčím.

„Co je ti?“ všimne si mne a snaží se mi podívat do očí.

„Nic.“

Nadechne se: „Ty se zlobíš?“

„Ne...“ odpovím a mechanicky pohybuji nohama. Asi třikrát se beze slova otočíme, než znovu řekne:

„No tak jsem šel tancovat s Miladou!“ vyhrkne podrážděně. „Já ti nic nevyčítám.“

„Ale vztek máš!“

Teprve teď se mu podívám do očí. „Budeš se divit,“ lžu a lžu, „ale ani trochu.“

Zdá se, jako bych ho uklidnila. Pousměje se a nadhodí spíš jako v žertu: „Milada je vysloveně soutěžní typ. Musel jsem...“ Přeruším ho jízlivě:

„Musel...?“

Ztrápeně povzdechne a zavrtí kudrnatou hlavou:

„No nemusel, když chceš... ale jistě chápeš, že když se jedná o nějakou soutěž, tak je líp...“

Ani teď jsem ho nenechala domluvit. „Zkrátka já bych ti překázela. Ano, chápu!“

„Jitko...!“ zaškemral prosebně, jako by žádal o prominutí. Nevím, co mu mám na to říci.

„Ale na dort tě mohu pozvat!“ vzpomene si na sladkou trofej.

„Nemám chuť!“

„Půjdeš...!“ prohlásí nesmlouvavě.

„Nepůjdu, snad slyšíš. Musím se teď snažit, abych dohonila tvůj soutěžní typ!“ bodnu ho jako sršáň žihadlem.

Urazil se a mlčí. Snadno vydržím čučet mu přes rameno až do posledního taktu skladby. Zastavíme se a on mi znovu nabídne:

„Pojď si vzít dort!“

„Děkuju za pozvání. S Miladou ti jistě bude víc chutnat. Ostatně jen polovina je tvoje!“

Je přestávka. Potvrdily ji čtyři rytmické údery do bubnu. Kolem nás se shluknou známí kluci a nutí Honzu, aby šel s nimi na dort. Vyklouznu mu z rukou a spěchám na balkon k mamince.

Vysmrkám se do malého kapesníčku a skloním se k ní tak, aby mě sousedky vedle neslyšely:

„Pojď domů!“

Překvapeně se na mě podívala.

„Proč teď...?“

„Není mi dobře...“ zalžu a vydržím její dlouhý zkoumavý pohled.

Špičkou jazyka si otře rty, vezme z dřevěného zábradlí malou kabelku, rozloučí se s maminkami po obou stranách, ty se samozřejmě díváš: cože tak najednou? Možná že jim řekne pár slov o mé náhlé nevolnosti a jde za mnou k šatně pro kabáty. Jsem jí vděčna za to, že se nevyptává, proč to zde najednou balím. Podá šatnáře dva růžové lístky s čísly našich kabátů.

V otevřených dveřích vedlejší místnosti zahlédnu, jak se kluci cpou dortem zdobeným čerstvou šlehačkou. Milada uždibuje malé kousky a střídavě jimi krmí sebe i rozesmátého Honzu. Maminka mi podává kabát. Pohlédla týmž směrem do společenské místnosti, pak na mne. Neříká nic.

Jdeme ke skleněným dveřím ve vestibulu. Šedovlasý pan Krčmář nám musí zvlášť otevřít.

Studený vzduch se nám zasekne do plic jako dobře nabroušená sekerka. Pálí to. Ale každé nadechnutí je příjemné. Jako bych cucala větrové bonbony.

Musíme ještě nějakou dobu čekat, než přijede táta. „Vystydneš...“ strachuje se maminka a půjčuje mi svou hedvábnou šálu. Neochotně si ji vážu kolem hlavy.

mlčíme a čekáme dál.

V předsíni jsme probudili Ferdu. Poskočil vylekaně na bidélku a začal vykřikovat:

„Kahrlíku, Kahrlíku. Ivanka není doma!“

„Zalez!“ osopila jsem se na něho a pleskla dlaní do drátů. Papoušek klepl dvakrát zobákem naprázdno a předstíral, že zase spí.

Odešla jsem se svléknout do svého pokoje. Mechanicky jsem rozezpula na zádech dlouhý zip a přetáhla přes hlavu propocené šaty. Ještě kombiné a punčocháky a jdu jen v kalhotkách a podprsence do koupelny, abych si vyčistila zuby. Za sebou táhnu noční košilku.

Maminka volá z obýváku:

„Budeš jíst?“

„Ne!“

„Nevečeřela jsi!“

„Nemám hlad.“ Ještě než za sebou zavřu dveře koupelny, slyším, jak říká starostlivě tátovi:

„Mám o ni starost.“

„Prosím tě...“, uklidňuje ji táta, „ty vždycky se vším naděláš řečí.“

„Jen abys taky nebyl překvapeněj...!“

Táta cinkne sklenkou, do níž si leje z láhve pivo, celý večer musel jako řidič pít jenom vodu s citronovou šťávou, a poznamená: „To mám jít ráno koupit kočárek?“

Vracím se do svého pokoje. Ležím v posteli, kleju a brečím pro Honzu. Ne proto, že tancoval s Miladou, která je třeba půvabnější, určitě krásnější a možná i sympatičtější než já. Nejsem tak domýšlivá, abych chodila nevšímavě kolem zrcadla. A navíc z něho umím číst. Řvu proto, že přišel okamžik, kdy mě Honza nepotřeboval. Najednou poznal, že nejsem ten pravý soutěžní typ. Měla jsem navíc těch pár přebytných kilo. V tanečních nemohu chodit s diplomem přebornice kraje. Komu bych měla dokazovat, že právě trocha masa navíc mi umožňuje házet o dva o tři metry dál než mým soupeřkám. Honza odhadl naše vyhlídky a jako sportovec volil jinou partnerku. Ráda bych se okřikla: ty bláhová, vždyť se tak rozhodl jen pro tu malou chvílku. Pro několik taktů tanga! Ale hlas, jenž je mnohem jistější ve své poťouchlosti, mi našeptává: co

když těch okamžiků přijde víc? A co když budou ještě delší? Není to od Honzy vlastně rána pod pás? Určitě se mi to pokusí dokonale vymluvit. I Andula měla otevřené oči. Tak dobře se spolu známe, že naráz stejnými slovy odhadneme situaci. Naráz řekneme jednu větu. I nové tváře souhlasně rozdělujeme na více a méně příjemné. Ba ne, Andula cítila totéž co já. Naštěstí si říkáme často pravdu!

Nechci ho vidět!

5

Hádají se od prvního dne, kdy Břeťa nastoupil ve Stavoprojektu a žije celý týden po tolika letech s námi, jsou v sobě zakousnuti jako dva buldoci. Břeťa může být sice v pokojíku ještě menším, než je můj, v podkrovní, ale tam nemá ani televizor, ani rádio, cítí se tam příliš sám, a tak mu těch pár krychlových metrů slouží jen k přespání. Je v obýváku, kde se povaluje po gauči nebo čte, poslouchá televizi anebo dospává ranní vstávání. Někdy se zvedne a jde mamince otřít nádobí. Dvakrát taky oškrábal brambory. Zbytek času prohádá.

Maličkost:

V kuchyni krájí táta cibulku na hovězí guláš, který budeme mít k večeři. Tátova specialita, k níž nepouští ani maminku. Ještě tak svolí, aby zadělala na knedlíky.

Sedím u sebe za stolem a melu polohlasně snad podvacáté, že hybridní orbity sp vzniknou hybridací jednoho orbitu s a jednoho orbitu p, přičemž se jedná o dva orbity, které oba vytvářejí chemickou vazbu, tedy věc tak vrcholně důležitou, že může jednou takové paní Slámové pomoci při nadýmání. Všude jsou dveře otevřeny, takže se slyšíme navzájem. Maminka napouští do kastrolu vodu. Když uzavře kohoutek, vzpomene si a prohodí k tátovi:

„Chytili jsme Bartoníčka!“

„Z lakovny?“

„Toho. Pronášel mosazné matice.“

„K čemu je potřeboval?“

„To nevím, ale když se ho Novotný ptal, co to má znamenat, koktal, že mu je tam určitě někdo nastrčil. Jako malej kluk.“

„Hlásili jste to?“

„Samozřejmě. Přece se nenechám zavřít...“

„To ses, mami, teda vyznamenala!“ slyším Břeťu. „Pro pár mizernejch šroubů. Víš, co z toho bude ten chlap mít?“

„Do toho mně snad nic není,“ brání se maminka. Tátovi ještě poručí, aby nakrájel na kostičky housku. „Proč vlastně jsem na vrátnici...?“

A táta:

„Ty bys Bartoníčka nechal klidně projít...?“

„Co by ne?“

„Blázníš? Za chvíli by ti pár takovejch rozkradlo fabriku!“

Brácha se pobaveně uchichtne:

„Po šroubečkách, po matičkách... když je nemůže sehnat v krámě, proč by si je nevzal?“

„To je tvůj názor?“ ujistí se táta. Cibulku už asi dávno dokrájel. Teď hledá v kredenci suché rohlíky. „To z tebe bude jednou vzornej vedoucí, synáčku.“

„Prosím tě, tati, mě laskavě vynech. Já jsem tam příliš krátkou dobu, než abych si mohl dovolit něco říct. Podívej: máma chytá chlapa, kterej si ukradne pár mosaznejch matic. A hned zatepla ho udá na vedení závodu...“

„... udá!“ pohoršeně se brání maminka. Chtěla by Břeťovi něco vysvětlit, ale on ji vzápětí přeruší.

„U nás vyprojektovali zastřešení tovární haly, snad nějakého pobočného skladu. Měla to být střecha složená z jakýchsi plechových jehlanů. A když už měli střechu zvedat, napadlo jednoho obyčejného montéra zeptat se stavbyvedoucího, kolik asi sněhu může taková stanová střecha unést. Tomu to taky nedalo, šel se podívat do plánů a tam zjistil, že u nás v příštích sto letech nesmí padat sníh. Ten slavnej projektant totiž tuhle eventualitu vůbec nevzal na vědomí. A když to u nás chlapi spočítali, tak dospěli k závěru, že už třicet centimetrů sněhu je pro tuhle stavbu kritické množství. To je pořádek, tati, co?“

Pár vteřin bylo ticho. Táta zřejmě přemýšlí, jak Břeťovi odpovědět. Konečně pronesl váhavým hlasem:

„Mezi projektantem a tím montérem, který měl střechu zvedat, asi někdo ještě byl.“

„To ano. Ale znáš, tati, tu písničku: Já ne, já ne, to ty, to ty? Jo? Tak ta se teď zpívá u nás ve Stavoprojektu. Je náramně oblíbená.“

„Já to, Břeťo, u vás neznám. Ale myslím, že do zpěvu tam brzo někomu nebude. A rozhodně nebude sám!“

„To je sice možné,“ připustil Břeťa, „ale zatím jenom noty a trsátka ke kytarám stály osm milionů korun!“

„To snad ne...“ užasla maminka.

„Ale ano. Tak tyhle věci zase máme spočítány moc dobře. Tak co tomu teď, tatínku, říkáš, no?“

Pravidelné klepání nože, jak jím táta krájel rohlíky, docela ustalo. Dovedu si představit, že si teď oklepe důkladně ruce, pro jistotu ještě otře do utěrky, pak si zapálí cigaretu, přestože to maminka nemá v kuchyni ráda. Vůně tabákového kouře se připlazila přes několik prahů až ke mně.

„Možná že zrovna ty, Břeťo, bys tu konstrukci spočítal správně. A mohlo by napadnout sněhu na dva metry. Ale bohužel si ještě nedovedeš spočítat, že těch pár mosaznejch matic v Bartoníčkově aktovce schází právě do té vaší střechy!“

„Jak to... tam přece...“ nechápe bráška. Táta ho zarazí. „Počkej, chlapečku, nech mě domluvit. Kdyby u vás, ve Stavoprojektu, se taky občas lidem podívali přes rameno na rýsovací prkno a nepřivírali oko nad tím, že nějaká ta čára ujíždí, asi by už ta střecha dávno stála. Pohodlíčko, vid'? Nepálit si prstíčky! A hlavně si zdůvodnit to, co se nám zdá obtížné!“

„Nechtěl bys to, tati, u nás vzít?“ řekl Břeťa zbytečně drze. Táta se kupodivu neurazil.

„Ne, synáčku,“ pokračoval stejně klidně, „mně stačí problémy s Monitexem. Tam já pořádek mám!“

„Taky tě lidi milujou...!“ nadhodila ironicky maminka, jako by se chtěla přiklonit na synovu stranu.

„Já nechodím do práce kvůli tomu, aby mi někdo vyznával lásku. Na to tam nejsme. A přesně vím, kdo mě v oddělení nemůže ani cítit. Divím se, Břeťo, že můžeš takhle uvažovat!“

„A proč ne...?“

„Buď to ti o něco v životě půjde, anebo...“

„A já... školeníčko!“ povzdechl bratr. Ozvala se temná rána. Zřejmě dopadl unaveně znovu na gauč.

„Potřebuješ ho!“ nedal se odbýt táta. „Myslíš si, že když máš diplom, že jsi sežral všechnu moudrost!“

„A to ne... ti moudří jsou přece o třicet let starší!“

„Troubo!“

„No tak, táto!“ okřikla ho maminka.

„Prosím tě,“ ospravedlňuje se táta, „tobě to samozřejmě vůbec nevadí, že tak krátkozrace uvažuje zrovna tvůj kluk, vid’!“

„Co na mě křičíš?“

„Já na tebe nekřičím. Já jen nemohu pochopit, že absolvent vysoké školy může myslet jako primitiv. Chodíš a máš klapky na očích jako drožkářská kobyla!“

„Nechte toho! Ty musíš pochopit, že je Břet'a mladej...“

„A blbej...!“ uleví si táta. Dlouho se ovládal.

Tři vteřiny poté bouchnou dveře a na schodech je slyšet kroky. Uražený Břet'a odchází nahoru do podkroví trucovat. Že je náš Břet'a blbej, to táta přehnal. Ale jinak s ním musím souhlasit, i když se třeba jindy přikloním k bráškovi.

Znovu se očima přidržím několika řádků učebnice a do večere si hlasitě namlouvám, že všechny látky, u kterých orbity středového atomu jsou v hybridním stavu, mají prostorové uspořádání pravidelného čtyřstěnu, například CH_4 , NH_4 , CF_4 , a PH_4 . Vy si, paní Slámová, ani neumíte představit, jak se vám díky našim znalostem zlepší krevní oběh. Možná že si právě díky tomu necháte píchat injekce i od vyšší váhové kategorie.

Guláš se jedl za křečovitěho mlčení. Pro Břet'u musela maminka dojít a dlouho ho přemlouvat, aby šel dolů papánkovat. Tvářil se sice u stolu jako Babinský, ale přesto splivl osm koleček knedlíků. On jediný jedl z hlubokého talíře.

„Máš hezké oči!“

„To se ti jen zdá.“

„Nezdá, vím to. Máš taky krásné rty. Můžu tě políbit?“

„Někdo nás uvidí...“

„Cítím pomeranče...“

„To je přece rtěnka.“

„Ne, to jsi ty. Podej mi ruku.“

„Je mi chladno...“

„Podej mi ruku. Vlasy ti voní sluncem.“

Tak ráda bych to od Honzy aspoň jednou slyšela.

V šatně se převlékáme do svých stejnokrojů. Zatím máme jen věšáky. Příští rok, to už budeme ve třetím ročníku, nám přidělí skříňky. Proběhla jsem branou nemocnice dvě minuty před půl sedmou. Z okénka vrátnice na mě volal starý Kropáček:

„Snad jsi nezaspala, Jitko?“

„Kdepak, pane Kropáček,“ zatřepu mu místo pozdravu ve vzduchu rukou, „autobus měl zase zpoždění!“

„Pospíchej! Budeš už poslední!“

Měl pravdu. Šatna je plná, zbyl na mě věšák vedle Stáni. Chlupaté nohy strkal do nohavic bílých kalhot.

„Ahoj,“ pozdravil mě a maličko pokrčil nos, takže mu brýle poskočily. Postavil se a důkladně si zavázal tkanici kolem pasu. Začala jsem se převlékat.

„Ty prej chodíš s Blankou Ponikalskou,“ řekla jsem, co si povídaly ve třídě holky. „A co má bejt?“ nepřímou potvrdil, že na té zprávě bude asi něco pravdy. Vlezl rukama do bílého pláště. Opravdu vypadal jako doktor.

„S tou mrňavou?“ potřebovala jsem si dívku upřesnit.

„Tak mrňavá zas není!“ bránil ji. Chvatně si zapínal knoflíky, jako by chtěl co nejrychleji vypadnout.

„Byli jste tancovat?“

„Samo...“

„A tam jste se...“ naznačila jsem rukou jakýsi pohyb, jímž jsem chtěla vyjádřit názorně náhlé splynutí jejich duší.

Přes stěnu věšáků vystrčila Milena hlavu.

„Ale budeš teď, Stáňo, muset chodit na rande s cihlou!“ pronesla vážně. Nechácala jsem ani já. „Aby sis Blaničku podložil, až jí budeš chtít dát puslu!“

Obě jsme se zasmály. Stáňa po nás sekl vzteklým pohledem a jediným slovem ohodnotil naši inteligenci. Chechtaly jsme se o to víc. Odešel raději na chodbu.

Před několika zrcadly pověšenými na oprýskané stěně bývala vždycky tlačence. Ani teď zde nebylo volněji. Setkaly jsme se tu s Andulou.

„Co to s sebou vlečeš?“ všimla jsem si hned jakéhosi balíku. Přimhouřila tajnůstkářsky jedno oko a zašeptala:

„Květiny a věnce od Františka Němce!“ Tuhle předválečnou reklamu nestačily smýt ani deště za léta. Pokřikovala na nás každý den, když jsme šly od autobusového nádraží ke škole. Barevný nápis na zdi starého domu přetrvává pokolení.

„Ach tak...“ vzpomenu si, že mi o svém nápadu říkala už v tanečních. Konečně získávám malý prostor před zrcadlem. Zastrčím si pod čepec dva proudy vlasů.

„Půjdeš k němu se mnou, vid’?“ prosí mě Andula.

„Proč bych...?“ nechápu úlohu křena.

„Aby to nevypadalo...“

„Když ho miluješ!“

Andula se ohlédla.

„Neřvi tak. Nemusí hned každé vědět, že jsem vybalila skoro stovku za karafiáty!“

„Kolik?“ užasla jsem. Maličko poodhrne hedvábný papír, abych se mohla podívat na květiny. Napočítala jsem osm rudých karafiátů.

„Páááni...“ vydechla jsem. „Po deseti korunách!“

„A ještě asparágus!“ Andula mávla rukou a usmála se. „Co na tom. Hlavně když bude mít radost.“

Ve dveřích už stála učitelka Jandová.

Začíná nástup bílé divize. Procházíme kolem ní a ona každou důkladně prohlédne. Stejnokroj musí být vždy vzorně čistý, vyžehlený, se všemi knoflíky a zašitý. Do kapsy zástěry dáváme: pero, barevnou tuž-

ku a malý pilníček na nehty. V chladnějších dnech obléká sestra jedno- barevnou pletenou vestu... hučí nám v hlavě pokyny, jež nám tak často a tak štědře předává.

Vrátila Alenu Janouškovou, aby sundala náušnice.

Jinak je s námi spokojena. Asi se dobře vyspala. Ovšem nemůže jí ujít hedvábný papír v Andulině ruce.

„Co je to?“

„Květiny...“

„Odkdy budoucí sestry nosí...“ chce jí dát Jandová ponaučení, ale Andula ji přeruší:

„Je tady můj dědeček!“

„Dobře...“ souhlasí nakonec Jandová a odvádí nás na internu, na ženské, na urologii. Naše úspěšná petice předvede svou lásku k budoucímu povolání na ušním a krčním oddělení. Jandová samozřejmě s námi. A dává nám do těla! Naštěstí jsou zde skoro všichni pacienti chodící. Stejně máme práce až nad hlavu.

Přesně v deset nás pouští na svačinu.

Andula vyloví z umývadla kytici a letíme z ošetřovny na chirurgické oddělení. Na schodech potkáváme doktora Palase. Rukávy pláště má ohrnuty až k loktům. Zmírníme trochu krok, abychom nečinily dojem úplně praštěných holek, a hlasitě zdravíme. Všiml si pugétu a trochu se usmál. Jeho syn jako by mu z oka vypadl. Ty geny, ty geny!

Jak zmizí za rohem, hurá na třistajedničku!

Dobrý den!!! hlaholíme hned na prahu. Všichni pacienti nám odpovídají. Pan Vitešník už má červené tváře. Trochu nahrben obchází kolem postelí. Pooperační stav se už podstatně zlepšil. Na jeho stolku stojí nedopitá sklenka piva. Taky se dočkal. Andula s karafiáty hned k Bohouškovi. Zastavím se diskrétně o pár kroků zpátky. Naklonila se nad ním a něco mu tiše říká. Bohoušek zahekal a odvrátil od ní oči. Dívá se přese mne kamsi do opačného rohu pokoje, kde někdo pustil vodovod. Andula zašustila jemným papírem a položila květiny na bílou příkrývku. Srovnala Bohouškovi pod hlavou polštář a zase se ho na něco zeptala. Pacient neodpovídal. Co je s ním?

Voda zmlkla a za mými zády se ozval jasný ženský hlas: „To je hezké, že jste svému učiteli, děvčátka, přinesly květiny!“ Obě sebou trhmem. U bílého umývadla stojí mladá žena. V ruce má skleničku plnou vody. Když se naše pohledy setkají, nese ji na Bohouškův stolek. Andula ustrašeně zamrkala očima a učinila krok dozadu, aby světlovlasá žena v nápadně krátkých šatech mohla projít kolem ní uličkou. To bylo poprvé, kdy jsem přistihla Andulu v rozpacích. Okamžitě jsem se rozhodla, že jí pomohu.

„Co tady děláte? Vy nevíte, kdy jsou návštěvní hodiny?“ vyrazila jsem k útoku. Žena si utřela konečky mokrých prstů do kapesníčku, sklonila hlavu trochu na stranu a zaječela:

„Moc dobře, slečno. Ale pan primář dovolil, abych svého manžela na pár minut navštívila. Račte se přeptat.“ V pokoji nastalo ticho, které rušilo jen Bohouškovo hekání. Významně jsme se s Andulou po sobě podívaly. Tak tedy milostivá paní manželka. Andula se několika kroky stáhla až ke mně, jako by za sebou potřebovala mít bezpečný stín.

Bohouškova manželka sebere nešetrně karafiáty a znovu je balí do papíru. „Vezmu je domů!“ řekne pacientovi, který se neodvážil ani zvednout oči vzhůru, „tady by ti brzy zvadly. A ty jistě dostaneš brzy čerstvé!“ švihla pohledem směrem k nám. To mě normálně naštválo. Jako by nevěděla, že jeden karafiát stojí deset korun.

„Paní,“ vyslovila jsem co nejprotivněji. „Pan primář vám jistě ale nedovolil, abyste tady hamtala v botách!“ Naštěstí jsem si všimla jejích krásných střevíčků.

Skloní se nad Bohouškem, sešpulí rty a dá mu polibek na tvář, to místo pak otře kapesníčkem, neboť používá nafialovělé rtěnky, chňapne rukou po hnědé kabelce, teprve teď si uvědomuju, že je ze stejné kůže jako střevíčky, do druhé vezme kytici karafiátů a kráčí uličkou mezi čely postelí ke dveřím, když se na nás podívá, vypadá jako ředitelka Mrazírny. Umí ale krásně chodit a tím mně je pochopitelně protivná. Snesu její pohled a navíc hodím bradou ke dveřím, jako bych tady držela službu za Jacka Vyhazovače.

Když vypadla, zvolna jsem se otočila po pacientech, řekla jim pozvubdivě na shledanou, chytla Andulu nenápadně za zástěru a vytáhla na chodbu.

Teprve tady se vzpamatovala.

„Pěkněj průšvih,“ vydechla a opřela se jemně o mé rameno.

„Dědečkovi moc květinčky nevoněly!“ zažertovala jsem jemně.

„Copak jsem mohla vědět, že tam bude zaclánět ta jeho stíhačka?“

„Bohoušek si ale uměl vybrat...“ podotkla jsem uznale a shodila její ruku z ramene. Hledala po kapsách kapesníků. Když se vysmrkala, prohlásila:

„Protože včas nenarazil na mě! Uznej, že Bohoušek a já...“

Uklidnila jsem ji:

„Samozřejmě, ideální dvojice. Romeo a Julie. Jeden otrávenější než druhý. Klasické odkaz světového dramatu.“

Vracíme se zpátky dlouhou chodbou lůžkového oddělení chirurgie, zdravím sestry, z nichž mnohé znám, a pokaždé se podívám do otevřených dveří pokojů. Nejdřív mě dohoní klapot Anduliných střevíců, pak ona sama.

„Radši bych držela jednu do huby!“ řekne zamýšleně.

„Proč?“

„Já ty karafiáty vlastně koupila pro ni!“

„To je dojemné...“ přisvědčila jsem. Na schodišti opět potkáváme doktora Palase. Zastaví nás, sáhne do kapsy pláště a ze sáčku nám nabídne čokoládový bonbon. Pro jistotu si každá bereme tři. Aby nám kluci neutekli! omlouvám nahlas svou chamtivost. Nakonec nám vnutí i zbytek sáčku. Vezmeme našim holkám, ať si dají.

„Stály skoro stovku!“ vzpomene si Andula o patro výš, když vcházíme do chodby spojující chirurgii s krčním a ušním oddělením.

„To víš, holčičko,“ utišuji její rozvrácenou duši, „povolání zdravotní sestry je krásné, ale není snadné. Vyžaduje člověka, který má rád život a lidi. Ty máš ráda jenom Bohouška. A jeho paničku ne! A proto trpíš!“

„A ty seš krásnej případ vola!“ zhodnotí mou vzletnou domluvu, kterou jsem vyčetla z učebnice a obratně použila jako vhodnou radu pro život mladé dívky, jež se nešťastně zamiluje.

Ohradím se:

„Já...? Milá Andulko, jak jistě dobře víš, já kytičky pro nikoho zatím nekupovala.“

Nešetrně se hryzne do rtu:

„Za stovku. Za to jsem mohla mít novej parfém a ještě lak na vlasy!“

Vcházíme na ošetřovnu. Ostatní holky už se také vrátily ze šatny.

„Co jsem ti řekla o paní Kozákové?“ Lenka stojí u příruční lékárny a očima bloudí po nablýskaném linoleu. Naše učitelka je netrpělivá. „No tak? Tys mi nerozuměla?“

„Ano!“ šeptne konečně Lenka a jednou rukou se mimoděk opře o stůl. Je stejně bledá jako tenkrát, když měla poprvé píchat injekci.

„Proč nemá na stolku čistou emitní misku?“

Lítáme na ošetřovnu a zase zpátky na pokoje. Staniční sestra mě poslala pro láhev s ajatinem. Přihřítla jsem se právě v okamžiku, kdy Jandová péruje Lenku.

„Zapomněla jsem...“ omlouvá se spolužačka. Na zlomek vteřiny zvedne zarudlé oči.

„Paní Kozáková je po operaci. Misku má plnou krve. A ty to nevidíš? Co je s tebou, Lenko?“

„Nic...“ Spolužačka se shýbne k policiče, vezme čistou misku a odchází na pokoj. Obě ji sledujeme, a když zmizí na chodbě, zeptá se mě Jandová:

„Stalo se jí něco, Jitko?“

Natáhnu se pro láhev s ajatinem a pozoruji Jandovou. Zamyslela se, trochu přimhouřila oči, a tak jí na čele přibyla další vráska.

„Nevím, paní učitelko...“ a pak si vzpomenu, „už nechodí ani do ta-nečních.“

„Hm...“ hlesne na to Jandová, ale pak jako by se probudila, pobídne mě známým velitelským tónem: „Tak utíkej!“

Chodbu mi překříží Lenka. Odnáší z pokoje 423 plnou misku krvavých zvratků.

„Ten kluk na tebe pořád čeká!“ vrátil se od vrátnice už podruhé Stáňa.
„Co mu mám říct?“

„Nic...“

„Neblázni. Přece ví, že seš tady.“

„Už jsem odešla!“ tvrdím umíněně.

Stáňa rozpacitě přešlápne. „Nebudu mu lhát.“

„Lžu já, ty jen vyřídíš, co jsem řekla.“

Náš zdravotní sestr se rozčilí:

„Myslel jsem, že aspoň ty nejseš vadná na hlavu...“

Strkám ho ven ze šatny.

„Běž, běž, hošánku, a vyřid' pánovi, že tady už vůbec nikdo není.“

Stáňa si dal konečně říci. Záchodovým okénkem, které je natřeno bílou barvou do poloviny skla, nenápadně pozoruju, jak Stáňa přichází k vrátnici a mluví s Honzou. Několikrát se oba ohlédli sem, směrem k naší šatně, pokaždé jsem raději ucouvla hlavou zpátky do šera. Pak ale vidím, jak se rozcházejí. Stáňa jde po chodníku nahoru k internátu, Honza opačným směrem. Několikrát si poskočil, jako by zapomněl, že není na atletické dráze. Pak mi ho zaclonil železný plot prorostlý rudým břechťanem.

Seskočila jsem z klozetové mísy a vrátila se do šatny. Zůstala jsem zde sama. Vezmu na sebe kabát, do síťovky nacpu stejnokroj, jen naškrobený čepec nesu v ruce, zavřu pečlivě šatnu, pro jistotu zkusím párkrát zaklikovat a po betonovém chodníčku jdu odevzdat do vrátnice klíč. Slíbila jsem Mance Vedralové, která dnes měla službu a nechala mě v šatně déle než ostatní, že na nic nezapomenu, aby neměla průšvih. Do deníku se podepíšu jejím jménem. Padělám snadno její školácký podpis. Umím podepsat kdekoho.

„Na shledanou!“ rozloučím se s vrátným, který drží u ucha telefonní sluchátko a snaží se spojit netrpělivého tatínka s porodnicí. Zvedne dva prsty k čelu místo pozdravu a já vyběhnu na malý betonový plácek ven,

podlezu sklopenou závoru a už se valím po chodníku k autobusovému nádraží. Ale napadne mě, že by třeba mohl někde Honza čekat, proto hned odbočím a plížím se jako pašerák postranními uličkami.

Andula mi držela místo na zadním čtyřsedadle. Proti nám sedí starší muž, který usíná, ještě než průvodčí vybere peníze, a Květa Střihavková. Před měsícem měla svatbu, má tedy z manželství čerstvé zkušenosti. Na levé ruce jí září zlatý, ještě neošoupaný prstýnek.

Můj příchod roztal jejich rozhovor na dvě části. Ale zřejmě jim to nevadí. Ahoj, řeknou a hned pokračují dále. Nacpu narvanou tašku do sítě nad našimi hlavami a pohodlně se uvelebím vedle Anduly.

„Tak mají kluka?“ řekne Andula a vytáhne šos svého kabátu, na který jsem si sedla.

„Jo...“ potvrdí Květa.

„Voni nechtěli Věnu?“

„Ne.“

„A jak se kluk jmenuje?“

„Marcel.“

„To je takový tvrdý jméno!“

„Třeba bude kluk po tátovi...“

„Hezkej?“

„Natvrdej...!“ rozchechtá se Květa a šubne ramenem, na něž padla mužova ospalá hlava.

Rozjeli jsme se. Náš rozhovor přeskakuje nicotné hromádky každodenních zážitků. Pak se zeptám:

„Co pan manžel?“

Květa odfrkne jako splašené hříbě a protočí panenky svých očí. „No dovol...“ bráním její posvátný stav, „prožíváte přece líbánky. Co chceš víc?“

„Normálního chlapa. Představte si, holky, co udělal! On je vyučenější řezník. A před čtrnácti dny s tím sekl! A že bude rozvážet poštu. Víte, kolik mi přinesl zálohu? Osm stovek! Bejvalej řezník...!“

Pokusila jsem se ji uklidnit.

„Květo, co brečíš, vy musíte být samý prachy!“

Ironicky se uchichtla a řekla:

„To si myslíš. Víš, kolik stála svatba? A jen za pitomou ložnici jsme platili skoro deset tisíc. A on švihne řezničinou a začne rozvážet balíky.“ Mladičká novomanželka hledala po kapsách kapesník. Když se konečně hlasitě vysmrkala, podívala se z okna na ubíhající krajinu a pravila spíš pro sebe: „A to jsme si mohli vzít hospodu, on mohl čepovat, já bych vařila guláš a dršťkovou polívku a měli bysme peněz...“ Znovu popotáhla nosem. „Jenže jsem si vzala nekňubu. Holky, co já na tom klukovi viděla...?“

„Je hezkej...“ namítla jsem.

„Z toho něco mám!“ utrhla se na mě a potom s hlubokým vzdechem prohlásila varovně:

„Holky, ne abyste se někdy vdávaly.“

Ujistily jsme ji, že na něco tak hrůzného vůbec nepomýšlíme. A pak jsme všechny tři až do Stříbrovic zarytě mlčely a v duchu přemýšlely o svých velkých trápeních. Ani jedna z nás to neměla lehké.

Pozdravila jsem tátu, který v předsíni krmil papouška. Sít'ovku se svým sesterským stejnokrojem jsem hodila do koupelny, kde se v prouřeném koši krčila hromádka špinavého prádla.

Ještě se nestačím svléknout z kabátu a už maminka volá z kuchyně:

„Jitko?“

„Ahoj...“ zavrčím.

„Co je ve škole?“

„Nic.“

„Známky máš?“

„Ne.“

„Psali jste něco?“

„Ne, mami.“

Táta zavře drátěná dvířka klece, prsty ještě pohladí Ferdáška po hlavě a pak mi navrhně:

„Hele, Jitko. Přihlaš mě k vám do školy, když tam nic neděláte. To já taky zvládnou...“

Měla jsem určitě náladu na jeho vtípky.

„Snad víte, že jsme dnes měly praxi!“ odseknu a odcházím v pantoflích do svého pokoje.

Maminka stačí ještě za mnou zavolat: „Co budeš dělat?“

„Nic!“

Objeví se v předsíni a řekne vážně: „Měla by ses učit!“

Beze slova už za sebou zavřu dveře.

Určitě! Přesně na to mám chuť! Celá žhavá!

Po nějaké době stejně otevřu učebnici latiny, ale místo toho abych si opakovala: *numquam a bonis amaberis, si malos amabis*, čímž bych učinila doktoru Hořejšímu velikou radost, brouzdám se očima mezi černými řádky a v paměti jdu vedle Honzy známými ulicemi, kudy mě často doprovázel, zastavíme se u skleněného výkladu drogerie a prohlížíme barvy, laky, štětky a štětce, kosmetické přípravky, krémy, zubní pasty, v mléčném baru si dáme dohromady porci polárkového dortu, možná že potkáme Madlu nebo Olinu a chvíli s nimi pokecáme o příštích závodech, do odjezdu mého autobusu je čas, zajdeme tedy ještě do parku a boříme se v hromadách tlejícího listí, který vítr svál k okrajům pěšinek; najednou to všední, obyčejné a šedivé zmizelo, ty chvíle plných rozhovorů, škádlení i nenápadných doteků. Honza mi schází. Moc.

6

Ale setkání s ním jsem se bála. Potácela jsem se jako opilec od předse-
vzetí, že ho musím ztrestat svou nevšímavostí, k nezměrné potřebě
slyšet jeho hlas, pár slov, která cinknou v mých uších jako zlaté peníz-
ky, vidět ho zblízka, být objata alespoň jeho pohledem. Na trénink naš-
těstí nepřišel, omluvil se, že musí s rodiči navštívit nemocnou babičku.
Zaslechla jsem kluky na startu osmistovky, že se o tom mezi sebou baví.

Setkali jsme se teprve v sobotu dopoledne při trojutkání Rybín-Tur-
nov-Semily. Na stadion mě dovezl náš Břeťa autem. Táta se sice ošíval,
když jsem škemrala, ať nám je na dopoledne půjčí, ale nakonec se uká-
zal jako veliký ctitel královny sportu a v půl deváté jsme s bráškou od-
pálili ze dvora.

„Doufám,“ prohodil cestou, „že tam nebudou jen takové buchty, jako
jsi ty, Pipko!“

Prominula jsem mu velkoryse jeho jemnou narážku na mých sto,
sto, sto a ubezpečila ho, že pokud si bude všímat například dálky, sko-
ku vysokého nebo překážek, určitě budou dosažené výkony jeho oku
lahodit. Pro jistotu jsem se však přece jen zeptala:

„Zajímáš se, pokud vím, stále jen o ženské disciplíny?“ Opovržlivě na
mne pohlédl a setrval na mé tváři, jež měla výraz plaché nevinnosti,
tak dlouho, že jsme málem vyletěli ze zatáčky.

V posledním okamžiku strhl volant doleva, tátovo auto poskočilo,
ale jeli jsme dál už na rovném úseku silnice do Rybína. Ručička rychlo-
měru se třepotala na sto deseti.

„Vidíš...?“ napomenula jsem ho, jak by to jistě učinila i maminka. Na-
štěstí s námi nejela.

„Co vidím?“ bránil se.

„Nemáš se bavit o ženských!“

„Já? A kdo začal?“

Dostal chuť se se mnou hádat. I já jsem byla hned po ránu ve formě. Ale oba jsme tu přestřelku brali jako příjemnou hru, jež nám zkrátí známou cestu, kterou musíme každý den zdolat.

Vysypal mě před vchodem na stadion a šel se posadit na malou tribunu, odkud měl dobrý rozhled.

S Honzou jsem se musela srazit samozřejmě hned v tmavé chodbě oddělující mužské a ženské šatny.

„Ahoj!“ řekl a přehodil si v rukách tretry. Rozkýval je na dlouhých šněrovadlech jako kyvadlo starých pendlovek.

„Ahoj!“ odpověděla jsem chladně na pozdrav a chtěla pokračovat v cestě do ženských šaten. Špatně zavřenými dveřmi občas pronikl sem do chodby rozpustilý dívčí smích. Naše holky se už převlékaly.

Pokrčil koleno a opřel se o zeď, abych nemohla projít.

„Jak se cejtíš?“

„Normálně.“

„Semily přivezly nějakou dobrou koulačku!“ upozorňoval mě a tretami neustále kýval ve vzduchu. Dost mě tím znervózňoval.

„Mně nevadí...“

„Skřivánek má strach, že tě přehodí... říkal to!“

„A co se stane?“

„Počítá s tím, že budeš první!“

„Počítat může... dovol!“ požádala jsem ho, aby mě propustil. Zvolna spustil na zem nohu, a když jsem ho mójela, zeptal se:

„Večer přijdeš?“

„Kam?“

„Jsou přece taneční!“ připomněl mi, že se znovu musím dnes vydat sem do Rybína, navíc v hedvábných šatech a s maminkou. Přesto jsem řekla nerozhodně:

„Nevím...“ Nezdálo se, že bych ho tím sdělením uvedla nějak do rozpaků. Pozoroval mě, jak otvírám dveře do šatny, a když už jsem stála na prahu a ohlédla se, neboť jsem čekala, že právě teď, teď mě zarazí a vykřikne: ale ty musíš přijít, Jitko! přehodil si bílé tretry přes rameno a vyběhl po schodech k východu z šaten.

Vysoká koulařka ze Semil s malou jizvičkou v levém koutku rtů byla opravdu mimořádně dobrá. Házela kolem jedenácti metrů. Naštěstí jsem si vylosovala přímo ideální pořadí. Házela jsem jako šestá. Když jsem otírala kouli do staré maminčiny utěrky a připravovala se k prvnímu startu, přišel ke mně trenér Skřivánek a polohlasně zabručel:

„To stvoření musíš zničit, Jitko, prvním hodem, jinak se budete dohadovat jako babky na trhu!“ Potom se nenápadně přesunul k doskočišti, kde se Madla pokoušela přeskočit metr padesát.

Pochopila jsem jeho taktiku. Když mě zavolali do kruhu, potězkala jsem znovu kouli, soustředila se na základní postavení, vydechla a vystřelila těch několik kulatých kilogramů vzhůru, přesně tak, jak mě to Skřivánek už třetí sezonu učil. Před došlapem jsem dávala pozor, abych neskrčila levou nohu. Vyšlo to!

Na tribuně to mezi diváky trochu zašumělo příjemným obdivem, náš Břeťa pochopitelně vykřikl: prima, Jitko! nemusela jsem se otáčet a poznala jsem jeho hlas, a rozhodčí mi naměřili 13,08. To úplně stačilo k tomu, abych všem svým soupeřkám vyrazila dech. Už to mohly zabalit. Jen Olina se zlepšila skoro o půl metru, takže se umístila celkově na třetím místě. Zaválely jsme!

Zato Honza vybuchl jako časovaná puma. Na osmistovce byl poslední, o hodinu později, když kluci běželi patnáctistovku, přisupěl do cíle před jedním chudáčkem, kterého v poslední zatáčce chytla do lýtka křeč. Viděla jsem ho zdálky, jak chodí nervózně kolem hromádky tepláků, žvýká trávu a drobné kousičky plivá kolem sebe. Jindy bych k němu přiběhla, třepla ho povzbudivě po skloněné hlavě a řekla pár milých slov. Tak ráda bych to udělala i nyní. Ale nemohu, něco mi svazuje nohy, je to těžší než má touha rozběhnout se za ním. Uražená ješitnost? Zbytečné holčičí sebevědomí? Anebo dokonce strach, že ho tím spíš ztratím?

Trojutkání skončilo krátce po dvanácté. Už osprchovaná, s dalším diplomem za první místo, jsem šla za Břeťou na tribunu. Bylo zde poloprázdno, většina diváků odešla hned po skončení závodů domů. Uprostřed dlouhé lavičky seděl bráška s nějakou cizí holkou. Měla na sobě

nápadně červené kalhoty a kratičkou sportovní bundu ze stejné látky. Pod ní žluté tričko s odvážným výstřihem. Břeťa se hihňal, vtipkoval, hrál si s velikými brýlemi proti slunci, jež patrně patřily jí, a občas před sebou zešíroka zamával rukama, jako by mu nestačila k představě všechna ta slova, která na dívku chrлил. Než jsem došla až k nim, stačil se k ní naklonit a cosi jí šeptal do ucha. Odstrčila ho a znovu se hlasitě zasmála.

Rozhodla jsem se, že pomstím Ivanku.

„Ahoj, tati!“ pozdravila jsem jako roztomilý capart a postavila se tak, aby mě dobře viděli. Brácha překvapeně protáhl bradu a trochu pootevřel ústa.

„Co se ti stalo?“ zeptal se konečně a naznačil mi místo případného nádoru na mozku. Brýle odložil dívce do klína.

„Já chci domů!“ zaškemrala jsem stejným tónem a tvářila se jako debílek. „Tati, maminka říkala, že mám na tebe dávat pozor, aby ses nebavil se slečnami. Kde máš kočárek s Jeníčkem?“

Břeťa vstal a začal koktat, aby vysvětlil půvabné dívce, že by mohlo dojít k nedorozumění, pokud by má slova brala vážně. „To je, bohužel trochu cvaklá, ale přece jen moje sestra.“ Barevný prelud se však vztyčil, trochu si upravil kalhoty a řekl odměřeně:

„Nemusíte mi nic vysvětlovat. Na shledanou...“ Pak se protáhl uličkou mezi lavičkami a mířil k východu.

„Ale to přece není, já přece s Jeníčkem, chápejte, že tady...“ drmolil ještě pár vteřin, pak to rázně skončil, obrátil se ke mně: „... prostě ty seš normálně pitomá!“

Zastrčil obě ruce do kapes a chvíli tak stál, dívaje se upřeně na zem, kde se pod sedadly povalovaly prázdné kelímky od limonády.

Vzala jsem ho volnou rukou kolem krku a řekla sladce:

„Ale, tatíčku, nezlob se, vždyť ty by ses už opravdu neměl bavit s cizí slečnou!“

„Dej pokoj!“ odstrčil mne. Cestou k autu jsem mu nabídla, aby si prohlédl můj nový diplom.

„Na ten jsem nejmíc zvědav!“ prohlásil neomaleně.

„Tak už se nezlob!“ pokoušela jsem se ho uklidnit. Vztekle otevřel dveře auta a ještě jsem ani pořádně nesesedla, vyrazil po úzké cestě vpřed. Za malou chvíli jsme dohonili dívku ve žlutém tričku. Bundu nesla složenou přes ruku. Bráška předstíral, že ji nevidí.

„No...?“ ptala jsem se významně.

Nic. Díval se upřeně do dálky, jako by proti němu měl v nejbližší vteřině vyrazit obrněný tank.

„Aspoň si zatroubíme!“ navrhla jsem a hned jsem se dvakrát dotkla páčky klaksonu pod volantem. Dívka sebou trhla a uskočila trochu do strany. Břeťa mě okamžitě přetáhl přes ruku. Div že mi ji, surovec, nepřerazil. Pak že mají muži větší smysl pro humor! Jel se mnou tak šlepně, až jsem ho podezírala, že si položil na pedál plynu cihlu. Asi chudinka myslel, že ho budu prosit, aby zmírnil.

„Srabe,“ řekla jsem ledabyle, když už jsme měli na tachometru skoro sto dvacet.

„Jezdíš s tím jako s hnojem. Táta, ten to umí rozpálit!“ Nic víc by se ho nemohlo dotknout. Viděla jsem, jak zatíná zuby. Tehdy jsem měla pocit, že je Ivanka pomstěna.

Nečekal na nás venku před hotelem, ale tančit pro mě přišel jako první. Pronesl obvyklé zaklínadlo: smím prosit, slečno? a vedl mě za ostatními dvojicemi kolem sálu. Mlčeli jsme až do chvíle, kdy se ozvaly první tóny melodie a dav se ukázněně rozkýval.

„Blahopřeji!“

„K čemu?“ nechápala jsem a letmo jsem na něho pohlédla.

„Bylas přece dnes první!“

„Prosím tě...“, ohradila jsem se proti tomu uznání.

„Pořád jsi nejlepší v kraji!“

„Co z toho?“ Pár taktů jsme mlčeli. Před očima se mihl Stáňa se svým mrňavým objevem. Za nimi se ploužila Andula s věrným psem Zahradníkem. Znovu potrháný film známých tváří. Všechny holky z naší třídy. Vlastně všechny ne, Lenka dnes opět scházela. Už v předsáli jsem se po ní ptala Běly i Anduly. Dokonce ani Milena, která se dnes přirýtila v dlouhé květované sukni, nevěděla, proč Lenka chybí. Bleskově jsme odhadly, že

to rozhodně není pro nedostatek tanečníků. Na ten si Lenka stěžovat nikdy nemohla. Nebyl čas pátrat po příčinách její nepřítomnosti.

„Zato já shořel jako papír!“ znovu se ozval Honza.

Mlčím. Přece mu nedám najevo, že tohle už dávno o něm vím.

„Nejde mi to, ať dělám, co dělám. Trápí mě rýma...“

„Tos nikdy neříkal...“ Marně vzpomínám, kdy si Honza naposled přede mnou utíral nos. Má paměť jako by selhala. „Kup si sanorin, to tě přejde!“ poradím mu věcně.

„Kdepak,“ zavrtí záporně hlavou, „já potřebuju něco jinýho.“

„Co to je?“

„Efedrin!“ vyrazí a přidá omluvný úsměv, jako by se bál, že na sebe něco prozradil.

„Blázníš?“ zarazila jsem ho. Věděla jsem, že efedrin je v seznamu látek, které mezinárodní lékařská federace zakázala sportovcům používat jako povzbudivého prostředku.

„Nedělej paniku. Já potřebuju načas překonat krizi. Pak se mohu na efedrin vybodnout.“

„Ty děláš, jako bych ho doma měla v kuchyni místo cukru!“

Honza našpulil rty a škemrá:

„Přines mi trochu. Stačí malá lahvička...“

„Kde bych ho vzala...?“ Nechápu, jak samozřejmě může své podivné přání vyslovit.

Až sem to byla jenom nezávazná rozmluva. Pak ale řekl: „Ve špitále!“ A já pochopila, že to myslí doopravdy. Zeptala jsem se: „Nestydíš se?“

Ušklíbl se a okamžitě se o tom přestal bavit. Pozdravil na dálku známého kluka, který tancoval s Alenou Janouškovou a pokoušel se jí vykloubit ruku.

Při následujícím tanci prohodil mistr tanečnický. Potácela jsem se sálem s úplně neznámým klukem, který se zapomněl představit. Celou dobu civěl na špičky svých lakýrek, aby nepopletl namáhavě naučené kroky. Další výměna už byla příjemnější. Vincourek. S chutí jsme si zatančili kalypso.

Mistrovi pohůnci oddělili zrno od plev a my se dívali, jak tančit rumbu. Základní kroky, zkusíme bez tanečníků, tak a pánové mohou zadávat.

Honza tančí s tou cukerínovou krásou. A proč by nemohl pro Miladu jít?

Ale proč nepřišel pro mne? Tajně jsem v to doufala.

Ještě že se přihnul jeden z Kotalíků. Jinak stojím u zdi a zahřívám ústřední topení. Nevědomky se tam podívám, skutečně se tu krčí zimomřivě asi pět děvčat, která předstírají, že dala minimálně deseti tanečníkům košem. Mezi nimi je i dlouhá květovaná sukně. Milena stojí pohodlně rozkročena hned vpředu a s rukama založenýma na prsou pozoruje to hemžení, které nemá nic ze vzrušení velkých automobilových závodů. Odtančím ještě se třemi kluky, kteří jsou mi zcela lhostejní, než mě znovu Honza sevře v náruči. Tvářím se, jako bych vůbec nepostřehla, že se mi skoro na hodinu ztratil.

„Jak se bavíš?“ zeptá se roztomile.

„Ujde to!“ Pokouším se zpívat s hudbou, třebaže v paměti objevuji jen každé páté slovo písničky. Všimne si mé nápadně dobré nálady.

„Ty žárlíš?“ řekne najednou.

Rozesměju se, jako by řekl bůhvíjak dobrý vtip.

„Na koho, prosím tě?“

Hodí hlavou kamsi na opačnou stranu tanečního sálu.

„Na Miladu!“ řekne opatrně.

„Na tu...?“ odfouknu její jméno.

Honza chvíli mlčí a potom zdrženlivě řekne:

„Myslel jsem...“

„Proto chodíš pro ni tancovat?“ zeptám se s nejnevinnějším hadím úsměvem.

„Ne. Prostě si s ní dobře zatancuju!“ pokouší se mi vysvětlit.

Přeruším ho hned v začátku:

„To jsem viděla už minule.“

Docela vyčerpal zásobu slov. Tančíme dlouho a v naprostém mlčení si navzájem hledíme přes rameno. Jako rozhněvaní staří manželé. Dost trapný pocit.

Mistr nařídí výměnu partnerů. Předě mnou se objeví druhý Kotalík a čeká, až mě Honza propustí. Ale ten se na něho utrhne:

„Odpal...!“

„Vole!“ řekne společensky vychovaný Kotalík a jde hledat v davu jinou obět.

Honza mě stále drží v náruči. Začínají hrát valčík. Moc ho neumíme, ale naše nohy přece jen nakonec vždycky dohoní hudbu.

Cítím, že se na mě upřeně dívá. Donutí mě, abych zvedla oči.

„Přineseš?“ zeptá se a ještě víc mě přitiskne k sobě.

„Blázníš?“ odháním jeho nesmyslné přání.

„Přineseš...!“ říká a z jeho hlasu je cítit příjemná tvrdohlavost. „Musíš přinést... Jestli mě máš ráda!“ dodá skoro už prosebně.

To neměl říkat. Můj cit k němu nelze změřit několika gramy pitomého efedrinu. Nebo snad ano?

Neodpovídám. Když valčík skončí, poděkuje a zmizí mezi ostatními kluky. Do konce taneční hodiny už pro mě nepřišel. Vystřídal spoustu tanečnic. Na polku šel znovu pro Miladu. Když ji propustil, usmála se na něho jako obrázek ve zlatém rámu. Zamyšleně ji poděkoval a uklonil se před první dívkou, která stála vedle něho. Ta mě nezajímala.

Noc patří spánku, větru, který se tiše mazlí s holými větvemi, a milencům, kteří se mají rádi.

Noc patří nemocným, opilcům i těm, co jsou nešťastní.

Proto se do ní několikrát probouzím. Zkousím nejprve ležet a s otevřenými očima hledět do tmy, jež není tmou, protože záclona cedí do pokoje slabounký odvar světla pouliční lampy. I ticho není tichem, neboť za zdí na nočním stolku v ložnici rodičů rozsekává budík čas na malé štěpinky. U mých nohou se ozve i těleso ústředního topení, jak se tam líně protahuje teplo, v kleci na chodbě poskočí papoušek, klapne zobákem a jistě se mu dál zdá o všech Frantících, Josefech a Milanech,

kterým musí oznamovat, že Ivanka není doma. Potom si uvědomím, že mě bolí hlava, sednu si, opřu lokty o kolena a do rukou zvolna spustím hlavu, která nemůže unést bolest, jež patří srdci. Připadám si jako účetní odškrtařující červenou tužkou položky v rubrikách Má dáti Dal a sobecky myslím na Honzu, protože mám náhle pocit, že v druhém sloupci je zbytečně prázdného místa. Znovu a znovu opakuji jeho slova, jež teď se lesknou zcela jinak, než když jsem je zaslechla prvně, přikládala jsem jim možná význam, který už dávno ztratila, odhalujíc tak postupně trapnost vlastních myšlenek i beznadějnost touhy.

Noc, která patří nešťastným, je bezesná a nekonečně dlouhá. Teprve pozdě k ránu, kdy už se pod oknem plaší auta, usínám.

Kašlu na učení!

Geometrické místo vrcholů pravých úhlů pravoúhlých...

V nespisovné výslovnosti se melodické vyznění zjišťovacích otázek projevuje...

Prima lex amicitiae sanciat, ut ab amicis.

Car necar, svátek nesvátek, je mi všechno rovno.

Ne a ne! A neštuduju. Co z toho mám?

Hodiny se kolem mne plíží celou sobotu a neděli jako spráskaní psi.

V pondělí písemma z latiny, v úterý matematická prověrka.

Příští den v předsíni:

„Ahoj...“ zavrčím.

„Co ve škole?“ Maminka chystá v koupelně prádlo k praní. Vychrlím podrážděně: nic, ne! známky nemám, zkoušená jsem nebyla, jo, budu se učit. Prásk! napíšou dveře důrazný vykřičník.

Úhrnný součet obou písemek je roven deseti. Stejně na učení kašlu. Samozřejmě že mamince ty dvě koule zapřu. Zrovna teď stojím o její domluvy. Převléknu se, lehnu už ve starých kalhotách a tričku na gauč a čučím netečně po zdech, kam táta přitloukl mé diplomy. Už jich je pěkná řádka. Na skříňce stojí malý skleněný pohár, patrně z českého křišťálu. Dostala jsem ho na jaře v Budějovicích za nejlepší výkon leh-

koatletického přeboru. Kolik jsem tenkrát hodila? Už se nepamatuji. Honza tenkrát přiletěl ke kruhu, a nedbaje na to, že se na nás dívá celý stadion, vlepil mi na tvář ohromnou pusou. Po závodech prohlásil Skřivánek, abychom si tohle muchlování odbyli někde jinde! Ve Strakonických dostávali vítězové červený fez. Táta v něm chodil celé léto na houby a vůbec mu nevadilo, že patří do sbírky mých trofejí. Honza si přivezl také jeden. Tehdy ještě běhával obstojně osmistovku. Měl před sebou...

Proč se mi vkrádá do myšlenek? Zotročuje i mé vzpomínky, to hezké, co jsem prožila v posledních dvou letech, je vlastně spjato s ním! Aspoň si namlouvám, že to byly hezké okamžiky. Lehnu na koberec, nahmatám za hlavou při zdi osu činky a pokouším se ji zvedat nad hlavu. Jako by vážila tunu! Pokládám ji zpět s pocitem, že mám místo paží kosti obalené tvarohem.

V koupelně jemně přede automatická pračka. Měla bych mamince pomáhat s prádlem. Jistě je přesvědčena o tom, že jsem zasedla k učení a studuji, až se mi kouří z hlavy. Ať si to myslí. Za chvíli přijede brácha, může nastoupit k vaně a namáčet své košilky. Stejně jich má v koši celou sbírku. Jenže panu bratříčkovi jdou ruce takhle od práce!

Chudák Ivana, ta si užije, jestli se jednou spolu vezmou.

Ve čtyři bouchnou dveře a slyším, jak se táta v předsíni po mně ptá.

„Je u sebe,“ zavolá maminka z koupelny, „učí se!“

Štěstí že jsem je zaslechla. Vyskočím z gauče, otevřu první učebnici, kterou mám po ruce, a předstírám, že se učím zpaměti.

Táta otevře a zůstane stát mlčky na prahu.

Průšvih! odhadnu, ještě než se na něho podívám a řeknu obvyklé: ahoj, tati. Zapomněl si svléknout kabát, ani čepici si dokonce nesundal z hlavy. A bradu má povystrčenou o několik milimetrů dopředu, což znamená, že v nejbližších vteřinách dojde k výbuchu.

Ale vydržím mu hledět do očí.

„Co ve škole?“

„Nic,“ řeknu s bezelstnou drzostí.

„Psali jste něco?“

„Nic.“ Řekla jsem to tiše a přesvědčivě. Znovu mě přitáhly řádky učebnice. Krevní tlak můžeme měřit metodou auskultační a palpační, čtu spíš pro sebe.

„Nelži!“ zvýšil hlas. „Co máš z matematické prověrky?“

Neodpovídám, musím strávit nepříjemné sousto vědomí, že ví o mých posledních známkách.

A druhý zásah:

„A co latina?“ Tak se rozkřikl, že ho zaslechla v koupelně i maminka a s mokřýma rukama přišla k nám.

„Co máte?“ zeptala se udiveně.

Vychrlil poslední zprávy ze školy. Který srab, napadlo mě, mu to hned vycinkal? I maminka se zeptala, jak se o pětkách dozvěděl.

„To je moje věc!“ odbyl i ji a snažil se mě očima připíchnout ke zdi jako vyschlého brouka. Takticky přede mnou neprozradí, odkud má tak přesné informace. Stejně se jednou podřekne. Mám podezření, že někde potkal doktora Hořejšího.

„A navíc lžeš!“ vybuchne znovu. Maminka musela odběhnout, neboť pračka skončila v koupelně svůj program.

„Nelžu...“ zamumlám nad knihou a nahrbím záda.

„Jak to, že ne? Snad víš, nač jsem se tě ptal?“

„Myslila jsem, že se ptáš na dnešek...!“ odpověděla jsem neobratně, abych aspoň trochu setřela nepříjemný tón, který se skrývá ve slovese lháti. Moc jsem si tím nepolepšila.

Táta se přestal kontrolovat. Křičel na mě a občas padla i nějaká nadávka, kterou chtěl zesílit účinnost své rychlopalby. Zdálo se mi, že víc než dvě pětky ho uzemnilo moje lhaní. Věděla jsem, že to je tátova slabá stránka. Přece jen jsem to měla včas vyklopit, blesklo mi také hlavou. Ale nebylo času na dlouhé úvahy. Znovu přicupitala maminka a táta, obrací se střídavě ke mně a zase na ni, pronášel svá konečná rozhodnutí. Řečeno velice stručně: dovoleno nic, zakázáno všechno. A pravidelná kontrola školní přípravy. Sám byl ochoten toto břemeno se mnou nést. Jinak žádné rande, žádné závody, žádné toulání po městě! A nemysli si, že ti koupíme do tanečních nové šaty!

„Já je mít nemusím.“ Smetu je už předem pohrdavě z ramínka. Táta se rozpráhl. Víím, že mě neuhodí. Facku mi nedá. To slovo není v jeho slovníku. Spíš je to gesto, abych nebyla drzá. Takticky zmlknu a ještě víc nechám hlavu zapadnout mezi ramena. Ještě tak čtvrt hodiny vydržet poslouchat jejich rozkřičené hlasy. Protože teď se přidala i maminka, zasažena představou, že bychom se v sobotu nepřihnaly do tanečních. Její hněv není opravdový, poznám to, vytrácí se jí z hlasu jako éter, když ho nalijeme na čtverečky gázy. Táta je paličák. I když se zlobí, mají jeho výtky směr, o něco mu jde. Maminka bohužel shrábne na jednu hromádku všechny mé zapomenuté hříšky, takže její hrozby ústí pravidelně v povzdech, že jsem nepořádná a měla bych si jednou srovnat v prádelníku své věci.

Dnes mě kupodivu zahrnala do kuchyně umýt nádobí. Okázale sklapnu učebnici a jdu třískat nádobím.

Táta se mnou zbytek dne nemluví. Je tvrdohlavý stejně jako já.

Už od pondělka nechodí Lenka do školy.

„Co je s ní?“ ptá se Jandová, když zapisuje učivo do třídní knihy.

Krčíme rameny.

Domácí vězení?

Beru!

Mám ale protizbraně. A ty použiju.

Především odmítnu jít na zkoušku nových šatů k paní Bujárkové. Doma šílená scéna s maminkou, která všechno se švadlenou projednala, dokonce ji přesvědčila o tom, že mi šaty musí přednostně ušít, ale držím se tátova nesmlouvavého příkazu, že z domu nesmím ani na krok. Tak nejdu! Maminka si u večere postěžuje, ale táta ji usadí jedinou větou: snad se jí nebudeš prosit? Věřím, že by i to byla ochotna udělat, jen aby mě zase viděla v salonu paní Bujárkové.

Čas smývá poklesky i hříchy. Možná že by koncem týdne mohlo být i mně odpuštěno. Ale já nechci! Do tanečních nejdu ani ve starých šatech.

Táta se pobaveně pochechtává. Maminka se odešla do ložnice vyplakat. Její sedadlo v hotelu Astra bude dnes večer prázdné.

Prostě nejdu! Dívám se s ostatními na televizi. Ale jak ručička hodin přijíždí k půl šesté, zneklidním, očima sice visím na obrazovce, ale v duchu přelétnu těch několik kilometrů do Rybína a zřetelně vidím skleněné dveře hotelu Astra, jimiž procházejí tanečnice s kabáty jen zlehka přehozenými přes ramena, aby si nezmačkaly nažehlené krajky, volánky i odvážně řešené límce.

V předsáli postávají známí kluci, ještě bez bílých rukaviček na svých tlapách, a s nataženými krky vyhlížejí ty, s nimiž za pár minut půjdou na taneční parket. Tam někde čeká i Honza. Neobtěžoval se pátrat, proč jsem ve čtvrtek nepřišla na trénink. Před školou také nečekal. Jeho chyba! říkám si.

Už bude tři čtvrté na šest. To už jistě začala hrát hudba. Pro koho šel? Naskýtá se mu tolik možností. Stačí jen přelétnout očima protější řady naparáděných dívek, všechny jsou kouzelné, krásné, přitažlivé. Možná že celý večer protančí s Miladou. A když se jednou podívají při otočce vzhůru na balkon, požehnají jim zelené oči Honzovy maminky. Brrr.

Maminka se vrátila z ložnice, těch pár kroků, než přejde obývací, využije k tomu, aby si kapesníčkem zamáčkla poslední slzu, a začne probíhat otevřenými dveřmi bytu a připravovat Břeťovi do kufru věci na cestu. Pojede zítra poprvé do rodiny. Ivanka ho představí svým rodičům a dědečkovi, který mu poslal papouška. Vždycky když se mihne pokojem, odtrhneme oči od obrazovky a nechápeme, proč tu svou starostlivost musí dávat tak hlasitě najevo.

V sedm hodin začínají Televizní noviny. V hotelu Astra jistě mají přestávku. Všichni se ženou občerstvit. Pro koho koupí Honza limonádu? Anebo se výjimečně předvede v roli granda a koupí své tanečnici pomerančový džus?

Jsem s ním a vedle něho jako špeh. Provázím v duchu každý jeho krok. A stále si nutně pokládám otázku, jak málo jsme k sobě připoutáni. Co je tím lanem, provazem nebo snad tenounkým vláskem, jenž mě

opravňuje k tomu, abych si, když jsem sama, opakovala nahlas: můj Honza? A přitom zalykavý pocit, že bych ho měla k sobě přikovat, spojit nás dva pevným mostem, který by unesl sebetěžší břemeno. Nevím, proč mě v té chvíli napadne vytáhnout z knihovny tátův naučný slovník a vyhledat heslo efedrin.

Čtu:

Efedrin – (řec.) 1 – fenyl – 2 – methylaminopropanol, krystalický, optický akt., alkaloid. Vyrábí se synteticky. Užívá se ho v lékařství, působí podobně jako adrenalin.

Všechno.

7

Ráno se maminka dotkla šetrně mého ramene a zeptala se: „Pojedeš?“ Pootevřela jsem namáhavě jedno víčko a štěrbinkou oka na ni pohlédla. Byla ještě v noční košili, jen přes ramena si přehodila župan. V kuchyni vyhrávalo rádio a kdosi tam cinkal nádobím. Vzala jsem z poličky hodinky a přiblížila je blízko k tomu otevřenému oku. Druhé zatím ne a ne rozlepit. Jako by vědělo, že je nedělní ráno, tedy čas sladkého dospívání. Bylo pár minut před sedmou.

„Mami,“ volal z kuchyně Břeťa, „kde mám tu košili?“

„Na ramínku!“ odpověděla a znovu se mnou trochu zacloumala. „Tak co?“

Uvědomila jsem si, že se brácha chystá k odjezdu za Ivanou. Jsem také pozvána, dokonce několikrát slovem i písmem. V posledním dopise, který Břeťovi přišel, naléhala Ivanka, aby mě vzal určitě s sebou. Nemohla tušit, že mám domácí vězení zostřené pravidelným studiem.

Protáhla jsem se a zakňourala: „Nevím...“

Maminka se zvedla a odcházejíc do kuchyně pravila:

„To se rozhodni rychle. Za půl hodiny vám jede vlak.“

Chtěla jsem nad vším mávnout rukou, obrátit se na druhý bok a nejmíň do půl desáté vychutnávat příjemné rozhraní spánku a probuzení, ale představa, že další hodiny bych měla vyplnit listováním v učebnicích, případně předstíráním, že se učím, mě zvedla a posouvala po koberci, který příjemně šimral na bosých nohách, až do kuchyně. To už jsem i druhé oko měla otevřené.

Za stolem seděl Břeťa a snídal. Byl oblečen opět do tmavých šatů. Do bílé košile si uvázal ledabyle kravatu s nápadným vzorem.

„Ty znovu promuješ?“ zeptala jsem se a těžce dopadla ke stolu na druhou židli. Natáhla jsem se pro dílek bábovky.

„Co je ti?“ řekl plnými ústy a pro jistotu si zbytek bábovky přitáhl blíž k sobě.

„Že ses tak vyfešákoval!“ popíchla jsem ho. „To abych si vzala taky něco nóbl!“

„Jak to?“ užasl a převalil pomalu v ústech velké sousto. „Mami, ona jede taky?“

Maminka u myčáku vázala nějaký velký balík. Stále ji zbývalo dost provázku, takže neustále provlékala nezmenšující se klubíčko pod sít' vytvořenou kolem papírové koule.

„Co by nejela?“ divila se. „Ivanka ji přece tolikrát zvala!“

„Ano!“ přisvědčila jsem a vzala si dílek bábovky, kde bylo podle mého odhadu nejvíc rozinek.

„A neměl bych vzít s sebou mateřskou školu?“ zeptal se ironicky bráška a obrátil oči k nebi.

„Aspoň dá na tebe někdo pozor, bratříčku, víš!“ řekla jsem mu něžně a pokusila se ho pohladit po vlasech. Neurvale mě odstrčil rukou, v níž držel další kus bábovky. „Jedeme vláčkem, mohl bys spadnout pod kola. A uhodil by ses do hlavičky jako poslední!“ uklidňovala jsem ho.

„Trochu blbá, vid', zato kypící zdravím!“ odhadoval mou netušenou inteligenci.

Šla jsem se obléknout. On se mezitím nasnídal, přičemž mu padla za oběť bábovka, vyloudil na mamince padesát korun a vyšel do předsíně, kde sňal z věšáku lehký hnědý kabát sportovního střihu. Opatrně si jej přehodil přes ruku. Vypadal jako začínající bankéř nebo diplomat. Jen klobouk mu scházel. Za několik minut jsme vedle sebe stáli připraveni rozloučit se s maminkou. Láskyplně se na nás zahleděla.

„Kde je táta?“ napadlo mě.

Maminka procitla z mateřského okouzlení.

„Ráno šel na brigádu. Na sídlišti potřebují s něčím píchnout!“ objasnila nám otcovu nepřítomnost a narovnala přitom Břeťovi kravatu. „Tak je tam všechny pozdravujte a ať se konečně k nám přijedou taky podívat. A tohle že posílám Ivančině mamince!“ podávala Břeťovi nestvůrný balík. Synáček se zarazil.

„Co je to? Mami, ty ses zbláznila! Už vezeme kufr!“

„Kufřík...!“ opravila ho. „Ten nestojí ani za řeč. Jen to hezky vezmi, uvidíš, že Ivančina maminka bude mít radost.“

Bráška zasunul dva prsty pod provázek balíku a odevzdaně pronesl: „To ti pěkně děkuju, mami.“ Shýbl se ještě pro kufřík, v němž jsme vezli nějaké jídlo, pár jablek a kabát, který u nás Ivana posledně zapoměla, a potom ještě v ubrouscích krajíce chleba proložené plátky uzeného masa.

Maminka nás vyprovodila až na dvůr a políbila na cestu. Všechno nasvědčovalo tomu, že máme podniknout cestu přinejmenším na Havajské ostrovy. Na chodníku jsme se na ni oba solidárně obrátili. Dívala se za námi, ruce založeny na prsou. Pak se buď do ní dala zima, nebo někdo cizí vyšel z protějšího domu a ona nechtěla, aby ji zahlédl jen tak v noční košili a županu, pohlédla i na opačnou stranu a zmizela za vraty. Šli jsme k nádraží. Břeťa vlekl balík a kufr a hudroval, že mu táta nepůjčil auto. Věděla jsem proč! Asi před dvěma dny se znovu pohádali, Břeťa označil generaci našich otců za neschopnou vyřešit základní společenské problémy, prohlásil, že všechno to, co nám mladým dává, provázejí bombastická slova o zásluhách těch starších, zatímco ti mladí mají dost vlastních sil k tomu, aby si bez neustále vyžadovaného vděku vytvořili nové potřebné hodnoty. Tím názorem si ovšem milý bráška zabarikádoval cestu k autu, protože táta mu dal jasně najevo, že ho už nikdy nemíní nutit k tomu, aby mu byl vděčný za půjčení auta. A schoval klíčky do kabátu. Drkotali jsme se tedy do Borkovic za Ivankou vlakem. Jízda tam trvala jenom tři a půl hodiny.

V kupé nás sedělo pět. My dva, odbarvená maminka s ukňouraným děckem, které odmítalo spát, třebaže mu v rohu na lavici prostřela příkrývkou a hlavičku podkládala malým polštářkem, pak starší muž v brýlích s pozlacenými obroučkami, jenž mohl být jak profesorem, tak i účetním nebo ředitelem vodárny, soudíc podle jeho bezkrevného pohledu, kterým civěl do rozevřených novin. Konečně přímo proti Břeťovi babka žvýkající skoro bezzubými ústy čtvrtky krásných jablek, jež řezala velkým kuchyňským nožem. Ta si nás všimla nejdřív. Sotva Břeťa uložil nahoru do prostoru pro zavazadla kufřík a ranec s neznámým

obsahem, usmála se na nás oba důvěrně, jako bychom se znali už kdovíjak dávno, a když se konečně Břeťa usadil a přehodil si pohodlně nohu přes nohu, vložila do úst další čtvrtku jablka a dohadovala:

„Taky na vojnu, že jo, vojáčku!“

Dřív než se stačil bráška nadechnout, vyhrkla jsem:

„Ano. Rukuje na Šumavu.“ Jen po mně sekl pohledem. Určitě měl teď největší chuť bavit se se starou babkou. Ta moje sdělení vzala zřejmě ráda na vědomí, potěšena svým správným odhadem, a řekla:

„Jako náš Vena. Ten už kroutí druhým rokem. Z Veny máme všichni radost. Už to dotáhl na svobodníka. Taky mu hráli takhle v neděli dopoledne v rádiu. Dali nám vědět, tak celej Oujezd poslouchal. Taky ti to, vojáčku, uteče, nic se neboj! Hlavně aby ses dostal k nějakému lepšímu švindlu. Náš Vena slouží v Peklovsi u raketáků. Říkal jeho táta, že to je teď jako za Rakouska rejtaři, taky nóbl zbraň.“

Ředitel vodárny se zeptal, aniž odtrhl oči od novin:

„A kolik těch raket tam mají?“ Až teď se podíval přes brýle po babce. „Neříkal syn?“

„Vena není můj syn, je můj vnuk. Já vám nepovím, ale myslím, že tátovi říkal asi osmnáct.“ Teď se zarazila. „Nebo osmdesát? Já vám hned z hlavy nepovím.“ Znovu se usmála na Břetu. „On je Vena jako tady on!“ V ústech jí zmizela další čtvrtka jablka. „Už jste jako svoji?“ pátrala po našich prstech, zda neuvidí symbolický zlatý kroužek.

„Ano,“ přisvědčila jsem znovu. „Jedna rodina!“

„To je dobře,“ pochvalovala si Venova babička, „hlavně když se máte rádi.“

„To my jo...!“ přerušila jsem ji a líbezně se usmála na brášku. Mračil se stále víc a víc a předstíral, že ho zaujala krajina, která nám běžela vstříc.

„Vybral sis pěknou...!“ zhodnotila mou krásu.

Břeťa posměšně sykl, ale já řekla potouchle: vid'te! Babka nás až do Prahy bavila tím, že kreslila obraz šťastného manželství, což dokládala nevyčerpatelnými příklady ze svého okolí. Naštěstí přitom nemusela prozradit další vojenská tajemství.

Asi třetí stanici za Prahou, kdy se podstatně vyměnilo obsazení našeho kupé, přistoupila dívka ve fialovém klobouku a žlutém plášti. V ruce nesla malý kožený kufřík, který se pokoušela uložit do košů nad našimi hlavami. Bud' předstírala, že je tak malá, anebo byla tak roztomile nemotorná, že ani při druhém pokusu se jí nepodařilo kufřík nahoře umístit, zkrátka donutila Břet'a, že vstal, řekl: dovolte! a snadno tam zavazadlo položil. Dívka poděkovala, usmála se a já věděla, že je zle. Měla veliké jasně modré oči, a když jimi po bráchovi loupala, trochu zmateně se uchichtl a sedl si mi na klín. Úplně zapomněl, kde je jeho místo.

„Promiň!“ omlouval se a posunul se o půl metru k oknu. Dívka si mezitím svlékla i kabát a předvedla cestujícím poslední model kalhotového kostýmu stejné barvy, jako byl klobouk, který si odložila. Z kabelky vytáhla knížku, jež mohla být jak sbírka veršů, tak i poslední vydání dopravních předpisů. Břet'a z ní nespouštěl oči.

Hned v příští stanici se uvolnilo místo u okna naproti němu. „Promiňte!“ oslovil dívku ve fialovém a maličko se zvedl na sedadle. Přestala číst a se zájmem se na něho podívala. „Ale budeme teď projíždět hustými lesy, tam byste špatně viděla na čtení, prosím...!“ ukázal rukou na protější sedadlo. Dívka způsobně zavřela knížku, předtím si ovšem modrou stužkou založila stránky, kde četla, a posadila se na určené místo.

„Děkuji...“ řekla. Sledovala jsem, jak bráška znervózněl. Fialový přelud totiž znovu otvíral knížku, jako by chtěl pokračovat v sebevzdělávání. Jasně že to nemohl připustit.

„Jedete, slečno, daleko?“

„Do Tábora!“

Zazářil. „To je báječné...!“

„Proč?“ řekla chladně. Možná že někdo jiný by v tom okamžiku vzdal boj, ne ovšem náš Břet'a.

„Aspoň budu moci pozorovat ženu, která bezpečně ví, co jí sluší!“ Pacholek. Taky si všiml, že se umí oblékat.

Dívku pozornost potěšila.

„Neříkejte...!“ bránila se. V tom okamžiku vedl bráška 1:0.

„Promiňte...“ omlouval se s úsměvem a hned se představil, „inženýr Pažout!“

„Já jsem Alena...“

„A to je...“ ukázal zahnutým palcem přes rameno na mě.

„... manželka!“ předešla jsem ho a otráveně se zahalila do jeho kabátu, který visel na věšáku mezi námi.

Nemilosrdně do mne vrazil loktem.

„Jauu...!“ zaúpěla jsem, ale už jsem zůstala v příjemné tmě. Slyšela jsem, jak se snaží omlouvat mou nejnepřítelství.

„Sestra, víte, Alenko? To mi dělá vždycky. Máme s ní trápení. Vezu ji dnes do ústavu pro duševně vadné. Bohužel, v některých rodinách to tak bývá, že na jedné straně se narodí dítě všestranně nadané a na druhé úplný blbeček. Vy jste jistě, Alenko, sama, vidíte?“

„Ne...!“ řeklo stvoření pod kloboukem, „... také mám staršího bratra. Takže byste mě klidně mohl vzít také s sebou!“

„Myslím, že mají plně obsazeno!“ žertoval dál bráška. Najednou byl v jeho hlase údiv. „Víte, že jsem zapomněl, jak se jmenuje ta stanice, kde jste přistupovala?“

„A víte, pane inženýre, že vám svou adresu nedám?“ odhadla Břet'ův záměr Alena, jež mi byla stále příjemnější.

„Aspoň mi prozradte,“ snažil se dál bráška, „kam jedete?“

„K dědečkovi.“

„Ano...?“ divil se, jako by už bylo příliš odvážné předpokládat, že má tahle dívka ještě prarodiče.

„Dědeček je ředitelem ústavu, kam vezete svou sestřičku.“

„Opravdu?“ nechtěl věřit bráška.

„Několikrát se dokonce o vás zmiňoval.“

„Žertujete...!“

„Nikoli. Dokonce jsem četla vaši kartu. Jste přece inženýr Břetislav Pažout, Stříbrovice, Na Chlumku č. p. 290?“

Bráška zmlkl. Vlak si překoktával naučenou melodii. Když jsme vjeli na výhybky, pokaždé s námi trochu zalomcoval. Překvapila i mne, že toho najednou tolik o Břet'ovi ví. Dokonce přesnou adresu. Každá ná-

hoda, že by se oba někdy setkali, byla už předem vyloučena. Poodhrnula jsem trochu šosy kabátu a vyhlédla ven. Dívka předstírala, že čte, brácha se vedle mne nejistě usmíval. „Nepracujete u kriminálky...?“

„Proč?“

„Že jste tak přesně informovaná.“ Dívka se uculila.

„Když to musíte všude inzerovat...!“ řekla a zvedla trochu výš své velké oči. Učinili jsme totéž i my s Břeťou. Nad hlavou se nám kýval kožený štítek, volně připevněný ke kufru. Brácha si do něho vložil navštívenku s celou adresou. Nechal si je natisknout hned v prvním týdnu, kdy nastoupil do práce.

„Dobrá...“ řekl uznale. Dál už se bavili jako staří známí. Znovu jsem se skryla ve svém kabátovém doupěti. Možná že jsem na chvíli i usnula. Procitla jsem, až když vlak vjížděl do stanice Tábor. Ti dva se loučili. Dívka si znovu oblékla svůj plášť, tentokrát za pomoci brášky, vzala kufřík a protáhla se uličkou mezi našimi koleny. Ještě než opustila kupé, hodila nám, kteří jsme zůstali, úsměv krásný jako stokoruna. Břeťa ji vyprovodil z vagonu až na peron. Zhlédla jsem oknem, že mu podává na rozloučenou ruku. Potom se vlak znovu dal do pohybu a ona se postupně měnila ve fialovou skvrnu, až nakonec úplně splynula s tmavomodrou šedí vzdalujícího se nádraží.

Bráška se vrátil zpátky do našeho oddělení. Tvářil se jako neviňátko. Rozhodla jsem se, že přes sympatie k dívce, kterou právě opustil, mu musím jako ten, kdo má nad jeho chováním bdít, znovu zvednout morálku.

„Počkej!“ postrašila jsem ho, „povím to Ivance!“

„Tebe se bojím...!“ holedbal se a začal sundávat zavazadla. Zahrozila jsem mu prstem. „Teď tě mám v hrsti!“

Podržel mi kabát, abych se mohla obléknout. Najednou taková galantnost k vlastní sestře! Patrně jeho svědomí není úplně beze skvrny. Když si například vzpomenu na polibky, kterými byl po promoci zaspáván od svých pražských ctitelek...!

„Doufám, Pipko,“ řekl, když vlak už zpomaloval rychlost a vjížděl na malé nádražíčko, „že víš, jak se máš chovat v přítomnosti své budoucí švagrové?“

„Ovšem,“ potvrdila jsem souhlasně. „Má budoucí švagrová ale patrně neví, že její budoucí muž je donchuán okresního formátu!“

„Pipko,“ zaškemral a nemotorně mě políbil na ucho, „pomlč o tom zatím. Ať na Ivanu v manželství čeká nějaké to překvapení!“

„Nemravo...!“ pokárala jsem ho, jak by to patrně učinila každá žena. Vystupovali jsme.

Nádražíčko v Borkovicích by se určitě hodilo leckterému klukovi, který má doma model železnice. Bylo malé, ale vonělo odkvétajícími petúniemi, s nimiž si pohrával vítr, když se opřel do dřevěných truhlíčků visících pod okapem na čtyřech volných drátech. A jistě by mu přišel vhod kulaťoučkový přednosta v červené brigadýrce i žena v modré uniformě, ale s hlavou zabalenou v květovaném šátku, jako by jí rozbolely zuby, táhnoucí vozík s několika kousky zavazadel.

Seskočila jsem ze schůdku vagonu na peron, za mnou Břet'a s kufrem a zakukleným balíkem. Ivanka stála vedle pana přednosty a zdaleka se na nás usmívala. Nejprve vymrštila ruku nad hlavu a zamávala na pozdrav, potom se k nám rozběhla.

Brácha ze sebe vydal podivný zvuk, naráz pustil kufr i balík na zem a s roztaženými rukama čekal, až mu padne do náruče.

„Ivano...!“ vykřikl, jako by v kosmu žila pouze jediná žena a on právě šťastně přistál u té pravé po mnohaletém bloudění na jiných planetách. Numňumňum, c c c, pomlaskávali přede mnou. Pár lidí, kteří vystoupili s námi, se po nich závistivě otáčelo. Vlak za našimi zády se mezitím dal opět do pohybu.

„Ahoj,“ řekla jsem konečně, když ji Břet'a na okamžik pustil z objetí, aby se mohla nadechnout. Podaly jsme si ruce a Ivana prohlásila, že je to senzační, že jsem přijela také. Brácha se znovu připravoval, že ji bude dalších pět minut rdousit a olizovat, jasně jsem mu to poznala na očích, proto jsem se do Ivany zavěsila sama a poručila mu, aby sebral zavazadla a následoval nás.

„No dovol...“ zaprotestoval, ale to už jsme byly daleko od něho. Usmály jsme se mile na pana přednostu, který nám na oplátku zasalutoval a zavolal na Ivanku, aby rozhodně nezapomněla pozdravovat tátu, a prošly dřevěnou brankou na chodník před nádraží. Když jsem ze sebe zbytečně překotně vyklopila, co je u nás nového, že mám i nemám domácí vězení, když jsem plasticky popsala střih svých posledních šatů do tanečních, otočila se Ivanka dozadu a řekla Břeťovi, před nímž jsme měly neustále několik kroků náskok, že se nejprve zastavíme v baráčku u dědečka.

„Proč...?“ nechápal funící Břeťa.

„Dědeček by mi nikdy neodpustil, kdybych tě k němu nepřivedla. Je na to citlivý. A taky mu musíš poděkovat!“

„Za co?“

„Za papouška. Doufám, že ti mezitím nechcípí!“

„A jo...“ vzpomněl bráška na promoční dar. Přehodil si zavazadla, neboť se mu provázek na balíku zařezával do ruky.

Ivančin dědeček bydlel v nízkém domku v místech, kde se silnice prudce stáčela doprava. Za drátěným plotem kvetly jiriny a tu a tam i nějaké macešky. Ivana otevřela z vnitřní strany branku a šla před námi po betonovém chodníčku k hlavním dveřím. Zkusila vzít za kliku, ale byly zavřeny.

„Děda bude u včel!“ prohodila omluvně, seskočila ze schodů dolů a vedla nás kolem zdi domku na druhou stranu, na malý dvorek, kde se povalovaly bedničky, dřevěné rámečky a spousta zavařovacích lahví. K domku patřila ještě další zahrada. Její plocha byla osázena ovocnými stromy. Většina z nich už shazovala listí. Ale na některých větvích se držela do červena rozpálená jablka, jako by se stále nemohla nabažit podzimem unaveného slunce.

Přišli jsme na prostranství, kde stál dosti velký včelín.

Uvnitř bylo slyšet nějaké lomození.

„Dědečku...!“ zavolala Ivanka.

„Jo...!“ ozvalo se ze včelína. Chvilí jsme čekali. Břet'a mezitím odložil kufr i balík. Otřel si ruce o sebe a pozoroval stejně jako my česna úlů, u nichž se ještě hemžily včely.

Z dřevěného včelína vyšel pantáta v kostkované košili, šedobílých kalhotách a svetru, z něhož mu lezly lokty. Měl ústa, jimž se dalo věřit, a šikmé, jakoby šibalské oči. Něčím mi připomínal herce, který se dost často objevuje na televizní obrazovce. Na ruce měl navléknuto několik dřevěných rámečků. U dveří je shodil do nastavené druhé ruky a opatrně pověsil na hřebík pod střechu.

„Ahoj, dědo!“ zbytečně nahlas pozdravila Ivana a usmála se. Vytušila jsem, že ti dva se mají asi rádi. Ivanka je jistě dědečkova pýcha, bodejť ne, za rok z ní bude mít architektku. „To je...!“ chtěla představit Břet'u, ale dědeček se k němu už hnál s nataženou rukou a volal, jako by to měli slyšet i sousedi:

„Ahoj, Roberte. To seš rád, že je Ivana doma, vid’?“

Břet'a trochu pokrčil nos a nápadně zbledl.

Ivana se naklonila k dědečkovu uchu a vykřikla:

„To je Břet'a, dědo!“

Stařík chápavě zakýval hlavou a stiskl konečně bráchovi ruku.

„Já vím,“ prohlásil, „tak ahoj, Pét'o!“

„Dobrý den...“, řekl na to nejistě můj bráška.

„Dědeček už tak dobře neslyší,“ vysvětlovala Ivana a já ji pozorovala, zda se aspoň při té záměně jmen maličko nezardí. Kupodivu se držela dobře, anebo byl dědeček opravdu popleta.

„Děkuju za papouška!“ vzpomněl Břet'a a dědeček se zeširoka usmál. Měl jenom hoření zuby, i tak umělé. Na dolejší mu buď nezbyly peníze, anebo se domníval, že by to byl už příliš velký přepych.

„Za málo! A jakpak se Ferdásek drží?“

„Učí se...“, nevěděl, co plácnout brácha. Ivanka pak představila i mne. Dědeček mi také stiskl ruku. Potom si posunul čepici do týla a nabídl Břet'ovi, že mu ukáže včelstvo.

„Nemáme moc času, dědo!“ bránila se Ivana. Asi znala, co obnáší dědečkův odborný výklad.

„Počkej, Ivano,“ utrl se na ni brácha, „jen ať mi všechno dědeček vysvětlí Třeba se něco dozvím. Vypadá to, že má s podobnými exkurzemi, které mu sem vodiš, bohaté zkušenosti!“ Ironicky protáhl koutky úst a nechal se dědečkem odvléci ke včelínu.

„Jak chceš...!“ povzdechla odevzdaně moje budoucí švagrová a pohodlně se opřela o kmen staré hrušně. V trávě se válelo několik nažloutlých plodů, pro jednu hrušku jsem se shýbla, ale po prvním kousnutí jsem ji zase hodila zpátky k ostatním. Byla nemožně kyselá. Slyšely jsme, jak dědoušek Břeťovi vysvětluje:

„Já pěstuju, Liborku, jenom kraňku, abys rozuměl. To je zatím nejlepší rasa. Kraňka je mírná, po jaru má rychlejší rozvoj a dobrou snůšku. Tys nikdy neslyšel o kraňský rase?“ Břeťa řekl, že ne, a dědeček pokračoval: „Kraňce se u nás daří nejlíp, já si taky chovám matky, jinak to je drahá záležitost, která jednomu leze moc do peněz. Ale teď ti, Liborku, něco ukážu!“ Sklonili se u česna jednoho úlu a jedna včelička vylezla dědečkovi na břicho ukazováčku. „Vidíš, jak je statná, dobře živená. Teď na podzim bývá už krotká, pomalu jim ubývají síly.“ Vtom došlo k něčemu, co zřejmě nebylo v programu exkurze. Břeťa zařval, pleskl se otevřenou dlaní do čela a začal kolem úlu zběsile poskakovat.

„Co je...?“ ptala se Ivana.

„Jedno jsem dostal...!“ bědoval brácha a běhal hned ke hrušce, hned zase mezi keře rybízu.

„Asi žihadlo. Počkej, já ti je vytáhnu!“ běžela Ivana k němu. Donutila ho, aby se na pár vteřin zastavil, stejně přešlapoval a skučel jako pes, kterému přejedou ocas, šklub! cukla dívka rukou a přinesla mi v konečcích prstů ukázat včelí žihadlo.

„Ty s tím naděláš...!“

„Víš, jak to pekelně bolí...?“ naříkal dál.

Děda se opřel rukou o stříšku posledního úlu a řekl mu: „Takové bodnutí je moc zdravé. Po jaru si nechám bodnout naschvál pět šest žihadel, to je moc dobrý třeba na regma!“

„Jenže já, dědo, ještě regma nemám...“

„To můžeš brát preventivně...!“ prohlásila jsem s jistotou budoucí zdravotní sestry.

„Aspoň kdyby byl čpavek...“ vzpomněla si Ivanka, naslinila si prst a chvíli Břet'ovi třela místo u kořene nosu. Zdálo se, že ani tato péče nepřináší kladné výsledky. Zasažený skuhral dál.

„Ještě bych ti, Lojzíku, ukázal medník. Mam úplněovej typ...“ navrhl pokračovat v přehlídce nadšený včelař, ale Břet'a vykřikl:

„Ne, už ne!“ A pak se jeho hlas zlomil jako stéblo slámy, když dodal: „To už mi stačí!“

Ivana navrhla, abychom se raději přesunuli k jejím rodičům. Podaly jsme Břet'ovi zavazadla, rozloučili se s dědečkem, který nás všechny srdečně zval zase na návštěvu. Znovu jsme vyšli přes malý dvorek, kolem oprýskané zdi na ulici.

Když Ivanka prostrčila ruku vrátky a z druhé strany otočila klíčem, kývla hlavou k domu a řekla: „Dědeček ho nechal připsat mně!“

„Cože...?“ mrzutě se zeptal Břet'a. Začínal už pěkně opuchat.

„Že budeš jednou dědit!“ zařvala jsem asi tak, jak jsme mluvili s dědečkem. „Včelín ti taky padne zadarmo do klína!“

„Po tom nejvíc toužím!“ poznamenal otráveně.

„Támhle bydlíme...!“

Ivanka natáhla ruku a ukázala na dva domky, jež se krčily na mírné stráni před námi. Oba byly kdysi postaveny podle stejných plánů. Dnes se lišily už jenom okolím a kvalitou záclon v oknech.

„V tom napravo...!“ zpřesnila ještě směr mého pohledu.

Mám za to, že by se Břet'a nechal odvést kamkoli.

„Představovala jsem si vás, pane inženýre, jinak!“ řekla na schodech Ivančina maminka, když nás dcera oba představila. „Podle fotek, co má Ivanka...“

„Neříkej mu pane inženýre, ale Břet'o! Ubezpečuju tě, mami, že je to on. Akorát ho u dědy štípla včela!“

„Dobrý den...“ zahuhlal brácha a trochu zvedl hlavu, neboť nemohl hned napoprvé stisknout nabízenou ruku. Pozoroval svět dvěma úzkými průzory jako z ponorky.

„Ty vypadáš!“ uchichtla se povzbudivě Ivana a vedla nás za maminkou.

Na chodbě natočila bráchu tak, aby vešel přesně středem otevřených dveří do obývacího pokoje. Zde jsme se seznámili s jejím tatínkem. Byli si nápadně podobní.

„Vy ale nejste Čech, pane inženýre!“ zapochyboval hned vysoký muž, jemuž se prošeďivé vlasy i kolem uší stáčely do drobných spirálek.

„Je, tati!“ ubezpečila ho dcera a dodala znovu, že změnu jeho tváře způsobilo jediné včelí štípnutí, takže nemusí Břetu podezírat z příslušnosti k národu sídlícímu za Velkou zdí. „A říkej mu Břet’o!“

Posadili nás do příjemně hluboké lenošky. Zábava, jež se rozpředla, se nápadně podobala cvičení z učebnice francouzštiny na straně 132. Ivanka se sice snažila, ale oba muži jako by stále nemohli nalézt vhodný klíč k rozhovoru. Dostali jsme kávu a tvarohové řezy, ale ani to příliš nezabralo. Usrkávala jsem kaffičko oslazené dvěma kostkami cukru a hádala v duchu, zda je Ivančin otec již od přírody takový nemluva, nebo ho zklamal jeho budoucí zeť. Pokud se snad odvažoval v těchto souvislostech myslet i na budoucí vnoučata, věřím, že nemusel být vyhlídkami příliš nadšen.

Tvarohový koláč jsem jen tak ze slušnosti ud’obla. Blížilo se poledne a vůně, která sem při každém otevření dveří pronikla z kuchyně, prozrazovala neomylně, že dostaneme svíčkovou. A tu já šíleně ráda.

Na hladině všeobecného mlčení udělala pár žabek Ivančina maminka, když se přihnala s rozvázaným balíkem, který jsme jí předali jako oficiální dar od našich.

„No to je krása, to je krása!“ vykřikovala už v předsíni.

Pak před námi odsunula na kulatém stolku hrníčky s nedopitou kávou a tvarohové řezy a položila tam v pomačkaném papíru dva vyšívávané polštářky. Na jednom byl rytíř na koni mířící dřevcem vpravo, na druhém jeho protivník píchající doleva.

„Víte, co to muselo dát mamince za práci. Něco tak krásného jsem ještě neviděla. Poctivá ruční práce. Máš šikovnou maminku, když tohle svede!“ přistrčila mně oba zázraky před oči.

Přikývla jsem, ale ne a ne si vzpomenout, kdy by ty stvůry doma vyšívala. Patrně to byl výsledek nějaké obratné operace, kterou uskutečnila ve vrátnici Monitexu.

„Co říkáš, taťko...?“ zaprosila o několik slov uznání svého muže.

„Jo!“ zahučel stejně tak, jak by se vyjádřil i náš táta. Chlapi zřejmě pro ruční práci nemají pochopení.

Břeťa vyhlédl ze své ponorky a zahuhlal: pěkněj kýč! Dobře že mu nebylo příliš rozumět. Ivančina maminka odnesla dar zase do kuchyně. Osaměli jsme. V hrnečku jsem měla ještě slzu černé tekutiny, naklonila jsem hlavu dozadu a nechala tu kapku pomalu sklouznout až do krku. Pak jsem si začala prohlížet zařízení místnosti. Ivanka mezitím něžně hladila svého mongoloidního debílka, její otec, pan Vávra, zadumaně hleděl na loužičku kávy.

Náhle obrátil ruku, aby lépe viděl na své náramkové hodinky, a hlasitě zaklel:

„Krucifix...! Já bych do toho kopl!“

Ivanka přestala hajcat svého netvora a zeptala se:

„Proč nadáváš, tati?“

Rozmázl vztekle před sebou černou louži, vlastně ji rozmetal špičkou lžičky a rozepínal knoflíky pletené vesty.

„Ve dvanáct je fotbal. Přímý přenos. Naši hrají v Londýně!“ Mluvil spisovně. Zřejmě následek zaměstnání. Byl, jak už nám dávno Ivana prozradila, učitelem.

„Proč se nedíváš?“

„Proč...? Protože ten křáp...!“ vycenil zuby proti hnědé skříňce zabudované nenásilně mezi díly nábytku, „... prostě nehraje!“

„A zkoušels to...?“

Div ji nekousl, jak se ohnal svým souhlasným ano!

Ivana neztrácela náladu. Mile se usmála a prohlásila, že tady Břeťa tomu rozumí a že by se pokusil uvést televizor opět do chodu.

„Co blbneš...?“ ohradil se proti té chvále bráška a poprosil, zda by nemohl dostat octový obklad.

„Opravdu?“ změřil si ho nedůvěřivě pan Vávra.

„Ano, tatínku!“ odpověděla za něj Ivana a postrčila ho směrem k televizoru.

„Moc bych se divil,“ řekl spíš pro sebe milovník sportovních přenosů, ale stiskl tlačítko na ovládacím panelu televizoru a trpělivě vyčkával, zda naskočí obraz. Obrazovka však zůstávala slepě šedá. „No prosím!“ potvrdil tu katastrofu znovu a rezignovaně si šel zase sednout ke stolku.

„Břeťa se do toho dá, vid', miláčku!“ pohládila ho jemně po napuchlém čelíčku, které hrozilo tím, že v místě vpichu vyroste brzy sloní kel. Zaslechla jsem, jak mu šeptá: „Pécéel jednaosmdesát, troubulínku!“

Brácha se vzb chopil k nadlidskému výkonu. Pochopil zřejmě smluvné heslo a furiantsky si poručil, aby mu přinesli šroubovák. Rozmontoval zadní desku přístroje, chvíli ťukal na lampy a kondenzátory, odkládal a znovu při kládal k čelu octový obklad, který mu Ivančina maminka skutečně přinesla, potil se, patrně strachem, bolestí i trémou před budoucím tchánem, odstrkoval Ivanu, která do něho nepřestávala hučet tajemné zaklínadlo pécéel jednaosmdesát, hrabal se v televizoru nemožně dlouho, až vstal i pan učitel Vávra a přišel se podívat na jeho ruce, které s obratnou nemotorností osahávaly zaprášené součástky. Konečně Břeťa zastrčil šňůru do zásuvky elektrického proudu, stiskl tlačítko, všichni založili ruce na prsou a tiše očekávali výsledek jeho odborného zásahu. Dočkali se! Obrazovka se rozjasnila, z jasných vodorovných čar se staly jedním hupnutím svislice, jež ve svém součtu dávaly okamžitě postavy hráčů ženoucích se za černobílým míčem.

Pan Vávra zajásal.

„Jste pašák, Břeťo!“ poklepal mladému muži, který se ucházel již dlouho o ruku jeho jediné dcery, na rameno a natočil si křeslo proti přístroji. Od onoho okamžiku jsme pro něho přestali být hosty. Byl teď jedním z jedenácti hrdinů, kteří hájili naše barvy.

V přestávce mezi poločasy se podával oběd. Svíčková, jak jsem předpokládala, chutnala znamenitě. Navíc jsme se ještě dorazili jahodami se šlehačkou.

S Anglií jsme hráli nerozhodně, pan Vávra měl výbornou náladu, neboť, jak se dodatečně přiznal, očekával porážku, my s Ivanou jsme pomohly mamince umýt a utřít nádobí a nastal čas odpoledních vycházek. Do odjezdu jsme mohli ještě dojít pěšky třeba do Budějovic.

Paní Vávrová prohlásila, že zůstane doma, aby si trochu vydechla. Chápala jsem, že první ženichova návštěva v rodině musí dokonale paní domu vyčerpat. Mimoděk jsem si vzpomněla na živelnou katastrofu, která vypukla tenkrát, když se měla u nás poprvé objevit Ivana.

„Půjdeme se s Břetou projít na náměstí!“ oznámila dcera. Ale paní Vávrová okamžitě zasáhla:

„Jen vezmi hezky Břetka a běžte k řece. A na svačinu ať jste zpátky!“ Nenápadně tak dala Ivaně najevo, že by jí nebylo dvakrát milé, aby se se svým budoucím manželem producírovala příliš na veřejnosti. Mladí bez námitek uposlechli. Svého muže a mne poslala do školy. „Jituška se jistě ráda podívá, vid', Jituško?“

„Ano,“ přisvědčila jsem.

Její manžel rovněž nic nenamítal, dlouho mu však trvalo, než našel svazek klíčů, které patřily ke škole. Trpělivě jsem na něho čekala. Paní Vávrová mezitím vyběhla ven, zavolala přes plot na sousedku, a když se na druhé straně vynořila z angreštů a rybízů tvář usměvavé ženy, řekla nahlas, že jsem to slyšela i na verandě: „Hezkej není, to ne, paní Matátků, ale šikovnej! Zlatý ručičky. Jen se podíval na televizor, už věděl, kam sáhnout. To víte, paní, je hned znát, že je inženýr...“

Sousedka si položila obě ruce na rám plotu, takže vypadala jako medvídek v zoologické zahradě.

„Tak bude svatba, ne?“

Ivančina maminka se záhadně usmála a řekla:

„Co by chvátali? Holka přece musí doštudovat...!“

„Tak, máte pravdu, paní Vávru...“

Za mými zády se objevil muž, jehož zásluhou jsme na stadionu ve Wembley před hodinkou udrželi nerozhodný výsledek. V ruce si pohrával s klíči. Vyšli jsme společně ze dveří a obě ženy naráz zmlkly. Škoda. Zdržet se o pár vteřin, znala bych třeba datum Břeťovy svatby.

V prázdných třídách na mě padla podivná tíseň. Opuštěné lavice, tabule pečlivě smazány, počítadla s kuličkami seskupenými do dvou shodných trojúhelníků, bachraté sáčky s plastelínou, barvičkami a štětci, které visely na háčkách po straně lavic, to vše ve mně vyvolávalo bolestínské nálady, jaké jsem mívala v dětství. To třeba pro mě maminka dlouho nešla do školky a já si musela hrát sama, najednou jsem měla všechny hračky pro sebe, nemusela jsem se o ně tahat s ostatními, a přece mou duši nenaplňoval pocit uspokojení. Seděla jsem na lavičce v koutku šatny a čekala a čekala, až se objeví známá udýchaná maminčina tvář. Podobné rozechvění mě zastihlo i v den babiččina pohřbu. To jsem také ještě byla malá holka. Ivančin otec bere do rukou různé pomůcky, podrobně mi objasňuje jejich účel, snad se mu zdá, že mě jeho výklad upoutal, neboť jsem nasadila strnulý úsměv a mechanicky ho sleduji očima, ale já cítím stále víc, jako by hluboko ve mně vznikala veliká propast, tmavá a smutná, stále se zvětšující. Byla jsem najednou strašně sama. Všechno na mě útočilo svou cizotou. Lidé, věci, dokonce i slova. Měla jsem pocit, že užuž vykřiknu: já musím domů! A uteču, uteču, na nic nebudu čekat, ani na konec tak málo zajímavé prohlídky, ani na svého bratra, ani na vlak, poběžím sama...

Dokázala jsem se ovládnout, nekonečně vlekoucí se vteřiny odplavily ten hořký pocit, jemuž jsem začínala rozumět: byl to jen strach, ne ze samoty právě prožívané, ale z toho, že mě Honza může opustit a já nebudu mít sílu snést, že už mi třeba nikdy nezamává na shledanou. Dálka, jež nás teď dělila, každá hodina, kdy jsem ho nemohla vidět, zdála se mi být zlou.

Přešli jsme do jiné třídy. Pokusila jsem se soustředit na otázky, které mi občas zdejší učitel kladl, ale z odpovědí si patrně učinil ne zrovna vábný obrázek o duševních schopnostech budoucí švagrové své dcery.

8

„Jak to, proboha, vypadáš?“ přivítala nás doma večer maminka, když uviděla svého syna s očima, jež se ztrácely v otoku. „Malé nedorozumění s tchýní!“ řekla jsem včas a předala mamince balíček se čtyřmi sklenicemi sladkého medu, který měl být zatím jen malou pozorností za vyšívané hrůzy, které jsme ráno odvezli. Nevinný žert mě stál mírné kopnutí do holeně, jímž mě chtěl bráška umlčet.

„Máte hlad?“ šla maminka před námi do kuchyně.

„Jasně. A pekelnou žízeň!“ stěžovala jsem si celkem neprávem na budoucí příbuzenstvo. „Ahoj, tati!“ pozdravila jsem hlavu naší rodiny, která odpočívala v kuchyni na mnohem obyčejnějším polštářku pohozeném na gauči.

Málem mi neodpověděl na pozdrav.

„Co je...?“ otočili jsme se po mamince, aby nám objasnila příčinu jeho mrzuté nálady.

„Náš tatíček trucuje!“ řekla potouchle. Vytáhla z kredence dva mělké talíře, aby nám připravila večeři.

„Copak...?“ chtěla jsem obrátit jejich zřejmé nedorozumění v žert. Ale táta se ještě víc zamračil a usadil mě odměřeně:

„Ty se mezi nás neplet!“ A pak dál koukal na strop nad sebou.

„Prosím...!“ řekla jsem tónem, kterým jsem jasně dala najevo, že mě uráží. Kdyby třeba byl v kuchyni v té chvíli Břet'a, určitě by se přiklonil na mou stranu a pomohl mi tátu zpracovat. Ale on se teď zhlíží v koupelně v zrcadle a jistě si na hlavu pokládá studený obklad, neboť až do kuchyně je slyšet tekoucí vodu.

Teprve po večeři jsem se mohla v předsíni maminky zeptat, co mezi sebou měli.

Ušklíbla se a pronesla jediné slovo: vrátnice! Okamžitě jsem pochopila, oč jde. Maminka by ráda změnila zaměstnání. Když před lety nastoupila ve vrátnici Monitexu, bylo to vlastně východisko z nouze. Ni-

kdo neví, odkud si přinesla nepříjemný ekzém, který se jí rozlézal po ruce a sahal skoro až k loktům. Závodní lékařka jí doporučila, aby změnila zaměstnání. Práce ve střižárně, kde až dosud maminka pracovala, nemusela sice být příčinou kožní nemoci, ale vzduch nasycený drobnými vláčenky a chmýřím ze zpracovaných látek by mohl ekzém zhoršit. Už dva roky má ruce zcela čisté a zdravé. A dva roky přesvědčuje tátu, že se musí zase vrátit do dílny. Táta zpočátku její návrhy bral jako pokus o žert, později ji odbýval, že jistě jednou by mohli i o tom uvažovat, ale když v poslední době mluvila maminka o svém útěku z vrátnice stále častěji, vznikaly ze zprvu nenápadných rozhovorů nepříjemné rodinné hádky. Pokaždé jsem tátu podezírala, že z pohodlně, příliš mu vyhovovaly maminčiny volné dny následující po nočních dvanáctkách, kdy si sice dopoledne trochu zdřímla, ale ve zbytku dne dala naši domácnost do bezvadného pořádku, takže jsme se pozdě odpoledne vraceli domů, kde už voněla večeře, všude bylo uklizeno, řekli jsme jí jen: ahoj, mami! a rozešli se. K čince, k papouškovi, k televizi. Obvykle jsme jí zase viděli až po jídle. Tehdy jsme si s Břeťou pravidelně doporučovali, jak je pro život prospěšné naučit se již v mládí mýt nebo utírat nádobí. Často nás maminka zahrnala od hromady hrnců oba, protože nemohla poslouchat naše hašteření. Také jsem věděla, co žene maminku z vrátnice. Prozradila to na sebe při jedné vzrušené debatě. Celý život pracovala v partě. Vždycky když se ohlédla, potěšila se stovkami dámských šatů, které prošly jejíma rukama, hraničkami lesklých sáčků, v nichž byly halenky, svetry nebo jiná módní novinka, měla ze své práce radost. Ve vrátnici byla práce zdánlivě lehčí, i když ji noční služby vysilovaly. Ale pocit, že se jako dřív ohlédne a spatří jenom telefon, desku s háčky pro klíče a červenobílou závoru, denně, každý týden, takhle až do důchodu, ji zřejmě děsil. Stála jsem na její straně od začátku, a pokud to bylo možné, nahlodávala jsem vlastizrádnými projevy tátovu nesmlouvavost. Moc platné nám to nebylo.

Ted' jsem se jí aspoň pověsila kolem krku a letmo políbila někam za ucho. Vrátila mi to v téměř zapomenutém pohlazení. Odešla jsem do svého pokoje. Chvilí jsem si hrála s činkou a znovu přebírala dojmy

uplynulého dne. Ale otevřela jsem si dveře, abych nebyla tak docela sama. V obýváku už někdo zapnul televizor. Váhala jsem, zda mám jít sledovat hlavní večerní program. Nakonec jsem se rozhodla, že bude asi lépe předstírat, že se učím.

Elektrický budíček, cena za 1. místo na přeborech mládeže v Novém Městě, mě probudil do deštivého rána. Jediné okno mého pokoje bylo zvenčí potaženo neprůhlednou záclonou z roztékajících se dešťových kapek padajících na sklo. Přitáhla jsem pokrývku až k nosu a nejmíň pět minut jsem strnule podřimovala, aby si snad pitomý budík nemyslel, že mi bude poroučet. Teprve pak jsem se šourala do koupelny. Na schodech se ozval dupot. Otočím se a vidím Břeťu, jak se žene v pruho- vaném pyžamu do kuchyně, a když se podívá na hodiny, zařve:

„Zaspal jsem...!“

„Pojedeš se mnou,“ navrhla jsem mu... „už sis na mou péči zvykl!“

Nemá chuť na žertování, kvapně se myje, v koupelně mě samozřejmě předběhne, pak utíká k sobě nahoru, aby se převlékl, ale jeho chvat mě nijak nevzrušuje, neboť vím, že může do Rybína buď doletět, anebo jet stejným autobusem, kterým pojedou i já.

Ani snídaně mu nechutná. Výjimečně je dřív hotov, stojí v předsíni a nervózně klepe Ferdáskovi do klece. Papoušek se na něho zlobí, snaží se ho klovnout zobákem do prstu, a když se mu to nepodaří, načechrá křídla, zježí chocholku a vyštěkne:

„Bohrisi, Bohrisi, Ivanka...“

Brácha ho nenechá dokončit jeho oblíbený slogan.

„Ty seš taky PPP!“ uleví si. Nechápu obsah té zkratky, a proto zavolám z kuchyně na Břeťu:

„Co je to?“

„Pěkně pitomej pták!“

Zahihňala jsem se s plnými ústy, až se mi od pusy rozletěly drobečky nedělního koláče, ale přece se Ferdáška zastanu:

„Hezky si ale pamatuje!“

„To jo...!“ potvrdí Břeťa vztekle a já ho dál mučím:

„A není ti podezřelej? Dědeček, Ferdásek, Ivanka pořád není doma, já vím, Ivana nenosí fialový klobouk, ale stejně obdivuju, jak si Ferdásek všechno pamatuje. On snad má v hlavě kybernetickéj mozek!“

„Dost možný,“ vycení na mě brácha zuby jako podrážděný vlčák, „zá tímco někdo má strach, aby mu v ní nenavlhly piliny!“

Odnesu do mísy kuchyňského myčáku prázdný hrneček, smetu do dlaně drobečky a hodím otevřeným oknem vrabčákům a sýkorkám, těm podzimmím lenochům, kteří jen okounějí na římsách domů, a podotknu: „Prima. Vezmu si tedy paraple!“

Kdo jde poslední, zamyká. Brácha za mnou řinčí klíči.

Děšť neustává. Preventivně jsem roztáhla nad svou hlavou deštník.

Ke škole jdu s Andulou. Záplava slov, která se třepí v jejích ústech jako dlouhý nekonečný provázek, mě začíná unavovat. Snad proto, že se rozhlížím proti své vůli kolem sebe, jako bych v proudu studentů a školáků někoho hledala. Nač obelhávat vlastní svědomí? Je tomu tak! Chtěla bych aspoň zahlédnout Honzu, i on se dvakrát třikrát vetřel do Andulina monologu, ten zvláštní a nezdrobný hlad očí, jež by se chtěly dotknout jeho tváře, rukou, ramenou, se ve mně ozývá stále mocněji. Když se k nám přidá Milena, to už jsme pár kroků od školy, řeknu, jako bych si náhle vzpomněla:

„Zapomněla jsem si svačinu. Skočím si koupit aspoň housku!“

„Dám ti krajíc chleba. Naše matka mi dává s sebou porce, jako bych se už měla v devět hodin zhroutit!“ nabídne ochotně Milena. Mile odmítnu a dodám, že je brzy dohoním. Pokračují bez námitek v další cestě, já přeběhnu ulici, samoobsluha je na rohu náměstí, ale tam pochopitelně nejdu, letím podloubím dál, netečně kolem výkladních skříní, v jejichž skle se mihne můj obraz, úzkou uličkou si nadbívám hlavní směr tahu studentů, kteří se valí k budově gymnázia. Zastavím se na rohu u prodejny partiového zboží a z nedokonalého úkrytu se pokouším rozlišovat v hloučcích a větších skupinkách jednotlivé chlapce. Poznávám Vincourka a mladého Janka. Přejde i Bachůrek, který se pokou-

ší vtípkovat se dvěma dívenkami patrně z nejnižšího ročníku. Honza nepřichází.

Stojím přimáčknutá ke zdi, hlavu opřenou o studený okap, a čekám. Nejde.

Dlouhých deset minut.

Hloučky už nenápadně zřídly na opozdilé jednotlivce. V budově se rozdrnčel zvonek. Za pět minut začne vyučování. Odlepím se od plechové roury a liknavě se vracím ke své škole. Vůbec mi nezáleží na tom, že přijdu pozdě. Přestává pršet. O hlavní přestávce za mnou přijde Milena Bujárková.

„Proč nejíš?“ zeptá se.

„Housky jim došly...“ zalžu. Rozlepí dva obrovské krajíce namazané sádlem zpod pečeně a jeden mi podává.

„Vem si!“

Chleba je čtvrtěční, tvrdý a nepoddajný, ale pomazánka přímo báječná. S chutí polykám velká sousta.

Milena si všimne mého neobvyklého mlčení.

„Co je ti?“ zeptá se a dvěma prsty cvrkně do mastného drobečku, který se zachytil na límci její kožené bundy.

„Víš, co je efedrin?“ zeptám se.

„Jasně. Na poslední Indianapolis to bral Jacky Mason. Taky ho po závodech diskvalifikovali. Jezdil na lotusu.“ Znovu se zahryzla do chleba a řekla: „Proč se ptáš?“

„Tak...“ odpověděla jsem neurčitě.

Miláček slonů Stáňa shání dobrovolníky na sobotní brigádu do nemocnice. Na chirurgii onemocněly dvě sestry chřipkou. Můžeme je aspoň zčásti nahradit. Přišel i za mnou.

„Půjdeš?“ zeptal se a neustále přitom hleděl na malý papírek, kam si už zapsal dvě jména.

„V sobotu mám závody!“ vzpomněla jsem si.

„Škoda...“ řekl zklamaně.

„Co v neděli? To bych třeba šla. Táta mě doveze autem.“

„Sama?“

„Proč ne?“

Zaváhal.

„Když půjdeš sama, to vlastně není brigáda.“

„Ty bys nešel, Stáňo?“

„Mám rande...“

„S tou mrňavou holkou?“

„Za minulej rok vyrostla o tři centimetry, abys věděla!“ bránil svou dívku. Na papírek si načrtl novou rubriku: neděle a zapsal mé jméno. Pak se rozhodl:

„Půjdu taky! Rande si přehodím na sobotu!“

„Seš stoprocentní svazáckej funkcionář, Stáňo!“ pochválila jsem předsedu naší organizace a zeptala se ještě, kdy si dáme v neděli sraz. Dohodli jsme se na sedmé hodině. Pacienti si také rádi ve svátečním dnu přispí.

„Třeba ještě někdo půjde!“ pravil s nadějí v hlase. Byla jsem v předpovědi daleko střízlivější.

„Lenko...!“ zavolala jsem na spolužačku, která už možná deset dní nechodí do školy. Spatřila jsem ji odpoledne, jak vychází ze samoobsluhy a nese v síťovce láhev s mlékem a pár rohlíků. Zaslechla své jméno a otočila se po hlase, avšak nezůstala stát, jak jsem předpokládala, ale pospíchala směrem k zámeckému parku, nedbajíc na to, že jí při každém kroku naráží síťovka o koleno. Byla jsem v takové formě, že jsem její náskok lehce dohnala. Před vraty do parku jsem jí zahradila cestu.

„Ty mě neslyšíš, Lenko?“ ptala jsem se podrážděně.

„Ale jo. Jenže já spěchám, víš? Dovol...“ chtěla mě odstrčit, což bylo ovšem nad její síly, protože jsem před ní stála rozkročena jako mohutný jeřáb. „No tak mě pusť!“ opakovala znovu svou žádost.

„Proč nechodíš do školy?“

„Tebe to snad zajímat nemusí!“ odsekla. Už se smířila s tím, že mi jen tak snadno nevyklouzne. Dívá se mřížovím železného plotu na opeľichané keře zimostrázu.

„Jandová se po tobě ptala...“

Trhne jen mírně ramenem.

„Bylas nemocná?“

„Ne!“

„Tak co je s tebou?“ naléhám, abych z ní dostala jasnou odpověď. „Ty už se do třídy nevrátíš?“ plesknou jen tak nazdařbůh. Kupodivu právě tato otázka jako by ji probudila z paličaté netečnosti.

„Ne...!“

„Co ne?“ vyhrknu udiveně, protože si nedovedu představit, že by její místo v lavici zůstalo do konce roku prázdné. Lenka se učila s docela slušnými výsledky. Rozhodně nepatřila mezi ty, kteří dvakrát v roce balancovali mezi čtyřkou a pětkou z latiny nebo protivné patologie.

Teprve teď se mi podívala do očí.

„Já už totiž dělám, víš!“

„Fuíííu...“, pískla jsem překvapeně jako malý kluk. „Prosím tě, kde?“

„V sodovkárně.“

„Neblázni, Lenko...“, nechtěla jsem věřit.

„Už deset dní. Podívej...!“ ukázala mi ruce. Na obou dlaních měla zarudlé mozoly.

„Co tam děláš?“

„Rovnám flašky s limonádou do beden.“ Usmála se nejistě nad mým nejistým pohledem, který jsem upřela na její ruce poznamenané těžkou prací, a řekla trochu zvesela: „Vydělám si tam dost peněz!“

„Kolik?“

„Osmnáct stovek za měsíc!“

Myslela si, že mě ohromí, ale já se zeptala podezíravě:

„Už jsi brala?“

„Ještě ne, ale říkal jeden známej...“

Nedokončila započatou větu, v ruce nadhodila tašku s nákupem a znovu mě zbrkle požádala, abych ji propustila. Nebránila jsem jí v tom.

„Tvá babička o tom ví?“ zavolala jsem ještě za ní, když už kráčela po cestičce v parku.

„To se ví!“ hodila mi zpátky a dala se do mírného poklusu. Sledovala jsem ji tak dlouho, až se ztratila mezi dvěma vysokými tújemi.

Při tréninku se ke mně Honza chová odměřeně. Sotva mi řekl dvě slova. Předstírá, že usilovně trénuje. Ale já poznám, že i svým mlčením lže.

Skřivánek mu dává při sobotních závodech poslední možnost. Nepodá-li výsledek jen trochu slušný, nastoupí příště na jeho místo náhradník. Je rozhodnuto.

Nejraději praktikujeme na novorozeneckém oddělení. Všechno tu působí svěže. Nejen nový pavilon slavnostně otevřený asi před dvěma lety a vybavený perfektní technikou, ale i pacientky, které nepočítáme mezi nemocné, nýbrž mezi maminky, vřestící věčně hladová miminka, prostorné pokoje, kde je mnohem méně práce než třeba na interně, lékaři, sestry, fotografie dětí v chodbě mezi lůžkovým oddělením a porodním sálem.

Naše učitelka je nemocná, chřipka postihla i ji, třebaže si zpočátku myslela, že ji přechodí jako obvykle, při poslední hodině měla určité teplotu, prozrazovaly to její oči, a tak má naši skupinu na starosti vrchní sestra Emrová. Mluví s námi stejně mazlivě jako s těmi mrňaty v maličkých postýlkách. Dovoluje nám i práce, ke kterým se žákyňe zdravotní školy dostávají až ve čtvrtém ročníku.

Oblékáme si přes ústa roušku a jdeme s Andulou za ní, abychom rozvezly maminkám jejich zlatíčka. Na chodbě se vrchní sestra opře břichem o dlouhý vozík, na němž je jakási plechová vanička, a tlačí ho před sebou až do ložnice kojenců. Než je do neciček uložíme, musíme je přebalit a většinou i umýt. Andula ještě každému načeše kartáčem z nepatrného chmýří na hlavě parádního kohouta. Na vozík se jich vejde asi deset. Andula zvedne jednoho kluka trochu výš a řekne:

„Hele, to je opičák, co? Představ si, že se mi jednou taky narodí něco tak škaredého!“

„Tobě, Andulo?“ uklidňuji ji. „Bude přece hezkej po tatínkovi!“

„Jo...“ vzdychla neurčitě spolužačka a položila kluka, který výrazně potvrzoval Darwinovu vývojovou teorii, k ostatním. Leželi v necičkách vedle sebe jako dobře zabalené sardinky a všichni řvali. Vyjely jsme s vozíkem na pokoje.

Maminky si už své děti poznávaly na dálku. Podle očí, všechny děti je měly modré, podle vlásků, některé i podle řevu. Ten se však umírňoval, jak dostávaly jíst.

Podala jsem uzlíček s opičátkem mladé mamince, která ležela v rohu místnosti. Chtěla jsem odejít za Andulou, neboť vozík byl již prázdný, ale mladá žena na mě nenápadně kývla, abych přišla blíž k posteli. Ještě, učinila další nenápadný posunek. „Sestřičko,“ zašeptala a ohlédla se po ostatních maminkách, které držely u prsou své děti.

„Copak...?“ odpověděla jsem stejně tiše.

„Jak se vám Pepíček líbí?“

„Je hezkej...“ pochválila jsem opičátko, které hltavě sálo mateřské mléko.

„Vid'te!“ rozzářila se. Pak ke mně naklonila hlavu a zeptala se mě důvěrně: „Že je nejhezčí tady ze všech dětí?“

„To víte, že je!“

Zalila ho láskyplným pohledem. Pochopila jsem, že už jsem vedle ní zbytečná. Tiše jsem odešla za Andulou.

Ošetřovna je na chvíli prázdná. Naše holky jsou ještě na pokojích, vrchní sestra Emrová jim předvádí ošetření zánětu prsu. Mě vyslala pro framykoin. Mám i klíče od lékárny. Otevřu příruční lékárnu a hledám krabičku s framykoinem. Ale také efedrin. Chvatně čtu nápisy na lécích. Efedrin mezi nimi není. Pro jistotu hledám znovu. Ne, nemýlila jsem se. S lítostí zavírám skleněná dvířka lékárny a vracím se za vrchní sestrou.

„Kam jdeš?“ ptá se mě Milena při svačině. Sedíme za dlouhým stolem v rozšířené části chodby, kde mohou jíst i chodící pacientky. Vrchní sestra nám dovolila, abychom si zde rozbilily balíčky s jídlem. Jandová by nás určitě hnala do šatny. Využíváme i v drobných maličkostech její nepřítomnosti.

„Musím si něco zařídit. Hned se vrátím!“ volám už z chodby, Milena neznatelně kývla hlavou a poslouchala dál Bělu, která se vyznává ze

svého okouzlení z jistého Slávka Nováčka, s nímž protančila již třetí taneční hodinu.

Běžím na chirurgii. Už z dálky vidím, že starý Kropáček přivází z operačního sálu na třistadvojku nového pacienta. Než otevře dveře a vytočí se s vozíkem, stačím dojít až k němu.

„Ahoj, Jitko!“ zdraví mě vesele jako vždycky.

„Koho to vezete, pane Kropáček?“

„Ňáká bouračka. Je kluk pěkně zřízenej, podívej se!“ Na vozíku leží chlapec, až k bradě přikrytý bílou přikrývkou. Jedno oko má přelepené širokou náplastí, levou ruku uvězněnou v čerstvém sádrovém obvazu. Kolik mu může být? Devatenáct? Dvacet...? Okoralé rty má pootevřeny, ještě se neprobral z narkózy. Oddechuje mírně, neví nic o světě kolem sebe.

„Kam jdeš?“ vyruší mě z úvah zřízenec Kropáček, ještě než zatlačí vozík do pokoje.

„Na ošetřovnu, něco hledám...“

„Zastav se tady někdy, ukážu ti prima kouzlo!“ láká mě Kropáček a mizí na třistadvojce.

Zaklepu na ošetřovnu a bez dalšího čekání vstoupím.

Hned první dojem mi zkalil radost. Uvnitř sedí vrchní sestra protivná jako noc a primář Hejna. Oba kouří a popel z cigaret odklepávají do emitní misky.

„Dobrý den...“, pozdravím nejistě. Primář Hejna odpoví na pozdrav, ale vrchní sestra hned vyjede:

„Co chceš?“ Ví velmi dobře, že dnes u nich nepraktikuje nikdo z našeho ročníku. Nenápadně odloží nedokouřenou cigaretu na okraj misky. Až vypadnu, bude si vyhulovat, to je mi jasné.

„Vrchní sestra z novorozeneckého mě poslala...“, zadrhávám jako prvňáček, kterého paní učitelka pošle poprvé do ředitelny pro křidu, „... jestli nemáte efedrin?“ vyhrknu konečně.

„My? Ne,“ odpoví vrchní sestra a stáhne ruku, která se už už natahuje po cigaretě. „Proč si nezavolá telefonem?“

„Nevím...“

„Na co potřebují na novorozeneckém efedrin?“ zeptá se primář Hejna a ironicky se zasměje na vrchní sestru.

„Nevím...“ odpovídám znovu, a protože cítím, že mě oba v této chvíli mají za blbečka, za osla posla, využívám trapné situace k tomu, abych se zeptala, kde mohu efedrin dostat.

„U řezníka!“ zavtipkuje primář a vrchní sestra mě odbude:

„Na interně, snad tam.“ Obrátí se k šedovlasému elegantovi a pateticky povzdechne: „Ráda bych věděla, proč si to neobjedná z lékárny. Copak tady máme hokynářství?“ To už si může konečně vzít cigaretu a nasát hluboký doušek příjemného kouře.

Pípnu, že děkuju, a vrátím se k našim holkám. Běla už stírá vlhkým hadříkem igelitový ubrus na stole.

O hodinu později se dostávám v prázdné chodbě k telefonu. Vytočím 337 a rozechvěna čekám, až se mi ozve interna. Zeptám se, mají-li efedrin. Na interní ošetřovně prozvání telefon, ale nikdo sluchátko nezvedne. Cítím, jak mi buší vzrušením srdce. Dokážu svou otázku položit co nejlhostejněji? Tú, tú, tú, tú... Dole nikdo není. Zavěšuji a stisknu suché rty. Interna je hned o patro níž. Stačilo by seběhnout po schodech, projít nenápadně chodbou kolem operačního sálu, vyhnout se pro jistotu lékařům i sestřám, a budu-li mít jen trochu štěstí...

Znovu vytáčím 337. Chci se přesvědčit, zda ta nepřítomnost sester nebyla jenom náhodná. Nikdo se neozývá. To znamená, že mají nějaký těžší případ, všichni jsou někde na pokoji. Atletika mě naučila vložit všechnu svou sílu do jediného okamžiku, kdy se rozhodnu a vymrštím ruku s koulí daleko před sebe. Mám právo na to, abych se soustředila. Ale když přijde ta vhodná doba, musím zvolit, zda ano, či ne! Soupeř bývá vždycky silnější. Protože na jeho straně stojí moje tréma, bázeň, nedůvěra ve vlastní odvahu.

Běž!

Jako by mě někdo postrčil.

Ještě na chodbě si uvědomuji, že mám dvě možnosti: dostat, nebo vzít. (Ukrást!) V každém případě, ať druhý způsob, jak se zmocním lahvičky s efedrinem, nazývám sebeodpudivěji, je daleko méně riskantní. Vezmu a uteču. Nikdo o té drobné krádeži nebude nic vědět. Pár kubíků pitomého léku, prosím vás...!

Jde jenom o to, abych měla aspoň trochu štěstí.

Mé kroky měří hlasitě chodbu. Nikdo mě nemůže podezírat z toho, že se chystám ke krádeži. Takhle jistě žádný zloděj nepřichází. Ten se snad plíží potajmu podél stěn, ale já: raz dva, raz dva, nápisy na žlutých dveřích signalizují, že už se blížím k cíli, k ošetřovně.

Je otevřeno. Na stolku řinčí telefon. Ano, nikdo zde není. Šlehnu očima na tabulku se službami. Prima, dnes ji drží vrchní sestra Beznosková. I kdyby mě tady přistihla, nebude se zlobit, protože mě má, myslím, i trochu ráda. Dokázala bych se jí vymluvit. Řekla bych... nemám čas připravovat si výmluvu. Čas zdejší samoty pracuje proti mně. Ale je i jiný čas. Čas nemocných někde na pokojích, kam musely odběhnout obě sestry, jistě přivolaly i lékaře, spěchaly, protože skříňka s náradím je otevřena. Na odkládacím stolku leží prázdná ampulka po injekci a šedý pilníček.

Několika kroky se ocitám před příruční lékárnou. Její hoření část je prosklená. Ve třech přihrádkách jsou zde uloženy běžné léky. Injekce, masti na bolesti, superpyrin, v zelené krabici streptomycin, čípky eunalgitu, pendepon, oční kapky...

Je tam!

V nenápadné lahvičce s bílým štítkem. Sedm písmen.

Pronásledují mne už tolik dní jako přízrak. Má naděje.

Honzův lék i pomocná ruka.

V ústech mi úplně vyschlo. Mám chuť se napít. Vzrušeně oddechuji, ale ještě dřív než otočím klíčkou zámku, vrátím se ke dveřím a vystrčím hlavu do chodby, abych se přesvědčila, zda mi nehrozí nebezpečí. Vzduch je čistý. Vzadu u okna hrají čtyři pacienti karty.

Tak tedy!

Stisknu rukou chromovanou kličku a zkusím otevřít. Dvířka lékárny povolila. Málem se mi zatočila hlava.

Ještě poslední pohled do otevřených dveří, potom rychle sáhnu dovnitř, sevřu lahvičku s efedrinem a kvapně ji skryju v kapse zástěry.

Musím vydechnout.

Pak zvolna zavírám dvířka.

Vyšlo to!

Táhnu za sebou nohy z olova, ale musím projít dlouhou chodbou, pak po schodech o patro výš, nevím, jak jsem se dostala až sem, stále popadám dech, snad ještě nikdy jsem nebyla tak vzrušena, kdyby mě někdo potkal a oslovil, nedokázala bych ze sebe vykoktat jediné rozumné slovo. Ale v hrsti pravé ruky držím lahvičku. Svou velkou kořist.

Vím, že se Honza přestěhoval. Bydlí na sídlišti v jednom ze šesti věžáků. Nikdy jsem u nich nebyla a nejen proto, že mi maminka vyhrožuje, že mě přerazí, překročím-li práh jejich bytu. Zním ale nazpaměť číslo domu. Tři čtvrtě na jedenáct. Tedy: 10.45. Ale stejně musím obejít vchody všech šesti baráků, než si nad posledním přečtu číslo, které hledám.

Prstem jedu po štítcích zvonků, jména mnohých nájemníků už spláchl déšť, ale jméno Honzova táty je napsáno černou tuší anebo snad bylo vytištěno ozdobným písmem, přečtu je snadno. Chvilí váhám, ale nakonec se dvakrát opřu ukazováčkem do černého knoflíku. Odstoupím o krok dál a čekám. V malém reproduktoru to zašumí a ozve se Honzův hlas, jakoby rozežraný rzí.

„Koubek, kdo tam?“

Musím polknout a jazykem si otřít rty, než vyhrknu:

„Pažoutová.“

„Jitka?“ I v neosobním plechovém drnčení je znát jeho údiv.

„Jasně. Můžeš...?“ Přerušuje mě:

„Počkej, jsem hned dole!“ Krch! ozve se ještě v tmavém kroužku vedle dvou řad tlačítek a pak je ticho. Za chvíli rozezná dům klesající výtah. Za dvěma skleněnými dveřmi vidím Honzu. Má žluté manšestráky

a teplý rolák, jako by už nastaly mrazy, plochým klíčkem postupně otvírá oboje dveře.

„Co tady děláš?“ řekne místo pozdravu a rozpačitě se usměje.

„Naši jsou doma, jestli chceš...“ zve mě dost neochotně na horu. Snad bych mohla jindy jeho pozvání přijmout, nakonec znám oba jeho rodiče, s maminkou se zdravíme pokaždé v tanečních, ale za půl hodiny mi odjíždí autobus, a proto ho rázně přeruším:

„Něco jsem ti přinesla.“ Přehodím v ruce naškrobený čepec a zástěru stejnokroje a zalovím v kožené tašce. Lahvička je tam. Tolikrát objímaná deseti mými prsty, tolikrát celovaná mýma očima. Podala jsem ji mlčky Honzovi.

„To je...“ vydechl užasle, když si přečetl bílý štítek.

„Chtěl jsi snad něco jiného?“ zeptám se co možná nejchladněji a pozoruji, jak se jeho údiv rychle mění v jistotu a radost.

„Ne. Ale to je... prostě, Jitko, ty jsi báječná!“ zajásá hlasitě, vrhne se ke mně a dlouze mě políbí, nedbaje na to, že je teprve půl čtvrté, že ze dveří sousedních domů vycházejí nějakí cizí lidé, kteří se na nás pohoršeně podívají, že je kolem nás tolik světla, i když se podzimní slunce už málem schovalo za vyhlodané temeno kopce Velíše.

9

Dokázal odhadnout, že jsem se pro něho odvážila velké věci. A snad proto se mi to snažil splatit. Ten den, kdy jsem mu předala lahvičku s lékem, mě doprovodil k autobusu. Čekal na opuštěném nástupišti tak dlouho, až jsme zmizeli za rohem domu, kde byla rybínská pošta. Druhý den ráno mi nesl ke škole tašku. Měl prázdné ruce, neboť jejich třída šla od půl deváté na koncert. Před spořitelnou jsme potkali doktora Hořejšího. Hlasitě jsem ho pozdravila. Vzal na vědomí mne i mého průvodce, přátelsky se zašklebil a prohodil:

„*Res ad triarios rediit!*“ Rychlým krokem nás brzy předhonal. Honza se zeptal:

„Co říkal?“

„Že máš vedle sebe hezkou holku!“ Samozřejmě že jsem nerozuměla ani jednomu slovu. Honza ocenil mé překladatelské schopnosti.

„Válíš!“ řekl a lehce mi stiskl ruku.

Ještě než se před školou se mnou rozloučil, slíbil, že na mě odpoledne počká. Byl pátek, před námi dva volné dny a v nich závody a první prodloužená.

Zatoužila jsem mít ty nejkrásnější šaty, které se v sobotu večer objeví na tanečním parketu. Chtěla jsem se Honzovi líbit. Snad poprvé jsem propadla přízemní marnivosti, kterou bych zřejmě jindy odsuzovala. Do čeho mě maminka oblékla, v tom jsem obvykle vyrazila do ulic. Teď jsem ji přinutila, abychom jely na poslední zkoušku k paní Bujárkové už o hodinu dřív, aspoň bude mít víc času k tomu, aby z mých šatů odstranila drobné chybičky. Táta nám půjčil auto. Nerad, maminku podceňoval, i když jezdila obstojně a nikdy nepromáčkla blatník ani nevtělala do stojícího traktoru, jak už se to podařilo jemu.

Trpělivě jsem seděla v saloně paní Bujárkové a poslouchala její nářky na mladší dceru, která, já nevím, paní Pažoutová, si snad ani nenačlověčí. Zdena jsme vždycky museli od kluků odhánět, ne že by

si s některým zadala, jen tak kamarádsky, já jí vždycky říkala: zasměj se, zažertuj, ale žádné vážné známosti, dokud ti nebude aspoň osmnáct, kdepak, Milena má svou hlavu, můžu do ní mluvit horem dolem, vždycky mě dokáže odbýt, a kdybyste ji slyšela, jak mluví o chlapcích, prej: burani! já do ní: takhle se nesmíš vyjadřovat, promluví s tebou jednou dvakrát, ale pak si tě nevšimne, řekne si, že seš vulgární, kdyby bylo po mém, paní Pažoutová, já bych jí vyházela všechny ty auťáky, jenže táta, ten ji v tom ještě podporuje, každou chvíli jí přiveze angličáka, říkám mu, kdybys jí koupil svetřík nebo pár hezkejch punčoch, jsou oba zbláznění do auťáků, měl to bejt kluk, myslím naši Milenu, jak měly komunální služby tu výstavu, taky tam byli z televize a jeden z nich přišel za naší Zdenou, prej jestli by nechtěla dělat manekýnku. Zdena se mu vysmála, v komunále má přece pěkné místo, až se její hoch vrátí z vojny, vezmou se, tady v průramkách to ještě proberem, budou bydlet u jejich, většinou to nedělá dobře, když je mladá s tchyní, nějak to překousnou, zatím, takhle asi? šmik, šmik! pak si postaví, my jim taky přidáme, co by se Zdena hnala za manekýnu, ředitel je s ní spokojen, práci má lehkou, vaří kafe návštěvám, bere telefony místní i zvenčí, je ve slušném prostředí, nebude to moc? tak, Jitunko, můžeš si je zkusit! taky vám musím ukázat, co jsem ušila Mileně, myslíte, že má radost? kdybys na ni oblékla pytel, půjde v něm snad taky.

Sepnula jsem ruce nad hlavou a paní Bujárková mi přetáhla dlouhé šaty. Na prodlouženou žádná z holek nepůjde v krátkých, i ve třídě jsme se tak dohodly. Přešla jsem k zrcadlu. V jeho stříbrné ploše mě čekala odměna za to, že jsem byla hodná a neskákala paní Bujárkové do řeči. Bílé šaty mě protáhly, dlouhé rukávy nenápadně skryly válečky paží, výstřih ve tvaru velké kapky cudně prozrazoval, že jsem se v létě nevyhýbala slunci. I maminka byla spokojena a nešetřila chválou nad vynalézavostí paní Bujárkové. Neobratně jsem se k ní přidávala.

Do pokoje hřmotně vstoupila Milena. Pozdravila nás, z misky na stole, kde byly symbolicky vyrovnány sušenky pro případné občerstvení návštěv, si nabrala plnou hrst makových trojúhelníčků, vrhla se na gauč a chroupajíc jeden za druhým prohlížela mou taneční róbu.

„Jak se ti líbí?“ zeptala se jí paní Bujárková. Uměla mluvit, i když jí z úst trčely malé špendlíčky, které mi vpichovala do šatů.

„De to!“ pochválila neochotně a chroupala dál sušenky.

„Přines ty svoje!“ Nůžkami ještě prostříhla průramky. Přesně odhadla, že mě trochu škrtí levý rukáv.

Chrup, chrup! zapracovala její dcera čelistmi místo odpovědi.

„Slyšíš?“ znovu ji musela pobídnout.

„Prosím tě, mami... co je na nich?“

Maminka se přidala a projevila také své přání šaty vidět. Milena se zvedla pomalu jako požárnícky žebřík a odešla do svého pokoje pro matčin krejčovský výtvar. Když se znovu objevila, držela ramínko s dlouhými šaty se stejným výrazem, jako by přinášela utopenou krysu. Její dlouhé šaty byly opravdu krásné. Pošity drobnými stříbrnými perličkami se třpytily i při sebenepatrnějším pohybu.

„Krásné...“ zvolala obdivně moje maminka a jemně nadhodila záhyb sukně.

„Pěkné...“ řekla jsem uznale. Milena je nešetrně přehodila na opěradlo židle.

„Co na tom... stejně budu zahřívát ústřední topení!“ Obě matky na sebe krátce pohlédly. Potom mi přes rameno paní Bujárková řekla:

„Nemusíš. Víš, co ti pořád říkám: nestůj až vzadu. A nečekej, až se některý kluk rozhoupe a přijde pro tebe, víš, co vám radí mistr: čapni prvního, který kolem tebe bloumá!“

Milena si doplnila zásobu sušenek a už z gauče podotkla: „Jsem vadná?“

„Tak proč chodíš do tanečních?“

„Protože ty chceš!“

„Já...?“ zahrála udivenou její matka. „Samozřejmě,“ vypálila z úst zbylé dva špendlíčky a zeptala se s povzdechnutím mne i maminky:

„Tak co jí říkáte? Jiná by byla ráda, kdyby takové šaty měla, naše dceřka je věčně nespokojená.“

„To jsou všechny,“ pokoušela se ji uchlácholit moje maminka.

„Neřekla jsem nikdy, že šaty nejsou hezké, nevymýšlej si, mami!“ Milena byla pro svou matku tvrdým soupeřem, nenechala se ani okřiknout, ani dojmout nějakým lítostivým povzdechem. „Už loni jsem ti řekla, že se mi do tanečních nechce. Nemám chuť se tam unavovat jako praštěná a čekat, až se některému buranovi uráčí pro mne přijít.“

„Letos jsi začala hodně tancovat s tím Bachůrkem. Takovej hezkej chlapec to je... a pak nic!“

„Bachůrek...!“ uchichtla jsem se nahlas a Milena se také pobaveně zašklebila. Lev salonu Bachůrek se zřejmě maminkám líbil.

„Bachůrek je vadnej...!“ Spolužačka polkla několik sušenek a dodala pro upřesnění: „Ten si myslí, že většina aut jezdí na pěti kolech!“

„Tak se s ním nebav o autech!“

„Nechtěla bys mi poradit o čem?“

„Třeba o knížkách nebo o filmech...“ vzpomínala paní Bujárková a svlékla mi šaty.

„Prosím tě... ten zapomněl už většinu písmen!“

„Tak tam stůj jako solnej sloup, když je pro tebe každý chlapec debil a pitomec!“ Matka několikrát rozhněvaně píchla ukazováčkem před sebou do vzduchu, jako by chtěla vyjádřit své rozhořčení a nechut pokračovat v rozhovoru, v němž ztrácela jistotu i pádné důkazy. Pověsila mé šaty na ramínko a řekla nám, abych se pro ně zítra po obědě zastavila. Věděla, že se budu vracet přes Rybín ze závodů.

Zvedly jsme se k odchodu. Matka i dcera nás šly doprovodit ke dveřím a trpělivě vyčkávaly, až se přezujeme z pantoflí do svých střevíků. Významně jsem mrkla na Milenu, aby to obě ženy nespátřily. Odpověděla mi stejným způsobem.

„Stejně je ta Milena taková divná holka!“ vzpomněla si maminka ještě v autě. Otočila klíčkem startéru a přidala tolik plynu, že se motor rozburácel, až se chvěla skla ve dveřích. „Jako by to ani nebylo děvče!“

„Proč...?“ nechápala jsem její pochybnosti. „Prostě jí to pálí!“

Maminka pokrčila nos a tázavě se na mě podívala: „Cože?“

„Myslí jí to!“ přeložila jsem do jazyka slušných dospělých. Zařadila rychlost a velkým skokem do půl pole, jak praví básník, jsme se vydaly na zpáteční cestu.

Vracíme se ze závodů a celý autobus zpívá. I Skřivánek, který sedí na sedadle vedle řidiče a listuje v zápisech s výsledky, si bručí spokojeně slova známé písničky.

My s Honzou se natřásáme úplně vzadu. A zpíváme hlasitě, abychom překřičeli řvouny na předních sedadlech. Vyšlo to! Honza konečně vyhrál. Do cíle patnáctistovky přiběhl s nejméně pětimetrovým náskokem před ostatními závodníky. Byla jsem celé dopoledne tak rozrušena, neustále se obracela na protější stranu stadionu ke startu jeho závodu, že jsem málem nechala první místo v kouli soupeřce z Hořic. Tři školácké přešlapy! Když jsem nastupovala ke čtvrtému pokusu, zavolala na mě Olina:

„Jitko, musíš...!“

Soustředila jsem se na kroky v kruhu i na padavý start. Rozhodčí zapáchli mou značku a naměřili 12,94.

Vděčně jsem se usmála na Olinu.

„Prima!“ řekla, jako by byla ráda, že jsem ji uposlechla.

Tehdy už Honza vyrazil na trať. Tři kola se držel na předposledním místě. Když ale rozhodčí uhodil do mosazného zvonce a ohlásil poslední kolo, vyrazil prudce dopředu, oběhl po vnější straně soupeře a výrazně už zvyšoval náskok. Běžel si pro vítězství.

Dostal diplom a Skřivánek ho odměnil slovy: to je dost!

A proto se teď zpívá. Porazili jsme Hořice rozdílem dvaceti bodů. Chodíme, chodíme, hore po dědině...

Nejkrásnější prodloužená.

Šaty na míru padnou a sluší! A dodávají mi jistotu a veselou náladu. Honza tančí celý večer jen se mnou. Mluvíme spolu při tanci málo. Čelem se dotýká mých nalakovaných vlasů.

O první přestávce mě maminka na balkoně šepetem pokárá:

„Netiskni se tak na něj! Jak to vypadá?“

Vezmu si od ní korunu na limonádu a běžíme s Honzou dolů. Proč bych se k němu netiskla? usmívám se v duchu. Ať se všichni dívají!

V předsálí potkáváme Ninu. Neviděly jsme se snad od prázdnin.

„Ahoj...!“ objímáme se. S Honzou si podávají ruce.

„Jak se máš?“ ptám se, aniž čekám na odpověď. Nina už druhým rokem studuje na pražské konzervatoři balet. Přece jenom se dočkáme, že z ní bude hopsanda.

„Dostáváme zabrat!“ shrnuje do jedné věty náročnost svého studia.

„S kým tu jsi?“ vyzvídám. Nina si povystoupí na špičky a rozhlíží se přes hlavy ostatních tanečníků halou, v níž se rychle vytrácí vzduch. Někteří chlapi roztahují kapesníky a otírají si zpcená čela. Nina zatřepe rukou nad sebou, někomu dává znamení. Než se stačíme otočit, protáhne se k nám hustým davem chlapec ve vojenské uniformě.

„To jsi ty?“ poznávám s údivem Petra Koláčka. Stiskneme si ruce.

„Ahoj!“ řeknou si chladně s Honzou. Dávno se znají. Petr Koláček. Kdysi dávno má tajná láska. Co jsem se kvůli němu natrápila. Vždycky měl rád Ninu. A já si to nechtěla přiznat. Ted' je ve vycházkové uniformě, na náramenících má jednu stříbrnou pásku s peckou uprostřed.

„Jak jste se sem dostali?“ Na prodlouženou si mohli koupit vstupenky pouze rodiče.

Nina pokrčila nenápadně jedno rameno a prozradila, že je vzal v ochranu sám taneční mistr. Chápala jsem, že v ní už vidí svou budoucí kolegyni.

„My jdeme na limonádu!“ vykřikla jsem náhle, vzala Honzu za ruku a táhla ho k bufetu. „Ještě se uvidíme!“ řekla jsem neurčitě Petrovi a Nině. Odcházel na balkon. Ve výčepu seděl náš táta, celý v černém, u krku novou stříbrnou kravatu, pil pivo a ještě se dvěma dalšími otci se nudil a otráveně čekal, až mistr vyhlásí sólo pro garde, abych měla s kým tancovat. Vůbec nezpozoroval, že stojíme s Honzou za ním. Zlehka jsem mu poklepala na rameno.

„Ahoj, dcero...!“ zvrátí hlavu dozadu a pozdraví se i s Honzou. „Už...?“

Uklidním ho, že ještě nenadešel čas jeho tance, ale upozorním na bohatý sortiment místního bufetu. Podal mi desetikorunu a řekl souse-
dovi napravo, že Sparta dnes hrála jako šumaři. Na čas jsme pro něho
přestali existovat. Pokračoval ve svých teoretických úvahách.

Koupila jsem dva párky a sklenici limonády. Rohlíky jsme pokládali za
bezvýznamný doplněk. Drželi jsme papírové tácky blízko pod bradou,
abychom se nepostříkali mastnou šťávou. Je to zvláštní, že mi v poslední
době každé jídlo připadá jako báječné.

Naháněči přiběhli i do výčepu a neurvale nás postrkovali do sálu.
Utřeli jsme si mastné ruce do Honzova kapesníku, a nechali se proudem
ostatních unášet vpřed, až jsme pod nohama ucítili naleštěné par-
kety. Hudebníci brali do rukou nástroje, mistr se tlačil k mikrofonu, na
balkoně natáhly maminky a babičky krky, aby lépe viděly.

Stranou vedle mne stála Milada. V krajkových bílých šatech a s čelen-
kou obratně vpletenou do načesaných vlasů připomínala hrdou šlechtič-
nu. Držela zpříma hlavu a často odhalovala bělost svých nádherných
zubů. Tak půvabná a lákavá.

A přece přišel Honza pro mne.

Nejkrásnější prodloužená. Co může chtít člověk víc?

V rohu sálu se krčí nenápadný hlouček dívek. Milena se opřela o zeď,
umaže si své krásné šaty! a neochotně odpovídá tanečnici v bledě modré
halence, která se jí na cosi horlivě vyptává. Když se kolem ní otočíme,
kývnu na ni a ona mi odpoví pohybem, jako když si chce cvrknout do
štítku čepice.

„Měl bys jít pro Milenu!“ pobídnu velkoryse Honzu, protože mám
pocit, že bych měla rozdávat z toho kusu štěstí, které jsem našla.

„To určitě...!“ zamítne můj návrh a ještě se zatváří tak, že nedokážu
rozluštit spodní tón těch dvou slov.

„Proč ne,“ namítnu, „Milena je přece prima holka.“ Valčík nás přená-
ší do středu sálu.

„Možná,“ objasní mi pak Honza, „jenže já zrovna nemám chuť roze-
bírat celý večer karburátor, ani se hádat, který olej je nevhodnější pro
vozy formule 1, víš?“

Již jsem nenaléhala. Pluli jsme dál a snadno odráželi surové nárazy ostatních párů.

Garde mají sólo! Vytáhnu tátu z výčepu, na pivním tácku má už šest čárek, a vedu si ho na parket. Pokouší se zapnout si sako, ale brzy to vzdá a rozhlíží se pyšně po ostatních. Hledá maminku, pro kterou jsem poslala Honzu. Musím ho krotit, aby na ně přes celý sál něco nevykřikl.

Pak tancuje waltz, jedna báseň! Kam se na něho hrabou všichni kluci. I Vincourek je proti němu se svým uměním táákhle malej! Je to zvláštní, teď, když s námi tančí rodiče, vůbec to v sále nevypadá jako boj křížáků s nevěřícími mohamedány. Naopak, nevrážíme do sebe a máme příjemný pocit, jak dobře ovládneme taneční kroky.

Mezi dveřmi do sálu zahlédnu našeho zdravotního sestru. I na dálku vidím, že se mu lesknou oči. Trochu vrávorá. Stáňa určitě přeběhl do hospody Za větrem na skleničku něčeho silnějšího, než se podává zde v bufetu. Vůbec netančil. Zato jeho mrňavá Blanička střídá jednoho tanečníka za druhým.

Když tanec skončí, poděkuju tátovi, chce se vrátit na svou židli ve výčepu, ale odtáhnu ho doprostřed sálu, přesně pod křišťálový lustr, pod nímž mám pokaždé pochybnosti, zda je nahoře dobře zaháknut, a vyměním ho za tátu Anduly. Tak jsme se dohodly už ve škole.

Pan Krejčárek se mi galantně uklonil a nabídl mi rámě. Měl na hlavě bleskovku bez jediného vlásku a tancoval valčík možná líp než táta. A doleva.

Poslední tanec sóla pro garde znovu s tátou.

A pak už s Honzou a zase s Honzou. Až do jedenácti hodin.

„Ty jdeš sama?“ zeptala se sestra Jitka, která měla v neděli ráno službu na chirurgickém oddělení, seděla na židli, nohy pohodlně nataženy daleko dopředu a dlouze zívala. „Byli jsme s manželem na poslední leči ve Hřídenci, domů až ve čtyři ráno, my musíme vždycky s basou, áááá... to by se to spalo.“

Pověsila jsem si kabát, sukni i svetr na věšák přibitý na stěnu mezi dvěma skříněmi a převlékala se do stejnokroje. Sestra Jitka pokračovala:

„Včera vás tu bylo jako psů, ty nohy, podívej se, jak mi do rána opuchly! Copak že jdeš až dnes?“ Zvolna si začala masírovat dlaní přes punčochu unavená lýtka. Vysvětlila jsem jí, že včera se konaly lehkootletické závody. A večer navíc prodloužená.

„Že se ti chtělo!“ obdivovala se mé vůli. Do pootevřených dveří strčil hlavu bělovlasý dědoušek.

„Copak, pane Hamáček?“ všimla si ho sestra Jitka.

„Kdy půjdu, paní sestřičko, na ten klystýr?“

„Ve středu, pane Hamáček. Až ve středu!“

Dědoušek spokojeně zakýval hlavou a přivřel dveře.

„To už mě včera vyslychal nejmíň pětkrát.“ Sestra Jitka si položila nohu na židli před sebou a masírovala ji ještě důkladněji. Zřejmě ta procedura pomáhala. „Já bejt sebou,“ vracela se k původnímu rozhovoru, „já bych nešla.“

Vlastně se mi taky moc nechtělo. Vyhrátá postel byla jako magnet s obrovskou tažnou silou, neustále mě přitahovala zpět, ale táta už vařil v kuchyni kakao, krmil papouška, hvízdal si a prozpěvoval a navíc neustále vyhrožoval, že mě poleje studenou vodou. Maminka už doma nebyla. Před šestou odešla tiše z domu, možná bez snídaně. Vyšla na ni nedělní služba ve vrátnici. Tu nenáviděla ze všech nejvíc. Stačila jsem se pohodlně nasnídat, na stole čekala ještě nerozkrájená bábovka, protože bratříček spal a nemohl ji vzít útokem, takže jsem se mu patřičně pomstila, a potom mě táta odvezl do Rybína.

„Měl přijít ještě Stáňa!“ řekla jsem sestře a připevnila si dvěma vlásenkami čepec do vlasů. Zrcadlo mělo stejně dobrou náladu jako ta, která se v něm prohlížela.

„Nebyl tady.“

Tak, pohladila jsem si ještě dlaněmi bílou zástěru, a jsem dokonale připravena. Exportní typ dobře živené zdravotní sestry. Snímeky možno posílat o Vánocích příbuzným do zahraničí!

„Co mám dělat?“

Sestra Jitka dokončila masáž a vstala. Otevřela skříň s náradím a začala si připravovat věci k nezbytným převazům.

„Mohla bys dědkům umýt stolky a přebrat ty jejich zásoby, jestli máš chuť!“ navrhla mi a zapnula tiše rádio. Ozvala se příjemná ranní hudba, která mě provázela až vedle do kumbálu, kde jsem vzala umývadlo, čisté hadry, vyrobila předpisový roztok s chloraminem a šla na první pokoj. Většina pacientů podřimovala na postelích.

„Pane Kudrnovský...“ užasla jsem na třistajedniče, „vy jste tu ještě?“ Byl po operaci slepého střeva, takže měl už být dávno doma.

„Jituško, pusinko moje...“ zasténal dramaticky, „špatně se to hojí, rána hnisá...“

„Máte moc sádla, pane Kudrnovský!“ odhadla jsem nešetrně příčinu jeho vleklé nemoci.

„Kdybych dostával každý den pivo, byl bych už dávno doma. To je lepší než penicilín.“

„Někdy...“ připustila jsem a složila jeho věci ve skříňce. „Co tenhle pytel?“ vytáhla jsem na světlo obrovský igelitový sáček plný banánů a pomerančů.

„No co, co, co...?“ ozvalo se z protějšího kouta, „on si pan Kudrnovský tady otevře příští týden kantýnu!“

Bohoušek!

„Vy jste tu taky, pane učiteli?“ řekla jsem příjemně překvapena. Můj bývalý učitel se posadil na posteli.

„Ten?“ předešel ho v odpovědi pan Kudrnovský. „Ten tady bude skuhrat do Vánoc. Nic mu neschází, všechny sestry se kolem něho točí jako koroptvičky, manželka mu nosí dvakrát za den grilované kuře, byl by pitomej, kdyby chtěl domů, vid'te, pane učitel!“

Bohoušek ochotně přisvědčil. Poznala jsem na jeho tváři, že je mu lépe.

„Tak co s těmi banány?“ ptala jsem se znovu majitele. „Už vám začínají hnít!“

„Víte co, Jitunko?“ rozhodl se pacient, „vemte si je!“

„Já banány nerada...“ přiznala jsem se. „Rozdejte je tady ostatním!“

Z lůžek se ozvalo protestní brumláání. Pan Kudrnovský mi vysvětlil:

„Už se na ně nemůžeme ani podívat. Každý nám sem tahá banány nebo pomeranče. Ale kus vepřového nebo takhle teplej ovar, to nepřinese nikdo. Jen si to odnese!“

Než jsem uklidila celý pokoj, byl sáček vrchovatě naplněný různými dobrotami, památkami na středeční návštěvy. Odtáhla jsem ho na ošetřovnu, poradit se se sestrou Jitkou, co s jeho obsahem. Věděla si hned rady.

„Banány a pomeranče odnes babkám na třistajedenáctku. Ty mají žaludky jako kachny. Do snídaně to všechno sešrotuj, uvidíš!“

Vtom někdo zaklepal na dveře. Obě jsme se rázem ohlédly. Byl to Stáňa. Udýchaný, trochu pobledlý, sundal si z nosu brýle a do kapesníku si utíral orosená skla.

„Já zaspal...“ omlouval se a hledal věšák, kam by si pověsil kabát a šaty.

„Už jsem myslela, že jsi zapomněl!“ řekla jsem káravě. Pokračovaly jsme se sestrou dál v přebírání dárků. Na podnos z umělé hmoty jsme vyrovnaly osmnáct banánů, jejichž slupky už na mnohých místech začínaly černat, a šest pomerančů. Sestra Jitka je omyla pod vodou a odnesla pacientkám na pokoj číslo 311.

Na ošetřovně zůstala po ovoci příjemná vůně. Stáňa se mezi skříněmi převlékal.

„Já zaspal...“ opakoval znovu, jako by mi prozrazoval kdovíjaké tajemství.

„Bodejt' ne!“ usadila jsem ho tvrdě. Zamžikal nechápavě očima a pokrčil nos, takže mu brýle vylezly asi o půl centimetru výš.

„Jak to myslíš?“ ptal se a popaměti si zavázal na břicho velkou kličku z bílé tkanice.

Do prázdného umývadla jsem nalila trochu chloraminu.

„Tys včera vypadal...!“ Odešla jsem do kumbálu, abych natočila čerstvou vodu. Stačila jsem ještě zahlédnout, jak ho polila červeň studu. Vrátila jsem se a sebrala hadry. „Že se nestydíš!“ Dostala jsem zlomyslnou chuť ho pokárat.

„To se stane...“ omlouval se. Rozpačitě stál uprostřed ošetřovny s rukama vraženýma do kapes pláště.

„Místo co bys tancoval...!“

„Neměl jsem s kým!“ vyhrkl.

„A co Blanička?“

Zklamaně povzdechl a řekl, že mi pomůže s úklidem. Chystal se odejít do kumbálu pro další umývadlo. „Třistadvojku máš hotovou?“ ptal se, jako by se bál odpovědět.

„Ne...“ řekla jsem a zatarasila mu cestu ke dveřím.

„Co je s Blankou?“

Mlčel. Svěsil hlavu a brýle mu zase sjely o pět milimetrů ke špičce nosu.

„Pohádali jste se?“

„Ne...!“ Zvedl ruku, aby mě jemně odstrčil a mohl projít na chodbu. Pochopitelně že jsem ho díky své zvědavosti nepustila. „Tak mě pusť přece...!“ zavrčel.

„Vyklop to!“ poručila jsem s gestem prokurátora, který dává obžalovanému poslední možnost.

Ještě trochu váhal, ale pak ze sebe vypravil:

„Vadí jí...“

„No...?“ pomáhala jsem mu, když se znovu zarazil.

„Vadí jí, že chodím do téhle školy!“

Málem mě rozesmál. Jistě, Stáňa byl v naší třídě výjimkou, jediným chlapcem, který se rozhodl pro zaměstnání vysloveně ženské, ale on ví, že zdravotní školu musí absolvovat, aby mohl jít do rehabilitačního kursu. Kdybych byla jeho dívkou, určitě bych mu volbu jeho studia nezalívala. Možná proto, že znám tak dobře nejen Stáňův konečný cíl, ale i jeho svědomitost a schopnost překonávat jakoukoliv horu všední práce. Mrňavá Blanka uvažuje zřejmě jinak.

„Tak proto sis včera...“ Chtěla jsem říci: nějakou upil, ale najednou mi přišlo spolužáka líto. Raději jsem ho několika slovy chlácholila, že jeho dívka určitě brzy přijde k rozumu, a pobídla, aby šel se mnou uklízet pokoje. Poslušně mě následoval. Před ošetřovnou jsme se rozešli.

Stáňa vlezl do kumbálu pro čisticí prostředky, já zamířila k pokoji číslo 302.

Jeho dveře byly otevřeny a pacienti pokuřovali ranní cigaretu na konci chodby rozšířené do jakési společenské místnosti. Stál zde stolek, několik židlí, v rohu vzrostlý fikus, dobře zalévaný močopudným čajem. Z pokoje vyběhla sestra Jitka a vracela se na ošetřovnu. V ruce nesla prázdný igelitový sáček. Nedělní nadílku zvládla zřejmě úspěšně.

„Jdeš tam...?“ ptala se a myslela třistadvojku. Přisvědčila jsem. „Jsou tam esenbáci,“ pokračovala, když už jsme se setkaly. „Vyšetřují toho kluka. Asi nějaká bouračka. Nebo ten kluk ukradl auták! Chtěli, aby všichni chlapi na pár minut odešli. Co jsem mohla dělat, vyhnala jsem to na chodbu. Třeba těm esenbákům nebudeš vadit. Jeden je mladej!“ dodala významně a usmála se.

„Na esenbáka jsem zrovna zvědavá!“ odpověděla jsem chladně a šinula si to s lavorem a hadrem dál. Na třistadvojku jsem vrazila, jako bych o těch dvou v zelených uniformách neměla tušení.

„Dobrý den...!“ pozdravila jsem ve dveřích. Seděli u toho kluka z obou stran lůžka a něco se ho tiše vyptávali. Starší držel kulatou čepici na kolenu, mladší, s parádní skobou mezi očima, si brigadýrku položil na stolek vedle prázdné postele. Jako na povel se na mě podívali. Vykouzčila jsem na rtech úsměv číslo 13 a postavila oprýskané umývadlo na stolek, který sloužil pacientům většinou k tomu, aby měli kde hrát karty. Někteří zde jedli i oběd.

Esenbáci také pozdravili a ten starší, když viděl, že se chystám uklízet, vstal ze židle, přišel až ke mně a tiše mě požádal, abych je nechala o samotě, potřebují si promluvit s poraněným a pan primář prý k návštěvě svolil.

Neřekla jsem ani slovo, sebrala lavor a přesunula se na vedlejší pokoj. Tam už Stáňa utíral umývadlo. Šest ležících žen ho pozorovalo, jak mu to jde.

„Která si vás, pane doktore, vezme,“ prohlásila uznale babička na posteli, kterou zčásti zakrývaly dveře, „ta se bude mít. Doktor a takhle šikovnej!“ Stáňa tu chválu přehlédl a zeptal se, proč jsem se přihnala

tak brzy. Objasnila jsem mu, že na třístadvojce si esenbáci přišli vyhlídnout dvě postele. Namočila jsem hadr do teplé vody a stírala vrchní skla na nočních stolcích. Byli jsme na tu práci jen dva, a tak jsme skončili skoro v poledne. Při svačině jsem mu řekla o Lence. Překvapilo mě, že už to pro něho není novina.

„Co jí říkáš?“ chtěla jsem znát jeho názor.

„Když je pitomá...!“ zhodnotil stručně Lenčino jednání. Tak docela jsem s ním nesouhlasila.

10

Motorest U Čtyř kamenů postavili přibližně před dvěma roky na státní asi deset kilometrů od Stříbrovic. Byla to nízká stavba s proskleným průčelím a značnou parkovací plochou. Jeho interiér byl zařízen ve stylu přístavní krčmy, Národního muzea a ševcovské dílny. V poslední době se stávalo módou odbývat zde svatební hostiny, maturitní večírky nebo různá podniková mečeche. Břeťa nás sem odvezl, abychom s ním oslavili jeho první plat. Maminka zpočátku sice namítala, že je zbytečné utrácet těžce vydělané peníze, za něž by si snadno mohl koupit povlaky, prostěradla, 12 ručníku froté, 24 utěrek, 3 prachovky, 1 prostírání, 1 osušku froté, 6 skleniček na pivo, 12 na víno, měla seznam věcí, které máme mít do výbavy, a často nám s ním mávala před očima, ale tentokrát jsme odhlasovali, že se jede ke Čtyřem šutrům, abychom se zas jednou pořádně nacvakli. Div se neurazila, obzvlášť když bráška pozval Ivanu. V narvaném autě nás tedy sedělo pět, Břeťa navíc vezl na klíně kabelu, v níž skrýval dárky. Po večeři je prý bude rozdávat.

V motorestu jsme měli vyhrazený stůl oddělený dřevěnou zástěnou od ostatních. Bylo odtud dobře vidět na vchod, v němž se neustále objevovali noví příchozí, a konečně i na velký bar, za nímž dívka s medovými vlasy připravovala řidičům různé nealkoholické utrejchy. Jedli jsme srnčí kýtu na smetaně, pstruha, ananasový pohár a všichni chválili Břeťu, jaký to byl bezvadný nápad takhle oslavit první braní. Rozjařený bráška začal rozdávat dárečky.

Mamince hedvábný šatek. „Krásný...“ vzdychla a dala synáčkovi pusinku.

Ivanka našla v malé krabičce zlatý přívěsek v podobě mořského ráčka. Na řetízek už brácha penízky neměl.

Tátovi žiletky a pěnu na holení.

Pro mě zbyl poslední balíček, dosti těžký. Všichni trpělivě čekali, až přetřnu lesklý provázek a rozbálím jej. Uvnitř bylo dvacet oříškových čokolád!

„Máš rozum...?“ kárala ho maminka, ale já zajásala:

„Prima, brácho! To bude zácpička!“ Tou čokoládou splácel Břet'a své dávné dluhy. Vždycky si ode mne vypůjčoval peníze. Vnitřní strany desek Balzakova románu Lesk a bída kurtizán, kam jsem zapisovala všechny desetikoruny, které na mě vylákal, byly počmárány číslicemi a jeho nečitelnými podpisy. Jednou ta kniha bude patřit mezi rodinné relikvie a bude se předávat z pokolení na pokolení.

„Těch peněz, cos utratil...“ hrozila se maminka. Všimla jsem si, jak horečně sčítá cenu dárků, aby si upřesnila konečný součet.

„Do osmnáctého ale budeš jen o vodě!“ odhadoval táta.

„Neboj se,“ vložila jsem se do debaty a rozbálila první balíček čokolády, „maminka ho umřít nenechá.“ Podala jsem všem po kostičce čokolády a požádala Ivanu, aby mi ukázala přívěsek.

„Taky jsi mohl koupit Ivaně něco lepšího!“

„Prosím tě!“ vyjel na mne podrážděně. „A nevíš co?“

„Třeba fialovej kostým. A klobouček!“

„Ivanko,“ zeptala se maminka a odsunula čokoládu zpátky ke mně, jako by se bála o svou linii, „vám se líbí fialová barva?“

„Ani ne!“ předběhla jsem svou budoucí švagrovou v odpovědi.

„Ale Břet'a po ní přímo šílí, vid', bratříčku!“

Kdyby mohl, odstřelil by mě pohledem jako prašivého kojota. Maminka naštěstí nic nepostřehla, a usmívajíc se, slibovala Ivance: „Taky se dočkáte. A jestli budem živi a zdraví, tak ten fialovej kostýmek vám koupím sama k promoci!“

„Fuiííí...“ pískl obdivně táta. „Naše matka se dnes cejtí!“

Přehlédla jeho poznámku, již pokládala patrně za nemístnou, a vysvětlovala Ivance dál:

„Budu mít teď víc, tak něco našetřím...“

„Jak to?“ přerušil ji táta a polkl poslední sousto šlehačky. „Oni vám teď ve vrátnici přidali?“

Maminka si nadhodila límec svých letních šatů, které jí mimochodem moc slušely, a hledíc před sebe na malou vázičku, kde byly slamenky, řekla:

„Ve vrátnici ne. Ale já od pondělka nastupuju ve střihárně! To nevíš?“

Právě to poslední sousto z ananasového poháru bylo asi nejkyselejší. Táta se podivně zatvářil, odložil lžičku na ubrus, namáhavě polkl a pomalu se zeptal:

„Cože...?“

„Ve střihárně!“ opakovala znovu maminka a teď už se na něho podívala. „Tam budu mít o čtyři stovky víc.“

„To nemyslíš vážně!“ pravil táta.

„To myslím.“

„Proč jsi mi o tom nic neřekla?“

„Věděla jsem už předem, co bych od tebe slyšela.“ Přitáhla si vázičku k sobě a hrála si s ní. Překvapila nás všechny svou neobvyklou samostatností. Tátu asi nejvíc. Poznala jsem to na něm.

„Víš, jak budu ve fabrice vypadat?“ Zapálil si cigaretu a zápalku prudce odhodil do popelníčku, nedbaje na to, že ještě hoří. Ivanka ji udusila kuličkou staniolu z mé čokolády. „Jako blbec!“ vykřikl.

„Proč?“ namítla klidně.

„V Monitexu o tom ví jistě každěj, jenom já se to dozvím poslední. Co ti ve vrátnici scházelo?“

„To, co máš kolem sebe ty. Lidi, víš, tatínku, normální lidi a docela obyčejná práce, kterou jsem dřív dělala.“

„Půjdeš na osobní a řekneš, že sis to rozmyslela!“

„Tak to ne. Já do střihárně nastoupím. A jestli ti vrátnice tak leží na srdci, tak si tam běž sám!“

Odhadla jsem, že maminka vede přibližně 14:0, ale pohled na Ivanu, která rozpačitě rozbalovala lesklý staniol a pokoušela se z něho vyrobit asi nějaké zvířátko, mi napověděl, abych se pokusila jejich spor odsunout přinejmenším na vhodnější dobu.

„Prosím vás, nechte toho,“ zaprosila jsem, ale táta mě usadil:

„Ty se do toho neplet!“ Vzmohla jsem se jen na ironické ušklíbnutí. Ale Břeťa se najednou zvedl a pobídl rázně Ivanu:

„Pojď, Ivanko, naši se rozhodli, že mi zkaží večer!“ To zapůsobilo. Táta ztichl a zarytě psal nehtem palce na ubrus velká tiskací písmena, maminka je oba přemlouvala, aby neodcházeli, že to bylo jen takové menší rodinné nedorozumění, což na ně, teď se zasmála, také v manželství čeká.

V poslední době jsme taková divná rodina. Jako bychom byli všichni nakaženi bacilem umíněnosti. Nikdo nechce druhému přiznat pravdu.

Spím v obýváku, naši v ložnici, Ivance jsem pro dnešní noc přepustila svou rezidenci, brácha vylezl do svého opičího království, jež se i maminka bojí uklízet. Má tam dvoulůžkovou válendu. A já se jako pokusný králík povaluji po starém gauči s unavenými péry. Tuhle rošádu provedla maminka přímo geniálně. Je to vůbec možné, že rodiče jsou někdy tak nemožně naivní? Tři lidé pak zbytečně trpí.

„Bohoušek už je doma!“ řekla mi ve škole Andula. Ukousla jsem si neomaleně z jejího jablka, div jsem se soustem nezadusila, a projevila jsem vděčně údiv. „Potkala jsem ho v nemocnici na schodech, když ho propouštěli. Stejně ti řeknu, byl takovej bledej...!“

„To je každéj!“

„Ty, Jitko.“ Andula se ohlédla, jestli nás někdo neposlouchá. Stály jsme o přestávce před schody do sklepa a pojídaly svačinu. „Víš, co mi Bohoušek slíbil?“

„To nevím.“

Andula zvedla oči a dlouze se podívala na špinavou zeď před námi.

„Přijede za mnou s novým fárem...“ řekla ostýchavě.

„Fakt...?“ nechtěla jsem věřit.

„Nedávno si ho prej koupili.“

„A kdy?“

„Mám na něho čekat v pátek odpoledne dole pod parkem, víš, on tam někde bydlí.“

„V kolik hodin?“

„Ve čtyři... Jitko, já jsem ti tak šťastná, to si nedovedeš představit. Chceš kousnout? Ty, Jitko, dej mi čestný slovo, že to nikomu neřekneš!“

Zvedla jsem vzhůru k přísaze dva prsty.

„Nikdo jinej to neví, Jitko, já se snad nedočkám pátku,“ mlela dál a zapoměla přitom na jablko. Nenápadně jsem jí je vzala z ruky a dojedla. Odešla jsem od ní ke koši, abych zahodila ohryzek, když ze třídy vyběhla Alena Janoušková a vykřikovala:

„Pažoutová, do ředitelny!“

„Co je?“ nechápala jsem ten zbytečný rozruch.

„Volali tě rozhlasem. Máš tam hned naklusat!“ objasnila mi Alena a vrátila se do třídy.

„Stalo se něco?“ ptala se mě Andula. Také ji udivilo, že mě ředitelka volá ke konci přestávky.

„Nevím...“ řekla jsem neurčitě a otřela si prsty vzadu o kalhoty. V hlavě mi blesklo jediné slovo: efedrin! Zářilo tam jako velká neonová reklama.

„Morituri te salutant, Caesar!“ zašeptala za mnou Andula, když jsem se vydala ne zrovna gladiátorským krokem do ředitelny.

Byla o patro níž, přímo proti schodišti. Zaklepala jsem, a nečekajíc na pozvání vstoupila dovnitř. Jandová a ředitelka byly skloněny nad nějakými lejstry. Když jsem se objevila ve dveřích, obě se na mě zadívaly. Ředitelka sklápala na stole před sebou papírové desky, opatrně odložila brýle na stole a čekala, až přijdu blíž.

Pozdravila jsem a hádala, která z nich mě dřív osloví. Ředitelka si utřela palcem a ukazovákem levé ruky koutky úst a zeptala se:

„Pažoutová, tys mluvila s Vošvrdivou?“ To měla být Lenka!

„Ano!“ odpověděla jsem zdvořile. Hned mi bylo líp. Efedrin to není!

„Co ti říkala?“

V několika větách jsem vylíčila naše setkání. Pokládala jsem za důležité připomenout Lenčinu naději, že bude brát osmnáct stovek, což mně už tehdy připadalo trochu naivní.

„Od té doby jste se neviděly?“ zjišťovala si ředitelka. Jmenovala se Roubalová a byl to soudeček naplněný energií, ječivým hlasem a rychlými pohyby rukou. Loni v našem ročníku učila chemii. Pištěla na nás složité vzorce a vyhrožovala, že všechny propadnem, nebudeme-li znát třeba o půlnoci, co to je $\text{Al}_2(\text{HPO}_4)_3$.

„Ne...“

„Můžeš jít, děkuji, Pažoutová!“ propustila mě ředitelka. Stačila jsem se ještě podívat na Jandovou. Po celou dobu, kdy jsem byla v ředitelně, nepromluvila. Možná že mi dokonce neodpověděla na pozdrav. Ale bedlivě vnímala každé moje slovo. Už se vrátila, je zde, už nás bude zase při praxi prohánět!

Vrátila jsem se do třídy, kde už doktor Panenka líčil patologické příznaky slinivky břišní. Chtěla jsem omluvit svou krátkou nepřítomnost, ale pokynul mi lehkým pohybem ruky, abych se posadila.

„Co ti chtěla?“ zašeptala v lavici vedle mne Andula.

„Hledají Lenku,“ vysvětlila jsem a vytrhla ze sešitu tiše list papíru. Pak jsem psala, aby mě doktor Panenka nezahlédl:

Stáno? Tys něco říkal J. o L.? A podepsala jsem se. Složený lístek jsem podala přes rameno Mileně, aby ho dopravila neselhávající cestou k adresátovi. Za pár vteřin přišla odpověď. Na kousku pijáku bylo napsáno: Jo!

Až teď jsem se po spolužákovi otočila. Tvářil se, jako by ho mimorádně zajímala slinivka břišní.

Po tréninku se vracíme ve skupinkách úzkou cestou k městu. Drobně poprchává a ve vzduchu je cítit posečená louka i řezavá vůně tlejících topolů. Ještě dva tři týdny a přestěhujeme se do tělocvičny. Některé holky rozevřely deštníky a milosrdně schovávají ty největší ubožáky, co přišli na trénink jen v lehké bundě. Já jsem tak prozíravá nebyla, abych si do kabelky přibalila paraple. Déšť, nenápadný a vytrvalý, mi smáčí obličej, vlasy i ruce, proniká jako neviditelná infekce mým kabátem, sukní i ponožkami. Jen boty mám kupodivu suché.

Po mé pravé straně jde Honza, drží za jedno ucho mou brašnu, nalevo mám Jirku Nádeníčka, který nám vypravuje sérii posledních anekdot. Jsou výborné a smějí se jim nejen já, ale i holky, které proklínají počasí pár kroků za námi. Honza mlčí. Těká očima na cestě před sebou, jako by se bál, že někde šlápne do kaluže. Dnešní kontrolní závody pro něho nedopadly nejlépe. Čas, který zaběhl, byl hluboko pod jeho dřívějším průměrem. Skřivánek k němu vedl opět delší výchovnou řeč. Bylo mi Honzy líto, i když jsem věděla, že jeho krize je stejně jako u všech nás ostatních přechodná. Dolehne na každého atleta a zpravidla ve chvíli, kdy ji nejméně čeká. Záleží na něm, na jeho vůli, charakterových vlastnostech, na pomoci trenéra i ostatních v oddíle, jak se s ní postižený vypořádá. Honza má k tomu všechny předpoklady. Dokonce získal spojení, jakého si přál. Může se o něho opřít, znovu získat sebevědomí, jež se zpravidla v takových chvílích vytrácí jako mince z děravé peněženky. A pak má i mne.

Jirka odvyprávěl poslední vtíp a vzal na vědomí, že okolí zabouřilo vděčným smíchem. Všiml si také, že mezi obecenstvem nebyl duchem přítomen Honza. Vtipálek se předklonil jako stařeček při posledním výletě domova důchodců a zaskřehotal: „Copak, dědo? Už na ty fórky holt nejsme, čo?“

Znovu jsme se zasmáli. Honza po něm sekl nevraživým pohledem, ale Jirka Nádeníček, zřejmě povzbuzen úspěchem své nové role, pokračoval, jako by si doma zapomněl umělý chrup:

„Hláší še štáří, holoubkové. Už nám to tak nemyšlí, neběhá.“ Chtěl přidat ještě další vtípek, ale Honza náhle vybuchl:

„Do toho ti snad nic není! Vole.“ A okamžitě se od něho odvrátil, oči zalité hněvem.

Nastalo ticho.

Bylo slyšet jen brouzdání našich střevíců ve vlhké škváře navezené do cesty a zdálky slabé vrčení aut, která se ženou po státní silnici. Mžikla jsem očima dozadu po holkách. Tváří se rozpačitě. Jirka Nádeníček poskočil jakýmsi cvičným tréninkovým krokem a pronesl omluvně: promiň!

Vytrhla jsem Honzovi tašku z ruky a řekla mu:

„Tos přehnal...!“

Odbyl mě jakýmsi odmítavým trhnutím hlavy. „Má si toho nechat!“ zahučel a odvrátil pohled na stranu, jako by chtěl dát najevo, že se nemíní s Jirkou dál bavit. Zrychlila jsem krok, znovu se ohlédla dozadu na děvčata z oddílu a s pokusem o úsměv jsem řekla, že spěchám, neboť mi brzy odjíždí autobus. Řekly chladné: ahoj! a nepokoušely se mě zdržovat. Zrychlila jsem krok. Než se Honza vzpamatoval, měla jsem již slušný náskok. Zaslechla jsem, že na mne volá, ale úmyslně jsem se neohlížela. Chtěla jsem mu dát najevo, že naprosto nesouhlasím s jeho podrážděným jednáním.

Dohonil mě na rozcestí, kde se úzká cesta od stadionu připojuje k první rybínské ulici. Za železným plotem prvního domku stál postarší muž v čepici napařené až na uši a vidlemi rozhazoval hnůj mezi zahrádní jahody. Uctivě mě pozdravil. Pohlédla jsem přes plot a odpověděla mu.

„Aby jim bylo přes zimu teplo!“ zasmál se, jako by chtěl omluvit svou činnost. Zapíchl vidle do hromádky hnoje a šel k plotu. Pochopila jsem, že mi chce něco sdělit, a proto jsem se zastavila. Chytil se posledními články kloubovitých prstů železného rámu a vyhoupl se na nízkou zídku. „Jahody chtěj svoje!“ prozradil mi důvěrně, a když jsem přikývla, pokračoval: „Nebudete mi věřit, ale já letos sklídl přes dva metráky. A některý byly...“ Muž dal obě pěsti k sobě, aby názorně předvedl velikost svých exponátů. Znovu se tajnůstkářsky zasmál: „Já mám jahody celej rok, i teď, nevěříte?“

„Věřím,“ řekla jsem bez sebemenšího zdání pochybnosti. Mezitím přiběhl i Honza. Stál na okraji betonového chodníku o pár kroků dál, jako by nechtěl svou přítomností rušit náš rozhovor.

„Počkejte!“ Majitel zahrádky seskočil ze zídky a poodešel trochu stranou. Chvilí tam stál sehnut nad záhonem, nedbaje na to, že na mne vystrkuje po celou dobu zadek ve starých štráfatých kalhotách. Pak přinesl v obou hrstích krásně rudé jahody. Podal mi je přes plot, a když

jsem jednu vložila okamžitě do úst, soustředěně mě pozoroval, naprázdno se mnou polkl a potom se vítězně zasmál: „Tak co...?“

„Báječné...!“ pochválila jsem po pravdě. „Na shledanou...“ loučila jsem se s ním. Znovu vylezl na zídku a přes plot mě pozoroval, jak odcházím a skláním ústa k plné hrsti jahod.

„Ty ho znáš?“ zeptal se vedle mne Honza.

„Jo,“ odsekla jsem a zvolna rozkousala další jahodu.

Muže za plotem jsem pochopitelně neznala. Ale odhadla jsem vcelku správně, že pociťuje nutnost s někým si porozprávět o kvalitách svých jahod. Nebyla jsem jistě tím nejvhodnějším typem, ale i ona nepatrná účast mi získala nečekaně příjemnou odměnu. Jahod nebylo mnoho, ale voněly jako lesní trávnice.

„Mně nedáš?“ ozval se, jako by chtěl žertovat, Honza.

Polkla jsem další sladké sousto a řekla: „Ne!“

Na další křižovatku jsme došli za úplného mlčení. Teprve u hráze rybníka, ohrazené těžkými lany, která visela mezi černobílými patníky, se ozval:

„Proč se mi pošklebuje?“ Pochopila jsem, že myslí Jirku.

„Najednou nerozumíš vtipu.“

„Blbej vtip...!“

„V podstatě měl pravdu. Tobě to opravdu neběhá!“ podotkla jsem krutě.

„Při tréninku...!“ uchichtl se ve snaze zlehčit mou výtku. „Počkej při závodech!“

„Spoléháš najednou jenom na ten krám...!“

„A proč ne?“

Znovu se pokusil pomoci mi s brašnou. Přehodila jsem ji do druhé ruky.

„Co když ti přijdou na to, že bereš efedrin?“

„Můžeš mi říci kdo?“

„Někde venku na závodech...“

Nakopl špičkou tretry prázdný kelímek po limonádě, který se válel na chodníku. Sledovala jsem očima bílý papírový kužel, jak se před námi kutálí, až zapadl do sběrače vody pod chodníkem.

„Už jsi někdy zažila, že by někomu z nás provedli zkoušku?“ podotkl ironicky. V duchu jsem s ním musela souhlasit. Za celou dobu, co jsem s oddílem jezdila po závodech, se nikdo nedotkl problému dopingů. Při žákovských a dorosteneckých soutěžích se s něčím podobným nepočítalo. Přesto jsem se zeptala:

„Kdy toho chceš nechat?“

„To je přece moje věc!“

„Moje taky...!“ připomněla jsem důrazně.

„Nemusíš si dělat zbytečné starosti,“ řekl a ohrnul si límec bundy, neboť se znovu rozpršelo. Z kaluží na silnici už začaly vyskakovat stovky drobných bublinek vody. Došli jsme na náměstí. „Půjdu s tebou na nádraží!“ nabídl se.

„Ne...“, zarazila jsem ho, „musím si ještě něco zařídit!“

„Jak chceš...!“ Okamžitě se urazil, a třebaže se mnou mohl jít ještě dobrých sto metrů jako vždycky, než jsme se rozcházelí, odlepil se ode mne, sykl: tak se měj! a běžel postranní ulicí, která se svažovala z náměstí kolem parku k letišti. Ani mě nenapadlo, abych ho snad volala.

Z autobusu jdu kousek cesty s novomanželkou Květou. Na rozdíl ode mne stála celou jízdu někde vzadu, takže jsme neměly možnost sdělit si poslední zkušenosti.

„Co pan manžel?“ vzpomínám taktně na náš minulý rozhovor. Trhne podrážděně hlavou.

„Nechce hospodu?“ napovídám.

„Kdyby jen tu. Je tak nemožné línej, že se mu nechce ani do stavby!“

„Proč byste stavěli? Máte přece svůj byt...!“

„A to si myslíš, že budu celej život s jeho mámou?“

„Květo...!“ krotím její rozezlenou náladu. „Snad nechceš tvrdit, že se hádáte už měsíc po svatbě!“

„Hádáme...?“ uchichtla se. „Přijď si ji někdy poslechnout! Pořád se jí zdá, že Venouškovi ubližuju, že mu špatně vařím...“

„Ty vaříš?“ divím se a zároveň Květu obdivuju.

„A to máme jíst ty blafy, co dělá bába? Hádej, co dává do španělských ptáčků? Akorát půl okurky!“

„Ušetří aspoň...“

„Ta jo.“ Květa se najednou zarazí a řekne zamyšleně:

„Víš, co je mi stejně záhadný? My už jsme skoro dva měsíce spolu a on si ti neřekl ještě o korunu. A na svačiny chodí, to jsem si zjistila!“

„Třeba má prachatou milenkou...“,“ zasměju se. Květa vytáhne vysoko oblouky svého obočí.

„Ten...?“ protáhne ironicky a v tom jediném slově dokáže odsoudit ubohého novomanžela. „Tak to ji už předem lituju.“ Bavíme se ještě kus cesty o podobných sladkostech jejich líbánek, a když se u Trojice loučíme, prohlásí Květa odhodlaně: „Budem stavět barák. Anebo od něho uteču!“ Tváří se tak, že nepřipouští žádnou pochybnost o vážnosti svých slov.

Na dvorku potkávám tátu s Břeťou. Přivezli na gumové káře čtyři pytle brambor a teď je ukládají do sklepa, abychom snad v zimě nepomřeli hladem. Hádají se přitom, jak nejhodněji je třeba uchopit pytel a přenést ho těch pár metrů od káry ke sklepnímu okénku, kde už ho stačí pouze vysypat.

„To je dost, že něco děláte!“ pochválím jejich úsilí místo pozdravu. Oba se otočí po hlase, táta řekne: ahoj! Břeťa se však sehne, zvedne první bramboru, kterou má po ruce, a vypálí ji po mně. Třesk...! rozprskne se na zdi mezi okny.

Líbezně se na něho usměji a zeptám se, zda je maminka doma. „To nevím...“,“ zabručí táta. Samozřejmě že je maminka doma. Kdo jiný by je pro brambory vyslal. Ale táta se tváří, že pokračuje dál v trpném mlčení, jež vyhlásil na protest proti změně maminčina zaměstnání. Jako všechny zákazy, nasupené brady, uražené nosy a chronická ztráta řeči, nic v naší rodině netrvá dlouho. Po dvou třech dnech si prostě systém domácnosti sám vynutí porušení předsevzetí, odvolání zákazů, a tak se

stanou i z těch nejzarytějších samotářů dřívější mluvkové. Věděla jsem přesně, že i táta si zvykne.

Abych se dostala ke dveřím, musím projít mezi nimi a pytli s brambory. Bráška si neodpustí, aby mě nepoučil:

„Neplet se mi tady. Pak se nemohu dopočítat.“

„To je asi tím, že nepočítáš sebe!“ poznamenám ještě dřív, než zmizím v dlouhé chodbě. Předběhla mě další brambora, kterou za mnou naslepo hodil.

Otevřela jsem dveře našeho bytu a jediným pohledem odhadla nejen spoušť, kterou maminka způsobila, ale i nejbližší práci, jež na mě čeká.

„To je dobře, Jituško, že jdeš!“ vítala mě maminka. „Aspoň mi pomůžes uklízet.“

„Mám radost!“ zahuhlala jsem polohlasně ještě u věšáku. Všechn nábytek, jež bylo možno z kuchyně vynést, stál v předsíni. Maminku zase zachvátila uklízecí epidemie. Přicházela na ni nečekaně vždycky tak dvakrát do měsíce, ale zato jsme si pokaždé všichni užili.

„Copak...?“ přeslechla můj jemný protest.

„Že se musím učit!“ zvolala jsem už mnohem silněji.

„To stihneš!“ Když už jsem se objevila v kuchyni bez stolu a židlí, všimla jsem si, že rozebrala i gauč. Chvíli se kochala mými nepředstíranými rozpaky, potom však rychle prohlásila, že na místě, kde stál gauč, bude ode dneška stůl, gauč přijde pod okno, čtvrtá židle se přes den zastrčí za kredenc, v případě nutnosti na ní bude sedět čtvrtý člen rodiny i u stolu. Maminka zářila už nyní nad velkolepým přeskupením nábytku. Od prvního dne, kdy vypadla z vrátnice, jako by nabrala druhý dech. Nepoznávala jsem ji.

Dala mi na vybranou: buď umýt podlahu, nebo okna. Rozhodla jsem se pro první možnost. Pochopitelně pak následovalo ještě mytí chodby, koupelny a záchodu, s jemným pohlazením mě zahrnala, abych vydrhla věčně zahrnědlou vanu, ta naše voda!, následovalo ještě asi deset dalších úkolů, které jsem plnila jen s mírným reptáním.

Když se zdola vrátil táta, zeptal se mě, stoje uprostřed kuchyně, jestli už tady byla sanitka.

„Proč?“ nechápala jsem.

Objel očima to hrůzné seskupení nábytku a provokativně si vylezl na myčák.

„Maminka nám zešilela!“ oznámil tragicky. „Večeři nám bude podávat na lustr. A pít se bude z umývadla.“

Držela jsem se, abych nevyprskla smíchy. Maminka mezitím přišla z obýváku.

„V kuchyni to bude tak, jak mně to nejlíp vyhovuje. Já se tady nejmíc nadřu!“ prohlásila odměřeně a nepřipouštěla další námitky. Táta zůstal sedět na kredenci jako fakír dál a jen mlčky pokrčil rameny.

Novou organizaci jsme pocítili již při večeři. Ke stolu přistrčenému nyní ke zdi jsme se vešli pouze tři. Brácha, který přišel poslední jako vždy, marně hledal místo. Když se pokusil protestovat, zahrnala ho maminka na židli za kredenc. Talíř s kuřetem na paprice držel na kolenou. Ohlodala jsem pečlivě stehno a holou kost hodila před něho jako psovi.

„No dovol...!“ zaprotestoval a chtěl kost hodit zpátky. Maminka ho naštěstí včas zarazila. V mírně napjaté atmosféře mezi rodiči si Břeťa nedovolil odporovat. Táta si však neodpustil jedovatou poznámku.

„Bud' rád,“ řekl za sebe Břeťovi, „že máš papriku na talíři. Příští týden ji budeš třeba chlemtat z ruky. Musíme si zvykat na novinky. Až dosud jsme žili strašně staromódně.“

„Na to ty seš, tatínku, chlapík!“ usadila ho ihned maminka. „Ale já abych myslela na všechno.“

„Například...?“ chtěl vědět táta a zapatlanýma rukama obracel před sebou hřbetní kuřecí kost.

„Například brambory,“ vzpomněla si, „kdybych já...“

Přerušil ji: „Jsou ve sklepě!“

„Šaty z čistírny jsem...“

„Budou v pátek!“ triumfoval táta. Nevzdávala se. Chvíli mlčela, jako by v paměti pátrala po dobře utajeném dluhu, pak odložila obrané kosti na talířek uprostřed stolu a spíš pro sebe prohodila: „A garáž budu asi nahazovat sama!“

To byl tah! uznale jsem si řekla v duchu. Nahození garáže, kterou jsme svorně postavili asi před dvěma roky, ještě než jsme se vzmohli na auto, plánují oba rodiče už od letošního jara. Nikdy však se nerozhodli, aby svůj plán uskutečnili. Teď poslouží i jako příklad tátovy neschopnosti.

„Kdybych to uměl, nahodím ji sám!“ bránil se.

„Ty jo...“ poznamenala pochybovačně a olízla si dva prsty zalepené smetanovou omáčkou.

„Neseženu zedníka!“

„Když se neptáš...“

Dlouhou chvíli se vzájemně ujišťovali o vzájemné snaze a neschopnosti, až mě napadlo:

„Co kdybych řekla Lišákovi? Ten je přece vyučeněj zedník! Tyhle věci ovládá.“

Zprvu můj návrh přijímali s rozpaky, ale když jsem jim vylíčila jeho zednické umění, došli kupodivu shodně k závěru, že by to u nás mohl vzít Lišák opravdu jako melouch.

„Zítřka mu řeknu!“ slíbila jsem. Natáhla jsem ruku pro další dva plátky knedlíku, ale maminka mě zarazila:

„Snad by ses mohla přece jen trochu krotit, ne?“

Otráveně jsem tedy odnesla prázdný talíř do dřezu a prohlásila, že se jdu učit. Nikdo mě nezdržoval.

Mrknu na rozvrh, který jsem přilepila ve svém pokoji nad pracovním stolem. Vidím neradostný zítřek: patologie, hygiena, matematika, péče o nemocné, ruština a latina. V součtu to vypadalo jako estráda v krematoriu. Už už jsem tahala z tašky první učebnici, když jsem zavadila pohledem o černou činku, trpělivě odpočívající pod oknem. Musím se trochu protáhnout, napadlo mě. Položím se na koberec, uchopím oběma rukama chladnou tyč a zvolna zvedám těžký náklad nad sebe, pokládám a znovu oba kotouče zahlédnu mezi sebou a stropem, neustále opakuji tenhle jednoduchý cvik a přemýšlím o problému, kterým je hnědá lahvička s bílým štítkem a černovlasý kluk slyšící na jméno Honza.

11

V pátek odpoledne čekala Andula přesně ve čtyři hodiny na Bohouška. Už zdálky jsem viděla, jak netrpělivě přechází na mostě přes Javorku. Měla na sobě šedivé kalhoty a krátký červený kabát, kolem krku nedbale uvázaný šátek barvy dobře uzrálého pomeranče, střívičky na vysokém podpatku, na hlavě čepici odvázně nasazenou na stranu. V ruce pohupovala kabelkou z červené kůže. Na osamělém mostě byla nenápadná jako pirát v mléčném baru. Každý, kdo šel kolem, se po ní nutně ohlédl.

Zamávala mi kabelkou na pozdrav a běžela naproti.

„Prima, žes přišla,“ prohlásila zadýchaně, „to čekání mi jde na nervy. Ještě deset minut a zhroutím se.“

„Proto jsem tady,“ uklidňovala jsem ji. Přešly jsme na most a opřely se o železné zábradlí. Pod námi utíkala špinavě žlutá voda. „Že ses ale vymódila!“ prohlížela jsem si ji znovu důkladně a pro jistotu ještě otočila, abych zjistila zajímavé řešení záhybů kabátu.

„Myslíš...?“ usmála se nejistě, ale bylo znát, že ji pochvala těší.

Stočila jsem ruku a mrkla na hodinky.

„Už by tady měl být!“

„Ještě nejsou čtyři...“

„Jsou!“ předvedla jsem přesný čas. Velká ručička odkrojila tři minuty z další hodiny.

„Jakou myslíš, že bude mít barvu?“ zeptala se a roztěkané bloudila očima kolem sebe.

„Kdo...?“ ptala jsem se nechápavě.

„To jeho fáro... já myslím, že oranžový. Ta barva teď frčí!“

„Jo tak,“ pochopila jsem konečně. „Taky se mi líbí.“

Andula otevřela kabelku a nervózně se vysmrkala do kapesníčku. Mezi rtěnkou, hřebenem a dalšími krámy jsem zahlédla i otevřenou krabičku drahých cigaret. Odhadla jsem, že z Anduly se stává notorická

kuřačka. Díky atletickému tréninku jsem já byla podobných ctností ušetřena.

„Co myslíš, kam pojedem?“ vyhrkla náhle a s hlasitým cvaknutím zavřela zámek kabelky.

„Třeba ke Čtyřem šutrům...“ hádala jsem cíl jejich podivné cesty. Mávnutím ruky ten nápad zahnila.

„Určitě někam dál... tady ho zná kdekdo.“

„Tak nevím,“ vzdávala jsem se. Pak jsem se Anduly rázně zeptala: „Nemáš strach?“

„Proč...?“ divila se, ale brada se jí trochu třásla.

„Bohoušek je přece ženatej...“

„A co má bejt?“ utrhla se.

„Paní choť jsi už, doufám, poznala dobře.“

„Je mi volná...“

„Připadala mi dost nebezpečná.“

Andula ohrnula spodní ret a rozhoupala kabelku. Sešpulila rty a začala si pohvizdovat nějakou melodii. Chtěla tak dát zřejmě najevo, že Bohouškovou manželkou pohrdá. Přesto jsem pokládala za nutné ještě připomenout:

„Být tebou, dala bych si na ni pozor.“

„Bohoušek ví, co dělá.“

„Myslíš...?“ protáhla jsem pochybovačně. Andula se mi zpříma podívala do očí.

„Jsem o tom přesvědčená!“ řekla jistým hlasem. „Proč by si například se mnou dával rande tady, kde nás může každý vidět?“

„Máš tedy dojem, že tě miluje...!“

Záhadně se usmála a sklonila se přes zábradlí, jako by ji upoutala větev, kterou proud hnal prudce pod most.

„A že zrzku kvůli tobě nechá...“ pokračovala jsem ve výslechu.

Neodpovídala. Ale svým mlčením mi jasně dávala jednoznačnou odpověď.

„A ty dostaneš Bohouška i nové fáro.“

Až teď se zvolna otočila a zeptala se ironicky:

„Proto jsi přišla?“

Měla vlastně pravdu. Moje nynější přítomnost byla jen slíbenou pomocí pro případ možných trapasů, které by nastaly, kdyby na Bohouška čekala sama. Pochopila jsem, že by ode mne bylo přinejmenším hloupé kazit nejlepší kamarádce náladu před tak významným setkáním. A já zatím přála Andule každou vteřinu, kterou se svou tajnou láskou stráví.

Jemně jsem se dotkla její ruky a zasmála se.

„To já jen tak, Andulo, vždyť víš...“ řekla jsem na vysvětlenou. „Mám jen o tebe strach.“

Oplatila mi to nepříliš jemným šťouchancem pod žebra. Čekaly jsme ještě nějakou chvíli a krátily si čas klábosením o nepodstatných věcech. Pak se objevil na rohu u lékárny muž s oranžovým kočárkem. Okamžitě jsem poznala Bohouška. Pohlédla jsem na Andulu. Stála vedle mne bleďá jako stěna, s rukama schlíple svěřenýma podél těla.

„Ten bídák...!“ zašeptala polohlasně.

„Ale přijel s fárem!“ uchichtla jsem se a šla mu naproti. Andula čekala vytrvale dál na mostě.

„To je prima, holky, že jste tady!“ volal Bohoušek na celou ulici. „Aspoň na hodinu mě vysvobodíte.“

„To určitě...“ slyšela jsem za sebou Andulu.

Sklonila jsem se nad kočárkem. V růžových peřinkách jsem objevila hlavičku roztomilého dítěte.

„Jak se jmenuje?“ zeptala jsem se svého bývalého učitele. „Andulka...“ řekl pyšný otec a nepřestával natřásat držadlo kočárku.

„Po mamince?“ řekla jsem jakoby mimochodem a poodhrnula krajky povijanu.

„Ne, maminka je přece Pavlínka.“ Uvědomil si přítomnost Anduly a zahlaholil. „Tak co, krasotinky, pohlídáte mi ji?“

„Klidně, vid', Andulo!“ řekla jsem a dožadovala se souhlasu i od kamarádky. Ta však stála u zábradlí a přezíravě hleděla po vodě, která se ztrácela mezi zahradami.

„Za hodinu jsem tady. Tak jsme domluveni, jo?“ Bohoušek mi předal kočárek a pádil zpátky k lékárně. Když náhle zatočil doleva, odhadla jsem, že běží do hospody V zátiší na pivo. Dotlačila jsem oranžový vehikl na most.

„Spokojena?“ zeptala jsem se jízlivě Anduly.

Zamlela ústy, jako by chtěla vyplivnout žvýkačku, a potom řekla: „Tak tohle mu nezapomenu!“

„Prosím tě, musíš být velkorysá. Nelhal: přijel s úplně novým fárem...“

„A já mu, blbec, na to skočila.“

Znovu jsem se sklonila nad dítětem v kočárku:

„Ale holku má hezkou...“

Zdrženlivě se podívala do kočárku.

„A jmenuje se po tobě, Andulo!“ podotkla jsem významně. Pokrčila nos a znechuceně procedila mezi zuby:

„Ale bude zrzavá po mámě. A to mu patří, padouchovi!“ Přehodila si kabelku přes rameno a mířila zpátky k náměstí.

„Kam jdeš? Andulo, počkej, co já s tím tady...?“ volala jsem za ní. Ani se neohlédla. Za chvíli zmizela za rohem.

Zůstala jsem na mostě s kočárkem sama. Co dělat? rozhodovala jsem se. Nakonec jsem se zlehka opřela do držadel, a tlačíc vozidlo před sebou šinula jsem se k parku, kde jsem tušila známé kluky nebo děvčata, s nimiž bych mohla utratit zbývající čas, než Bohoušek utrhne nějaké to pivo. Kočárek pružně nadskakoval po nerovném chodníku, Andulka v peřinkách spala, a když jsem potkala několik známých, otáčeli se za mnou s úsměvem. Byl to docela příjemný pocit.

Stiskla jsem tlačítko zvonku, kde bylo těžkou rukou napsáno jméno Lišákova otce. Chvíli jsem čekala, pak se mezi dveřmi objevila žena, na značně pokročilou dobu dost neupravená, a zeptala se, co chci. Byla to Lišákova maminka.

„Je, prosím vás, Lišák... vlastně Libor,“ opravila jsem se, „doma?“

Řekla stroze, že ho vzbudí, a neuvěřitelně rychle přivřela zase dveře. Snad se bála, že jim i očima něco vezmu. Správně jsem odhadla, že bude chvíli trvat, než Lišák vstane, a krátila si čas vysoce inteligentní hrou. Pokoušela jsem se drobnými kamínky strefit do plechové schránky na dopisy, která visela na vrátkách.

„To je dost!“ vytkla jsem nezdvořile Lišákovi dobu, kterou potřeboval k tomu, aby na sebe natáhl kalhoty a košili. Učesat se zatím nepokládal za nutné.

„Co se děje?“ protíral si ospalé oči.

„Pááni, za chvíli bude poledne a ty ještě chrápeš!“

„V neděli...,“ bránil se. „Tak o co jde?“

Ve dvou větách jsem mu objasnila, že potřebujeme nahodit garáž.

„A proto mě budíš?“ poznamenal otráveně. Nevěděla jsem, na čem jsem, a proto jsem se ho zeptala přímo:

„Kdy přijdeš?“

„Klid...,“ řekl a ze zadní kapsy kalhot vytáhl velký diář. Zalistroval v něm, našel dnešní datum a potom jel už prstem po jednotlivých řádcích označujících dny v týdnu. Sledovala jsem napjatě, jak si mumlá polohlasně známá jména ze Stříbrovic, patrně své budoucí zákaznický. Najednou sklapl notes a řekl úsečně: „Do Vánoc nemůžu!“

„Cože...?“ zaječela jsem.

Klepl na desku kalendáře. „Jak sama vidíš, nikde nemám volno.“

Zkusila jsem to jinak:

„Lišáku...,“ zaškemrala jsem, „přece nám tu garáž nebudeš nahazovat na Silvestra. No tak...“

Znovu začal obracet v diáři popsané listy. Nakonec vytáhl propisovačku, do prázdného řádku připsal mé jméno a řekl, že se u nás tedy příští sobotu objeví.

„Seš zlato...!“ uculila jsem se a chystala jsem se odejít.

„Počkej!“ zadržel mě. Navrhl mi, že bychom si mohli skočit do cukrárny na zmrzlinu. Zlehka jsem poklepala prázdné kapsy své větrovky. Všiml si těch významných pohybů a div se neurazil. „No dovol,“ prohlásil velkoryse, „kdo zve, ten platí!“

„Jak chceš...“ schválila jsem mu mimoděk jeho rozhodnutí. Odešel dokončit svou ranní toaletu a pak jsme vykročili k cukrárně.

Teď před polednem byla poloprázdná. Lišák mi pokynul, abych usedla ke kulatému stolku, u něhož stály čalouněné židličky, a šel k pultu. Slyšela jsem ho, jak poroučí dvě kávy, dva zmrzlinové poháry se šlehačkou a několik punčových řezů plněných vanilkovým krémem. Jako by přesně věděl, nač občas umírám.

Postupně odnosil všechny věci na stolek. Jen kávu nám paní Endrysová přinesla sama. Zabořili jsme téměř současně rovné lžičky do zmrzliny.

„Potřebuju poradit!“ pravil Lišák a polkl růžové sousto dortu.

„Jestli to svedu...“ nabízela jsem své služby ráda už předem. Sáhla do náprsní kapsy kožené bundy a vytáhl pomačkanou obálku. Podal mi ji přes stolek zaplněný sladkostmi. Odložila jsem lžičku a chvatně sáhla dovnitř. Byla v ní fotografie neznámé dívky.

„Kdo je to?“ ptala jsem se a pečlivě jsem si prohlížela stvoření na snímku.

„Jedna holka,“ zavrtěl se na židličce Lišák.

„To vidím!“ Obrátila jsem fotografii na druhou stranu, nenajdu-li tam třeba věnování, které by mi řeklo víc.

„Jedna holka z Rybína.“

Znovu jsem se sklonila nad jejím portrétem.

„Ty s ní chodíš?“

„Hm...“

„Jak se jmenuje?“

„Mirka.“

„Chodí do tanečních?“

„Ne... až za rok.“

„Co dělá?“

„Prodává v bufetu u nádraží.“ Marně jsem si pokoušela vybavit Lišákův nový objev v životním provedení. Přestože jsem do tohoto bufetu občas zašla, prodavačka Mirka pro mne zůstávala cizí. „Co jí říkáš?“ chtěl vědět Lišák.

„Zdá se mi docela normální,“ řekla jsem po pravdě. Rozhodně dívka na snímku nepůsobila nafoukaně a tím mi byla sympatická. Pokud se týká krásy, do Bardotky pochopitelně měla dost daleko.

„Nevím, co jí mám koupit k narozeninám,“ přiznal se konečně.

„Ach tak...,“ řekla jsem s úsměvem, neboť jsem po pravdě řečeno čekala daleko větší pikantnost, „tak to snad svedem.“

„Co myslíš ty...?“ přemýšlel usilovně Lišák a zapomínal jíst.

„Máš ji rád?“ zkoušela jsem ho. Hodil stranou čelistí, jako by zrovna dostal levý hák, popotáhl nosem a zahučel:

„To snad vidíš...!“

„A ona tebe?“ Už nebyl tak jistý. Neměla jsem chuť trápit ho nemístnými dotazy, a proto jsem hned navrhla jako vhodný dárek lak na vlasy.

Spolkl další dvě kopice tající zmrzliny a nesměle prozradil, co bych například říkala zlatým náušnicím.

„Co blbneš, Lišáku?“ zhrozila jsem se. „Víš, co stojí?“

Sekl před sebou lžičkou, jako by mi chtěl dát najevo, že mu na několika stovkách nezáleží.

„Nebo náramek...?“ váhal.

„Pokud možno taky zlatej?“ upřesňovala jsem si.

„Jo!“ potvrdil nevzrušeně.

„Jak se s ní dlouho znáš?“

„Asi měsíc...“ Nebyl si s odpovědí tak zcela jistý. Možná že to bylo i o týden méně. Nechápala jsem ho.

Zná holku pár dní a už by jí kupoval zlato. Má vůbec rozum?

„To ji máš tak rád?“ vybafla jsem najednou. Neodpověděl, natáhl ruku po punčovém dortu a začal ho přikusovat k soustům zmrzliny. Po chvilce přemýšlení jsem se znovu vrátila k původnímu návrhu. Pro jistotu může přidat i bonboniéru.

„Myslíš...?“ podíval se na mě nedůvěřivě. Najednou mi byla jeho nerozhodnost i fanfarónská ztřeštěnost k smíchu. Znovu jsem ho tedy ubezpečila, že dárek v hodnotě do padesáti korun docela stačí. Zdálo se, že jsem ho uklidnila. Opatrně zasunul fotografii do obálky a schoval na

svém srdci. „Jez!“ přisunul mi blíž tácek s dorty. Nikdy jsem netrpěla komplexem nasycenosti.

Nad otevřenou učebnicí fyziky jsem si opakovala rozhovor v cukrárně. Náhle jsem nalézala mezi směšným jednáním Lišáka a sebou mnoho podobných znaků. Lišák chtěl pro sebe uchovat nákladnými dary svou novou dívku. Já byla stejný blázen. Umínila jsem si připoutat k sobě Honzu lahvičkou efedrinu. Nejsou to jenom trapná gesta?

Uprostřed hodiny latiny přivedla Jandová do třídy Lenku.

„Promiňte, doktore,“ omlouvala se a přidala k těm slovům jeden ze svých vzácných úsměvů, „nerada ruším. Lenka by zbytečně ztrácela další hodinu, kdyby měla čekat na chodbě.“ Doktor Hořejší se rozzářil, roztáhl pateticky obě ruce a pronesl:

„I to je má vůle, můj příkaz a důvodem budiž mé chtění!“ a pokynul Lence, aby šla do lavice na své místo. Její křehká postava se stala nadlouho ohniskem, v němž se protínaly naše pohledy. Nepříjemné ticho, které se rozhostilo ve třídě, zčechral znovu hlas doktora Hořejšího:

„Stáño, nabídni židli! Třeba si paní profesorka poslechne, jak zdoláváte Olymp latinského jazyka.“

„Nene...“ bránila se Jandová a sahala po klice, „mně docela stačí to, co o nich tuším. Nerada bych si o své třídě zkazila dojem.“

Oba vyučující se rozloučili, Jandová zmizela na chodbě a doktor Hořejší dvakrát tleskl krátce rukama, aby znovu upoutal naši pozornost. Pak vzal z krabičky na stole kousek křídly a začal psát na tabuli: *Quiquid agis, prudenter agas et respice finem*. Do konce hodiny jsme se střídavě potili, než nám byl jasný smysl latinské věty. Už zvonilo, když k ní připsala Alena Janoušková český překlad: *Cokoli děláš, dělej s rozvahou a ber v úvahu konečný cíl*.

O přestávce jsme se pokusily zničit Lenku palbou zvědavých otázek. Zprvu se usmívala, potom předstírala, že si nutně musí připravit pomůcky na hodinu matematiky, a nakonec nám dost nezdvůřile doporu-

čila, ať si hledíme svého. Přesto jsem se jí v jídelně, když jsme vedle sebe seděly nad talířem s nenáviděnou rajskou omáčkou, kterou přes protesty celé školy kuchařky vytrvale týden co týden vařily, docela neomaleně zeptala: „To si pro tebe Jandová došla až do sodovkárny?“

Přejela mne pohledem, kterým by sedalo krájet sklo.

„A co má bejt?“ utrhla se a zapíchla vidličku do porce hovězího masa. Seděly jsme samy dvě na konci dlouhého stolu, neboť u oněch tří, kde teď přežvykovala naše třída, už pro nás nezbylo místo. Pochopila jsem, že tím vlastně potvrdila mé domněnky.

„Nic...“ řekla jsem nevzrušeně a začala také jíst. Rajská omáčka nebyla nejhorší, i když se té, co vaří maminka, nevyrovná. „Kolik jsi brala?“ zajímaly mě její finanční úspěchy.

mlčela. Výsledná částka na výplatní pásce, pokud nějakou dostala, měla ke slíbeným osmnácti stovkám zřejmě hodně daleko.

„Tak proč jsi tam vlastně šla?“ vyptávala jsem se dál. „Vybodneš se na školu, na taneční, na nás, není to trošku moc?“

Rozvážně nabodla ukrojený kousek knedlíku, a než jej vložila do úst, řekla bez jakýchkoliv výčitek:

„Ty bys dokázala odbýt všechny taneční v jedněch šatech?“

V tom okamžiku mi přestala rajská chutnat. Pochopila jsem, proč Lenka všechno hodila za hlavu a uvěřila slibům jakéhosi neznámého muže. Potřebovala peníze, aby mezi námi obstála. Znovu jsem si bleskově vybavila podrobnosti, jež jsem o Lenčině životě už dávno znala. Věděla jsem, že bydlí u své babičky, odkud každý den dojíždí do školy. Podúlší nebylo od Rybína daleko. Jednou jsme tam s tátou dokonce jeli k někomu pro švestky. Lenka tam žila od svých šesti let. Tenkrát ji rodiče přivezli k babičce na prázdniny a ona už zůstala. Matce, která byla tanečnice, aspoň nepřekázela v Praze. Čas pracoval nemilosrdně na rodinných vztazích a rozleptával i tak dost jemné pojivo vzájemných citů. Lenčin otec, o víc než dvacet let starší než manželka, se nakonec se svou dcerou musel scházet tajně. Někdy za ním jela Lenka i do Prahy. Když se narodilo další dítě, chlapec, stalo se Lenčino lůžko v babiččině světnici už něčím zcela trvalým. Nikdo, snad jen s výjimkou Lenky, ne-

pomýšlel na to, že by se vrátila někdy do Prahy. Matka se tomu vzepřela: někdo se přece musí starat o babičku, která každou chvíli postonává, a pražský byt na sídlišti je tak malý, že vůbec nepřipadá v úvahu, aby zde jedna či druhá žila. Lenčin otec prý měl k tomuto řešení zprvu ostré výhrady, ale jeho odpor byl postupně pádnými argumenty překonán. Z Lenky, jak jsme my, ve třídě, mohly usoudit, se postupně stával vzdálený příbuzný, který se občas vnutí na vánoční svátky nebo se připomene koncem měsíce na peněžní složence, již je třeba včas odeslat. Vyplněná částka peněz zůstává již po léta stále stejná. Zdá se, jako by listonoška vůbec nerespektovala, že i Lence přibývá, stejně jako ostatním děvčatům v Podůlší, let. Že jí například už bylo sedmnáct.

To všechno jsme o Lence věděly a pochopitelně odsuzovaly jak matku, s jejímž jménem jsme se mohly občas setkat v divadelních kritikách, tak i slabošského otce, který přestože měl svou dceru rád, nedokázal nikdy kopnout do kredence, jak by jistě prohlásil náš táta.

„Proto tedy...?“ vydechla jsem za dlouhou dobu.

„Jo...“, potvrdila znovu Lenka.

Žvýkaly jsme dál tuhé maso.

„Jaké to tam bylo?“ vyptávala jsem se opatrně.

„Normální... už jsem si zvykla.“ Poznala jsem, že do další debaty nemá chuť, přesto jsem ze sebe vyrazila:

„Ty, Lenko...?“ Špičkou jazyka jsem si otřela rty potřísněné rudou omáčkou. Ucítila jsem na sobě její pohled, ale neodvážila jsem se zvednout od talíře oči.

„Ty s ním chodíš?“

„S kým...?“ nechápala můj dotaz.

„S tím, co ti řekl o těch osmnácti stovkách.“

„Ale ne...!“ zasmála se, „fakt ne. To byla jenom náhoda.“

„Myslela jsem...“, přiznala jsem se k tomu, že jsem Lenku podezírala z nekalých úmyslů. Vlastně jsem byla ráda, že to nevyšlo! To už je takový můj zlozvyk mít strach za druhého.

„Ale do tanečních v sobotu jdeš?!“

Nacpala si do pusy zbytek posledního knedlíku.

„Coby...?“ usmála se smířlivě. Asi už jí nevadilo, že půjde ve starých šatech. Zvedly jsme se a odnesly špinavé talíře a příbory k okénku, v němž stará Maříková vyhrožovala těmi nejkrutějšími tresty dívkám, co vracely knedlíky.

„Ano!“ řekla jsem nepřiliš nadšeně, když mi Jandová poručila, abych šla umýt na třistadvojku toho kluka po bouračce. Vzala jsem čistý ručník, mýdlo a veliké umývadlo, v němž by se snadno vykoupala četa zákopníků, a pomalu šla na pokoj. Pacienti mě předběhli s pozdravem. Někteří leželi na postelích, dva hráli u malého stolku kanastu, stařík v županu loupal zavíracím nožem pomeranč jako jablko. Dával si záležet, aby nepřerízl spirálovitou slupku. Pacient, kterého jsem měla po ránu umýt, ležel bez hnutí na lůžku a jedním okem se díval na strop. Druhý měl přelepené velkou náplastí. Noha mu visela na kladce, podle sádrového obvazu jsem odhadovala, že má poraněné koleno. Podívala jsem se na záznam teploty, který visel v průhledném pouzdře u jeho nohou. Jmenoval se Vašek Rybařík. Z grafu, který sestry každý den doplňovaly o novou čárku, bylo zřejmé, že má stále horečku.

Zaslechl mě, jak jsem pokládala umývadlo na prázdnou židli v uličce mezi postelemi, a stočil hned po mně zdravé oko. Vypadalo to komicky, ale nedala jsem na sobě nic znát.

„Musím...“ na okamžik jsem zaváhala, nemám-li mu vykat, ale hned jsem se rozhodla, „... musím tě umýt.“

„Když chceš...“ řekl a pokusil se trochu usmát. Odhrnula jsem z něho pokrývku a srovnala na něm pooperační košili, aby nevypadal tak necudně. Potom jsem namočila cíp ručníku do chladné vody, vyždímala a zvolna myla jeho tvář. Hned při prvním doteku jsem ucítila, že má ještě horečku. I rty měl trochu rozpraskané. Měla bych mu přinést z ošetřovny trochu čisté vazelíny, napadlo mě.

„Já znám vašeho tátu!“ řekl náhle, když jsem znovu namáčela do vody ručník.

„Jak to?“ otočila jsem se překvapeně. Zamrkal důvěrně tím jedním okem a vysvětlil mi:

„Taky dělám v Monitexu.“

„Ale nejsi od nás.“

„Ne. Já dojíždím.“

„Odkud?“

„Z Lomnice.“ Myla jsem mu nahé paže. Ještě mu nezmizelo letní opálení, na zahnědlé kůži se mu třpytilo drobounké světlé chmýří.

„Znáš Jarmilu Lokajovou?“

Přikývl. Chodila do naší školy, letos už bude maturovat. Několikrát jsme spolu mluvily.

„Co se ti stalo?“ ohlédla jsem se po jeho noze výhružně zvednuté na postel.

„Měl jsi bouračku?“

„Ne...“ zavrtěl hlavou a trochu se usmál. Utřela jsem ho nasucho.

„Myslela jsem, když za tebou byli esenbáci. Bylo mi to divné, že ostatní vyhnali z pokoje.“

„Asi to dělají vždycky...“ řekl neurčitě.

„Co máš...?“ vyptávala jsem se na jeho zranění.

„Rozbité koleno. Říkal ale doktor Palas, že to není nic komplikovaného.“

„Kdy tě operovali?“ přerušila jsem ho a umyla jsem mu zdravou nohu.

„V pátek. Půjdu ještě na jednu. Mám něco v oku.“

„Proč ti to neudělali hned?“

„Nevím.“

„Bolí tě to?“

„Noha ne. Ale hlavu mám jako škopek.“

„To přejde.“

Byla jsem s prací hotova. Ještě jsem mu uklidila stolek! Měl ho nabité sklenicemi s kompotem.

„Máš chuť na hrušky? Otevřela bych ti něco!“ nabídla jsem mu.

Lehkým kývnutím hlavy mi dal najevo, že nemá na ovoce chuť.

„Ty se podobáš tátovi, vid’?“ řekl náhle.

Zasmála jsem se...

„Prosím tě, jak jsi na to přišel?“

„Máš jeho oči!“ prohlásil přesvědčivě.

„Asi...“ připouštěla jsem a chystala se odejít. „Chceš ještě něco?“ zeptala jsem se jakoby ze zvyku.

„Tak hnědé!“ přehlédl umíněně můj dotaz.

„To znáš tak dobře našeho tátu?“

„Někdy k nám přijde.“

„A křičí, vid’?“

Připustil, že dost často.

„Říká se o něm, že je pes!“

Chtěla jsem, aby mi tento názor potvrdil, neboť vím, že se to o mém tátovi v Monitexu potichu pronáší. Chlapec ale kupodivu nepřisvědčil.

„Proč...?“ zamítl jedním slovem zcela vážně to nepřiliš jemné označení tátova vztahu k podřízeným. „Pokud řval u nás v dílně, měl pravdu. Ženské drbaly někde v šatně a my u mašin jsme neměli materiál. Tak dostaly nakládačku!“

„Copak táta...“, povzdechla jsem a řekla jsem klukovi ahoj.

„Kdy máš zase praxi?“ zeptal se najednou.

Zarazila jsem se: „Proč to chceš vědět?“

Usmál se, pokud mu to obvaz na hlavě dovoľoval.

„Tak...!“ řekl neurčitě.

Vtom vstoupil do pokoje pan Kudrnovský z třístajedničky.

Když mě viděl, jak stojím u postele s umývadlem v rukou, zavolal: „Jitunko, já bych chtěl taky umýt!“

„Ale...?“ protáhla jsem udiveně a obrátila se k němu.

„A celej!“ poroučel si náročný pacient.

Chlapi na pokoji se zasmáli. V rohu místnosti šlápl stařík na páku odpadkového koše a vhodil tam oranžovou spirálu.

„To buď radši špinavej, aby si sestřička nezkazila na celej život dojem o mužskejch!“ řekl přitom a znovu spustil víko.

„Náhodou, dědo...“, bránil se pan Kudrnovský. „Škoda že tady nemám ten balík. Tisíc děkovných dopisů, naprostá spokojenost v celým širým kraji. MDŽ po celej rok...“

Chlapi se pobaveně chechtali a já raději vypadla na chodbu.

Chvilí po dvanácté se převlékáme v těsné šatně. Jandová stojí u dveří a trpělivě čeká, až budeme hotovy a místnost v dokonalém pořádku. Snad proto nás nepouští ven a riskuje, že se zde buď pomlátíme, nebo zadusíme. Navíc se ještě otevřou dveře a vejde správce nemocnice, který se pozdraví s naší učitelkou a stejně jako ona vyčkává na poslední loudaly. Má na sobě bílý plášť a v límečku kostkované košile velký uzel žluté kravaty. Celek působí jako parádní facka všem zákonům o harmonii barev.

Konečně stojíme v požadovaném dvojstupu a můžeme být vypuštěny do ulic. Některé z nás mají přes ruku přehozenou uniformu.

„Děvčata,“ přehlédne Jandová samozřejmě přítomnost našeho Stáni, „pan správce vám ještě něco řekne.“

Učitelka se k němu obrátila, jako by mu chtěla naznačit, že se může ujmout slova. Správce povykročí dopředu a zapne si knoflíky pláště.

„Abych tak, děvčata, jaksi podotkl,“ začíná nervózně a mžiká při každém slově očima, „jen velice neradi takovou věc děláme. Ale na odděleních se ztrácejí věci. Prostě se tam krađe. Takže se nezlobte, ale budu vás prosit, abyste mi ukázaly své tašky a aktovky...!“

Zahučely jsme uraženě a Andula zezadu houkla:

„Pěkná blbost!“

Jandová ji usadila: „To snad není, Andulo, nic tak hrozného.“

„Ale mě to uráží!“ huhlala Andula dál, třebaže už tišším hlasem. Jandová pokládala zřejmě za nutné, aby se i ona vyjádřila. „Podívejte se, děvčata, já sama vím, jak jsou tyto věci nepříjemné. A jen proto, že vám všem věřím, jsem souhlasila s prohlídkou. Je to zcela formální záležitost, kterou odbudeme během několika minut. Tak pojd'te rychle!“

U dveří už Alena Janoušková netrpělivě otevřela aktovku a předvedla její obsah. Správce se dotkl jemně několika věcí a pak ji propustil. Za ní šla Květa, Milena Bujárková s aktovkou nacpanou starými zahraničními časopisy, šly další a další, Jandová pokaždé otevřela dveře a řekla: běž!, ještě Lenka a Běla a mohu jít, doufám, že nepadne do mdlob nad tím šleným nepořádkem v mé tašce, Lenko, běž! postrčí spolužačku

Jandová, teď Běla, správceova chlupatá ruka zahrabe u dna černé brašny, a když ji vytáhne, drží dvoje velké nůžky.

„Tak přece...!“ zasyčí a zvedne je vysoko nad hlavu.

Zdá se, že mu nález způsobil velkou radost. Malý český Sherlock Holmes. Otočí se k učitelce a na dlani jí předkládá kořist, jako by si přál, aby ho pochválila.

Jandová se však upřeně dívá na Bělu, která svésila hlavu, až jí dlouhé vlasy zakryly obličej. V šatně rázem nastalo rezavé ticho. Když správce poznal, že ho zřejmě učitelka nebude obdivovat, vyjel podrážděně na Bělu:

„Kdes je vzala?“

Spolužačka neodpovídala.

„No tak!“ zvýšil hlas muž v bílém plášti. „Tak mluv přece...!“

Až teď se Jandová ozvala. Zlehka odstrčila správce a položila Běle ruku na rameno. Potom se zeptala: „Opravdu jsi je tam nahoře vzala?“

Děvče neznatelně kývlo hlavou. Kolem mě to vydechlo.

Tím se Běla vlastně přiznala ke krádeži. Dovedli jsme odhadnout, co všechno může následovat. Zatím jen správce spokojeně poznamenal:

„Tak vidíte...!“ A vrtěl olysalou hlavou nad zhoubou mládeže. Začala jsem ho šíleně nenávidět. Ten pocit byl tak silný, že jsem se jen taktak přemáhala, abych ho nekopla zezadu do kotníku.

„Vy běžte!“ propustila nás, kteří jsme zbyli, ze šatny Jandová. Neurvale jsem se protáhla kolem strážce pokladu, který stále držel nůžky v ruce, div jsem ho neodhodila na věšáky. Ve dveřích jsem se ještě stáčila podívat po Běle. Dál stála s hlavou skloněnou mezi rameny vedle naší učitelky. Viděla jsem, že jí po tváři tečou slzy.

Když vypadl i Stáňa, zavřeli se ti tři v šatně.

Rozhodli jsme se, že na Bělu počkáme. Uvažovali jsme nahlas o tom, proč Běla nůžky na oddělení vzala. Přesvědčivý důvod jsme pochopitelně nenašli.

Když na nedaleké radniční věži odbíjely hodiny právě jednu, ti tři vyšli ze šatny. Správce spěchal na krátkých nožkách k budově, kde byla kuchyň a kanceláře, učitelka se sice po nás podívala, ale beze slova mí-

řila zpátky na chirurgické oddělení. Běla se ztratila v hloučku mezi námi. Už nebrečela. I vlasy si trochu upravila. Oči však měla stále zarudlé.

Podali jsme si ji.

Mlčela.

Chtěli jsme vědět, proč proboha potřebovala zrovna dvoje nůžky.

„Nechte mě!“ odstrkovala nás a snažila se co nejrychleji projít kolem vrátnice ven z nemocničního areálu. Zřejmě se rozhodla, že bude mlčet. Šli jsme společně za ní a velice ji pomlouvali. Když už jsme stáli před branou, měla před námi značný náskok. Skoro už se zdálo, že po chodníku utíká.

„Není pitomá?“ ulevil si Stáňa a mužsky si odplivl.

„To jistě je,“ připouštěla Andula a hleděla stále za kamarádkou, „ale stejně bych ráda věděla, kolik už toho nakradla. To je prodávala?“

„Blbost!“ namítla tvrdě Lenka a spíš pro sebe poznamenala: „V tom je něco docela jiného. Aspoň myslím...“ Tehdy ještě netušila, jak blízko je pravdě.

12

Nazítří hned první hodinu volal školní rozhlas Bělu do ředitelny. Vrátila se až o příští přestávce. Pak postupně naklusávala naše skupina: Andula, Milena Bujárková, Lenka a já. Všech se nás ředitelka zeptala, zda jsme nepostřehly, že by Běla brala při praxi nějaké věci.

„Ne, ne, ne a ne!“ potvrdily jsme shodně.

V ředitelně byla samozřejmě přítomna i Jandová.

„Jitko?“ zdržela mě, když už jsem chtěla odejít.

„Prosím?“ vrátila jsem se k ní znovu pohledem. Ruku jsem stále měla položenou na chladné klice.

„Ty netušíš, k čemu Běla potřebovala nůžky?“

Pochopila jsem, že z kamarádky ani ona nic nedostala.

„Prosím, nevím...“ pokrčila jsem rameny a čekala jsem, že se snad ještě na něco zeptá. Ale učitelka mi dala pokyn, že mohu odejít. Když jsem se vrátila do třídy, padl můj první pohled na Bělu. Seděla strnule v lavici a tupě se dívala před sebe. Několik spolužaček na ni stále dotíralo, aby se přece přiznala, že nůžky vzala, a požádala někoho, v té chvíli nevěděly koho, za prominutí. Nebude přece riskovat případné vyhození ze školy. Běla však paličatě mlčí.

„Tati?“ zeptám se při večeři, „ty znáš Vaška Rybaříka?“

„Ne...“ houkne přes rozečtené noviny.

„Vezmi mu ty noviny!“ pobídne mě maminka, protože nesnáší tenhle tátův zlozvyk. Opatrně tahám listy, abych mu znemožnila čtení. Konečně sám odhodí denní tisk na gauč.

„On tě zná!“ oznamuji mu tu novinu. Teprve teď si všimne, že máme k večeři řízky s bramborovým salátem.

„Řízečky...!“ zajásá jako malé dítě, „tak to si dáme!“ Přitom už první má skoro celý v sobě. Pak si vzpomene na můj dotaz.

„Kdo je to?“

„Nověj objev!“ ušklíbne se Břet'a za myčákem.

„Určitě...“ zchladím jeho vtipnou horlivost. „Leží u nás na chirurgii.“ Oba rodiče se usmáli nad tím: u nás, což mi tak nevědomky vyklouzlo z úst, a táta si už vzpomněl:

„Není to ten kluk z nové haly?“

Přisvědčím a opřu se vidličkou do voňavého řízku, abych si mohla lépe ukrojit první sousto masa.

„To byl pěkněj průšvih!“ pokračuje už táta s plnými ústy.

„V nové hale montovala hejrupparta novou encé mašinu...“

„Kterej typ, tati?“ zajímalo to najednou i pana bratra.

„Počkej...“ odháním ho netrpělivě, protože se chci aspoň něco o tom klukovi dozvědět.

Ale táta si neodpustí, aby svůj výklad nezpřesnil: „RP 63 NC, to je paráda, jestlis to někde viděl. Neviděl, tak se k nám přijď podívat. A ten kluk se při tom motal, nějak mašinu spustil, a jak to chlapi neměli ještě usazené, tak ho švihl ochranný kryt.“ Zadíval se po mně a zeptal se: „Co je?“

Asi se tvářím dost udiveně.

„Myslela jsem, že se vyboural v aut'áku!“

„Tak to ne. Ta encé mašina je hotovej zázrak. Představ si, že má svůj program, vertikální i horizontální, takže tam...“

„Dobrý, tatínku!“ skočila mu do řeči máma, „to už nám stačí. Dáš si ještě salát?“

Táta se zarazil ve výkladu o fantastických vlastnostech nového stroje, povzdechl nad inteligencí ženských příslušníků rodiny, ale bramborový salát neodmítl.

„Já chci taky!“ hlásil se ze svého výměnkářského místa Břet'a. Maminka vstala od stolu, a když k němu přistoupila, kecla mu z mísy na talíř dvě velké hromádky salátu. Když přidávala i řízek, neodpustila si poznamenat:

„Ty nás, hochu, jednou sníš.“

„No dovol, mami!“ zaprotestoval bráška a znovu si přitáhl emailovou mísu se salátem, neboť se mu přidělená porce zdála malá. „Dávám ti na jídlo každý měsíc!“

„Tři stovky!“ zasmála se pobaveně maminka. „Ráda bych věděla, kdo by tě za ně živil.“

„Třeba Ivanka!“ napadlo mě.

„Za tři stovky se každá ženská na něho vykvajzne. Měl by ses oženit, co s tebou?“ Teď jsem nepoznala, má-li to být žert, anebo zda to myslí maminka vážně.

„Oženit...“ zavrtěl se na židli Břeta. „A proč?“

„Abys konečně vypadl!“ pospíšila jsem si s vysvětlením dřív, než mu totéž připomněla maminka. Odložil příbor a smutně se na ni zadíval.

„Vždyť jsem si ještě nic neužil...“

„A co bys chtěl užívat, synáčku?“ ptala se maminka.

„Tak... mládí, s klukama, no co koukáte...?“ bránil se už předem, když se po něm oba rodiče káravě ohlédli.

„Živili jsme tě dost dlouho. Tak ať se o tebe stará někdo jinej!“

Vůbec jsem maminku nepoznávala.

„Správně!“ podpořila jsem její názor.

„Ty se do toho neplet!“ okřikl mě táta.

„Jak to?“ neměla jsem chuť nechat se při prvním neúspěchu položit na lopatky. „Copak ty, tati, nevidíš, že se z něho stal příživník naší rodiny! Nic nedělá, jen se cpe. A my s maminkou na něho perem. Ode dneška končím!“ hrála jsem přesvědčivě roli odstrkované dcery. „A budeš platit!“ rozhodla jsem ještě.

„Za co...?“ pokrčil nad talířem nos.

„Za všechno: za košile, za snídaně, za večeře. Za úklid nahoře v pokoji, rozumíš?“

Táta se pobaveně zasmál.

„Jo, Břetíku,“ řekl mu, jako by chápal jeho pocity, „jak začnou ženské stávkovat, to je nejlíp obrátit plachty a zahrnout je dary. Já to aspoň vždycky tak dělal, vid', maminko!“

Plácla ho zlehka přes ústa.

„Ty brepto!“ řekla mile, „od tebe jsem toho tak dostala!“

„A ne...?“ zvolal táta, jako by v posledních týdnech přivezli mamince v nákladním autě diamanty.

„Víte, kolik mě stála večere u Čtyř šutrů?“ nařikal hlasitě bráška, „copak kradu?“

„Já taky ne!“ řekla maminka.

„Já taky ne...!“ chtěla jsem pokračovat dál, ale najednou jsem se zarazila, zaskočena vlastní lží. Odsunula jsem talíř s nedojedeným řízkem a zvedla se ze židle.

„Už nebudeš?“ všimla si maminka.

„Ne...“, odpověděla jsem. Břeťa se okamžitě natáhl a napíchl na vidličku zbytek mého řízku. Odešla jsem k sobě do pokoje. Volali za mnou, že musím umýt nádobí.

Schválně jsem nerozsvítila. Opřela jsem se o zed' a zdálky pozorovala, jak si světlo pouliční lampy pohrává se záhyby záclony. Uvažovala jsem o tom, co bude následovat, až se zmizení lahvičky s bílým štítkem stane veřejným tajemstvím.

Nemohla jsem se dočkat tanečních. Najednou mi bylo úplně jedno, v jakých šatech jdu, že mi při větším pohybu ruky vylézá bledě modré kombiné, nebýt maminky, snad bych se ani nedokázala upravit, stejně jsem vše odbyla, jako bych se vyhýbala setkání s obrazem vlastní tváře na stříbrné ploše zrcadla.

„Vrať mi ten efedrin!“ požádala jsem Honzu, když pro mě hned při prvním tanci přišel. Hudba hrála rozvláčně vídeňský valčík. Snažili jsme se poskakovat do taktu.

„Zbláznila ses?“ zasmál se hlasitě, že se dva sousední páry po nás otočily. Neměla jsem náladu na žertování.

„Musíš mi ho vrátit!“

„Vyloučená věc. Máme ještě dvoje závody, to víš sama. Nechtěl bych letošní sezonu skončit jako náhradník.“

„Budu mít průšvih...“

Teď zpozorněl a mimoděk se otočil na obě strany, jako by se bál, že nás někdo uslyší. „Někdo tě viděl?“ zeptal se.

„Ne, to ne...“

Viditelně si oddechl. Pokusil se o jakousi taneční figuru, a když jsme jí ne právě se zdarem dokončili, řekl už klidněji:

„Tak neblázni!“

Pověděla jsem mu ve stručnosti o krádeži nůžek a vyšetřování. Vůbec ho to nevyvedlo z klidu. „To se přece tebe netýká.“

„Možná,“ připouštěla jsem, „ale mám nepříjemný pocit... ty, Honzo, já ten efedrin chci zpátky.“

Zavrtěl záporně hlavou.

„Prosím tě, co jsi najednou tak vyplašená? Pokud vím, všechno zůstalo jen mezi námi. Tak napanikař!“

„To právě nedokážu!“ přiznala jsem se.

O něco víc mě stiskl v náruči.

„Copak si neuvědomuješ, Jitko, jak jsi mi pomohla? Prostě jsi mě vytáhla ze šíleného srabu.“

„Myslela jsem, že už je na čase, abys toho nechal.“

„Není...,“ namítal, „už jsem to několikrát zkoušel. Prostě jsem letos vypadl z formy. To se stává, jak víš!“

Nechtěla jsem, aby mi dokazoval, že efedrin nutně potřebuje. Mohl o tom snést tisíc důkazů. Proto jsem ho přerušila:

„Bojíš se prohrávat?“ Pochopil, že to neříkám v žertu.

V očích měl okamžitě záblesk hněvu, který nedokázal ovládnout. Přestal si uvědomovat rytmus hudby. Šlapali jsme hanebně po parketách jako začátečníci. Naše matky na balkoně asi úpěly.

„Já...?“ zasmál se křečovitě. Asi dvakrát jsme se otočili, než řekl: „Abys teda věděla, já nechci prohrávat. A nechci se tomu ani učit. O tom nakonec naštěstí nerozhoduješ ani ty!“

„Ale chci nazpátek efedrin!“ sykla jsem umíněně.

„Slyšelas...!“

„V pondělí ráno mi ho přines!“

„Je můj!“

„Chceš, abych měla průšvih? Aby mě třeba vyhodili ze školy?“

Podíval se mi do očí a řekl naléhavě:

„Ty víš moc dobře, že se to nestane.“ Znovu se ke mně přitiskl a pokusil se dotknout se nenápadně ústy mého čela. Prudce jsem se od něho odtáhla, tak nápadně, že jsem loktem vrazila do tanečníka za sebou.

„Promiň!“ omlouvala jsem se mu.

„To nic...!“ ozvala se Lenka a lehce kolem nás proplula i se svým tanečníkem. Měla dnes na sobě puntíkaté šaty s odvážným výstřihem na zádech. Nikdy jsem je na ní neviděla.

„Uklidni se...“ krotil mě Honza. Neměla jsem ani chuť, ani sílu dál se s ním bavit. Naštěstí po několika taktech valčík skončil. Lehkou úklonou mi poděkoval za tanec a chtěl se jít postavit ke stěně mezi ostatní chlapce. Na zlomek vteřiny jsem ho ještě zadržela.

„V pondělí...!“ připomenula jsem mu důrazně.

Odbyl mě úsměvem, k němuž přidal: „To tě přejde!“

Tak to se zmýlil. Jak málo mě za ty dva roky zná.

Buté – paličatá! vzpomněla jsem si na dávno zapomenuté francouzské slovíčko.

Vystřídala jsem několik tanečníků, než pro mě znovu přišel. Tancovali jsme čaču a já vydržela po celou dobu mlčet. Chtěla jsem mu dát najevo, že moje ústa může otevřít jedině v pondělí ráno. Do konce taneční hodiny už pro mne nepřišel. Jednou tancoval sice s Miladou, ale poznala jsem, že to nebyl tanec z trucu. Po celou dobu se spolu nezávazně bavili.

Mamince pochopitelně nic nemohlo ujít.

O přestávce, kdy jsem k ní zaběhla napít se limonády, se ke mně naklonila, aby ji snad ostatní gardedámy neslyšely, a zeptala se šeptem:

„Co je s tebou?“

„Nic, mami...“ uklidňovala jsem ji a vypila sklenici limonády do dna. Cípem kapesníčku mi utřela rozmazané levé oko a povzbudivě se na mě usmála. Naštěstí byla natolik ohleduplná, že se nevyptávala, co se mezi mnou a Honzou odehrálo.

Nemohu usnout. Podivná předtucha něčeho, co mě zalkne, mi to nedovoluje. Teď už jsem přesvědčena, že k tomu, aby se ke mně vrátil můj

bývalý klid, potřebuji dopravit do skleněné skříně na interním oddělení lahvičku s efedrinem. Nikdy nebývám podělaná předem, ale vyšetřování krádeže pitomých nůžek na mě silně dolehlo. A mohu si tisíckrát opakovat, že mě nikdo neviděl, nepomáhá to. Všechno je najednou mnohem, mnohem složitější.

Neděle nabitá učením. Taktak že jsem mamince trochu pomohla s obědem. Ráno přišel Lišák a nahazuje na dvoře garáž. Táta s Břetou jsou přidavači. Pootevřeným oknem slyším, jak je Lišák komanduje. Tátovi říká šéfe. Připadá mi to děsně komické. Snažím se nemyslet na nic jiného než na odporné stránky učebnic a sešitů. Mám pocit, že dnes musím vynaložit dvojnásobné množství obvyklého úsilí k tomu, abych se naučila pár řádků. A zítra patologie, latina a písemka z matiky!

Před půl pátou jsou chlapi s garáží hotovi. Maminka pozvala Lišáka nahoru, aby se převlékl a umyl. Ještě mu uvaří černou kávu a nabídne dort, který stačila upéci. Dvě velké porce mu na talířku přizdobí bohatě šlehačkou.

Lišák si zapálí cigaretu a vhodí do hrnku kostku cukru. Táta pronese několik uznalých slov o jeho šikovnosti.

„Co budeme dlužni?“ ptá se maminka.

Lišák vydechne oblak cigaretového dýmu. Moc ještě kouřit neumí. Odklepe zkušeně sloupek popela a mávne rukou, jako by chtěl dát najevo, že jeho práce nestojí za řeč. Maminka však má ráda v podobných věcech jasno.

„Tak si, Libore, řekni!“ pobídne ho znovu a vytáhne ze zásuvky peněženku.

„Na to zapomeňte, paničko!“ řekne Lišák a usrkne kaffička. Vložím se do debaty:

„Přece se nebudeš upejpat!“ řeknu a pozoruji, jak zápolí současně s dortem, cigaretou a zbytkem kávy.

„Copak to něco bylo?“ brání se.

„Jen si řekni,“ přidává se i táta, „pěkně sis tam zamakal!“

„Pár metrů omítky!“ hází to za hlavu Lišák. „To když jsme na sídlišti nahazovali novou samoobsluhu, tak jsme...“

„Počkej, Libore,“ přerušil ho maminka. „Takhle bychom se daleko nedostali. Kolik ti mám dát?“

Lišák protáhne bradu, jako vždycky, když mu jde o vážnou věc, a pak jakoby mimochodem prohodí:

„Když jinak nedáte, paničko, tak pět stovek!“

„Kolik...?“ zeptá se znovu maminka, neboť má pocit, že dobře neslyšela. Otevře peněženku a nenápadně přepočítá palcem několik stokorun.

Lišák roztáhne všechny prsty na pravé ruce a dokončí vyprávění o stavbě nové samoobsluhy, kde jim dvakrát spadla omítká. Maminka mezitím vysází mezi jeho ubryndaný hrníček a nakrojený dort pět stokorun. Vidím, že je blízko k mdlobám. Lišák je hned zkušeným pohybem smete do hrstí a strčí do zadní kapsy.

Pak vyjádří svůj obdiv k dortu a znovu si zakrojí.

Je mu přáno!

Pochopitelně že v pondělí ráno na mě Honza nečekal. Dvakrát jsem vyběhla ze šatny, nezahlédnu-li ho ještě na ulici, pokaždé jsem spatřila jen opozdilce spěchající do školy nebo babičky, které se vracely z nákupu.

Matematickou písemku jsem zorala jak národa roli dědičnou. O přestávce za mnou přišla Lenka a chtěla vědět, kolik jsem vypočítala příkladů. Zvedla jsem výmluvně jeden prst. Nebyla na tom o nic lépe.

„Tys měla nové šaty, vid'?“ vzpomněla jsem si na sobotní taneční.

„Hm...“ přiznala se.

„Kde jsi...?“ začala jsem neobratně pátrat po důvodu peněz.

„Babička?“ napadlo mě nejdřív.

„Vypůjčila jsem si...“

„Od koho?“

Lenka se ohlédla, zda nás nikdo neposlouchá.

„Nesmím to prozradit!“

„Prosím tě!“

„Fakt. Slíbila jsem...“

„Táta?“ pokračovala jsem v pátrání.

Samá voda.

„Neřekneš to nikomu?“ Věděla jsem, že to nevydrží, aby se nepochlubila. Dala jsem jí čestné slovo. Vzala mě jednou rukou kolem krku a pošeptala mi do ucha:

„Jandová!“

„Ne...!“ Tak tomu bych nevěřila. „To ti je koupila?“ nechápala jsem hned podivné jednání naší učitelky.

„Opravdu mi na ně jen půjčila. Stály necelé tři stovky.“

„Kdy je chce vrátit?“

„Až budu mít. Dobrá, ne...?“ smála se tiše Lenka.

„Docela,“ připustila jsem a dodala, že bych si je cenila nejméně o dvě stě korun víc. Měla z toho radost. Znovu mi připomněla, že jsem se zavázala mlčet. Pro jistotu olízla dva prsty a zvedla je k přísaze. Pak mě napadlo: „Jandová tě má ráda, vid', Lenko?“

Má otázka ji zřejmě překvapila.

„Proč myslíš?“

„Tak...“ vzpomínala jsem na dny, kdy Lenka pracovala v sodovkárně, „vytáhla tě z toho srabu, teď šaty...“

„Vůbec nešlo o to, že jsem to zrovna byla já, nemyslíš?“ namítla Lenka. „Nebo se ti zdá, že mi od té doby třeba nadržuje?“

„To rozhodně ne!“ zasmála jsem se a v duchu jsem už slyšela učitelku, jak nás při praxi prohání. Asi se snažila opravdu být ke všem spravedlivě přísná. Někdy se mi však zdálo, že naše učitelka má i jinou tvář. Stále jsem měla pocit, že se k nám chová zbytečně chladně. Možná ale, že právě tím si u nás vynucovala respekt.

Vtom se vrátila do lavice Andula a vyzvídala, co mám k svačině. Lenka odešla na své místo. Rozbalila jsem ubrousek, do něhož mi ráno táta připravil dva krajíce chleba proložené plátky šunky. Jedním z nich jsem teď zachránila Andule život. Hladem prý už div nepadala. Zřejmě na určitá jídla v ní také číhá tasemnice.

Během dopoledne volali Bělu dvakrát do ředitelny. Mezitím nám doktor Hořejší prozradil, že v nemocnici pořídili přesný seznam věcí, které byly údajně odcizeny ve dnech, kdy jsme mívali na odděleních praxi. Ubohé Běle je teď přišli na tělo.

„Co je v tom seznamu?“ zeptal se Stáňa, když se znovu objevila s opuchlými očima ve třídě.

Vyjmenovala dvoje nůžky, injekční stříkačku, gumové prostěradlo, tři krabice movirenu a ještě nějaký lék!

„Jaký lék?“ chtěl vědět Stáňa.

Běla těžce polkla a pronesla slovo, které mě div neporazilo:

„Efedrin.“

Cítila jsem, jak rudnu nejprve u kořínků vlasů a pak se mi červeň rychle rozlévá po celé tváři. Zkusila jsem se pousmát, abych zlehčila význam toho výčtu, ale tvář zůstala nehybná. Jen s obtížemi jsem ovládala pravidelný dech.

„To všechno jsi podle nich měla ukrást?“ ozvala se Andula. Běla kývla a pokusila se mezi námi projít do lavice.

„Počkej!“ zadržela ji Andula. „Řekni nám pravdu: cos doopravdy ukradla?“ Nikdo rozhodně nečekal, že na ni Andula tak přímo zaútočí. Běla se zastavila a obrácena k nám zády, přiznala se polohlasně k nůžkám a gumové pleně.

„To jsi v tom?“ vykřikla Milena. „Že sháníš plenu...?“

Možná že jindy bychom se tomu vtípku zasmály, teď vyzněl ve zmrzlém tichu. I Milena si to okamžitě uvědomila a ihned zmlkla.

„Takže to ostatní už není tvoje práce?“ chtěl vědět Stáňa.

„Ne...!“ potvrdila Běla a pokračovala dál uličkou mezi lavicemi.

„Jenže to už ti nikdo neuvěří!“ odhadla správně Andula.

„V tom se jasně vezeš. A těžko ti někdo pomůže.“

Najednou se rozčilila: „Kvůli pitomejm nůžkám! K čemu jsi je mohla potřebovat? Dvoje! To mi teda, Bělínko, prozrad!“

Zas nepadlo slovíčko, jež by poodhalilo příčinu její krádeže. Naštěstí se na chodbě ozval zvonek, který nás rozehnal do lavic. Měla jsem po-

cit, že se zalknu. Taktak jsem se doplazila na místo. Andula si mě všimla až při hodině.

„Co je ti?“ zašeptala a podívala se mi přitom do sešitu, aby zjistila, kolik n se napiše ve slově ranní léky. „Ty vypadáš!“

„To nic není...“, odbývala jsem ji. Štěstí že mě nikdo nevolal k tabuli.

Děšť trpělivě jako stříbrotepec klepal do listů zbarvených do krvava a stékal v drobných nitkách z větví na zem. Mí přátelé z oddílu před ním utekli pod hlavní tribunu. Rozsedli se na lavičkách po malých skupinkách jako vlaštovky chystající se k odletu. Trenér Skřivánek obklopen ze všech stran listy papíru zapisoval něco do přehledných tabulek. Už zdálky jsem viděla Honzu, jak stojí na nejvyšší lavičce, zeširoka se ohání rukama a vypráví ostatním něco komického, neboť občas se někteří dali do smíchu. A jak jsem přicházela podél běžecké dráhy, slyšela jsem i jeho hlas.

„... večer jsem přilepil na dveře ceduli: nebudit! Studuji do hloubky! a spal jsem skoro do deseti hodin.“

„Takže jsi do školy nešel...?“ prohodila Olina.

„Jsem pošahanej, abych psal písemku z angličtiny a ještě byl tasenej z fyziky?“

„A omluvenku?“ zeptal se Jirka Nádeníček a lehce si proklepával lýtkové svaly, jako by měl právě před důležitým závodem.

Přelezla jsem železné zábradlí oddělující tribunu od míst k stání a řekla všem: „Ahoj.“ Odpověděli mi. I Skřivánek odtrhl oči od svých lejster a zavolal? „Ahoj, Jitko!“ Přičemž se mu brýle svezly až na konec nosu. Všichni dál poslouchali Honzu, který mě vzal na vědomí lehkým kývnutím, usmál se sebevědomě na Jirku a rukou naznačil zkušený podpis svého otce. Našla jsem volné místo mezi Olinou a Madlou.

„Počkej u maturity!“ varoval ho Skřivánek. „Tam ti srovnají brka!“

Někdo za mnou se hlasitě zasmál.

Než jsem se stačila ohlédnout, řekl Honza: „To záleží na tom, jakou zvolím taktiku...“

„A ty seš pochopitelně hlava...!“ pokusila se ho usadit Madla, ale Honza řečnil sebevědomě dál:

„Proč bych se učil například všech třicet otázek z fyziky, když si pak z osudí vytáhnu jen dvě? Naučím se dvě a ty si vytáhnu! Zbytečná ztráta času unavovat se s ostatními, ne?“

„A ty si přesně vytáhneš ty, které se našprtíš, vid!“ zapochybovala znovu Madla.

„Jasně!“ prohlásil Honza.

„Hele, tak nám tu taktiku prozrad!“ ozval se Jirka Nádeníček a nepřestával natřásat uvolněná lýtka. „Třeba se mi za rok bude taky hodit! Já ten nápad koupím.“

Honza zvedl sebevědomě bradu.

„To je totiž moje taktika, víš!“ řekl, jako by objevil nový světadíl, „a ta zůstane až do maturity jenom mým tajemstvím! Neprodejně zboží.“

Skřivánek složil papíry do oškubaných desek a zavolal na Honzu:

„Heleď, ty tajemnej z Rybína: nevytahuj si před námi triko a koukej vypadnout na dráhu!“

Skutečně přestávalo pršet. Zvedali jsme se, abychom co nejdřív vyběhli na ovál stadionu. Honza sbíhal kolem mne uličkou mezi sedadly.

Postavila jsem se mu do cesty a tiše se zeptala: „Proč jsi na mě ráno nečekal?“

„Ahoj...!“ usmál se překvapeně, jako bych právě teď vystoupila z meziplanetární rakety. Poznala jsem, že svůj údiv hraje.

„Slyšíš?“ řekla jsem důrazně.

„Já ráno zaspal!“

„A tu věc?“

Pokusil se mě obejít, ale já mu to nedovolila. Zůstali jsme na tribuně sami. Ostatní se už rozcvičovali dole na trávníku.

„Můj názor znáš!“ řekl tedy.

„Ale teď v tom lítá Běla!“

Jméno mu nic nenapovídalo. Tvářil se lhotejně a špičkou tretry podupával na betonové podlaze tribuny. Jistě mu nebylo příjemné, že ho zdržují.

„Běla je ta holka, co ukradla na chirurgii nůžky!“ připomněla jsem mu celý případ.

„Má bejt...?“ utrl se a roztěkanýma očima bloudil po stadionu.

„Ten efedrin jí přiřili taky!“

„No a...?“

„I jiný věci!“

„Takže se nemusíš vzrušovat!“ zlehčoval mé obavy.

„Běla je jinak dobrá holka. Nechci ji v tom nechat!“

„To se přiznáš?“

„Ne... ale efedrin vrátím!“ Křečovitě se zasmál.

„Seš naivní. To myslíš, že jí pomůžeš?“

„Třeba vůbec ne. Ale aspoň budu klidná...“

Skočil mi do řeči: „Klidná, klidná... nikdo tě neviděl, a to je hlavní. A já tu věc ještě potřebuju!“

Zhluboka jsem se nadechla.

„Tak ty mi ten efedrin nepřineseš?“

„Ne...! A pusť mě,“ odstrkával mě z uličky trochu stranou. „Tak dovol!“ zahučel podrážděně. Neustoupila jsem ani o milimetr.

„Dobře,“ skříplo to mezi mými zuby, „ale řeknu to Skřivánkovi!“

Na zlomek vteřiny se zarazil. Prohrábl si nervózně kudrnaté vlasy, ale vzápětí prohlásil zcela jistě:

„V tom případě se doví, kdo mi efedrin doporučoval!“

Užasla jsem: „Já snad...?“

„Ty!“ vyrazil prudce. „Jedině ty k němu máš přístup, ty o něm ze školy nejvíc víš!“

„To bys řekl?“ polkla jsem nasucho a nevědomky si dvakrát přejela krk, jako bych měla pocit, že se teď musím zalknout.

„Klidně!“ Odstrčil mě a seběhl po šikmé tribuně na běžeckou dráhu.

Dlouho mi trvalo, než jsem sebrala sílu, abych se za ním otočila. Připojil se ke skupince chlapců, kteří poskakovali u startu stovky. Svlékal si zelenou větrovku, na jejímž rameně zářil nový odznak našeho atletického oddílu.

Někdo mě volal. Všimla jsem si, že na mě mávají děvčata od diskařského kruhu. Trochu jsem zvedla bradu, abych jim dala na vědomí, že o nich vím. Začaly střídavě házet diskem. Váhala jsem, zda se mám k nim přidat, ale pak jsem se rozhodla, že půjdu za Skřivánkem.

„Copak?“ přivítal mě, ale víc se díval na stopky, které držel v hrsti, „chceš si dát tři kilometry přespoláku?“

„Ani ne. Šla bych dnes domů.“

Až teď se po mně pozorněji podíval. Už taky stárne, pomyslela jsem si, když si prohrábl tužkou čupřinu prošedivělých vlasů.

„Chřipka?“ odhadoval příčinu mé nevolnosti.

„Nevím,“ řekla jsem bezbarvě a čekala na jeho rozhodnutí.

Samozřejmě že mě poslal domů a navíc doporučil šípkový čaj. Ne-nápadně jsem se vytratila ze stadionu.

Zaklepala jsem důrazně na dveře pokoje, kde bydlela Běla.

„Vstupte, kdo s dobrým úmyslem odejítí přicházíte!“ ozvalo se ze vnitř. Poznala jsem, že to není Bělin hlas. Stiskla jsem kliku a vstoupila do nevelké místnosti. V první chvíli jsem myslela, že si tu dalo sjezd družstvo voňavkám, pokoj voněl všemi možnými smrady. Na lůžku se povalovala Alena Janoušková, úzkým štětečkem si lakovala nehty a poslouchala přitom rozhlas po drátě puštěný na plné pecky.

Ptala jsem se po Běle.

„Nevím, kde je!“ řekla Alena a natáhla před sebe roztažené prsty levé ruky, aby zhodnotila své umělecké dílo.

„Ale věci má tady!“ rozhlédla jsem se po známém pokoji. Všude se povalovaly natáčky, laky na vlasy, poloprázdné lahvičky s voňavkou a tu a tam i nějaký školní sešit. Na skříni odpočívaly dva kufry. To byl důkaz, že Běla neodjela domů.

„Docela slušnej lak, vid’?“ zatoužila po pochvale Alena.

„Nic ti neřekla?“ přeslechla jsem její otázku.

„Sebrala se a vypadla, hned jak jsme se vrátily ze školy.“

„Šla s nákým klukem?“

„To nevím...“

„Ale má kluka, ne?“

„Koho myslíš?“ položila na koleno druhou ruku a zvolna začala na nehty nanášet silnou vrstvu laku. Natáhla jsem ruku a ztišila trochu rádio. Najednou jsem přestávala snášet ten rámus.

„Toho z tanečních...!“ pokusila jsem se jí připomenout.

„Ach, tak...“ vzpomněla si. Namočila štěteček do růžové lahvičky a opatrně jej otřela o úzké hrdlo, dřív než se jim dotkla dalšího nehtu. Rozčilovala mě svou netečností.

„Tobě nic neříká?“ vyzvídala jsem dál.

„Co nic?“

„Třeba jestli ti neřekla, proč sbalila ty dvoje nůžky?“

„Ne.“

„Jste skoro pořád spolu...“ namítla jsem a Alena přikývla.

„To je sice pravda, ale Běla mi nikdy nic neřekne.“

Zase trochu pozvedla prsty a nechala na ně dopadat světlo, které vnikalo do pokoje jediným oknem.

„Já se jí vlastně nedivím!“ prohlásila jsem ironicky, když jsem shledala bohatost a šíři Aleniných zájmů. Ta se obrátila na bok a podala mi broušenou lahvičku s nápisem Rubín 12.

„Přivoň si!“ pobídla mě.

Neochotně jsem nadzvedla skleněnou zátku a přistrčila ji k nosu. Ucítila jsem příjemně nasládlou vůni.

„Poslal mi ji Láďa k narozeninám. Co říkáš?“

„Ujde...“ Podala jsem jí lahvičku zpátky. „Ahoj...!“ rozloučila jsem se. Lenivě zvedla dlouhé řasy, na nichž si odjakživa zakládala, a hleděla za mnou, jak odcházím z pokoje.

„Tys něco chtěla?“ napadlo ji, aby se zeptala po příčině mé návštěvy. Musela jsem se moc ovládat, abych neřekla něco sprostého. Ale neodpustila jsem si, abych za sebou aspoň netřískla dveřmi. Utíkala jsem celou cestu ze stadionu sem, do internátu zdravotky, abych si promluvila s Bělou, rozhodně jsem jí nechtěla prozradit, že efedrin jsem z lékárny vzala já, spíš jsem chtěla mít jistotu, že se lék dostal do seznamu

ukradených věcí zcela náhodou, potřebovala jsem, aby mi to sama Běla potvrdila, a zatím se zde setkám s nalakovanou Alenou.

Když jsem běžela po schodech z prvního patra kolem vrátnice, napadlo mě, zda bych neměla na Bělu počkat a přiznat se ke svému podílu na rozkrádačkách v nemocnici? A dál? okřikla jsem tu naivní myšlenku. Co by se stalo dál? Budou vyšetřovat i mne, já se třeba přiznám, ale nedokážu stejně jako Běla prozradit, pro koho jsem efedrin vzala. A přesto vím, že by stačilo tak málo, abych našla svůj dřívější klid a vyrovnanost. Ale Honza mi před nějakou chvílí dokázal vzít nejen všechnu obvyklou odvalu, s níž jsem dokázala překonat jakoukoliv nepříjemnou situaci, ale i důvěru v ty, o nichž jsem byla přesvědčena, že mě nemohou zklamat. On byl prvním, o němž jsem dnes zapochybovala. To bylo kruté poznání. Proto jsem se zbavila nápadu prozradit všechno Běle, bláhově jsem si myslela, že bych jí třeba pomohla překonat nepříjemný pocit černé ovce v neposkrvněném stádečku budoucích zdravotních sester. Co když se zachová stejně jako Honza?

Vyřítla jsem se ze dveří internátu tak zbrkle, že jsem málem porazila dvě dívky, které chtěly vejít dovnitř. Hodily za mnou nestydatou nádivku. Nevzmohla jsem se na to, abych jim stejně vybraně odpověděla.

Domů pojedou až autobusem v šest hodin. Do ulic padl rychle večer a marnivě se přišlechtil rozzářenými výlohami obchodů, zářivkami bzučícími nad křižovatkami a žlutými obdélníčky oken. Měla jsem čas, a tak jsem bloumala vytrvale kolem náměstí a prohlížela už pokolikáté prodejny, když už u pokladen přepočítávali denní tržbu. Na rohu U lékárny do mne div nevrázila Milena. Podle skleněného džbánku, který nesla v ruce, jsem poznala, že běží pro pivo.

„Co tady děláš?“ užasla.

Vysvětlila jsem, že čekám na autobus. Podívala se na bránu, kde ručičky hodin provedly jakýsi gymnastický postoj, z něhož bylo možno poznat, že za několik minut bude tři čtvrtě na šest.

„Máš čas,“ podotkla Milena, „pojd' se mnou kousek!“ Neochotně jsem se k ní připojila. Samota by mi v této chvíli byla příjemnější.

„Budu v televizi!“ svěřila se mi ostýchavě.

„Jo...?“ vzdechla jsem, abych vůbec nějak projevila svou přítomnost.

„Už příští týden. Vybrali mě do soutěže...“

„Krásy...?“ přerušila jsem ji jedovatě.

„Ne, v autáčkách...“ Zvedla skleněný džbán a cvrnkala do něho palcem levé ruky. Na ztichlém náměstí vydával příjemný zvuk. Vychrlila na mě podrobnosti konkursu, kterému se podrobila. Nevnímala jsem z toho nic.

„Jsem jediná ženská v celé soutěži!“ zdůraznila, když jsme se zastavily před hostincem U Hušků.

„Hm...“, řekla jsem místo očekávané pochvaly a vydala se na zpáteční cestu, už k autobusovému nádraží. Milena zůstala nerozhodně stát, a když jsem udělala dva tři kroky, zavolala na mě:

„Tobě něco je? Slyšíš...?“

Namáhavě jsem se otočila a řekla: ahoj! na rozloučenou. Zamyšleně se za mnou dívala. Brzy jsem jí zmizela za rohem, kde byla čistírna oděvů. Do odjezdu autobusu scházelo asi osm minut.

13

Lásku si nelze koupit. Není to gramofonová deska, kterou můžeme přehrávat desetkrát, stokrát a stále nás těší, neboť v té melodii zní stejný hlas, zpívají tytéž housle a vzpíná se vzhůru trubka, jak tomu bylo napoprvé. Jak často právě po tom toužíme. A ona je třeba hrnečkem s tenkými stěnami, z něhož usrkujeme svou každodenní kávu, spadne lžička do kafička a on už nezní, náhle je dušný jako astmatik a navíc teče. Drátujeme, lepíme, snažíme se připojit uražené ouško a nakonec ho stejně musíme zastrčit někam do kredence, hodně dozadu mezi staré a nepotřebné krámy, o nichž si jen bláhově myslíme, že se jimi někdy potěšíme. Tolik před námi už to zkusilo, a přece se o to pokoušíme znovu.

Chtěla jsem držet Honzu při sobě. Mít jistotu, že mi patří nejen on, jeho vlasy, rty, konečky prstů, jimiž se mě občas dotýkal, ale i jeho myšlenky a sny, toužila jsem, aby jeho kroky směřovaly tam, kde mu budu blíž. Víím, že všechno to byl omyl, klamala jsem především sebe a nahlávala si jeho lásku, již mi dával tak žebrácky málo. Nejsem ten pravý typ, který by ochotně vedle sebe snášel za každého počasí. Já mohla být jen holka do nepohody. Uznával moje přednosti na stadioně, při závodech, když jsem své soupeřky přehodila o pár centimetrů, možná že ho těšilo, když mi pomáhal balit do brašny diplomu a krabičky s medailemi, nebylo mu nepříjemné toulat se se mnou za městem nebo mě doprovodit k autobusu. Když se měl ukázat desítkám zvědavých očí s partnerkou, najednou mu vadilo, že nejsem dost půvabná, elegantní, něžná. Proto volil Miladu! Bláznivý nápad: chtěla jsem ho najednou připoutat lahvičkou s efedrinem. A neuvědomovala jsem si, že si tím nevynucuji lásku, ale vděčnost. Mohla jsem slyšet dnes tam na tribuně něco jiného, než co mi řekl?

Před sborovnou se tísní davy děvčat. Všechna mají ústa do úsměvu a čekají, až se otevrou dveře. Za pár vteřin bude zvonit tři čtvrtě na

osm, čas, kdy už máme sedět ve třídách a připravovat se na první vyučovací hodinu. Nikdo však neodchází. Vmísíme se s Andulou mezi ně a ptáme se, co se to děje.

„Hořejšímu se narodil kluk!“ řekne nám jedna holka ze třetího ročníku. „A tak se pěkně ztrískal!“ zazubí se.

Vtom se otevře sborovna a vyjde doktor Hořejší. Má nezvykle vratký krok. Když si uvědomí zástup dívek před sebou, zvedne obě ruce nad hlavu a vykřikne:

„Holky ke mně! Já mám kluka!!!“ Otočí se po hladkých dlaždičkách jako krasobruslař a začne si propěvovat:

*„Solvitur acris hiems grata vice veris et Favoni
trahuntque siccas machinae carinas...“*

Tu ho šetrně chytne pod paži ředitelka a odvádí ho k sobě. Hořejší nepřestává hulákat ódu na narození prvního mužského potomka. Vyjde i Jandová a potlačujíc úsměv, pomalu nás zahání do tříd. Odcházíme nerady, nestává se tak často, aby si profesori po chodbách propěvovali staré latinské písně. Na schodech do druhého patra se Andula někoho zeptá:

„Jak se kluk jmenuje?“

Nikdo neví.

„Ten mu asi vymyslí jméno!“ řekne Andula posměšně.

„Proč?“ namítnu. „Třeba má normální ženu.“

„O co, že se bude jmenovat Ovidius Hořejší?“ chce se vsadit kamarádka. Za námi se ozve Milena:

„Víc by se mi líbilo Marcus Aurelius Hořejší!“

„Nebo Gaius Julius...“

„Jste vadný...?“ usadím je, když vcházíme do třídy. Jejich nevíňoučké plácání mě unavuje.

Neúnavný Stáňa vyvěsil plakát oznamující, že ve čtvrtek večer se koná v herně dívčího internátu diskotéka, při níž je možno unavit tělo i tancem.

„Přijdeš?“ vyzvídal, když jsem četla na chodbě plakát na dálku vonící čerstvou barvou.

„Asi ne.“

„Budou tam kluci z průmyslovky. Pozvali jsme je...“ lákal mě dál.

Ohrnula jsem nos a prohlásila, že nemám zájem.

„Můžeš přijít s Honzou...!“ navrhl mi.

A já ho usadila:

„Nech si ty rady!“

Chudák, jen se provinile usmál.

Vrchní sestra Beznosková vytáhla injekční jehlu pacientovi z paže a přiložila na tmavou tečku, která zůstala po vpichu, čtvereček gázy potřený jódem. „Tak, pane Zámečník,“ řekla a odložila stříkačku do emitní misky na odkládacím stolku, „hotovo! Můžete si jít na pokoj. A lehněte si, aby se vám zase neudělalo špatně.“

Stařík v ústavním županu poděkoval a odšoural se na chodbu. Zůstaly jsme na ošetřovně samy. U okna jsem si podle seznamu připravovala na podnos léky. Vrchní sestra si mezitím myla ruce.

„Jitko?“ ozvala se najednou a otočila kohoutkem s horkou vodou.

„Ano...?“ zvedla jsem hlavu.

„Tobě něco je, vid’?“ Viděla mě v zrcadle visícím nad umývadlem.

„Ne... proč?“

„To nejsi ty, jak jsem tě znala!“ Znovu cítím, že v zrcadle pozoruje nejen výraz mé tváře, ale každý pohyb.

„Opravdu mi nic není...“ zalžu a pokusím se hned upoutat pozornost jinou věcí. „Pan Luštický dostává pelentan?“

„Ano... dvě dražé,“ chytí se na vějičku vrchní sestra a dodá:

„Nesplet’ to s tabletami!“

„Já vím...“ řeknu a čtu nahlas podle seznamu jména pacientů a přiděl jejich léků. Vrchní si mě stejně nepřestává prohlížet. Naštěstí se přižene Lenka s Milenou, shánějí se po stojanu na zavěšení infuzní láhve a chtějí navíc i kousek gumové pleny. Jejich přítomnost a chvat mi pomohou zbavit se nepříjemného pocitu, že se zřejmě tvářím tak trapně,

až jsem svému okolí nápadná. Vrchní sestra s nimi odejde a pomůže jim najít hledané pomůcky k infúzi. Opřena o rám okna čekám, až přijde Jandová. Když se konečně objeví a všimne si mé nečinnosti, okamžitě mě setře, že jsem zatím mohla vyvařit použité injekční jehly, zkontroluje závratnou rychlostí miskou s léky a jdeme je ordinovat pacientům.

Na svačinu nás zažene do šatny. Žvýkáme u stolu krajíce chleba tlustě namazané máslem nebo housky proložené plátky šunky. Zde se všechny skupiny jinak rozházené po různých odděleních nemocnice sejdou a vzájemně si nabídnou nejen sousto svačiny, ale i drby o pacientech, o sestrách, které nám jsou většinou šíleně protivné, i o lékařích. Je to jediná chvíle během dne, kdy nás učitelka Jandová, i když sedí na židli u otevřeného okna a pomalu ukusuje jablko, nechává v klidu. Většinou toho důkladně využíváme.

„Máš přijít na oční!“ nakloní se ke mně přes stůl Irena Bachůrková.

„Já... a ke komu?“ divím se.

„Říkal mi jeden kluk, abych ti vyřídila.“

„Kterej...?“

„Já ho neznám. Leží na sedmatřicítce. Myslím, že má zlomenou nohu!“ vzpomene si Irena. Až teď pochopím, že je to Vašek Rybařík.

„Co říkal ještě?“ vyzvídám opatrně, ale snažím se tvářit, že mě jeho vzkaz zas tolik nevzrušil.

„Dál nic. S námi tam totiž pořád někdo byl. Chceš kousnout?“ zeptá se, jako by myslela, že můj pohled, který o chvíli déle uvázl na jejích ústech, loudí mlsně o dobré sousto.

„Ne, ne...“ omlouvám se s úsměvem. Irena se obrátí na děvče sedící na vedlejší židli a začnou se bavit o připravované diskotéce. Dopřává mi tak možnost soustředění na obsah nenadálého vzkazu. Vaška tedy převezli na oční oddělení. Čekal to. Musí se podrobit ještě operaci zraněného oka. To nikdy není jednoduchá záležitost. Proč mě ale k sobě volá? Potřebuje něco vzkázat do Monitexu? Pak by mohl volit jednodušší způsob. Teď stejně nemohu odejít z interny, ledaže bych, napadlo mě jiné řešení.

„Ireno?“ přerušila jsem rozhovor dívek naproti sobě. Natáhla zvědavě krk a vyčkávala pokračování mé otázky. „Kdo je dnes s vaší skupinou?“

„Řeháková... proč?“

„Tak...“ řekla jsem na to neurčitě.

Když jsme se znovu vrátily na oddělení, oznámila jsem Jandové, ještě než nám přidělila další práci:

„Paní učitelko, paní učitelka Řeháková vám vzkazuje, abyste mě poslala na oční!“

Ani jsem se nezačervenala.

„Proč?“ zeptala se neochotně Jandová.

„Nevím...“ vyčkávala jsem na její rozhodnutí.

„Běž a brzy se vrať. Pak můžeš uklidit kuchyňku.“

„Ano, prosím!“ pípala jsem poslušně a zmizela na chodbě.

Oční pavilon stál na severní části nemocničního areálu. Z interny k němu vedla úzká betonová cestička, která se dvakrát zcela zbytečně zatočila a teprve kousek od vchodu se na pár metrů protáhla. Pokoj číslo třicet sedm jsem našla celkem snadno. Byl druhý v pořadí hned za skleněnými dveřmi oddělujícími lůžkové oddělení od ambulance. Na okamžik jsem zaváhala, nemám-li ohlásit svou přítomnost vrchní sestře nebo učitelce Řehákové, ale pak jsem si pomyslela, že zkrátím svou návštěvu stejně na pár vteřin, a otevřela jsem dveře.

Čekala jsem obvyklý úder světla, ale pokoj číslo 37 byl prostoupen příjemným přítmím, neboť obě okna byla zatažena lehkými záclonami. Většina pacientů podřimovala na lůžkách. To, které patřilo Vaškovi, bylo nejnápadnější. I zde měl nohu pověšenou na železnou šibenici. Tiše jsem pozdravila, abych zbytečně nevzbudila některého spáče, který bude samozřejmě v noci hlídat chodby, a přistoupila k Vaškovi. Na nočním stolku stála sklenice po kompotu a v ní několik rudých karafiátů.

„Ahoj...!“ vítal mě už zdálky. Zastavila jsem se u čela postele a opřela se bokem o železnou trubku, k níž byl připevněn složitý kladkostroj zakončený závažím.

„Jak je ti?“ zeptala jsem se místo pozdravu.

„Ujde to!“

„Co noha?“

„Už nebolí, zvykám si!“

„Za měsíc ti dají závaží dolů.“

„To si užiju!“ usmál se trpce. Chvíli jsme mlčeli. Upřeně se na mě díval, na úzkých rtech měl mírné pousmání. Rozhlédla jsem se po pokoji. Vaškovi sousedi dál pospávali.

„Náš táta tě zná!“ přerušila jsem trapné ticho a znovu se na něho zadívala. Oko měl přelepené čerstvou náplastí, zřejmě ho pomalu připravují k operaci.

„Říkal?“

„Hm...“ Proč si mě tak tím jedním okem prohlíží? Copak tady nikdy neviděl holky na praxi? „Ty...“, ostýchala jsem se oslovit ho jménem, „proč jsi tu mašinu tenkrát spustil?“

Pobaveně se zasmál: „To víš taky?“

„Řekni, proč?“ naléhala jsem znovu.

„Já se nemohl dočkat. A oni si s tím hráli čtrnáct dní. A pořád měli čas. Copak takhle se učí mašina chodit?“

„A zbrklej chlapeček si spálil ručičky!“ podotkla jsem vyčítavě. Ohnal se rukou.

„Ale stejně je to senzace, myslím ta mašina!“

„Počkej,“ přerušila jsem ho, „a proč tu byli esenbáci?“

„Kvůli mistrovi. On zrovna totiž nebyl v dílně.“

„Takže měl pěkněj průšvih...“ chápala jsem dosah jeho nepřítomnosti.

Vašek zavrtěl hlavou: „Neměl... já to zazdil!“

„Fakt?“ užasla jsem.

Znovu se usmál a řekl: „Přece ho nezkoupu kvůli vlastní blbosti.“ Nějakou chvíli jsem přemýšlela a pak jsem opakovala: „Proč jsi tu mašinu vlastně spustil?“

Opřel se lokty o slamník a trochu se nadzvedl.

„Tak, už jsem nemohl čekat.“ Odmlčel se, a když si otřel malým ručníkem, který měl přehozený yzadu u nočního stolku, obličej, řekl: „To-

bě se nikdy nestalo, že jsi provedla šílenou blbost, a to proč sis řekla, když už bylo pozdě?“

„Často!“ přisvědčila jsem.

Přistoupila jsem k němu, abych pověsila ručník na kovový háček. Když jsem se chtěla uličkou vrátit, zadržel mě.

„Počkej,“ požádal mě a dotkl se mé ruky. Bleskla jsem pohledem po ostatních lůžkách. Nikdo si nás nevšímal. Přesto jsem se mu zvolna vysmekla. Co kdyby teď někdo vrazil do pokoje?

„Cos mi vlastně chtěl?“ ustoupila jsem v uličce mezi postelemi o krok dozadu.

„Bojím se, že mě k té mašině nepustí, teď po tom průšvih,“ prohlásil s obavami. „A když to nedopadne s okem...“

„Bud' klidnej, všechno bude v pořádku. Kdy jdeš na operaci?“

„Pozítří.“

„Budu ti držet palce!“ slíbila jsem.

Zdálo se mi, že jsem v pokoji příliš dlouho. Bylo na čase, abych zmizela. Znovu jsem musela zopakovat svou otázku, proč mě k sobě volal.

„Chtěl jsem ti...“ začal a obrátil hlavu ke stolku. „Vezmi si je!“ Nanačtil pohyb směrem ke sklenici s karafiáty.

„Ne... proč?“ bránila jsem se překvapeně.

„Tak...!“

„Jsou přece pro tebe, přinesli ti je...“

Olízl si jazykem rty. Stále měl ještě zvýšenou teplotu.

„Vezmeš si je, vid'?“ zaprosil. Nedokázala bych asi odporovat.

„Proč zrovna já?“

„Jsem přece tvůj pacient, ne?“ pokusil se žertovat.

Vytáhla jsem květiny z láhve a otřepala zbytky vody na podlahu. Drobné kaluže jsem rychle rozmazala špičkou boty.

„To ano...“ vzpomněla jsem, jak jsem ho před týdnem ošetřovala.

Znovu se pokusil zachytit mou ruku. Stála jsem ale daleko.

„Pořád jsem na tebe myslel...“ řekl chraptivým hlasem. „Nejvíc v noci, když všichni spali, už tam, na chirurgii...“

Přerušila jsem ho a zbrkle, a jako bych se bála, že uslyším něco trapného, jsem vyrazila:

„Musím už jít!“ Přitiskla jsem karafiáty k hrudi. Nosem jsem se dotkla velkého květu, ale vůni jsem necítila. Vašek vydechl:

„Drž mi palce!“

„Budu...!“ slíbila jsem. „A děkuju!“ podívala jsem se na hrst rudých karafiátů. Zvedla jsem ruku a naznačila zamávání. Provázek mě pohledem až ke dveřím.

První květiny, které jsem dostala od kluka. Honza mi sice pravidelně nosil k svátku i k narozeninám bonboniéru nebo knížku, kterou si chtěl potom přečíst, ale přijít s květinami, to bylo pod jeho důstojnost. Nezahlívala jsem mu to. Třeba měl pocit, že by se před ostatními kamarády shodil.

Ted' mám pět karafiátů hořících rudě jako krev. Dal mi je docela cizí kluk, na kterém mi vůbec nezáleží.

A ještě přitom koktal nesmysly, jež se stydím i v duchu opakovat.

Zastavila jsem se v šatně a požádala Lad'ku Kremlíčkovou, měla dnes službu a šíleně prý se nudila, aby mi je dala do umývadla. Obdivně nad nimi hvízdla a prohlásila, že mám nejspíš milence v balíku.

Běla neustále pobíhá mezi ošetrovnou a pokoji. Dostane dvojku z chování, nebo se ctěný profesorský sbor rozhodne, že potrestají exemplárně nejen krádež, ale i její paličatost, a vyloučí ji ze školy?

Vím, že si ji i Jandová několikrát pozvala do kabinetu.

A Běla mlčí. Tvrdohlavý mezek, kterého nikdo nepřinutí učinit ten nejdůležitější krok k přiznání.

Musím za ní, v nemocnici ale není čas na soukromé rozhovory, a scéna s karafiáty mě nejenom rozrušila, že se nedokážu soustředit na další práci v malé kuchyňce, kam nosí dlouho po snídani pacienti prázdné hrnečky nebo talířky s půlkami okoralých rohlíků, ale zabránila mi, abych uvažovala klidně o příštích několika hodinách. Odložím v duchu rozmluvu s Bělou na zítřek a představuji si, jak půjdu odpoledne k auto-

busu a ponesu nejen zástěru a čepec, ale i kytku, kterou mi budou všechny holky závidět.

Jakže to ten kluk říkal? Pořád jsem na tebe myslel.

Co sladkosti se vejde do pěti slov!

Jak by se to řeklo francouzsky? vzpomínám na trosky svých jazykových znalostí, které se do mě pokoušela před časem Somrová vecpat.

J'ai pensé toujours à toi...

A latinsky?

Páni, já blbnu!

„Bělo,“ zadržím kamarádku, když se náhodou sejdem na ošetřovně, „něco ti musím říct! Budeš zítra na intru?“

„Ne, nevím...,“ uhne pohledem a jako vyplašený pták ode mne chvatně odběhne. Vrchní sestra Beznosková nás zaslechne a zasměje se:

„Jste všechny stejné, holky!“

„Proč...?“ bráním se uraženě, neboť nesnáším tu přemoudřelou showvívavost dospělých.

Vrchní odřízne hrdlo skleněné ampulky a zasune do ní injekční stříkačku. Nasávajíc pomalu nahnědlý roztok řekne:

„Taky jsem takhle bláznila kvůli klukům!“

„Teď jste tedy na omylu!“ pokouším se ji zchladit, třebaže nemá daleko k pravdě.

Nedá se. „Ale jdi...,“ usměje se a dodá s převahou: „To se přece vždycy pozná, ne?“

Obrátí v ruce stříkačku a vytlačí na konci jehly perličku tekutiny.

„Ale docela bych s vámi měnila,“ přiznává se.

To věřím.

Hodinku jsem trénovala v parku naproti našemu domu. Bylo příjemné poslouchat, jak koule žuchne do spadaneho listí a ono naříkavě zašustí. Zkoušela jsem přehodit větev starého kaštanu a málem jsem se přizabila. Nakonec jsem to dokázala.

Když už se začalo šerit a kouli po dopadu jsem nacházela stále obtížněji, vyklonila se z okna maminka a volala mě domů. Pomohla jsem jí připravit večeři. Táta s Břet'ou opravovali na dvoře auto.

Položila jsem na stůl velký podnos s krajíci chleba, které byly obloženy sýrem, čtvrtkami okurek, plátky šunkového salámu a kouskem červené papriky.

„Berte si!“ pobídla jsem všechny u stolu.

Břet'a si odnesl na malém talířku krajíc na své místo u mycího stolu, dvakrát si ukousl, ale pak jídlo zamyšleně odsunul. Mamince to nemohlo pochopitelně ujít.

„Proč nejíš?“ zeptala se a nalila do připravených sklenic pivo.

„Nemám hlad!“ odpověděl Břet'a a civěl do pitoma před sebe.

„Od oběda jsi nic nejedl,“ vzpomněla si maminka.

„Nechci...“

„Je ti špatně?“ obrátil se na něho táta.

Maminka zvýšila varovně hlas:

„Pamatuj si, táto, že ten kluk bude mít něco se žaludkem!“

„A já snad za to můžu?“ bránil se táta a čekal, až ve sklenici opadne bílá pěna.

„Bude mít vředy!“

„Určitě...!“ utrhne se na ni Břet'a a odejde nahoru do svého pokoje. Všichni jsme přestali jíst. To bylo poprvé, co nechal plný talíř. Opravdu to s ním asi bude zlé. Něco v práci?

Ve třídě prvotřídní blázinec. Stáňa slaví narozeniny. Dostal velkou bonboniéru a dvaatřicet polibků. Naschvál jsme si namalovaly rty, a teď je rudý jako Indián.

Andula obětovala úplně novou rtěnku. Nakonec mu někdo půjčil zrcátko, aby se prohlédl. Zkusil červená srdíčka setřít kapesníkem, ale rtěnka byla výborné kvality, neslíbatelná. Vzdal to a roztrhl průhledný obal bonboniéry.

„Tak si vezměte, holky!“

Mé spolužačky se vrhly na čokoládové bonbony, jako by je pět let neměly v ústech. Ráda jsem se té pochoutky v jejich prospěch vzdala. Jsem stále dostatečně zásobena čokoládou, kterou mi přinesl Břet'a. Stejně myslím, že teď po ní podezřele trpím zácpou.

Milenu napadlo, abychom Stáňovi zazpívaly. Spustila první:

*Místo pláče místo léku
chodívám na diskotéku
oči zaliju si voskem
proháním si tóny mozkem
nevnímám, že kolem bosky
nepřítomně křepčí trosky
Levá pravá
Hej, ty tmavá
Dej mi páva
Dej mi páva...*

A ostatní se přidávaly ochotně při refrénu:

*Místo pláče místo léku
chodívám na diskotéku...*

A pořád dokola, než se ve dveřích objevil doktor Panenka. Měl u nás první hodinu.

Překvapeně sundal z nosu brýle a začal je čistit, jako by mu někdo dýchl na skla. Zeptal se holek sedících v první lavici, co znamená ten bohatýrský zpěv, a když se dozvěděl, že zdravotní sestra Stáňa slaví sedmnácté narozeniny, přišel k němu a potřásl mu rukou. Mezitím dozněly zpěvanky a on začal vyprávět o punkci osrdečníku, kterou provádíme, je-li naplněn zánětlivým výpotkem. Doktor Panenka už po několika větách zapomněl na naše zpěvy, na skutečnost, že se Stáňa nezadržitelně blíží ke své dospělosti, diktoval z hlavy seznam pomůcek, jež si

musíme připravit, a tak jsme neochotně otevřely sešity a zapisovaly do dlouhého sloupce nudné údaje.

Najednou se rozletěly dveře a do třídy vpadla Alena Janoušková.

Třída sebou trhla a překvapený doktor Panenka se mimoděk opřel o desku stolu.

Alena nemohla popadnout dech. Stála před námi v kabátě, bylo zřejmé, že nepokládá za nutné svléknout se v šatně. Přehlédla vyučujícího i vážnost probírané látky a vyrazila ze sebe:

„Běla se otráвила!!!“

„Cože...?“ zařvaly jsme nechápavě. Znovu opakovala, už tišeji, tu zprávu.

Vyskočily jsme z lavic a obklopily ji jako dotěrné vosy.

Doktor Panenka sestoupil z nízkého stupínku u tabule a protlačil se mezi námi k Aleně.

„Jak se to stalo?“ zeptal se vážným hlasem, ale s naprostým klidem. Nebyl zvyklý podlehnout panice. Zřejmě profesionální zkušenost.

Alena nedbale strhla z hlavy oranžovou čepici. Rozcuchané vlasy jí padaly do očí, několikrát si je musela odhrnout.

„Tak povídej...!“ pobídla jsem ji, zalykajíc se předtuchou něčeho, co jsem se ještě neodvážila pojmenovat.

„Já jela včera domů, měla jsem zkoušku na šaty, já musela, nevěděla jsem, že je na tom Běla tak blbě, šly jsme spolu ještě ze školy, říkala jsem jí, že přijedu ráno...“,“ mlela rychle Alena a občas polkla naprázdno, snad aby se jí lépe dýchalo, „... ráno jsem přijela už po snídani, pokoj byl zavřený zevnitř, běžela jsem dolů k Bečkovi, aby mi otevřel, nejdříve jsme volali, přiběhla i ředitelka, potom vyrazil Bečka dveře, šíleně sprostě přitom nadával jako vždycky, vždyť ho znáte. Běla tam ležela na posteli, vona vám byla jako křída, ale dejchala, ředitelka volala záchranku a ten blbec, Bečka, fackoval Bělu, jestli se náhodou neprobudí, řekla jsem, ať toho nechá, na stole ležel dopis. Běla ho napsala, ještě než si vzala nějaký prášky, chtěla jsem si ho přečíst, ale ředitelka ho zabavila, lila do ní černý kafe, aby to všechno ze sebe vyblila, to nepomáhalo, umejvaly jsme ji studenou vodou, přiběhla i Jandová, tep měla

slabej, myslím Běla, řekla ale, že to vydrží, ředitelka jí podala ten dopis. Jandová si ho přečetla, víte, holky, proč to udělala? Protože se na ni vybodl ten kluk z tanečních, co si ho nabrnkla, já se Jandové dívala přes rameno, když četla ten dopis. Běla psala, že Milan s ní nechodí, protože se dozvěděl, že kradla v nemocnici, ty nůžky ukradla proto, že máma ji navedla, snad tím chtěla podělit příbuzenstvo, proto Běla pořád zatloukala, nechtěla shodit mámu, ten kluk je ale pěkněj blbec! Jandová jela do nemocnice se sanitkou taky, proč já, pitomá, musela kvůli těm šatům domů, já ji tam neměla nechat samotnou, jak jsem ale mohla vědět, že sní ty prášky?“

To mi stačilo.

Vrátila jsem se mátožně do lavice. Ostatní ještě naléhaly na Alenu, aby se dozvěděly podrobnosti. Přestala jsem vnímat její vzrušený hlas. Jako obrovský balvan žuly se přede mnou objevila myšlenka, že i já mám svou vinu na tom, co se stalo. Možná že kdybych bývala včera odpoledne za Bělou šla a přiznala se, že jsem efedrin vzala já, necítila by se tak opuštěná, měla by najednou někoho, komu by se mohla svěřit, s kým by se rozdělila o šíravé starosti, co bude. Neměla jsem se nechat odbýt jejím strohým odmítnutím, že nebude mít čas. Teď vím, že chtěla být sama. Přitom vedle sebe potřebovala někoho, komu by se vyzpovídala ze své bolesti. Jestli se nepodaří Bělu zachránit...

Rozhodla jsem se.

Opustila jsem lavici a požádala doktora Panenku, aby mě pustil ven. Nevypadala jsem asi v tom okamžiku, že bych právě kypěla zdravím, a proto kývl a dál poslouchal Alenu. Prošla jsem kolem nich bez povšimnutí. Na chodbě jsem se zhluboka nadechla.

„Leží na stoosmnáctce!“ řekla mi vrchní sestra Beznosková.

„Jak je jí...?“ chtěla jsem vědět.

„Bude v pořádku...“

„Opravdu?“ vykřikla jsem a v duši mi někdo zajásal.

Pokoj číslo 118 byla izolace. Sem přiváželi pacienti s infarktem nebo po silném záchvatu. V úzkém pokoji stály pouze dvě postele. Jedna byla prázdná, na druhé ležela teď Běla.

Spatřila jsem nejprve Jandovou, jak se sklání nad průhledně bílou pacientkou. Otočila se, když za mnou vrzly dveře, a já ji mlčky pozdravila očima. Běla dostávala infúzi do žíly.

„Co tady děláš?“ ptala se učitelka tiše, ale z jejího hlasu jsem vytušila, že mě zde nevidí příliš ráda.

„Jak její?“ odpověděla jsem otázkou. „Spí...?“ Jandová se znovu obrátila k Běle a víc pro sebe řekla:

„Vypumpovali jsme jí dvakrát žaludek, dostává infúzi, snad to bude dobré...“

Běla mezitím pootevřela namáhavě oči. Předklonila jsem se přes železnou pelest postele.

„Bělo...!“ zavolala jsem.

Pokusila se usmát. Poznávala mě tedy. Jandová se ozvala:

„Musí mít teď klid!“ Měl to být nenápadný pokyn k tomu, abych odešla. Ale já cítila, že musím Běle říci všechno, k čemu jsem se tak dlouho nemohla odhodlat.

„Bělo...?“ opakovala jsem její jméno.

„Nech ji,“ ozvala se znovu učitelka a přisunula pacientce na stolku blíž sklenici s čajem. Nenechala jsem se odradit. Běla měla oči otevřené, poslouchala mě.

„Ten efedrin...“ řekla jsem vyschlými ústy, „... ten, co ti taky připsali, ten jsem vzala já. Abys věděla...!“

Jandová sebou prudce trhla. Uvědomila jsem si, že si mě zpytavě prohlíží.

„Na tom teď nezáleží...“ zašeptala nemocná a znovu pokus o omluvný úsměv.

„Pojď,“ zakročila učitelka a pevně mě chytila za ruku. „Běla potřebuje klid. Za pár dní může být zase v pořádku.“

Odvedla mě na chodbu. Stačila jsem se ještě ohlédnout po Běle a říci: ahoj. Dveře se zprudka zavřely. Chtěla jsem odejít, ale Jandová mě zadržela.

„Co máš s tím efedrinem?“ zeptala se přísně. Sklopila jsem okamžitě pohled k zemi. „Slyšíš...?“ naléhala na mne.

Váhala jsem, zda jí mám povědět pravdu. Nakonec tam na pokoji stejně slyšela mé přiznání. Najednou mi na ničem nezáleželo. Jen jsem cítila v hlavě nezvyklé šumění, jako když se ke mně blíží příval vody. I všechny zvuky, jež se rodily na ztichlé nemocniční chodbě a rázem umíraly v příštích vteřinách, zněly zřetelněji. „Vzala jsem ho na ošetřovně.“

„Proč?“ nedovedla pochopit.

„Pro jednoho kluka!“ drtila jsem pravdu mezi zuby. Až teď jsem se odvážila podívat se jí zpříma do očí. Nevykřikla, jak jsem čekala, dokonce mi neuštědřila ani několik důležitých vět, jak nečestný to byl čin. Naopak mi zlehka položila ruku na rameno a zeptala se: „To byl tvůj chlapec?“

„Ano...“ přiznala jsem.

„K čemu potřeboval efedrin?“

Pověděla jsem, jak byl Honza ve srabu, že prohrával každý závod, že efedrin mu pomohl načas překlenout propast neúspěchů. To, že měl být poutem mezi námi, jsem zamlčela.

„Víš, že jsi mu dala jed?“ řekla Jandová skoro krutě.

„Ne...“ vydechla jsem.

„Zničí se, jestli...“

Skočila jsem jí do řeči.

„Ne... to nechci. Já myslela, že mu pomohu. Říkal, že přestane, efedrin skutečně potřeboval jen pro závěr sezony. Máme už před sebou jediný závod...“

Zavrtěla hlavou.

„Nepřestane. Rychle si zvykne na snadný úspěch. A bude na tobě chtít efedrin znovu. A ty, Jitko, ty sama ho zničíš!“ Shodila jsem trhnutím z ramene její ruku.

„Ne...!“ vykřikla jsem hlasitě a můj hlas se několikrát vrátil v nedokonalé ozvěně chodby.

„To záleží na tobě, Jitko!“ prohlásila učitelka, aniž se mým chováním urazila.

„Já vím...!“ řekla jsem ještě a bez dalšího vysvětlování se od ní odvrátila. Běžela jsem dlouhou chodbou k východu a stěny znásobovaly mé rychlé kroky v podivném dunění. Vyběhla jsem před pavilon interny, na schodech jsem se však zarazila a vrátila se na ošetřovnu.

„Copak?“ zarazila se vrchní sestra.

„Sestro!“ žadonila jsem a sepjala ruce jako malé dítě, „potřebuju prázdnou lahvičku, nemáte zde něco?“

„Proto se div nezchvátíš?“ Vrátila se se mnou zpátky a otevřela příruční lékárnu. Přesypala tablety vicedrinu do větší lahvičky a tu prázdnou mi podala. „Stačí?“ zeptala se.

„Děkuju!“ zvolala jsem a utíkala zpátky do školy. Tušila jsem správně, že těch několik hodin, které zbývají do konce vyučování, budou k nepřezítí.

14

Pod polštářkem ukazováčku cítím tlačítko zvonku. Zvoním dlouho, ještě tehdy, kdy čtverhranný reproduktor řekne dýchavičně:

„Koubková, prosím.“

Maminka s chladně zelenýma očima.

„Je, prosím vás, Honza doma?“

„Ano. Chceš jít nahoru?“ Nikdy jsem u nich nebyla, nepůjdu ani teď. Reproduktor skrytý v bloku zvonku trpělivě přede.

„Ne, řekněte mu, aby šel na chvíli dolů.“

„Jak chceš, Jitko. Na shledanou...“ Hlas v tmavé skříňce nečeká, až poděkuji a rozloučím se, rázem se ztratí. Stojím sama před skleněnými dveřmi paneláku a snažím se srovnat krok svému dechu. Nad tříští myšlenek v hlavě jsem dávno bezradná, jsou tápavé jako kroky opilce, nedokážu odhadnout jejich příští sled, třebaže se o to již od rána pokouším. Tušila jsem, že Honza už bude doma, mají dnes o hodinu méně než my. Vzdala jsem se oběda, na jídlo nemám stejně pomyšlení, vypadla jsem ze šatny první, ve dveřích jsem nešetrně vrazila do školníka Pěničky, který se tu motal s dlouhým smetákem v rukou, nenamáhala jsem se, abych se omluvila, neboť jsem chtěla co nejdřív překonat vzdálenost mezi školou a sídlištěm. V těch deseti minutách, jež nebylo možné nazvat chůzí ani během, ale potrhлým pobíháním od rohu k rohu, od křižovatky k protějším chodníku, mi stačilo k tomu, abych si znovu vybavila některé okamžiky minulých dní i týdnů, měla jsem pocit, jako bych si promítala starý potrhaný film, na mnohých místech vybledlý a navíc zmateně slepený k sobě. Můj mozek se stal rázem přísným účetním s klotovými rukávy a červenou tužkou, kterou odškrtaval suché položky na stránkách mé chabé paměti. Bylo zde naše první setkání tenkrát při turnaji ve vybíjené, moje první nepodařené závody, těch pár zbytečně střídmých polibků, které jsem od Honzy dostala, spočítala bych je možná na prstech rukou, vždycky se mi zdálo, že pro Honzu je

důležitější rozebrat do všech maličností plán mého tréninku, který jsme dohodli se Skřivánkem, než se třeba toulat mlčky za městem, na holých loukách natrhat ocúny a mít obavy, že si zapomeneme umýt ruce a dostaneme po nich otravu. Honza nikdy nepokládal za nutné, aby za mnou přijel do Stříbrovic bezdůvodně, jen proto, že mě potřeboval vidět. Stačilo mu, že jsme se dohodli: uvidíme se při tréninku, zítra na tebe počkám před školou, budu ti držet místo v autobuse, pojedeme-li na závody. To, čemu jsem chtěla říkat láska, bylo tak dobře naprogramováno, zdánlivě bez jediné chybičky, že už jsem se předem obávala každé naší příští schůzky, která se v ničem nebude lišit od té minulé. A přece jsem Honzu potřebovala, nejen jako dobrého společníka v tanečních, ne pro vědomí, že mi bude za pár dnů sedmnáct a mám chlapce, že nejsem jako Milena Bujárková, věčně ztracená, a přece tvrdohlavě svá, uprostřed houfu stejně starých děvčat. Mohla jsem se mu vypovídat z šedivých trápení, postesknout si nad bolístkami, jež on zaháněl pouhým mávnutím ruky, nakonec, příznávám, mi lichotilo, že je docela hezký kluk. Ale vadilo mi jeho sebevědomí, to, že nedokáže při závodech svého kamaráda povzbudit, když shodí laťku nebo přiběhne do cíle poslední, nesnášela jsem samozřejmost, s jakou se vyhýbal těžkým písemkám, prověrkám z matematiky nebo opáčku z chemie. Jednou jsme se šíleně pohádali, když mi začal vypočítávat, kolik vlivných lidí, příbuzných i vzdálených známých musí jeho maminka včas obejít, přemluvit a dokonale zpracovat, aby se za pár měsíců, až bude mít po maturitě – a on ji složí celkem snadno –, dostal na vysokou školu. V tom lehkovážném přístupu k pravidlům hry, ať byla jakákoliv, měl tak trochu společného s naším Břetou. Já byla tvrdohlavá po tátovi. Víím, že Honza proplouval nejen školou, ale i mezi ostatními problémy mnohem snadněji. Dokázal protivníka umluvit, uměl se usmát v pravou chvíli. Získával tak dočasné výhry, věděla jsem to a mnohokrát jsem mu to připomněla. Odbýval mě chlácholivým pousmáním. Pak ale přišla jeho krize a on, který byl zvyklý vyhrávat, měl pocit, že je zaskočen. Volil tu nejsnazší cestu, aby mu ostatní uvěřili, že je opět ve formě. Možná že víc než hořkost z porážky ho žrala představa, že by měl na

startu uvolnit místo někomu jinému, že by se s ním najednou počítalo jen jako s náhradníkem. A já mu tak snadno přihrála ztracenou šanci. Jak velký penízek citů jsem za to od něho mohla dostat? Večer protančený jenom s ním? Šidítka hezkých slovíček? A jakých? Vždyť on mi vlastně nikdy neřekl, že mě má rád. Tak ráda bych to slyšela. Místo toho byl ochoten mi šeptat: seš dobrá, máš výborný styl! blahopřeju ti, bylas první! musíš ale při odskoku... Nestala jsem se pro něho pouze atletickou disciplínou? Ne, on mě nikdy neměl rád, teď, když chci, aby mi vrátil efedrin, tím spíš ne! Naopak je ochoten bez jediné výčitky svědomí svalit všechnu vinu na mne. Možná že opravdu za všechno mohu já! Jestli ano, pak mám v sobě sílu tu chybu napravit. Ne nadarmo jsem utíkala ráno za Bělou do nemocnice, abych se přiznala ke své krádeži. Vůbec mi nezáleželo na tom, že v pokoji je přítomna i Jandová. Ona proti mně nikdy nepůjde, protože neví, co je to pokrytecké jednání. Tolikrát jsme se o tom přesvědčily. Běle jsem nepomohla, vím, ale mohu se jí aspoň zpříma podívat do očí. To není pocit k zahození.

V tmavém skle dveří se odráží můj obraz. Neodvážím se ho blíž zkoumat. V domě zahučí výtah, hlasitě cvaknou dveře a Honza se blíží k východu. V ruce má svazek klíčů s koženým přívěskem, jeden z nich s jistotou zastrčí do zámku a prudce otevře.

„Co chceš?“ zeptá se odměřeně.

Polknu pomyslnou žvýkačku a podívám se mu do očí.

„Ty víš co!“

Pohrdavě se ušklíbne:

„O tom se spolu už nebudem bavit!“

Čekala jsem tu odpověď. Proto jsem už ráno vyprosila na vrchní sestře prázdnou lahvičku po lécích. Zalovím rukou v kapse bundy a ukážu mu ji.

„Aspoň mi vrať lahvičku!“ zaprosím. „Kvůli té holce.“

Nechápe.

„Co s tím?“

„Přelejem to. Efedrin si necháš,“ vysvětluji těžce, „a tu lahvičku Běla vrátí.“

„Pitominky...“ zlehčuje můj návrh.

„Možná. Ale ta holka se na dnešek otráвила!“ Stejně se tváří, jako by nevěřil. Opřel se o zeď a s rukama založenýma na prsou mě pobaveně pozoruje. Musím se ovládat, abych mu neřekla něco ostřejšího.

„Honzo,“ prosím znovu, „dojdi pro tu lahvičku!“

Konečně se odrazí od zdi a natáhne ruku.

„Dej mi tu skleničku, přeleju to nahoře!“ svolí otráveně.

„Ne...“ sevřu tu, kterou jsem poctivě získala, v hrsti.

„Ty by ses nevrátil...“

Protáhne koutek rtů do posměšku a nadhodí v ruce svazek klíčů.

„No prosím...“ obrátí se neochotně ke dveřím a liknavě se vrací domů. Z každého jeho pohybu cítím, jak mnou pohrdá. Výtah zahučí a pak se zvuk ztrácí, jak stoupá k šestému patru. Musím čekat, než znovu začne klesat.

Honza vyjde před dům a skutečně má v ruce lahvičku s efedrinem. Vítr, který zavane z polí, mu shodí do očí vlasy.

„Ukaž!“ poručí mi, abych podala lahvičku.

Zavrtím hlavou.

„Ne...“ řeknu chladně, „přeleju to sama!“ A odzátkuji svou lahvičku. Podá mi efedrin a v ruce podrží skleněnou zátku. Přivoním k otevřenému hrdlu a ucítím výraznou vůni. A pak se prudce rozmáchnu levičkou a mrštím vši silou tím neřádem o zem. Sklenička se okamžitě roztříští, jen několik střepů slepených papírovým štítkem drží pohromadě.

Honza užasne. Překvapením pootevře maličko ústa, hodí hlavou ke zdi domu, kde se rychle vypařuje hnědá tekutina, pak znovu na mě, oči se mu zúží a řekne nenávistně:

„Ty seš pitomá. Cos to udělala?“

Může teď pronést jakoukoliv nadávku, nedoletí tam, kde bych se cítila uražena. Mám pocit, že se mi lépe dýchá. A dokážu se i usmát. Stojíme blízko proti sobě, možná že mi dá facku, to ať si zkusí! ale on náhle ztrácí svou obvyklou jistotu, klekne na dlaždice ke střepům a zkoumá, zda v prohlubni dna a stěny nezbylo trochu jeho podivné sportovní naděje.

Je mi, jako bych ho v závodě přehodila o dobré dva metry. Ta jistota mi vkládá do úst další slova:

„Všechno to, co mi snad, Honzo, řekneš, je už zbytečné! Jistě jsi sám už dávno pochopil, že já nejsem pro tebe ten pravej typ. Já bych vždycy byla pro tebe jen holka do nepohody, jak jsi říkal. To, co máš u mne, ti přinesu na trénink. Ahoj!“

Ještě ho zahlédnu, jak na mě překvapeně hledí skrčen v dřepu nad ostrými střepinami, jež bere do rukou, pak seběhnu po třech schodech na asfaltový chodník a jdu rychle zpátky k městu. Neodvážím se mě zavolat zpátky. Pochopil zřejmě všechno. U první popelnice nadzvednu víko a zahodím skleničku, která mi zůstala v ruce.

Nečekala jsem, že náš rozchod bude tak snadný. Aspoň kdyby se pokusil o mne bojovat!

Bojovat? K čemu tak silná slova?

Přišel jen o holku. Mnohem víc pro něho znamenaly střepinky na schodech. Neváhal si k nim kleknout na koleno.

Jdu sídlištěm kolem nových domů a vítr se mi plete pod nohama.

Když zvednu bradu, vidím vysoký jeřáb natřený na žluto, na jehož rameni se houpe betonový panel. Ze země vypadá jako šedivý čtvereček papíru.

Blízko u nebe odlétají svářečům zpod rukou fialové trsy jisker. Mám chuť vylézt tam za nimi. Být co nejvýš.

Všichni závidíme ptákům.

Je sedm hodin večer, v intru teď zahajuje Stáňa diskotéku a obřadně vítá kluky z průmyslovky, kteří se obětovali a přišli si zatancovat s budoucími zdravotními sestrami. Nastává příležitost pro další sblížení mladých duší, těl i srdcí. Možnost občasných vycházek do noční zahrady jen spoře osvětlené svitem luny. Obvyklé pudinkové řečičky. Zítra se dozvím závažné podrobnosti. Může to být docela hezký večer. Všichni už asi vědí, že Běla je na tom dobře, nic tedy nebrání v rozpustilém

veselí, zvláště když si studentíci zaskočí mezi tanečkem do Vejrovny na skleničku mužné odvahy.

Naše maminka se pochopitelně o diskotéce díky svým slídičům dozvěděla a je překvapena, že nejdu. Prohodím, že se cítím unavena, a to zmlkne jako vždycky, když se jedná o mé zdraví. Soustředí svou mateřskou pozornost k Břet'ovi, který se ode dne, co se vrátil z Prahy, plouží domem jako kmotřička Bída. Bráška málo jí, to budou žaludeční vředy! oči má nevyspalé, nervy! tiše promlouvá s papouškem Ferdáskem, senilita! a docela se přestal hádat s tátou o ekonomických otázkách Česka. Zatím zneuznaný expert v oblasti domácí i zahraniční politiky, sportu, vážné i lehčí kultury, kosmického práva, specialista v metalurgii, plastické chirurgii, numizmatice, literární kritice a dalších odvětvích vědy, kultury i umění, sedne jako důchodce v kuchyni na svou židli, ke stolu nemá přístup díky maminčiným zásahům do kultury našeho bydlení, a strnule hledí před sebe. Duševní zácpa! odhaduji jeho nenadálý stav. I když svou diagnózu pronáším hlasitě před ním, ani se, chudinka, nebrání. Možná ale, že to je následkem jedu včeliček kraněk. Tenkrát taky nevypadal nejlíp.

Zkusím si ještě hodit na ramena činku a provést několik dřepů. Už jsem převlečena do pyžama. Když zalezu pod příkrývku, cítím, jak voní větrem. To maminka jistě odpoledne vynesla peřiny, polštáře i deky na zahradu, aby pro nás ukradla trochu voňavého podzimu. Usínám rychle jako nemluvně.

Ráno se vecpe Andula do autobusu s papírovou krabicí pečlivě ovázanou mnohokrát nastaveným provázkem. Obtížně se dere mezi stojícími lidmi, kteří musí uhnout, pokud nemají v úmyslu riskovat, že jim urve kus kabátu.

„Kam s tou skříní, madam?“ přivítají ji kluci, co jezdí s námi do Rybína. Doporučí jim, aby si trhli nohou, a vtěsná se vedle mne a starší paní, která má strach o svůj sváteční kabát a neustále si popotahuje jeho cípy, abychom jí je snad nepomačkaly.

„Co to vezeš?“ kývnu směrem ke krabici, kterou drží Andula na kolenou.

„Musím na poštu!“ sdělí mi důvěrně. To jsem poznala, ještě když byla ve dveřích. Neomaleně natáhnou krk a přečtu si adresu. Vojín Antonín Šperka, voj. útv. 3441, Znojmo. Nejsem z toho moudrá.

„Kdo je to?“

„Neznáš.“

„Příbuznej?“ zkusím hádat. Andula se uculí a řekne:

„Jeden voják...“

„Jo?“ divím se. „Ty s ním něco máš?“

„Známe se...“

„Dlouho?“

„Od minulého pátku.“

„To je dost dlouhá doba!“ řeknu uznale, ale Andula to vůbec nebere jako vtip. Nadechne se a pronese zálibně:

„Tonček je strašně milej kluk.“

„Kde jsi ho nabalila?“

„Ve vlaku, když jsem jela od babičky.“

„Rychlíkem...?“ chtěla jsem si upřesnit.

„Proč to chceš vědět?“ zavrčela kamarádka nechápavě a přitáhla krabici až k bradě. Sousedka po její levé straně si zlostně trhla kabátem. Zdálo se jí asi, že by měla Andula sedět na sedadle klidněji.

„Že to tak ženete!“

„Coby...“ bránila se spolužačka. Autobus vjel na můstek pod Těšínem a všechny nás roztrásl.

„To jste kvůli němu zapíchlí prase?“ ukázala jsem znovu na balík.

„Pekly jsme s maminkou koblihy.“ Znovu jsem přejela očima rozměry krabice a znásobila údaje mezi sebou, takže mi vyšel její přibližný objem. Dalším výpočtem jsem dospěla k závěru, že se v ní může skrývat asi tři sta koblih s jahodovou zavařeninou.

„Prosím tě,“ pokárala jsem ji, „můžeš mi prozradit, co budete potom dělat o svatbě?“

Popotáhla nosem a sdělila mi, že když se vdávala maminka, zadělávalo se prý na koláče v neckách. Začala mi tiše vyprávět o vojínu Šperkovi, díky jehož odvaze asi nevycházejí velitelé z údivu a kamarádi z basy.

„Fotku nemáš?“ vyzvídala jsem, abych lépe poznala zázrak, který otřásl mou spolužačkou.

„Teprve mi ji pošle!“ vysvětlila Andula.

„A co Bohoušek?“ vzpomněla jsem si na dobrodružství s novým fárem.

Andula sešpulila rty, jako by chtěla odfouknout chmýří pampelišky, skutečně taky vypustila z úst dlouhé ffff. Tím dala na vědomí, že končí s láskami, jež ji tak často zrazovaly. „Bohoušek už je starej kořen!“ dodala.

„Ale...“ protáhla jsem káravě. Andula mu však nechtěla věnovat sebemenší vzpomínku. Prostě ho natrvalo odečetla.

„Na poště otvírají od půl osmé!“ upozornila jsem ji, když jsme vystupovaly na rybínském autobusovém nádraží. Mrkla na hodinky, skutečně jsme měly nejmíň deset minut času.

„Pojď si něco koupit!“ navrhla jsem, neboť jsem ráno v ledničce neobjevila nic, z čeho bych vykouzila chutnou svačinu. Na tavený sýr jsem neměla zrovna chuť. Andula souhlasila. Pomohla jsem jí s krabici a nemotorně jsme vešly do nejbližšího bufetu. Zadívala jsem se na dlouhý pult, kde za sklem ležely mísy s vlašským salátem, nakrájenou čabajkou, hromada dietních párků a už vychladlá grilovaná kuřata, řady obložených chlebíčků a tlačěnka dietní, bílá i krvavá, zkrátka přehlídká dobrot, nad nimiž jsme obě polykaly sliny, sotvaže jsme si zasunuly tašky a krabici pod vysoké stolky, u nichž scházely židličky.

„Co si koupíš?“ ptala se Andula a přepočítávala v peněžence několik desetikorun.

Rozhodla jsem se pro čabajku. Je to sice zbytečný přepych, šunkový salám mám taky ráda, ale čabajka je báseň.

„Deset deka, prosím!“ ukázala jsem prodavačce na červené plátky vyrovnané na oválné misce. Zašustila papírem, na něž mi kladla kolečka uzeniny, a jak se obrátila k váze, zaleskly se jí v uších zlaté náušnice.

Zadávala jsem se na ni důkladněji a něco mi napovídalo, že tohle děvče znám. Můj sklerotický mozek mi ovšem jako obvykle selhával. Teprve když jsem si ji mohla prohlédnout i z profilu, uvědomila jsem si konečně, že je to táž krasavice, která se usmívala na Lišákově fotografii. Náušnice s rudým kamínkem uprostřed odrážely nápadné světlo nejbližší zářivky. Lišák se uhodil přes kapsu. V té jedné měl pět stovek od naší maminky. Ale pokud vybíral dárek sám, projevil obstojný vkus. Upozornila jsem na ni Andulu.

„Jo...?“ vyjekla, když jsem jí pošeptala novinu. Dívka se po ní otráveně podívala a mne se zeptala, kolik chci housek.

„Dvě!“ poručila jsem si a zaplatila za balíček, který mi kráska přistrčila, šílenou spoustu peněz. Na desetikorunu mi vrátila pár haléřů. Andula se stále pitomoučce smála. Zastrčila jsem svačinu do tašky mezi učení a pobídla ji, aby vypadla. Čekala s drzou samozřejmostí, že jí pomohu s koblihami. Trhla jsem za provázek na krabici a táhla ji k východu. Neodpustila si, aby se po dívence za pultem neohlédla.

Přestávky nestačily k tomu, abychom důkladně rozebraly poslední události, k nimž ve třídě došlo. Špitally jsme si tajně i při hodinách a navíc si vyměnily několik narychlo psaných depeší, v nichž jsme se ujišťovaly o podrobnostech, které doplňovaly jednotlivé případy. Především jsme s radostí shledaly sblížení dvou něžných bytostí na včerejší diskotéce. Ozdoba třídy Stáňa zapomněl na domýšlivého prcka, který opovrhoval jeho budoucím povoláním, a ve víru tance zahořel vroucí láskou k Aleně Janouškové, takže v nedaleké budoucnosti se mohl předseda rybínského městského úřadu připravovat k slavnostnímu uzavření po zdravotnické stránce nezávadného manželství. I když jsme pochopitelně Stáňovi jeho velkolepý objev přály, nikdo nechápal, co na Aleně Janouškové vidí. Dál jsme tvrdě odsoudily Bělinu matku, které vůbec nevadilo, že její dcera riskuje pro mizerných třicet korun, které stojí dvoje nůžky, svá budoucí studia. Běla byla navíc pitomá, že o tom neřekla některé z nás. Naštěstí je mimo nebezpečí, a jak nám sdělil hned po ránu doktor Panenka, který znovu obtěžoval s patologickými ohav-

nostmi, dostává pravidelně infúzi a během dvou týdnů se mezi nás vrátí. Dvojce z chování se prý však nevyhne. Nad tím jsme okamžitě mávly rukou. Víc nás pobuřovalo jednání chlapce, zřejmě perfektního blbečka, který se s ní rozešel, když mu dobrý přítel prozradil, jaký zločin jeho dívka spáchala. Jistě ušlechtilý chlapeček, domýšlivec a fouňa, který by zasloužil minimálně jednu po hubě. Běla to chtěla všechno skončit vlastně kvůli němu. Kdekerá z nás se nabízela, že je ochotna na něm provést tuto násilnou exekuci. Žádná bychom si však nepřiznala, že jenom vlastní pohodlí nám bránilo v tom, abychom Běle nepodaly ruku. Nechaly jsme ji napospas samotě. Ani já jsem nebyla bez viny. Proč jsem za ní nedokázala jít? Proč jsem ji nevyzpytávala? Stačilo přece jen slevit ze svého pohodlí! Ale já byla unesena tím, že si vezu domů pět krásných karafiátů, které jsem dostala od svého pacienta. Klidně jsem je postavila u sebe na pracovní stůl, znovu a znovu jsem se k nim vracela pohledem, byla jsem v té chvíli směšná a naivní, naštěstí ještě nikdo nebyl doma, když jsem kytici přinesla, jen večer si jí maminka všimla, řekla jsem, že mi ji dal jeden pacient, usmála se a prohlásila, že je překrásná. Bylo to přesně tak: ve chvílích, kdy pocítíme štěstí, jsou nám ti druzí lhostejní. Domníváme se bláhově, že i jim se dýchá stejně lehce jako nám.

Když jsme přecházely do posluchárny fyziky, vyšla ze sborovny Jandová. Modré šaty, které měla na sobě, nikdy předtím nenosila. A hlavu má od holiče! Úplně jiná ženská. Proč si ale vzala černé botky? Hodily by se bílé nebo modré.

„Vám to dneska sluší!“ řekne Andula, když ji potkáme.

„Neříkej!“ zasměje se učitelka a rukou naznačí pohyb, jako by chtěla prostořekou žákyni plesknout přes ústa. Samozřejmě že to neudělá.

„Fakt...!“ potvrzují stručně. Chceme pokračovat dál, ale učitelka mě zadrží a odvádí si mě stranou k oknu. Andula se zastavila, rozhoduje se, má-li čekat, ale když odhadne, že náš rozhovor nemusí hned tak skončit, nechá se strhnout zástupem ostatních dívek a odchází s nimi.

„Tak co, Jitko?“ zeptá se učitelka a její oči jako by měly sílu rentgenových paprsků. Odvážím se jí pohledět jen do výšky, kde se jí na krku

houpe drobný zlatý přívěsek. Tady je stupínek, kde se musím nadechnout. Teprve pak se naše pohledy setkají.

„V pořádku, paní učitelko!“

„Opravdu?“

Řekla jsem, že jsem ten efedrin zničila. Kývla a pravila zamyšleně:

„Nechtěla bych, aby některá z vás provedla někdy ještě to, co Běla!“

„Myslím, že se to nestane!“ ubezpečovala jsem ji, i když jsem na chvíli zaváhala, zda se její slova netýkají především mne. Ale ne, určitě ne! Nejsem přece titěrná, křehká porcelánová panenka, která se rozbije při prvním nárazu. Přesvědčila jsem se o tom několikrát. A mám dobrý trénink. Dokážu zvednout činku padesátkrát nad hlavu. A naštěstí jsem paličatá. Snad proto jsem dokázala vyhrát závod, ten z nejtěžších. Neměla jsem ještě dost času, abych zvážila, kolik jsem ztratila a o kolik miligramů je cennější mé vítězství. Ale tuhle disciplínu jsem jasně vyhrála, tím jsem si byla jista.

„Tak utíkej!“ pobídla mě a chtěla odejít.

„Sluší vám to!“ opakovala jsem znovu, co už slyšela od Anduly. Uměla se usmát očima. Ted' to udělala a řekla: „Jednou si ženská dojde k holiči a už je všem podezřelá!“

„Vy někam jdete, vid'te!“

„Tos na mně taky poznala?“

„Když tak frčíte...!“ Nad našimi hlavami se rozbláznil zvonek. Uvědomily jsme si obě, že začíná hodina. Kvapně jsme se rozloučily, Jandová šla vpravo, zřejmě do ředitelny, na mě čekalo dvacet schodů do druhého patra a rovinka ke dveřím posluchárny fyziky.

Po silnici jela nákladní tatra vrchovatě naložená pískem. Když mě míjela, zahlédla jsem, že na mě z kabiny někdo mává. Poznala jsem Květu. Za volantem seděl mladíček a tvářil se otráveně. Byl to její manžel. Tak se jí ho přece podařilo rozhoupat! Písek v korbě za jejími zády byl až příliš výmluvný. Budou stavět!

Myji po večeři nádobí, naštěstí byly jen švestkové knedlíky posypané tvarohem, takže zůstalo pár talířů a velký kastrol, maminka s tátou i Břeťou sedí v obýváku kolem televizoru a sledují první záběry nového soutěžního seriálu, v němž se dnes národu představí i Milena. Zatím se na obrazovce potí první dva soutěžící, kteří mají odpovědět na otázku, jak vysoká je Cheopsova pyramida v Egyptě. Odpovídají správně, že 146 metrů, konferenciér je s úsměvem pochválí a přečte z užmoulaného papíru další otázku. Kdy vládl Thutmose I.? Odpověď neslyším, neboť mi sklouzne talíř z hromady nádobí a zařinčí tak, že se všichni v obýváku ohlédnou. Při třetí disciplíně jsem hotova a mohu usednout vedle maminky na gauč. Opíráme se o zeď, která nás příjemně chladí do zad, a sledujeme přehlídku vodních ptáků, které obrazovka krásně vybarvila do křiklavé červeně a žluti.

Konečně se objeví Milena.

Dovedu si teď představit její maminku. Jistě zapomíná dýchat a pevně drží oba palce, aby její dcera měla štěstí. Pak kamera představí druhého soutěžícího. Je jím asi třicetiletý muž s pořádnou skobou nosu a bradou rozřatou malým dolíčkem.

„Ta holka má trému!“ všimne si táta a vydechne doušek cigaretového kouře, takže na pár vteřin zmizí obrazovka v namodralé mlze.

„Je úplně klidná!“ bráním spolužačku, která už usedla za malý stůl, na němž leží tabulka s jejím jménem. Soupeř si přisunul blíž papírový blok a tužku. Milena se před sebou dlouhé ruce.

Její soutěž provází výřečná blondýnka. Trochu se podobá Lišákové prodavačce. V uších jí scházejí zlaté náušnice. Ale kolem krku má zajímavý náhrdelník.

Před otázkou číslo 1 přiběhne jiná dlouhonohá dívka a ukáže nejen půvab svých dolních končetin, ale i velkou fotografii závodního vozu.

Konferenciérka se sladce zeptá chlapíka vedle Mileny, zda poznává značku auta.

Soutěžící hodí sanicí do strany a prohlásí zdrženlivě, že jde o Lotus 72. Kývnutí a další otázka: výkon motoru a konstrukce převodovky.

Muž si přejeđe nervózně dvěma prsty po mohutném nose a hádá asi 300 koní. Konferenciérka mrkne do papírů a zavrtí hlavou. Pak dá možnost Mileně, aby zasáhla do diskuse.

„Čtyři sta sedmdesát až čtyři sta osmdesát koní při deseti tisících otáčkách za minutu. Převodovka je pětistupňová.“ To řekne zcela chladně, jako by odpovídala na otázku, kolik je právě hodin. „Výborně!“ zajásá blondýnka a vyčte z papíru další úkol.

Ani tentokrát nedokáže soutěžící zcela přesně odpovědět. Tváří se rozpačitě.

Následovala první otázka pro Milenu.

Kamera znovu zabrala dlouhé nohy pomocnice a fotografii.

„Máte určit,“ říká při tom konferenciérka, „o jaký vůz jde, případně některé jeho přednosti.“

Na obrazovce velký detail Mileniny tváře. Nadechnutí a:

„To je Ferrari formule 1 z roku 1957. Je vybaven osmiválcovým motorem do V, má pracovní objem 2492 kubických centimetrů, výkon 280 koní při 9000 otáčkách za minutu. V osmapadesátém roce na něm získal Angličan Mike Hawthorn titul mistra světa formule 1. Měl tam ovšem vestavěný šestiválcový motor Dino...“

„Stačí, stačí, krotí ji blondýnka a snaží se překotně sledovat údaje ve svých lejestrech.“

„Ta holka je fenomén!“ řekne obdivně táta.

„K čemu je jí to dobrý?“ namítne jako obvykle maminka. „Možná že by nedokázala uvařit ani čaj, natož knedlíky!“

„Pssst...!“ krotím je, protože mezitím dostává Milena další otázku. Nevíme pochopitelně, nač je tázána, ale ona znovu ze sebe chrlí:

„Jde o vůz formule 1 McLaren M23, má osmiválcový motor Ford Cosworth DFV o výkonu 460 koní...“

„Je to normální?“ vykřikne znovu táta a odklepne si přitom do broušeného popelníčku před sebou komínek popela z cigarety.

Znalosti mé spolužačky ho zřejmě šokují. „Jak se, prosím tě, učíš?“ obrátí se dozadu.

„Nenormálně...“ řeknu ironicky. Přistihnu se, že trochu Mileně závidím.

„Jak to?“ nechápe táta.

„Má vyznamenání!“

„Kdežto ty...!“ neodpustí si poznamenat vedle mě maminka.

„Moje normálnost za to stojí!“ odpovím.

„Che!“ ušklíbne se brácha. Jeho mohu klid'ánko přehlédnout. Ironické poznámky, které občas utrousí, jistě mají svůj původ v nechutenství a žaludečních potížích. Pořád není ve své kůži. Mezitím na obrazovce blahopřeje Mileně spousta lidí, samozřejmě že postupuje do dalšího kola, takže se za čtrnáct dní opět sejdeme, květiny a fanfáry, nosáč jí také podá ruku a tváří se, jako by snědl pětilitrovou láhev kyselých okurek. Gong. V další disciplíně soutěžíme v oboru komorní hudby. Schoulím se na gauči vedle maminky do klubíčka, protože mě tento obor příliš neláká, hrají nějaký kvartet, nedívám se na obrazovku, ale naschvál přivřu oči a nechám se vést hudbou, důvěrnou větou houslí, která, provázena ostatními nástroji, nadhání mi jako pastýř ovečky ty nejkrásnější vzpomínky. Přesvědčuje mě o tom, že někde docela vzadu v mém nitru je pevný trezor, pokladnice, v níž ukrývám dosud neodhalené city, chuť rvát se s každým novým dnem, cítím, že v té největší přihrádce je zasunuta i moje láska. Naštěstí jsem z ní proměnila jen drobné. Prý je to Haydn, kterého hráli. Přinesl mi znovu pocit uspokojení, že jsem dokázala mávnout rukou a rozbít lahvičku, které scházela zabroušená zátka, radost z vítězství nad vlastní slabostí.

Vzpomněla jsem si i na svého pacienta, který mi dal karafiáty. Dnes ho na očním operovali.

Jak to, že si na něho vzpomenu až teď?

Něco se ve mně roztočí. Vyčítky, vzpomínky, slova, která v mé paměti docela nezapadla, možná i smysl pro fair hru. To vše mě nutí, abych se zvedla a něco udělala.

Aspoň kdybych se během dne zeptala, jak mu je! vyčítám si.

„Kam jdeš?“ zeptá se maminka, když odcházím z obýváku.

„Potřebuji si zavolat do nemocnice. Něco jsem tam nechala...“

„Ted?“ diví se, ale nic nenamítá proti mému náhlému odchodu.

Zneužíváme svých sousedů, kteří mají telefon. Paní Svobodová v domku přes ulici mi otvírá dveře. Omlouvám se, že ruším, ale uklidňuje mě, že to vůbec nevadí, stejně se dívají na televizi. Nechá mě na chodbě samotnou. Zvednu sluchátko telefonního přístroje a vytočím číslo rybínské nemocnice, které znám pochopitelně nazpaměť. Chvilí čekám, než se na druhém konci ozve vrátnice.

„Nemocnice...“ slyším známý hlas vrátného.

„Tady Jitka Pažoutová, dobrý večer!“ hlásím se.

„Copak?“

„Chtěla bych oční...“

„Jo...“ V přístroji to cvakne a znovu to prozvání.

„Oční...“ ozve se ženský hlas. Opakuji své jméno.

„To jsi ty, Jitko?“ poznává mě sestra, která má noční službu. Nenamáhá se, aby se představila, a já marně hádám, kdo to může být.

„To je sestra Terezka?“ zkouším to.

„Ne... Milena, copak, Jitko!“

„Z chirurgie k vám přivezli jednoho kluka. Měl dnes operaci.“

„Jak se jmenuje?“

„Vašek Rybařík.“

„Jo...!“ potvrdí sestra.

Chci vědět víc! „Jak mu je?“

„V pořádku.“

Prima!!! zajásám v duchu.

„A oči?“ zeptám se pro jistotu.

„Říkám, že v pořádku. Měl tam nějaký kovový úlomek, šponu nebo co já vím, po obědě mu ji vytáhli. Ty se s ním znáš?“ Chvilí jsem váhala, jak odpovědět. Zнала jsem ho vlastně? Vždyť jsme se viděli tak málo, že by se naše setkání dala spočítat na prstech jedné ruky. Ale nebyl mi lhostejný. Řekl mi, že mám hezké oči. Dostala jsem od něho pět karafiátů. Co na tom, že původně patřily jemu? Byl mým pacientem, a snad proto jsem si květiny zasloužila.

„Trochu...!“ řekla jsem tedy zdrženlivě.

„Jak se máš?“ zeptala se, a nečekajíc na odpověď, přiznávala se, že by šla nejradyji domů, i když je zatím klid, asi se nevyspí, protože celou noc bude píchat injekce... náhle zmlkla, ve sluchátku bylo slyšet, jak mluví s někým druhým na ošetřovně. Když bouchly dveře, znovu se zřetelně ozvala a postěžovala si, že musí končit, protože ji volá k sobě nějaká babka. „Ahoj...!“ rozloučila se rychle a v přístroji to dvakrát cvaklo. Položila jsem také sluchátko a zavolala přes zavřené dveře na paní Svobodovou, že děkuji.

„Jo...“ ozvala se, ale z kuchyně už nevyšla. Televizní program ji asi upoutal. U dveří jsem otočila vypínačem.

Vyšla jsem do tmavé noci. Drobně mžilo a nebe bylo bez jediné hvězdy. Zhluboka jsem vdechovala provlhlý vzduch a bylo mi dobře.

Vstoupila jsem do obývacího pokoje, když už se rodiče zvedali od televize. Maminka rozsvítila křišťálový lustr a zálibně se zadívala, jak se v něm třísť střípinky světla.

„Tak co?“ uvítala mě a protáhla si nad hlavou obě ruce. „Bylo to tam?“

V první chvíli jsme nevěděla, nač se ptá, teprve pak jsem vzpomněla, jak jsem zdůvodnila svůj odchod k telefonu. „Jo, našli to!“ potvrzovala jsem spěšně. Táta vzal popelník, aby ho odnesl na záchod vysypat. Jen Břet'a se nehýbal z křesla.

„Ty nepůjdeš spát?“ všimla si ho maminka.

Otočil se, trochu pokrčil nos, jak míval ve zvyku, a zeptal se:

„Ty, mami... Jaký se ti líbí jméno?“

„Proč se ptáš?“ nechápala matka a připažila.

„Tak...“ trhl brácha ramenem.

„Mně Pavel!“ řekla maminka zasněně a nejspíš si vzpomněla na nějakou dávnou lásku.

„A tobě, tati?“ vyslyšel brácha rodiče dál jako inspektor Scotland Yardu.

„Třeba Alois!“ připouštěl otec a sklepal do popelníku pár drobečků, které zůstaly na stolku.

Při televizi obvykle chroupeme slané tyčinky. Při detektivkách bur-
ské oříšky, k milostným románekům si maminka nosí italskou směs.

„Tati...“ znovu se ozval Břet'a, „a nevadilo by ti, až ti bude Lojzík ří-
kat dědánku?“

Působilo to jako atomovka!

„Jakej Lojzík...?“ zvolala hystericky maminka a výhrůžně se sklonila
nad Břet'ou.

Ten se maličko skrčil, jako by čekal, že v příští vteřině dostane jednu
za uši.

„A jakej dědánek?“ divil se táta a pro jistotu postavil broušený po-
pelník na skříňku mezi porcelánovou zvířenu, kterou tu maminka trpě-
la z úcty k dárcům.

Okamžitě mi bylo na rozdíl od mých rodičů všechno jasné. Břet'a se
musí ženit!!! Konečně.

Zachoval se jako pořádnéj mužskej! chechtala jsem se v duchu.

Oba rodiče na brášku mezitím naléhali, aby jim pověděl, jak to
vlastně s Lojzíkem je. O maminku se dvakrát pokusily mdloby, ale ni-
kdo její předstírané pády nebral vážně.

„Tak mladej...!“ zanaříká a je na pokraji pláče. Táta už překonal
moment překvapení, vyklepal z krabičky další cigaretu a zapálil si.

„Doufám aspoň, že to budeš mít s Ivanou!“

„No dovol, tati, s kým jiným...?“ bránil se bráška a já měla vynikající
příležitost, abych poznamenala významně: „Nono...!“

Rodiče na mě pohlédli, zda to myslím vážně.

Potom maminka opět zafňukala: „Vůbec nic neužil. Jenom to štu-
dium a zas jen študium.“

Vzpomněla jsem si na jeho popromoční gratulace. Neřekla bych, že
by svá vysokoškolská studia prožil pouze s knihami nebo nad rýsova-
cím prknem.

„Kolik mu je? Patnáct...?“ okřikl ji táta, smířen už s tím, že bude dě-
dečkem. Přistoupila jsem k Břet'ovi a podávala mu ruku.

„Tak ti, otče, blahopřeju!“ pronesla jsem slavnostně.

Zprvu se na mě nevráživě podíval, ale když poznal, že to myslím vážně, stiskl mi slabě prsty. Maminka se stále nemohla uklidnit. Přestali jsme si jí všímat. Táta se pokusil zavtipkovat, pravil, že Alois je sice hezké jméno, ale pokud by on do toho mohl mluvit, doporučoval by staré poctivé jméno, typicky české. Podle stejných zásad přece před lety pojmenoval nás dva!

„Třeba Krok, brácho!“ navrhla jsem. „Nebo Lech...“

Doporučili mi, abych šla spát.

Nebránila jsem se. Chápala jsem, že pro naši rodinu nastává doba čekání, úvah i rozpaků, plánů i hádek. Naštěstí tomu mrněti je to všechno úplně jedno.

„A kdy bude svatba?“ vykřikla znenadání maminka.

„Nevím...“ odpověděl tiše brácha.

„Copak to Ivana neřekla ještě doma?“

Břet'a se podíval na hodinky.

„Právě teď by jí měli rodiče obdobně spílat!“ řekl věcně. Maminka do něho drcla.

„A kde chcete dělat svatbu? U nich...?“

Až teď bráška hlasitě zaprotestoval:

„Nikdy...!“

„Proč?“ namítla maminka. „Má to tak bejt, že rodiče nevěsty vystrojí veselku. My se taky nedáme zahanbit, vid', táto!“

„Jasně,“ potvrdil táta. „Máma má našetřenejch peněz...!“ zažertoval.

„Tak řekni, proč?“ otázala se znovu. Tátovy narážky si ani nevšimla.

„Protože chci na fotografiích vypadat jako normální ženich a ne jako blb.“

Všichni jsme nechápavě mlčeli. Proto Břet'a dodal:

„Vy jste asi nikdy neviděli kraňky!“

Ach tak...! teprve teď mi došlo, že bráška nechce riskovat náhodné setkání se včelami Ivančina dědečka.

„Svatba bude v Praze!“

„Prima...!“ zajásala jsem.

„Tobě jsem řekla, abys šla spát!“ pokárala mě maminka, těžce sedla do křesla, až pod ní dřevěné nohy nebezpečně zanařikaly, a zamyšleně si v duchu rovnala myšlenky.

Odešla jsem s příjemným vědomím, že rod Pažoutů nevymře.

Byla sobota, všichni by si byli rádi pospali, ale já vzbudila nejdřív tátu a tak dlouho jsem ho přemlouvala, mazlila se, znovu probouzela z předstíraného spánku, až svolil, že mě Břet'a může dovézt do Rybína pro zapomenutou učebnici a sešit. Nevymyslela jsem si nic chytřejšího! Potom rychle nahoru probudit brášku, mezitím zpátky k tátovi s novinami, které nám někdo podsunul pod dveře. Břet'a měl otevřeno, chrápal jako dřevorubec, odmítal vstát, ale naslibovala jsem mu, že připravím mezitím výtečnou snídani, jakou ještě nejedl, tak si dal říci a mátožně se zvedl z teplých peřin. Pro jistotu jsem na něho otevřela okno.

Otočila jsem knoflíkem elektrického sporáku, vytáhla z kredence pánev, nakrájela tenké nudličky slaniny a usmažila ji s pěti vajíčky. Čaj jsem uvařila na vedlejší plotýnce.

Zaslechla jsem, že mě táta volá z ložnice.

Vešla jsem zvolna dovnitř. Maminka se probouzela a snažila se na budíku vyčíst, kolik je hodin. Ručičky ukazovaly čtvrt na osm. Táta měl před sebou rozložené Rudé právo a hlaholil, abychom poslouchaly, že nám něco přečte.

„A já...“ vzdychly jsme obě, neboť citáty, které jsme takto občas slyšely, obsahovaly většinou údaje o nejvyšším mrakodrapu světa, o inteligenci delfínů nebo o nové teorii posunu zemských ker. Měla jsem chuť odejít a jen vděk za zapůjčené auto mě donutil, abych svého milého otce vyslechla.

Četl:

„Náměstek ministra zdravotnictví předal včera v odpoledních hodinách vyznamenání *Za vynikající práci* Kamile Jandové, učitelce střední zdravotnické školy v Rybíně, u příležitosti jejích padesátin. Dále byli vyznamenáni... na tom už nesejde. Jitko, že je to vaše Jandová?“

„Je...,“ potvrdila jsem a rázem mi bylo jasné, proč byla včera tak naparáděná.

„Za co že to dostala?“ přeslechla ve zprávě maminka.

„Za vynikající práci!“ opakoval znovu táta.

Vzdychla.

„To já bych už měla dostat nejmíň dvakrát!“

Táta se křečovitě zasmál.

„A co ten knoflík u saka?“ Věděla, že už mu schází nejméně měsíc.

„Může ti ho snad přišít dceruška!“ bránila se.

„Klidně...,“ svolila jsem už předem. Letěla jsem do kuchyně, protože na vařiči už pískala v konvici vroucí voda.

Je dobrá, řekla jsem si v duchu o Jandové. Docela jí to vyznamenání přeju. Ale proč nám nic neřekla? V pondělí jí musíme gratulovat. Já malé poupě... Koupíme jí padesát karafiátů. To je... ne, pět úplně stačí. Jeden za každou desítku let.

Přišel Břeťa, nečesaný nemytý, a už zdálky větril příjemnou vůni smaženice.

„Jez, taťuldo!“ pobídla jsem ho a přistrčila košíček s chlebem.

„Nech si těch nejapnejch fórů!“ bránil se a posypal si vajíčka pepřem. Přes noc důkladně vyhladověl, protože nečekal, až zchladnou, jedl je velkou polévkovou lžící a labužnický pomlaskával.

„Ty, bráško?“ zeptala jsem se ho, „papouška si vezmete k sobě?“

„Jistě!“ zahuhlal plnými ústy.

„Myslela jsem si to!“

„Proč...?“

„On má výbornej přehled o těch hošanech, co se zajímali o Ivanku. Třeba se mezi nima najde pravej otec!“

Rozzuřil se a hodil po mně tvrdým rohlíkem, taktak že neshodil z poličky maminčinu pýchu – starý mosazný hmoždír, jednou měsíčně vždy pečlivě leštěný. Přestala jsem brášku dráždit a odešla se převléknout, abychom co nejdřív odstartovali.

Zastavil před vrátnicí na prázdném parkovišti a řekl výhružně, abych sebou hodila, že tady nemíní přezimovat. Podlešla jsem závoru a strčila hlavu do vrátnice. U telefonu seděl vrátný s brigadýrkou na hlavě a hrál si s páčkami a knoflíky telefonní ústředny. Bokem ke stolu byl otočen starý Kropáček, pokušoval a nakláněl hlavu k rádiu, aby nepřeslechl správné tipy sportky. Sázel pravidelně každý týden tři tikety, to už jsme věděly. Štěstí ho však neustále obcházelo. Když mě spatřil, zazubil se na mě a ptal se, co tady chci v sobotu. Ohlásila jsem mu, že si skočím na oční oddělení. Kývl a znovu naklonil hlavu k rozhlasovému přijímači.

Vyběhla jsem na chodník, který se stácel k očnímu pavilonu.

Na ošetřovně si sestry předávaly službu. Myslím, že ani nevzaly na vědomí, když jsem jim sdělila, že jdu na sedmatřícítku. Otočila jsem se a šla ztichlou chodbou k pokoji.

Vše bylo stejné jako minule. Jen závěs na okně někdo shrnul ke stěně. Tiše jsem přistoupila k Vaškově posteli a zašeptala: „Ahoj!“

„Tys přece přišla?“ vyhrkl překvapeně a usmál se.

„Nečekal jsem tě...!“

„Ne? A koho...?“

„Naše... ale přijdou až zítra.“

Na oku měl opět nový obvaz.

„Jaké to bylo?“ připomněla jsem včerejší operaci.

„Normální,“ odbyl to jediným slovem. „Děkuju za pozdrav!“

„Jak to...?“ divila jsem se.

„Sestra mi večer vyřizovala...!“

„Ach tak...“ Teprve teď jsem si uvědomila, že jsem to zapomněla udělat. Naštěstí sestra Milena byla moudřejší. Zkrátka profesionál.

„Vypadáš docela jinak než posledně!“ prohlížel si mě.

„Nepovídej...!“ bránila jsem se. „Co ti píchají?“ pokusila jsem se překlenout případné důvěrné trapnosti odborným zájmem.

„Jako by ses dobře vyspala!“

„Hm...“ Na nočním stolku jsem zahlédla jakési prospekty.

„Co je to?“ Přistoupila jsem blíž a chtěla si je prohlédnout. Byly na nich fotografie nějakých složitých strojů.

Zadržel mě.

„Jsem rád, žes přišla.“ Říkal to hlasem, v němž nebyl vlásek lži nebo obratné hry.

„Opravdu...?“

„Fakt...“

Jak se ke mně obrátil, uvolnily se mu zpod bílého obvazu vlasy a spadly přes zdravé oko. Pokusil se je odfouknout. Nedařilo se mu to. Třemi prsty jsem mu je opět zastrčila pod obvaz. Náhle mi zachytil ruku. Chtěla jsem ucuknout, ale on ji držel pevně. Ucítla jsem, že mě zlehka políbil do dlaně.

V té chvíli se se mnou všechno zatočilo, ale ovládla jsem se a nechala si ruku vést tak, že jsem ho pohladila po tváři. Naštěstí se nikdo nedíval.

Učebnice nelhala. Povolání zdravotní sestry je krásné, ale namáhavé.

Stanislav Rudolf

Metráček

Edice Literatura pro děti a mládež
Redakce Slávka Járová

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 z 31. 1. 2018

ISBN 978-80-7587-733-8 (epub)
ISBN 978-80-7587-734-5 (pdf)
ISBN 978-80-7587-735-2 (prc)
ISBN 978-80-7587-736-9 (html)